

Jaarstukken 2019

Algemeen

Algemeen	3
Bestedingsplan en uitvoeringsprogramma 2018-2022	17
Programmaverantwoording	25
Bestuur en ondersteuning	26
Beleidsindicatoren	26
Taakvelden	32
Beleidsindicatoren	42
Taakvelden	45
Verkeer, vervoer en waterstaat	50
Beleidsindicatoren	50
Taakvelden	52
Beleidsindicatoren	54
Taakvelden	57
Beleidsindicatoren	61
Taakvelden	63
Beleidsindicatoren	65
Taakvelden	67
Beleidsindicatoren	74
Taakvelden	78
Beleidsindicatoren	91
Taakvelden	93
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	101
Beleidsindicatoren	101
Taakvelden	103
Paragrafen	111
Lokale heffingen	113
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	123
Kapitaalgoederen	135
Financiering (Treasury)	147
Bedrijfsvoering	155
Verbonden partijen	163
Gemeenschappelijke regelingen	164
Vennootschappen en coöperaties	172
Stichtingen en verenigingen	176
Overige verbonden partijen	180
Grondbeleid	183
Subsidies	187
Transities	189
Jaarrekening	200
Van begroting naar jaarrekening	201
Overzicht van baten en lasten	204
Toelichting op de programmarekening	212
Programma Bestuur en ondersteuning	214
Programma Veiligheid	217
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat	218
Programma Economie	219
Programma Onderwijs	220
Programma Sport, cultuur en recreatie	221
Programma Sociaal domein	223

Programma Volksgezondheid en milieu	225
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	227
Balans	229
Balans	230
Waarderingsgrondslagen	234
Vaste activa	239
Financiële vaste activa	242
Vlottende activa	243
Vaste passiva	248
Vlottende passiva	254
Gewaarborgde geldleningen/garanties	256
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	257
Bezoldiging topfunctionarissen	258
Incidentele baten en lasten	262
Single information en single audit	264
Controleverklaring	268

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad

Programma('s):

Burger en bestuur, Werk en inkomen, Veiligheid, Onderwijs en jeugd, Bouwen, wonen en milieu, Openbare ruimte, Vrije tijd, Zorg en welzijn, Algemene middelen

Voorstel:

1. De jaarstukken 2019 en het daarmee verbonden resultaat vast te stellen.
2. Het resultaat te weten een bedrag van € 1.970.787 te bestemmen volgens het opgenomen bestemmingsvoorstel.

Samenvatting:

De gemeenteraad stelt de jaarstukken 2019 vast. Het jaar 2019 wordt met een positief resultaat van € 1.970.787 afgesloten.

De gemeenteraad besluit om het saldo in te zetten voor enkele concrete doelen.

Burgemeester en wethouders van Midden-Drenthe,

de secretaris,
M. Hacking

de burgemeester,
M. Damsma

Inleiding

Met deze brief bieden wij u de jaarstukken over het begrotingsjaar 2019 aan. Het uiteindelijke saldo van de rekening bedraagt afgerond € 1,9 miljoen.

Bij het opstellen van de jaarstukken weten we dat we in ons land voor de grootste uitdaging sinds decennia staan: de coronacrisis zal zijn sporen de komende jaren op ons land, onze economie en ons gemeentelijke beleid achterlaten.

We kiezen ervoor om de gevolgen van de coronacrisis vooral mee te nemen in de uitgangspunten voor de begroting 2021 die we vlak na de zomer met u hopen te bespreken.

In de jaarstukken 2019 en de voorjaarsnota 2020 zullen we ons vooral richten op de feiten en cijfers tot dan toe.

De jaarstukken maken duidelijk dat we het beleid van de gemeenteraad in 2019 hebben kunnen uitvoeren binnen de daarvoor beschikbare middelen.

Begin 2019 heeft u de middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van ons Uitvoeringsprogramma 'Naoberkracht midden in Drenthe'. Met de uitvoering van dat programma zijn we enthousiast aan de slag gegaan. Voor een deel leidde dat in 2019 al tot resultaten. Voor een deel hebben we in 2019 voorbereidend werk gedaan. En ziet u de resultaten daarvan later.

In ons Uitvoeringsprogramma hebben we gezegd dat we vooral met elkaar beleid willen maken en uitvoeren. Met inwoners, instellingen en bedrijven. Dat is een overtuigde keuze: op die manier vinden we draagvlak voor maatregelen; op die manier krijgt democratie opnieuw invulling; op die manier is samen werken aan een sociale en ondernemende gemeente ook gewoon leuk!

Deze keuze betekent tegelijk dat het bedenken van beleid langer gaat duren. Een belangrijke reden waarom u als gemeenteraad soms wat langer dan vroeger moet wachten voor u het beleid definitief kunt vaststellen.

Het jaar 2019 was voor onze organisatie een bijzonder pittig jaar. We zullen de gesprekken daarover in deze jaarstukken niet opnieuw voeren. Maar we spreken graag ons respect uit voor de veerkracht van onze organisatie. Alle berichtgeving heeft veel van de organisatie gevraagd. De medewerkers hebben het opgebracht door te gaan met hun werk, om nieuwe energie te vinden. Eerst onder leiding van een interim-directeur en sinds het najaar 2019 onder leiding van de nieuwe algemeen directeur. In 2019 is, in goede afstemming met de Ondernemingsraad, de basis gelegd voor een nieuw enthousiasme om in en voor onze gemeente te werken.

We geven in deze aanbiedingsbrief eerst aandacht aan de resultaten, daarna aan de financiën.

De accountant is voornemens bij de jaarrekening 2019 een goedkeurende verklaring te verstrekken.

Het is uw bevoegdheid als gemeenteraad om de jaarstukken vast te stellen.

Resultaat

Inleiding

In de programmaverantwoording staat uitgebreid te lezen wat de beleidsresultaten in 2019 zijn. We geven daar een toelichting op wat wel en niet gelukt is. Hieronder stippen we de belangrijkste onderwerpen kort aan.

Resultaten

In 2019 hebben we hard gewerkt aan diverse plannen die in het Uitvoeringsprogramma staan opgenomen. Hieronder noemen we de belangrijkste.

- Participatiewet, Jeugdwet en WMO

Binnen de veelheid aan taken hebben we als gemeente een verantwoordelijkheid voor wie kwetsbaar is. Daarvoor voeren we de Participatiewet uit, de Jeugdwet en de WMO. Anders dan veel andere gemeenten hebben we hiervoor nog steeds de financiële ruimte willen en kunnen vinden. En hadden we de uitvoering van deze belangrijke taken op orde. Ook al moeten we nog stappen maken om het inzicht in de resultaten en de kosten van het beleid in het sociaal domein te vergroten.

- Stark

De nieuwe gemeenschappelijke regeling Stark is in 2019 van start gegaan. De overgang van Alescon naar Stark is soepel verlopen. Daarmee kon het bedrijf Stark op een goede manier beginnen met haar belangrijke taak voor onze inwoners met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt.

- Nieuwe inkoop WMO en Jeugdzorg

In 2019 hebben we de nieuwe inkoop Wmo- en Jeugdzorg Noord en Midden-Drenthe voorbereid en in gang gezet. We hebben het startdocument en de kaders toegelicht in de commissie Zorg en Welzijn. Naar aanleiding van de voorlopige gunning hebben zorgorganisaties bezwaar gemaakt. Er kwam een uitspraak van de rechtbank waarin we als gemeentes op vrijwel alle punten in het gelijk gesteld zijn. Als gevolg van dit proces wordt de nieuwe inkoop niet per 1 januari 2020 maar per 1 juni 2020 van kracht. Voor de overbruggingsperiode zijn afspraken gemaakt met de aanbieders.

- Verordening minimaregelingen

U heeft een nieuwe verordening Minimaregelingen 2019 vastgesteld. Daarin heeft u twee nieuwe voorzieningen opgenomen, namelijk de Sportbon en de Schoolkostenregeling voor kinderen op het voortgezet onderwijs.

- Actieplan statushouders

We hebben het actieplan integratie en participatie statushouders vastgesteld en in uitvoering genomen. We hebben, ondersteund door een motie uit uw gemeenteraad, een bijeenkomst gehouden met alle organisaties die op deze inwoners betrokken zijn.

Met dit actieplan zijn we goed voorbereid op de nieuwe gemeentelijke verantwoordelijkheid op dit beleidsterrein.

- Pilot nareizigers en gezinsmigranten

We hebben meegedaan aan De Drentse Pilot Integratie vrouwelijke nareizigers en gezinsmigranten. De pilot is in het najaar van 2019 van start gegaan. Er doen 45 vooral Eritrese en Syrische vrouwen aan mee. Tijdens de trainingsdagen komen allerlei aspecten van de Nederlandse samenleving aan bod: gezondheidszorg, opvoeding, onderwijs, wonen enzovoort. Ook komt de arbeidsmarkt aan de orde. De training wordt verzorgd door Syrische en Eritrese trainers. Na de trainingsdagen gaan de deelnemers in groepjes, met busjes bij verschillende lokale bedrijven langs. Daarna volgt een werkstage van acht weken in de zorg, de horeca of bij een schoonmaak-of productiebedrijf. Werkgevers zijn erg enthousiast.

- Economisch beleid

We hebben in 2019 het economisch beleid voorbereid, zodat uw raad dat begin 2020 zou kunnen vaststellen. Daarmee zorgen we als gemeente voor een goed vestigingsklimaat voor ondernemers. We dragen zo bij aan het behoud en mogelijk de groei van werkgelegenheid in onze gemeente.

- Culturele gemeente

In april 2019 is het Culturele Jaar geopend. De gemeente Midden-Drenthe is dé culturele gemeente van Drenthe voor de periode 2019 – 2020. We hebben een diversiteit aan grote en kleine projecten opgenomen in de activiteitenagenda. We hebben aansluiting gezocht bij het programma voor 75 jaar Vrijheid in 2020.

- Jeugdbeleid

In 2019 is een aantal leden van uw raad mee gaan doen in een klankbordgroep voor het opstellen van indicatoren voor het nieuwe Jeugdbeleid.

- Nieuwbouw Voortgezet Onderwijs / Techniekonderwijs

Het toekomstig onderwijsaanbod in onze gemeente heeft in 2019 een stimulans gekregen. Het Rijk heeft (onder voorwaarden) een budget voor Techniekonderwijs in de nieuw te bouwen VO-school beschikbaar gesteld. De voorbereidingen voor die nieuwbouw zijn in 2019 volop verder gegaan.

- Gebiedsvisie De Haven

We hebben een start gemaakt met het plan van aanpak voor de uitvoering van het deelgebied 'herinrichting Verlengde Havenstraat'. Hierbij sluiten we aan bij de planning voor de nieuwbouw VO.

- Harm Smeengeschool

U heeft in 2019 ingestemd met de renovatie van de Harm Smeengeschool.

- Dorpenbeleid

In 2019 hebben we als gemeenteraad en college een begin gemaakt met het actueel maken van het Dorpenbeleid. De commissie Zorg en Welzijn heeft de vijf thema's opiniërend besproken.

- Bewegen en leefstijl

Na een breed interactief proces heeft u de beleidsnota Bewegen en leefstijl 2019- 2023 vastgesteld. In de uitvoering werken onze medewerkers in het team Gezond in Midden-Drenthe (GIMD) samen met Sport Drenthe en Welzijnswerk Midden-Drenthe.

- Sportakkoord

In november 2019 is de lokaal sportformateur aan de slag gegaan. Op weg naar een breed gedragen lokaal sportakkoord Midden-Drenthe. De sportformateur heeft zich aangesloten bij het team Gezond in Midden-Drenthe.

- Duurzame buitensportaccommodaties

In 2019 hebben we flinke stappen gezet in de verduurzaming van de buitensportaccommodaties voor de basissporten. We hebben informatiebijeenkomsten gehouden en we hebben een inventarisatie gemaakt van de mogelijkheden per sportpark. Met als resultaat: pakketten duurzaamheidsmaatregelen op maat.

- Sporthart Westerbork

In 2019 is een mooie samenwerking op gang gekomen tussen de Survivalvereniging en sportpark de Perkenstag in Westerbork. Met een bijdrage van de gemeente hebben we een oplossing gevonden voor het verplaatsen van de Survivalbaan. Deze samenwerking heeft ertoe geleid dat er een “sporthart” ontstaat in Westerbork.

- Geestelijke gezondheidszorg

We hebben in 2019 hard gewerkt aan de invoering van de Wet verplichte GGZ per 1 januari 2020. Daarnaast hebben we in 2019 met de instellingen voor geestelijke gezondheidszorg samengewerkt om te komen tot een sluitende keten GGZ.

- (Woning)bouw

We zijn begonnen om het bestemmingsplan voor het project 'De Lindelaar in Westerbork' voor te bereiden.

We hebben voor het project 'An de Boerbrink' gewerkt aan een samenwerkingsovereenkomst; in 2020 volgt het ontwerpbestemmingsplan.

Ook de ontwikkeling van de Woonservicezone in Beilen is verdergegaan. Vooral in deelgebied B (omgeving Karspelhuus) hebben we flinke stappen zijn gezet. De bouw van de Lidl komt steeds dichterbij. In deelgebied D (omgeving Oude Beilerkorf) gaan we met behulp van een subsidie van de provincie vooral in zetten op vergroening en daarmee verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van dit gebied.

- Lievingerveld

In mei 2019 heeft u besloten garant te staan voor de aanleg van de wegen en overige infrastructuur. Vanaf november 2019 wordt druk gewerkt aan de aanleg hiervan. Naar verwachting zijn deze werkzaamheden nog voor de zomer 2020 gereed en daarna kan worden gestart met de bouw van de eerste woningen.

Eind 2019 hebben we de eerste tien kavels daadwerkelijk verkocht. Daarnaast lopen er nog circa 100 opties.

- Centrumvisie Beilen

Vanaf oktober 2018 is de stimuleringsregeling voor het centrum Beilen in werking. Tot nu konden we drie aanvragen voor subsidie toekennen. Daarnaast lopen diverse gesprekken met ontwikkelaars en vastgoedeigenaren waaruit we nog aanvragen verwachten. De ervaring leert dat dit soort trajecten tijd vraagt. Inmiddels heeft de provincie de regeling met twee jaar verlengd. In 2019 hebben we gewerkt aan het ontwerp van de projecten in het centrum van Beilen. In oktober zijn deze definitief vastgesteld. In december hebben we aannemer Avitec Infra en Milieu gekozen om de werkzaamheden uit te voeren.

- Centrum Westerbork

Ook in Westerbork is gewerkt aan een visie voor het centrum, als vervolg op het traject De Nieuwe Winkel Straat (DNWS).

De Stuurgroep DNWS heeft de concept centrumvisie in juli 2019 vastgesteld. Dit concept hebben ze in oktober teruggelegd in het dorp. In de 2020 wordt de centrumvisie definitief vastgesteld en aangeboden aan de gemeente. Vervolgens vindt de besluitvorming binnen de gemeente plaats. De centrumvisie levert input voor de actualisering van de Structuurvisie Westerbork, die daarna zal plaatsvinden.

- Duurzaamheid

We hebben via een uitgebreid interactief proces het nieuwe duurzaamheidsbeleid in onze gemeente voorbereid. Parallel daaraan hebben we meegewerkt aan de voorbereidingen van de Regionale Energie Strategie (RES).

- Zonnepark Leemdijk

We hebben de voorbereidingen voor de realisatie van het zonnepark Leemdijk te Smilde in 2019 grotendeels afgerond. De rechter heeft geoordeeld dat de gemeente terecht een omgevingsvergunning heeft verleend. Ook heeft Enexis gegarandeerd dat de opgewekte elektriciteit kan worden getransporteerd.

- Omgevingswet

We hebben in 2019 verder gewerkt aan de voorbereidingen voor de invoering van de nieuwe Omgevingswet. De definitieve ingangsdatum van de wet is nog steeds onzeker.

Onderdelen van die nieuwe wet zijn een lokale Omgevingsvisie en een Omgevingsplan. Het traject om te komen tot een Omgevingsvisie is in gang gezet. Daarnaast bereiden we ons voor op het opstellen van een Omgevingplan.

We komen met voorstellen die tegelijk bijdragen aan het verminderen van regels en die dus bijdragen aan ons project 'Regel 't anders'.

- Wegen en bruggen

We hebben in 2019 uitvoering gegeven aan ons beleid voor wegen en bruggen. We hebben op diverse plekken passerhavens en bermverhardingen aangelegd of verbeterd.

We hebben in 2019 diverse bruggen duurzaam opgeknapt met materiaal dat een langere levensduur heeft en weinig onderhoud vraagt.

- Duurzame brandstof

We zijn voor onze auto's in de buitendienst groene brandstof gaan tanken.

- Welstand

We doen als college, met ambtelijke ondersteuning uit de organisatie, mee in de gemeenteraadswerkgroep die vanaf begin 2019 ons welstandsbeleid onder de loep neemt.

- Masterplan Orvelte

U heeft begin 2019 het Masterplan Orvelte vastgesteld, inclusief een planning en een investeringskalender. Het dorp heeft hard gewerkt aan de voorbereiding van de acties uit het Masterplan. De uitvoering pakken we samen met het dorp op. In 2019 hebben we het voetpad aan de Wiet gerealiseerd, hebben we nieuwe bebording in en om Orvelte aangebracht en heeft het dorp grotendeels nieuwe bestrating gekregen.

- Zaakgericht werken

We zijn gestart met een onderzoek naar zaakgericht werken – een op zich bijzondere naam voor een manier van werken waarbij de klant centraal staat en goed kan volgen hoe het met zijn onderwerp (zijn 'zaak') gaat. De resultaten komen in 2020.

Financieel

Algemeen

In het overzicht van baten en lasten staat een inhoudelijke en meer gedetailleerde toelichting. In deze aanbiedingsbrief gaan we kort in op de grootste afwijkingen (€ 100.000 of meer).

Het resultaat bestaat grotendeels uit incidentele zaken. Daar waar over- of onderschrijdingen een structureel karakter hebben verwerken wij die in de voorjaarsnota 2020 en de conceptbegroting 2021.

Het totale resultaat over 2019 bedraagt € 1.970.787. Ook vorig jaar was het resultaat positief: € 1.912.008.

Grootste afwijkingen

De belangrijkste oorzaken van het resultaat zijn, in afgeronde bedragen, de volgende:

Onderdeel	Voordeel	Nadeel
Saldo algemene baten en lasten.	€ 591.000	
OZB woningen en niet-woningen		€ 100.000
Lagere kosten statushouders	€ 224.000	
Lagere lasten WWB Levensonderhoud	€ 302.000	
Netto opbrengst verkoop pand in Smilde	€ 322.000	
Netto hogere leges opbrengsten	€ 105.000	
Hoger energiekosten		€ 211.000
Saldo winst en verlies bouwgrondexploitatie	€ 269.000	
Verlies gronden die nog niet in exploitatie zijn		€ 403.000
Hogere facilitaire lasten gemeentehuis		€ 130.000
Lagere automatiseringskosten	€ 116.000	

Onderdeel	Voordeel	Nadeel
Netto compensatie bijdrage exploitatie btw sport (Spuk bijdrage)	€ 178.000	
Saldo structurele deel centraal budget bedrijfsvoering	€ 283.000	
Lagere bestedingen aan lokaal volksgezondheidsbeleid	€ 106.000	
Saldo overige posten kleiner dan € 100.000	€ 684.000	€ 365.000
Totaal voordelig jaarrekeningresultaat	€ 1.971.000	

Zoals uit het overzicht blijkt is er, na de effecten in de voor- en najaarsnota 2019, geen positief of negatief saldo in het sociaal domein van € 100.000 of meer.

Overzicht over 2019

In 2019 was er sprake van het volgende verloop.

Voorjaarsnota

De voorjaarsnota sloot met een negatief saldo van € 96.217. U heeft besloten dat bedrag te dekken door de aanwezige bestedingsruimte met dit bedragen te verlagen.

Najaarsnota

De najaarsnota sloot per saldo met een positief saldo van € 402.563. U heeft besloten dat voor gelijke delen toe te voegen aan de toenmalige reserves Woon- en leefomgeving en Openbare ruimte.

Overheveling eind 2019

In de raadsvergadering van 20 december 2018 heeft u besloten om circa € 6,8 miljoen over te hevelen van 2019 naar 2020. De werkelijke overheveling op basis van de definitieve jaarcijfers 2019 bedraagt € 7.357.037 . Het grootste deel daarvan heeft betrekking op ons Uitvoeringsprogramma.

Bestemming

Wij stellen u voor om het beschikbare bedrag van € 1.970.787 als volgt te bestemmen:

Omschrijving	Bedrag	Besluitvorming	Toelichting
Mutaties bouwgrond	€ 775.900	Toevoegen aan de reserve weerstand bouwgrond	Winstberekening bouwgrond en bijdrage bovenwijks plan Nagtegael.
Opbrengst inruil gemeentelijke apparatuur	€ 49.117	Toevoegen aan de reserve vervangingsinvesteringen	Op grond van de financiële regels (BBV) moet dit bedrag via resultaatbestemming worden bestemd.
Uitvoering duurzaamheidsvisie	€ 239.583	Bestemmen voor de uitvoering van de duurzaamheidsvisie	In de decembercirculaire 2019 zijn specifieke middelen beschikbaar gesteld.
Uitwerking van de organisatieontwikkeling.	€ 283.320	Toevoegen aan centraal budget voor bedrijfsvoering	Middelen voor de organisatieontwikkeling die nog niet waren overgeheveld naar 2020.
(Rijks)middelen voor de pilot veranderopgave inburgering	€ 58.445	Toevoegen aan het budget inburgering	Dit bedrag moet alsnog worden overgeheveld naar 2020, als onderdeel van de totale overheveling op dit onderwerp.
Bestemd bedrag binnen sociaal domein.	€ 17.500	Toevoegen aan het budget sociaal domein.	Van het voordeel op beschermd wonen gaat dit bedrag naar het Regioplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.
ICT	€ 116.000	Toevoegen aan centraal budget voor bedrijfsvoering	Voordeel ICT in 2019 te gebruiken voor noodzakelijke extra kosten in 2020.
Restant	€ 430.922	Toevoegen aan de Algemene Bestemmingsreserve	
Totaal	€ 1.970.787		

Bestedingsplan en uitvoeringsprogramma 2018-2022

Baggerplan vijvers

Project	Baggerplan vijvers
Programma	Verkeer, vervoer en waterstaat
Taakveld	Verkeer en Vervoer
Dekking	Structurele bestedingsruimte
Toelichting	De gemeenteraad heeft gezegd dat er groot onderhoud nodig is aan de vijvers Pinksterbloem, Asserweg-Noordveen en de Haven. De gemeenteraad heeft hierover in november 2017 een brief gekregen. Daarin staat hoe we het willen aanpakken en hoeveel het ongeveer gaat kosten. Ook staat in die brief dat we van het waterschap verwachten dat ze meebetalen. We kijken eerst naar de vijver bij de Pinksterbloem. Samen met de buurtbewoners gaan we kijken naar wat we kunnen doen met de groenstroken langs de vijver. Op dit moment verwachten we dat het werk in totaal € 600.000 kost. € 520.000 voor de uitvoering en € 80.000 voor projectleiding en directievoering. We komen met een definitief plan naar de gemeenteraad voordat we het geld uitgeven.
Krediet	€ 600.000
Besteed	€ 1.000
Voortgang:	<i>We moeten de bagger ook op aanvullende belastende stoffen onderzoeken dan de gebruikelijke stoffen. In eerste instantie was niet duidelijk hoe we met de nieuwe stoffen om moesten gaan omdat hier nog geen norm voor was. Daarom heeft het waterschap alle baggerwerkzaamheden stop gezet. Omdat wij meeliften met de werkzaamheden van het waterschap zijn ook de voorbereidingen voor De Haven stop gezet. Inmiddels is duidelijkheid waarop we moeten onderzoeken. Door de stagnatie zullen de werkzaamheden in 2020 uitgevoerd worden.</i>

Aanpak lelijke gebouwen

Project	Aanpak lelijke gebouwen
Programma	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Taakveld	Wonen en bouwen
Dekking	Reserve Openbare ruimte

Project	Aanpak Ielijke gebouwen
Toelichting	De gemeenteraad heeft in het welstandsbeleid de mogelijkheid opgenomen om op te treden tegen Ielijke gebouwen e.d. We gaan een plan van aanpak maken. Daarin zullen we kijken naar minstens één concrete situatie om ervaring op te doen. Daarvoor hebben we een klein bedrag nodig. Dat geld hebben we nodig voor externe ondersteuning in zo'n proces.
Exploitatie	€ 10.000
Besteed	€ 0
Voortgang:	<i>Na het zomerreces heeft het college een keuze gemaakt bij welk pand de pilot wordt uitgevoerd. De eigenaar is op de hoogte gesteld van de keuze en ook de raad is geïnformeerd. Met externe ondersteuning maken we nu een plan van aanpak zodat we ervaring opdoen hoe dit soort situaties aan te pakken. Wij verwachten dat wij daarover medio 2020 aan uw raad rapporteren.</i>

Frictiekosten organisatie

Project	Frictiekosten organisatie
Programma	Bestuur en ondersteuning
Taakveld	Overhead
Dekking	Conjunctuurreserve
Toelichting	De organisatie verandert in structuur en cultuur. Die veranderingen gaan gepaard met tijdelijke kosten. De grootste aanpassing in de structuur betrof de komst van elf nieuwe teamleiders. Zoals eerder afgesproken heeft de organisatie drie jaar de tijd (2017 t/m 2019) om de financiële gevolgen daarvan op te lossen. In elk geval is daarvoor in 2019 een frictiebudget nodig. Daarnaast zullen we 2019 in beeld brengen wat nieuwe taken en nieuwe vaardigheden voor de organisatie betekenen.
Exploitatie	€ 200.000
Besteed	P.M.
Voortgang:	Bij de vaststelling van het uitvoeringsprogramma is het frictiebudget aangevuld met € 3 miljoen incidenteel geld voor het versterken van de ambtelijke organisatie. Deze middelen hebben verschillende bestemmingen: het betalen van interim functies, outplacement, externe ondersteuning, e.d. Zie voor de besteding hiervan de stand van zaken van het uitvoeringsprogramma.

Uitvoeringsprogramma

	Beschikbaar in 2019	Besteed in 2019	Restant c.q. overgeheveld	Toelichting
Met elkaar				
Met de jongeren (5.1.2)	€ 10.000 (S)	€ 7.566	n.v.t.	In het afgelopen jaar hebben we een aantal bijeenkomsten georganiseerd om samen met medewerkers van de gemeente, jongeren en raadsleden om te bepalen hoe we kunnen samenwerken met jongeren. Dit heeft geleid tot een handboekje voor de organisatie om jongerenparticipatie verder vorm te geven. Dit is o.a. gebruikt voor het ophalen van input voor de nieuwe jeugdnota
Economisch beleid (5.1.6)	€ 25.000 (I)	€ 25.000	n.v.t.	In de raadsvergadering van november 2019 is de 'Koers en uitvoeringsagenda economie 2020-2024' vastgesteld. Het budget is hiervoor ingezet en deels voor het inhuren van externe ondersteuning.
Sociaal in alles				
Nieuwbouw VO Beilen (5.2.1)	€ 120.000 (K)	€ 46.781	n.v.t.	Dit bedrag is toegevoegd aan het totale krediet voor de realisatie van de nieuwbouw VO school Beilen. In 2019 zijn ten laste van dit krediet uren van de projectleiding betaald. Voor 2020 en verder resteert nog een bedrag van ruim € 70.000.
MFA Smilde (5.2.3)	€ 25.000 (I)	€ 0	€ 25.000	In 2019 is gestart met een overleg met de kerngroep Smilde over de invulling van Elzenlaan 10 te Smilde als tijdelijk Dorpshuis. Dit vindt zijn vervolg in 2020. Met dit budget wordt verder gewerkt naar een brede visie op de behoefte aan gebouwen in Smilde.
Dorpenbeleid (5.2.5)	€ 20.000 (I)	€ 0	€ 20.000	In november is met de Commissie Zorg en Welzijn de uitgangspuntennotitie gedeeld, middels een startbijeenkomst. Het vervolg vindt plaats in 2020.
Dorpenbeleid (1/3 fte) (5.2.5)	€ 27.000 (S)	€ 27.000	n.v.t.	Dit bedrag is toegevoegd aan het personeelsbudget van het team beleid (sociaal) en is ingevuld.

	Beschikbaar in 2019	Besteed in 2019	Restant c.q. overgeheveld	Toelichting
Herinrichting Esweg-Noord- Zuid Beilen (5.2.6)	€ 70.000 (I)	€ 0	€ 70.000	Dit bedrag is bedoeld voor voorbereidingskosten van de aanpak van de Esweg (van noord naar zuid), gedurende de gehele bestuursperiode t/m 2022. Er heeft in 2019 een eerste verkenning plaatsgevonden, de daadwerkelijke voorbereiding start in 2020.
Gezondheid en bewegen (5.2.10)	€ 240.000 (I)	€ 0	€ 240.000	Dit budget is voor 1 FTE voor een periode van 3 jaar. Op dit moment worden over de invulling gesprekken gevoerd. Dit moet leiden tot de inzet van beweegleerkrachten vanaf volgend schooljaar.

	Beschikbaar in 2019	Besteed in 2019	Restant c.q. overgeheveld	Toelichting
Gezondheid en bewegen (5.2.10)	€ 50.000 (S)	€ 0	n.v.t.	Dit structurele budget wordt gebruikt voor o.a. projecten en activiteiten die beweging stimuleren. De nota is eind juni 2019 vastgesteld en de uitvoering van het beleid is in het najaar op gang gekomen. Dit heeft in 2019 dus nog niet geleid tot uitgaven.
WMO + Jeugd en onderwijs (5.2.15)	€ 1.900.000 (I)	€ 25.365	€ 1.874.634	De besteding van het bedrag van € 1,9 miljoen is bedoeld voor 3 jaar en is nader ingevuld in de Uitvoeringsagenda sociaal domein die het college heeft vastgesteld. De raad is hierover op 9 juli 2019 per brief geïnformeerd. Speerpunten bij de aanpak zijn: preventie en vroegsignalering, ondersteuning zo dichtbij mogelijk bij de inwoner, ontschotting, kostenbeheersing, data-gedreven zorg en aandacht voor ouderen en kwetsbare jongeren.
Geestelijke gezondheidszorg (5.2.18)	€ 400.000 (I)	€ 41.212	€ 358.788	Op 9 juli 2019 is de raad per brief geïnformeerd over de Uitvoeringsagenda Geestelijke gezondheidszorg, waarin de besteding van deze middelen is geregeld. Op 2 september is de kwartiermaker gestart die zich o.a. gaat richten op de invoering van de WvGGZ en het inrichten van een Optimaal Leven team. In onze aanpak besteden we zowel aandacht aan zorg en ondersteuning voor kwetsbare inwoners als aan openbare orde-problematiek.
Beleid VTH (5.2.20)	€ 25.000 (I)	€ 0	€ 25.000	Vanwege de hoge werkdruk in de bestaande werkvoorraad heeft het opstellen van het plan voor de uitvoering van de VTH-taken op zich laten wachten. De verwachting was dat het bedrag grotendeels zou worden uitgegeven, maar uiteindelijk is het hele bedrag overgeheveld naar 2020.
Beleid VTH (1,5 fte) (5.2.20)	€ 100.000 (S)	€ 100.000	n.v.t.	Dit bedrag is toegevoegd aan het personeelsbudget van team omgeving en veiligheid. In 2019 zijn een tweede toezichthouder en een tweede juridisch ondersteuner aangesteld. Verder zijn de middelen gebruikt voor de werkzaamheden van het team en het opvangen van tegenvallers.

	Beschikbaar in 2019	Besteed in 2019	Restant c.q. overgeheveld	Toelichting
Duurzaamheid, energie en klimaat				
IHP (school) gebouwen (5.3.3)	€ 30.000 (I)	€ 14.889	€ 15.111	In 2019 zijn we gestart met de vormgeving van het Integraal Huisvestingsplan voor het primair onderwijs. Deze zetten we helaas met enige vertraging door het Coronavirus voort in 2020. Het betreft een zorgvuldig proces dat we samen met de onderwijsinstellingen doorlopen. Hierbij gaan we voor kwalitatief goed onderwijs dat gegeven wordt in een veilige en gezonde omgeving en huisvesting die onderdak biedt voor meerdere functies (waaronder onderwijs). Het IHP hangt nauw samen met het integraal accommodatiebeleid. In dit beleid scannen we onze gebouwen op het gebied van duurzaamheid en wordt inzichtelijk gemaakt wat er nodig is per gebouw om energieneutraal te zijn in 2040. Daarnaast kan de afweging gemaakt worden of het nog wenselijk is te investeren in bepaalde gebouwen. In 2019 zijn we gestart met de duurzaamheidsscans van het gemeentelijke maatschappelijk vastgoed.
Duurzame buitensport- accommodaties (1 fte) (5.3.4)	€ 80.000 (I)	€ 0	€ 80.000	Dit bedrag is bedoeld voor advies en ondersteuning van de sportclubs bij het uitvoeren van de duurzaamheidsplannen. Deze uitgaven voor ondersteuning staan gepland voor 2020.

	Beschikbaar in 2019	Besteed in 2019	Restant c.q. overgeheveld	Toelichting
Duurzame buitensport- accommodaties (5.3.4)	€ 274.000 (I) € 289.000 (K)	€ 0	€ 274.000	November 2019 is de raad middels een brief geïnformeerd over het verduurzamen van de gemeentelijke buitensportaccommodaties. Uitwerking van de plannen is eind 2019 gestart en loopt door in 2020. Uitvoering van de planning vindt ook plaats in 2020.
Recreatie, toerisme en cultuur				
Culturele gemeente en cultuurbeleid (5.4.1)	€ 50.000 (I)	€ 37.750	€ 12.250	Dit bedrag is ingezet voor de communicatie en marketing voor culturele gemeente gedurende 2019 en 2020. De kosten betreffen externe inhuur en PR, in samenwerking met recreatie en toerisme.
Culturele gemeente en cultuurbeleid (0,6 fte) (5.4.1)	€ 48.000 (S)	€ 34.900	n.v.t.	Dit bedrag is toegevoegd aan het personeelsbudget van het team beleid (sociaal) en hiervoor is een beleidsmedewerker cultuur aangesteld per 1 september 2019. Het voordeel maakt onderdeel uit van het resultaat op de bedrijfsvoering.
Masterplan Orvelte (5.4.5)	€ 50.000 (I)	€ 0	€ 50.000	Het Masterplan is begin 2019 vastgesteld. Er is hard gewerkt door het dorp aan de voorbereiding van de acties uit het Masterplan. Dit bedrag is extra ter beschikking gesteld, bovenop bestaande middelen. De uitvoering pakken we samen met het dorp op. Het dorp bepaalt het tempo van de uitvoering van een aantal acties (bestrating pakken we zelf op). De uitvoering zal waarschijnlijk in 2020 plaats vinden.
Vrijtijdseconomie (5.4.6)	€ 50.000 (I)	€ 0	€ 50.000	Met het beschikbare budget willen we kijken hoe we de hotspots van Midden-Drenthe kunnen markeren. In 2019 is gestart met een inventarisatie en een verder uitwerking hiervan. Voor de uitvoering is het budget overgeheveld naar 2020.

	Beschikbaar in 2019	Besteed in 2019	Restant c.q. overgeheveld	Toelichting
Organisatie				
Dienstverlening en organisatie (5.5.1)	€ 3.000.000 (I)	€ 609.039	€ 2.390.961	Deze beide bedragen (incidenteel en structureel) zijn beschikbaar gesteld voor deze hele bestuursperiode 2018-2022. Het doel is het versterken van de ambtelijke organisatie, met speciale aandacht voor de dienstverlening en de (digitale) informatievoorziening. In 2019 is dit geld met name ingezet voor het betalen van interim functies, enkele outplacementtrajecten, externe ondersteuning e.d.
Dienstverlening en organisatie (5.5.1)	€ 380.000 (S)	€ 96.680	€ 283.320	Het restant van het incidentele bedrag is ook voor 2020 en 2021 beschikbaar. Omdat ook het structurele geld uitdrukkelijk voor de hele bestuursperiode is bestemd, stellen wij voor om het restantbedrag van € 283.320 te bestemmen voor het zelfde doel: versterking van de ambtelijke organisatie.

Programmaverantwoording

Programma	Bestuur en ondersteuning
Taakveld	Beheer overige gebouwen en gronden Burgerzaken Treasury Mutaties reserves Ondersteuning organisatie Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds Resultaat van de rekening van baten en lasten OZB woningen OZB niet-woningen Overige baten en lasten Bestuur

Programmadoelstelling

- Het goed besturen van de gemeente. Dit willen wij bereiken door inwoners te vertellen wat wij als bestuur doen en waar wij het gemeenschapsgeld voor gebruiken.
- Raad en college betrekken onze inwoners en organisaties tijdig bij het maken van plannen en beleid zodat zij invloed hebben op de eigen leefomgeving.
- Onze dienstverlening is eigentijds waarbij wij rekening houden met de verschillende groepen inwoners in onze gemeente.
- Wij kiezen voor persoonlijk contact en zijn goed bereikbaar. Door korte lijnen leveren wij oplossingen op maat. Inwoners waarderen dat.
- Doorlopend werken we aan het verbeteren van de dienstverlening. We leren ervan wanneer inwoners niet tevreden zijn. Klachten nemen we serieus.
- Wij voeren een behoedzaam financieel beleid en een doelmatige bedrijfsvoering.

Beleidsindicatoren

Op grond van het BBV worden beleidsindicatoren in de jaarstukken opgenomen. De beleidsindicatoren dienen ter toelichting van de maatschappelijke effecten in de programma's. De beleidsindicatoren zijn voorgeschreven en afkomstig van de website 'Waar staat je gemeente'.

Hieronder staan de beleidsindicatoren met betrekking tot dit programma opgenomen. De cijfers voor Midden-Drenthe worden vergeleken met de cijfers van gemeenten uit de inwonersklasse 25.000-50.000. Tussen haakjes staan de waarden uit de begroting 2019.

Indicator	jaar	regio	waarde	beschrijving
<i>Woonlasten éénpersoonshuishouden</i>	2019	Midden-Drenthe	€ 665 (€ 631)	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
	2019	25.000 - 50.000 inwoners	€ 678 (€ 660)	
<i>Woonlasten meerpersoonshuishouden</i>	2019	Midden-Drenthe	€ 710 (€ 676)	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
	2019	25.000 - 50.000 inwoners	€ 753 (€ 735)	
<i>Demografische druk</i>	2019	Midden-Drenthe	80,2 (79,6)	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
	2018	25.000 - 50.000 inwoners	77,8 (77,4)	

Indicator WOZ-waarde woningen	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Midden-Drenthe</i>	193.000	193.000	€ 196.000	€ 201.000	€ 212.000
<i>25.000-50.000 inwoners</i>	219.000	220.000	€ 224.000	geen data	€ 260.000

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/
(geraadpleegd 6-3-2020)

Onderstaande verplichte indicatoren komen niet van de website Waar staat je gemeente. Deze worden intern samengesteld. Tussen haakjes staan de waarden uit de begroting 2019.

Indicator	Jaar	regio	waarde	beschrijving
<i>Formatie</i>	2019	Midden-Drenthe	6,71 (6,88)	Het aantal formatieplaatsen (fte, exclusief personeel griffie en externe inhuur) per 1.000 inwoners.
<i>Bezetting</i>	2018	Midden-Drenthe	6,79 (6,67)	De bezetting (fte) per 1.000 inwoners (invulling formatie, exclusief griffie en externe inhuur)
<i>Apparaatskosten</i>	2019	Midden-Drenthe	€ 680 (€ 609)	Euro's per inwoner dat besteed wordt aan apparaatskosten.
<i>Externe inhuur</i>	2019	Midden-Drenthe	16,28% (3,24%)	Kosten inhuur externen als % van de totale loonsom.
<i>Externe inhuur</i>	2019	Midden-Drenthe	€ 2.591.804 (€ 512.314)	Totale kosten inhuur in Midden-Drenthe.
<i>Overhead</i>	2019	Midden-Drenthe	9,87% (10,59%)	De kosten van overhead als % van de totale kosten.

Indicator	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal Fte's per 31 december (afgerond op hele fte's)	216	211	215	232	222	229

Dienstverlening

We willen als gemeente goede dienstverlening leveren aan onze inwoners. Dit maken we meetbaar aan de hand van een aantal indicatoren. Al deze indicatoren worden meegenomen in de kwartaalmonitor bedrijfsvoering.

Indicator	eenheid	jaar	regio	waarde	Beschrijving
<i>Directe dienstverlening</i>	waardering (0-10)	2017	Midden-Drenthe	6,8	Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor de dienstverlening van de gemeente.
		2017	25.000 - 50.000 inwoners	6,7	

Het streven is dat onze inwoners de dienstverlening bovengemiddeld waarderen. Elke twee jaar meten we dit met de [burgerpeiling](#) van 'Waar staat je gemeente'. In 2019 heeft echter geen nieuwe burgerpeiling plaats gevonden.

Klantcontact

Inwoners kiezen zelf op welke manier ze contact hebben met de gemeente. Streven is om op die manier voor alle doelgroepen beschikbaar en bereikbaar te zijn.

Indicatoren klantcontacten	Doel	2015	2016	2017	2018	2019
		Gerealiseerd				
Aantal opgenomen telefoontjes binnen 20 seconden	80%	-	71%	71%	-	-
Beantwoording van brieven binnen 10 dagen	80%	82%	88%	92%	86%	87%
Aantal klanten dat minder dan 10 minuten wacht	80%	89%	83%	81%	86%	95%

Aantal opgenomen telefoontjes binnen 20 seconden

We willen als gemeente graag dichtbij onze klant staan en geven de voorkeur aan persoonlijk contact met onze inwoners. Goede telefonische bereikbaarheid is daarom belangrijk. Ons telefonieplatform heeft de functie om het dagelijkse telefoonverkeer op een goede en efficiënte wijze te verwerken. Een goed werkend platform is van essentieel belang om optimale dienstverlening te kunnen leveren. Op dit moment voldoet het huidige telefonieplatform niet aan de eisen die wij als gemeente stellen aan een goed werkend telefonieplatform. De telefooncentrale is inmiddels vervangen.

Aantal klanten dat minder dan 10 minuten wacht

In de vernieuwde hal zullen inwoners waar mogelijk direct geholpen worden. Dat geldt bijvoorbeeld voor het afhalen van reisdocumenten. In 2019 is duidelijk geworden dat dit een positief effect heeft op de wachttijd in de hal. 95 % van onze inwoners wordt binnen 10 minuten geholpen.

Afhandeling klantvragen

Doel is alle vragen van inwoners binnen de gewenste termijn te beantwoorden. Met onderstaande indicatoren wordt dit in beeld gebracht.

Indicatoren afhandeling klantvragen	Doel	2015	2016	2017	2018	2019
		Gerealiseerd				
Afhandeling vergunningen binnen de wettelijke termijn	100%	92%	92%	93%	91%	87%
Afhandeling bezwaarschriften binnen de wettelijke termijn	100%	99%	100%	82%	88%	86%
Afhandeling meldingen binnen 5 dagen	80%	82%	81%	81%	84%	87%

Het totale beeld is dat de indicatoren van de afhandeling van vergunningen en bezwaarschriften, binnen de wettelijke termijn, beide dalende zijn. De percentages geven echter een vertekend beeld. Dit heeft te maken met de soorten en het aantal vergunningen. Per soort vergunning zijn er namelijk grote verschillen. In 2019 is een start gemaakt met het beter analyseren van deze indicatoren en de onderliggende oorzaken te onderzoeken.

Klachten

De behandeling van klachten is een wezenlijk onderdeel van de dienstverlening. Het gaat daarbij om klachten zoals bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht: klachten gericht tegen met name het handelen en gedrag van medewerkers en (leden van) het college.

Belangrijk is wat er met klachten gebeurt, zowel in de fase van minnelijk overleg als in de fase van de formele afhandeling. Door klachten snel in behandeling te nemen en persoonlijk contact te leggen benadrukken we dat we klachten serieus nemen. Dat draagt bij aan het vinden van een oplossing in de informele fase. Voor de afhandelsnelheid geldt daarom dat er binnen 5 werkdagen persoonlijk contact is geweest met de klager. Verder geldt natuurlijk als doel om alle klachten binnen de wettelijke termijn af te handelen.

Indicatoren afhandeling klachten	Doel	2016	2017	2018	2019
		Gerealiseerd			
Aantal klachten		27	29	54	30
1e contact binnen vijf werkdagen	80%	81%	93%	70%	45%
Afhandeling binnen de wettelijke termijn van 42 dagen	100%	81%	86%	89%	55%
(Gedeeltelijke) gegrond		17	23	39	21
Ongegrond		5	5	7	6
Overige: ingetrokken, geen uitspraak te doen e.d.		4	1	8	2
Nog in behandeling		1	0	0	1

Het aantal klachten is in 2019 weer terug op het gebruikelijke niveau. Op vele duizenden klantcontacten per jaar, is een aantal van 30 klachten op jaarbasis een aanvaardbaar getal.

We hebben de indruk dat de omstandigheden in de organisatie er ook in 2019 nog aan hebben bijgedragen dat de kwaliteit van de dienstverlening onder druk heeft gestaan. Dat is zichtbaar in het grote aantal klachten dat niet binnen de afgesproken termijnen is opgepakt. Overigens vindt soms de lange afhandelingsduur plaats in goed overleg met de klager.

De definitieve afhandeling heeft in enkele gevallen niet binnen de termijn plaatsgevonden.

Doorgaans gebeurt dit in overleg met de klager.

In 2019 is er geen beroep gedaan op de Ombudscommissie.

Afspraken uit coalitieakkoord

- Plannen maken we met elkaar en bij voorkeur niet in het gemeentehuis. Dat doen we het liefst andersom: plannen komen vooral uit de samenleving. Inwoners en ondernemers nemen zelf verantwoordelijkheid. Als gemeente denken we mee. En als we zelf plannen maken, betrekken we de samenleving vanaf het begin.
- We letten bij alle plannen op de regels die gelden. Niet alles kan en mag. Dat vertellen we duidelijk en op tijd. Maar de nadruk ligt op hoe het wél kan. Het verminderen van regels hoort daarbij.
- We houden rekening met iedereen in onze gemeente. Inwoners en ondernemers kunnen gemakkelijk bij ons terecht. We zoeken actief contact met de jongeren. We dagen ze uit en geven ze ruimte om mee te doen.
- Bij onze dienstverlening staan de mensen centraal. We brengen dienstverlening op een hoog niveau. Dat betekent dat inwoners en ondernemers ook digitaal makkelijk, veilig en snel bij ons terecht kunnen.
- We blijven in onze gemeente verstandig met geld omgaan. Verstandig betekent: niet te snel en niet te veel geld uitgeven. En tegelijk: niet meer sparen dan nodig is.
- Inkomsten en leges moeten in verhouding staan tot de kosten. We houden de kosten zo laag mogelijk. We verhogen de OZB niet, behalve met de correctie voor inflatie.
- We gaan hard ons best doen om voor de plannen die we maken subsidies te krijgen. Subsidies zorgen voor extra geld, kennis en samenwerking.
- We zorgen ervoor dat inwoners onze begroting kunnen lezen en begrijpen. We gaan door met het nog beter leesbaar maken van de begroting. We gebruiken daarbij de digitale mogelijkheden die er zijn.

Verbonden partijen

[Vereniging Nederlandse Gemeenten \(VNG\)](#)

[Vereniging Drentse Gemeenten](#)

[Bank Nederlandse Gemeente \(BNG Bank\)](#)

[Enexis](#)

[Waterleidingmaatschappij Drenthe](#)

[P10](#)

Beleidskaders

[Vernieuwing BBV op het gebied van onder ander vennootschapsbelasting, overhead, grondexploitaties, opbouw begroting en materiële vaste activa](#)

[Financiële verordening Midden-Drenthe](#) (2016)

[Controleverordening gemeente Midden-Drenthe](#) (2012)

[Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Midden-Drenthe](#) (2004)

[Coalitieakkoord 2018-2022 “Sociaal en ondernemend Midden-Drenthe”](#) (2018)

[Nota Weerstandsvormogen en Risicomanagement](#) (2015)

[Nota Reserves en Voorzieningen](#) (2019)

[Bouwplan: Dichtbij, Duidelijk en Daadkrachtig](#) (2016)

Notitie Beschikbaar en Bereikbaar (2016)

Taakvelden

Taakveld

Bestuur

Ontwikkelingen

- In september 2019 heeft een gesprek plaatsgevonden over de samenwerking tussen vertegenwoordigers uit de raad en de organisatie. Dat zal in 2020 een vervolg krijgen.
- De opmerking van de accountant om aandacht te schenken aan integriteit is voorbereid vanuit de Werkgroep financieel overleg. De bijeenkomst daarover heeft in januari 2020 plaatsgevonden.
- De samenwerking binnen de raad is besproken in juni 2019. Dat zal in 2020 een vervolg krijgen.
- De raad heeft in juni 2019 aangegeven te willen komen tot een bestuurlijke visie voor de gemeente Midden-Drenthe. Een kerngroep heeft hiervoor een plan van aanpak voorbereid.

Wat hebben we bereikt?

- Het uitvoeringsprogramma voor de raadsperiode 2018-2022 is vastgesteld.
- In 2019 heeft de rekenkamer het onderzoek over jeugdbeleid aan de raad aangeboden en is dit besproken in commissie en raad.
- De vacature raadsadviseur is in februari 2019 conform de opzet van griffie 2.0 ingevuld.
- De griffie is in samenspraak met de organisatie gestart met de voorbereiding voor een nieuw raadsinformatiesysteem. Om daar ruimte voor te maken is tijdelijk formatie toegevoegd aan de griffie.
- De werkgroep Democracy heeft het proces rond de pilot over de verkeersveilige schoolomgeving gepresenteerd aan de raad en aan de organisatie.
- Raadsleden worden frequent aan de voorkant van het beleidsproces betrokken, samen met inwoners en organisaties. Daarbij wordt op een interactieve manier gebruik gemaakt van verschillende werkwijzen (werkgroep, stuurgroep, werkbezoek, informatiebijeenkomst etc.).
- Een door de accountant goedgekeurde jaarrekening.
- Een raadsexcursie stond in september 2019 in het teken van andere vergaderopstellingen, manier van vergaderen en digitale ondersteuning daarbij. Ook leverde deze dag een bijdrage aan de teambuilding voor de raad.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De burgemeester heeft samen met de griffier alle fracties bezocht.
- De rekenkamercommissie heeft alle fracties bezocht om onderwerpen op te halen voor hun volgende onderzoek.
- In dit eerste volledige jaar na de verkiezingen heeft de raad in totaal 11 keer vergaderd en er waren 21 voorbereidende commissievergaderingen. Ten aanzien van de inzet van raadsinstrumenten hebben zes van de acht fracties in 2019 totaal 21 schriftelijke artikel 33 vragen gesteld richting het college (in 2018 waren dat in totaal 39). Tijdens de vergaderingen zijn in totaal 33 moties ingediend en 17 moties vreemd aan de orde van de dag toegevoegd aan de agenda.
- De werkgeverscommissie is in 2019 drie keer bijeen geweest ten aanzien van

griffieaangelegenheden. Maandelijks ontvangen de fractievoorzitters een update van de werkzaamheden zoals genoemd in het vastgestelde griffiejaarplan voor 2019/2020.

- Het contract met de accountant is met een jaar verlengd.
- Actief deelnemen in de VDG, de VNG en de P10. In 2019 was de gemeente Midden-Drenthe gastgemeente voor de jaarvergadering van de VDG (Orvelte).

Wat heeft het gekost?

Bestuur				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.600	1.689	1.659	31
batens	0	0	0	0
resultaat	1.600	1.689	1.659	31

Taakveld Burgerzaken

Ontwikkelingen

- De samenleving verlangt van de (gemeentelijke) overheid dat zij al hun diensten digitaal aanbieden en dat de nodige maatregelen worden getroffen ten aanzien van identiteits- & documentfraude en adresfraude.

Wat hebben we bereikt?

- We hebben belangrijke stappen gezet om in 2020 onze inwoners een meer complete digitale dienstverlening aan te bieden.
- Het invoeren van een reële tariefstelling voor trouwen op locatie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Met de leverancier concrete afspraken gemaakt over implementatie dienstverleningsprogrammatuur per juli 2020. Hierdoor wordt het voor de burger mogelijk digitaal een aanvraag in te dienen voor een reisdocument, een rijbewijs, uittreksels Basisregistratie personen (Brp) en het online doen van aangifte geboorte, melding van een voorgenomen huwelijk of partnerschapsregistratie, overlijden en verhuizingen.
- Om identiteits- & documentfraude nog sneller te onderkennen en de kwaliteit van de Brp te kunnen blijven waarborgen zullen de front-officemedewerkers de driedaagse training Identiteit & Identiteitsdocumenten I van de NVVB-Publieksacademie volgen. Training zal in het tweede kwartaal van 2020 in huis verzorgd worden.
- In het verlengde van een reële tariefstelling is het tarief voor trouwen / partnerschapsregistratie op locatie naar eigen keuze aangepast.

Wat heeft het gekost?

Burgerzaken				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
Lasten	1.020	1.020	968	52
Baten	380	380	400	-20
Resultaat	640	640	568	72

Taakveld Beheer overige gebouwen en gronden

Ontwikkelingen

- Voor 1 januari 2020 moeten we een aantal oude niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) in exploitatie hebben genomen. Voor de gronden ten behoeve van woningbouwlocaties heeft de commissie Besluit Begroting en Verantwoording een uitzondering gemaakt. In de paragraaf Grondbeleid wordt hier op ingegaan.
- Via het project ongeregistreerd grondgebruik kunnen mensen, die grond van de gemeente in gebruik hebben genomen, kopen.

Wat hebben we bereikt?

- Gedurende 2019 is opnieuw gekeken naar de planning van het 'in exploitatie nemen' van de resterende oude NIEGG gronden.
- Het project "ongeregistreerde gemeentelijk grondgebruik" is opgestart en voor de uitvoering daarvan is een extern bureau ingeschakeld.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben getoetst of de oude NIEGG gronden voor 1 januari 2020 in ontwikkeling worden genomen. Voor één NIEGG grond was het duidelijk dat deze niet voor 1 januari 2020 in exploitatie wordt genomen. De boekwaarde van dit plan is verlaagd tot de marktwaarde. Zie verder: paragraaf grondbeleid.
- Aan de betreffende bewoners, die een verzoek tot aankoop van ongeregistreerd grondgebruik hebben gedaan, is een voorstel gedaan om dit gebruik te legaliseren.

Wat heeft het gekost?

Beheer overige gebouwen en gronden				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	240	240	1.980	-1.740
batens	96	96	564	-468
resultaat	145	145	1.416	-1.272

Taakveld Ondersteuning organisatie

Ontwikkelingen

- Er zijn geen relevante ontwikkelingen.

Wat hebben we bereikt?

- De raad heeft inzicht in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Wij hebben alle activiteiten in beeld gebracht die onder de overhead vallen. Grofweg zijn dit de ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën) en ondersteunende personen op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat). Onder overhead vallen daarom alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de uitvoerende diensten.

Wat heeft het gekost?

Ondersteuning organisatie				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	8.612	9.679	9.692	-13
batens	94	94	239	-145
resultaat	8.519	9.585	9.453	133

Taakveld Treasury

Ontwikkelingen

- Op 31-12-2019 hadden we voor € 10 miljoen aan kasgeldleningen lopen. Onze kasgeldlimiet bedraagt € 6,2 miljoen. De kasgeldlimiet geeft het maximum bedrag aan waarvoor wij ons financieringstekort met kort geld mogen financieren. We komen dus boven de kasgeldlimiet uit.

Dit betekent dat we in de loop van 2020, als dit drie kwartalen zo blijft een langlopende geldlening moeten aantrekken.

Wat hebben we bereikt?

- Dat we in 2019 hebben voldaan aan de Treasury bepalingen in externe wetgeving en de Financiële verordening.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben in 2019 geen langlopende geldleningen aangetrokken. We hebben het financieringstekort met kort geld kunnen financieren. Deze kasgeldleningen kwamen gemiddeld uit op -0,35%. Dit leverde ons €36.000 op.

Wat heeft het gekost?

Treasury				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
Lasten	-104	-104	261	-365
Baten	1.540	1.560	1.846	-287
Resultaat	-1.645	-1.664	-1.585	-79

Taakveld Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds

Ontwikkelingen

- De herijking van de verdeling van het gemeentefonds is uitgesteld tot 2022. De eerste signalen waren dat met name de grote steden gingen profiteren van de voorziene herijking van het gemeentefonds. Het merendeel van de gemeenten ging er juist op achteruit bij de andere verdeling van de algemene uitkering.
- Het nieuwe verdeelmodel sociaal domein is ook uitgesteld.

Wat hebben we bereikt?

- Een geactualiseerde inzicht in de grootste inkomstenbron van de gemeente kort nadat een circulaire gemeentefonds van het ministerie werd ontvangen. Voor 2019 ging het om de mei-, de september- en de decembercirculaire.
- Hierbij zijn specifiek ontvangen middelen afzonderlijk in beeld gebracht.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Met behulp van Pauw software werd per circulaire een geactualiseerde berekening gemaakt.
- Per circulaire werd de raad door middel van een brief geïnformeerd over de belangrijkste ontwikkelingen.

- De financiële effecten van de circulaire werden verwerkt in de voor- en najaarsnota 2019 en de jaarrekening 2019 en in de begroting 2020.

Wat heeft het gekost?

Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	0	0	0	0
batens	47.767	47.803	47.824	-21
resultaat	-47.767	-47.803	-47.824	21

Taakveld Overige baten en lasten

Ontwikkelingen

- Er zijn geen ontwikkelingen.

Wat hebben we bereikt?

- Dat we op dit taakveld de baten en lasten hebben begroot en eventueel verantwoord die we (nog) niet aan een specifiek taakveld konden toerekenen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Hier hebben we de baten en lasten verantwoord die we niet konden toerekenen aan een ander taakveld.
- Het ging om de posten Onvoorzien, nog niet aangewend gedeelte van de structurele bestedingsruimte, verrekening Btw Compensatiefonds (BCF), taakstelling bedrijfsvoering, opbrengst inruil en de onderuitputting kapitaallasten.

Wat heeft het gekost?

Overige baten en lasten				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	419	-711	-78	-633
batens	15	15	507	-492
resultaat	404	-726	-585	-141

Taakveld Vennootschapsbelasting

Ontwikkelingen

- Direct geen nieuwe ontwikkelingen

Wat hebben we bereikt?

- Dat een vaststellingsovereenkomst met de belastingdienst is opgesteld waarin de fiscale openingsbalans per 1 januari 2016 is vastgelegd.
- Dat we voldoen aan de regelgeving op het gebied van de VPB

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben verzoek voor een vaststellingsovereenkomst met de daarbij behorende stukken ingediend bij de belastingdienst. Met de belastingdienst hebben we nu een vaststellingsovereenkomst met daarin de fiscale openingsbalans per 1 januari 2016.
- We hebben tijdig de aangifte 2018 ingediend.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten				
batens				
resultaat				

Taakveld Mutaties reserves

Ontwikkelingen

- Voor deze bestuursperiode is de nota reserves en voorzieningen geactualiseerd.

Wat hebben we bereikt?

- Dat het gebruik van reserves en voorzieningen conform de kaders hebben plaatsgevonden, zoals deze door de raad in de nota Reserves en voorzieningen 2019 zijn vastgelegd.
- Dat wij de onttrekkingen uit en stortingen in reserves in beeld hebben.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Op basis van genomen raadsbesluiten zijn de toevoegingen en onttrekkingen geboekt
- Per mutatie is zichtbaar ten laste of ten gunste van welke reserve de onttrekking of toevoeging plaatsgevonden.

Wat heeft het gekost?

Mutaties reserves				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.781	10.870	14.552	-3.682
batens	1.268	12.209	15.782	-3.572
resultaat	514	-1.340	-1.230	-110

Taakveld OZB woningen

Ontwikkelingen

- Coalitieakkoord: geen tariefsverhoging, behalve correctie voor inflatie.
- Verkenning herziening/ verruiming lokaal belastinggebied begin 2020 op agenda Tweede Kamer.
- Jurisprudentie: per saldo hogere opbrengst OZB door verschuiving OZB niet-woning naar OZB woning.

Wat hebben we bereikt?

- Een hogere opbrengst OZB als gevolg van jurisprudentie door verschuiving OZB niet-woning naar OZB woning.
- Alle bezwaren zijn binnen de wettelijk geldende termijn afgehandeld.
- Het voldoen aan wettelijke WOZ-toetsingscriteria: toezicht Waarderingskamer waardoor aanslagen en WOZ-beschikkingen tijdig zijn opgelegd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Vaststellen van de verordening voor heffen en innen van deze belasting.
- De jaarlijkse waardeontwikkeling corrigeren in de tarieven.
- Het actueel houden van de BAG/WOZ-gegevens: objecten, kadastrale percelen en eigenaren (koppeling Kadaster).
- Het actueel houden van de belastingsoorten en tarieven per object.
- Het opleggen van aanslagen en WOZ-beschikkingen: bulk eind februari.
- De aanslagen worden voor zover van toepassing gecombineerd opgelegd met de aanslagen afvalstoffen- en rioolheffing, de BIZ-bijdrage en de forensenbelasting.
- Het behandelen van bezwaar- en beroepschriften, met de mogelijkheid van telefonische afstemming voorafgaande aan een formeel bezwaartraject.
- Mogelijkheid te betalen via automatische incasso in maximaal 8 maandelijkse termijnen.
- Incasso met aanmaningen en dwangbevelen bij te late betaling.
- Betalingsregelingen op verzoek.
- Oninbare vorderingen alleen als oninbaar afboeken op advies deurwaarder of bij faillissement.

Wat heeft het gekost?

OZB woningen				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	467	467	513	-46
baten	3.473	3.473	3.506	-33
resultaat	-3.006	-3.006	-2.992	-14

Taakveld OZB niet-woningen

Ontwikkelingen

- Coalitieakkoord: geen tariefsverhoging, behalve correctie voor inflatie.
- Verkenning herziening/ verruiming lokaal belastinggebied begin 2020 op agenda Tweede Kamer.
- Jurisprudentie: per saldo lagere opbrengst OZB door verschuiving OZB niet-woning naar OZB woning.

Wat hebben we bereikt?

- Een lagere opbrengst OZB als gevolg van jurisprudentie door verschuiving OZB niet-woning naar OZB woning.
- Alle bezwaren zijn binnen de wettelijk geldende termijn afgehandeld.
- Het voldoen aan wettelijke WOZ-toetsingscriteria: toezicht Waarderingskamer waardoor aanslagen en WOZ-beschikkingen tijden zijn opgelegd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Vaststellen van de verordening voor heffen en innen van deze belasting.
- De jaarlijkse waardeontwikkeling corrigeren in de tarieven.
- Het actueel houden van de BAG/WOZ-gegevens: objecten, kadastrale percelen en eigenaren (koppeling Kadaster).
- Het actueel houden van de belastingsoorten en tarieven per object.
- Het opleggen van aanslagen en WOZ-beschikkingen: bulk eind februari.
- De aanslagen worden voor zover van toepassing gecombineerd opgelegd met de aanslagen afvalstoffen- en rioolheffing, de BIZ-bijdrage en de forensenbelasting.
- Het behandelen van bezwaar- en beroepschriften, met de mogelijkheid van telefonische afstemming voorafgaande aan een formeel bezwaartraject.
- Mogelijkheid te betalen via automatische incasso in maximaal 8 maandelijkse termijnen.
- Incasso met aanmaningen en dwangbevelen bij te late betaling.
- Betalingsregelingen op verzoek.
- Oninbare vorderingen alleen als oninbaar afboeken op advies deurwaarder of bij faillissement.

Wat heeft het gekost?

OZB niet-woningen				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	37	37	51	-14
batens	2.745	2.745	2.631	114
resultaat	-2.708	-2.708	-2.580	-128

Programma

Veiligheid

Taakveld

Crisisbeheersing en Brandweer
Openbare orde en Veiligheid

Programmadoelstelling

- Wij zorgen voor een veilige en prettig leefbare samenleving in Midden-Drenthe.
- Wij zorgen in samenwerking met de Veiligheidsregio Drenthe voor een adequate crisismanagementorganisatie.
- Wij waarborgen de veiligheid van de mensen die in Midden-Drenthe wonen, werken, recreëren of anderszins verblijven.
- Wij handhaven de regelgeving en de openbare orde. Daarmee beschermen we inwoners en bedrijven zo goed mogelijk tegen aantasting van hun leefomgeving en hun persoonlijke veiligheid.

Beleidsindicatoren

Op grond van het BBV worden beleidsindicatoren in de jaarstukken opgenomen. De beleidsindicatoren dienen ter toelichting van de maatschappelijke effecten in de programma's. De beleidsindicatoren zijn voorgeschreven en afkomstig van de website 'Waar staat je gemeente'.

Hieronder staan de beleidsindicatoren met betrekking tot dit programma opgenomen. De cijfers voor Midden-Drenthe worden vergeleken met de cijfers van gemeenten uit de inwonersklasse 25.000 - 50.000. Tussen haakjes staan de waarden uit de begroting 2019.

Indicator	jaar	regio	waarde	Beschrijving
<i>Winkeldiefstal per 1.000 inwoners</i>	2018	Midden-Drenthe	0,8 (1,6)	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
	2018	25.000 - 50.000 inwoners	1,0 (1,0)	
<i>Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners</i>	2018	Midden-Drenthe	2,7 (3,0)	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
	2018	25.000 - 50.000 inwoners	3,4 (3,6)	
<i>Diefstal uit woning per 1.000 inwoners</i>	2018	Midden-Drenthe	1,4 (2,2)	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

Indicator	jaar	regio	waarde	Beschrijving
	2018	25.000 - 50.000 inwoners	2,0 (2,3)	
<i>Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners</i>	2018	Midden-Drenthe	3,9 (3,1)	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
	2018	25.000 - 50.000 inwoners	4,2 (4,0)	
<i>Verwijzingen HALT</i>	2017	Midden-Drenthe	65 (66)	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar
	2017	25.000 - 50.000 inwoners	111 (115)	
<i>Jongeren met delict voor de rechter</i>	2015	Midden-Drenthe	1,0% (0,93%)	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
	2015	25.000 - 50.000 inwoners	1,0% (1,06%)	

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/
(geraadpleegd 6-03-2020)

Afspraken uit coalitieakkoord

- We willen dat onze inwoners zich veilig voelen. Op straat, in hun wijk, overdag, 's avonds. Als het moet en kan, zorgen we dat het gevoel van veiligheid groter wordt.
- We zorgen als gemeente voor de veiligheid van onze inwoners. Inwoners hebben daarbij zelf een rol. Als overheid hebben we ook een eigen verantwoordelijkheid. Die maken we ook waar.
- Het is belangrijk dat we de politie en de buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) zien op straat. Als we de boa's taken geven, zorgen we dat daarvoor voldoende boa's beschikbaar zijn. En dat ze hun werk goed kunnen doen.
- We willen het politiebureau in Beilen openhouden. We beslissen daar als gemeente uiteindelijk niet over. Maar we gaan in gesprek met wie er wel over beslist.
- We kennen mooie voorbeelden van buurtpreventie. Dat gaan we verder uitbouwen.
- We hebben in Beilen al heel lang een instelling voor mensen die psychische problemen hebben. We blijven goed samenwerken met deze instelling. Tegelijk is er overlast door sommige bewoners. Die overlast moet minder worden. We spreken GGZ hierop aan.
- We hebben veel informatie over onze inwoners, ondernemers en organisaties. Die informatie is bij ons veilig. We zorgen ervoor dat de privacy in orde is.

Verbonden partijen

[Veiligheidsregio Drenthe \(VRD\)](#)

Beleidskaders

[Integraal veiligheidsplan 2016-2018](#)

Regionaal Veiligheidsplan Noord Nederland 2015-2018

[Regionaal Crisisplan VRD](#)

Hennepconvenant Noord Nederland (waaronder handhavingsbeleid hard- en softdrugs gemeente Midden-Drenthe 2014)

[APV 2017](#)

[Coalitieakkoord 2018-2022 "Sociaal en ondernemend Midden-Drenthe"](#)

Taakvelden

Taakveld Crisisbeheersing en Brandweer

Ontwikkelingen

- **Brandweezorg**

De brandweerposten hebben nog voldoende vrijwilligers om goede hulp te verlenen, maar vooral overdag begint dit meer te knellen. Het is een landelijke tendens dat vrijwilligers niet meer voor 'het leven vrijwilliger zijn'. Gelet op een aantal maatschappelijke ontwikkelingen (krimp/vergrijzing) zal dit effect wellicht nog sterker zijn. Dit betekent dat het huidige model van brandweezorg steeds meer onder druk komt te staan. Naast deze maatschappelijke ontwikkelingen nemen de technologische ontwikkelingen steeds sneller toe. Al deze ontwikkelingen geven voor de VRD aanleiding om continu te kijken of en waar verbetering nodig is, met als uiteindelijk doel de burger zo goed en efficiënt mogelijk te helpen.

- **Rampenbestrijding & crisisbeheersing**

De VRD blijft zich samen met de ketenpartners inzetten om de functionarissen die een rol hebben in de rampbestrijding- en crisisbeheersing op te leiden, te trainen en te oefenen. Dit gebeurt op een wijze die aansluit op de behoeften van de functionarissen en de ontwikkelingen in de maatschappij (bijvoorbeeld terrorismebestrijding). Het blijkt moeilijk te zijn om tot gezamenlijke oefeningen te komen en voorbereidingen op planvorming staan onder druk. De VRD wil zich de komende jaren inzetten om de voorbereiding op rampen en crises met alle netwerkpartners weer een nieuwe impuls te geven. Temeer omdat crises zich (ook) steeds ontwikkelen; van een klassiek fysiek incident gaan we steeds vaker naar een complex probleem dat het maatschappelijk leven in zijn geheel aantast.

- **Meldkamer Noord-Nederland**

Veiligheidsregio Drenthe is één van de zeven partners die samen de Meldkamer Noord-Nederland vormen. Samen met politie, ambulancediensten en de veiligheidsregio's Groningen en Fryslân, wil de VRD de meldkamer voorbereiden op de toekomst.

- **Omgevingswet**

De komst van de Omgevingswet in 2021 heeft gevolgen voor bijvoorbeeld de advisering rond (ver)bouw van objecten door de brandweer en bij evenementen door brandweer en GHOR. Tot de inwerkingtreding van deze nieuwe wet geeft de VRD invulling aan haar advies- en toezichtstaak. Daarnaast zijn er gemeenten die vooruitlopend op de inwerkingtreding van de nieuwe wet de komende jaren gaan experimenteren. De VRD ziet kansen en wil gemeenten hierin ondersteunen.

Wat hebben we bereikt?

- **Brandweezorg**

In 2019 is gewerkt aan inzicht, bewustwording en visie door:

- een data-analyse uit te voeren om inzicht te krijgen in de beschikbaarheid van vrijwilligers.
- een proeftuin te starten voor het werven van nieuwe postleden "nieuwe stijl"
- invulling te geven aan de proef "brandweerschouffeur" op een aantal posten
- het verder uitrollen van "uitruk op maat"

- **Rampenbestrijding & crisisbeheersing**

In 2019 is de samenwerking aan crisisbeheersing verbeterd door:

- het uitvoeren van het project "Samen werken aan Crisisbeheersing in Drenthe
- de GRIP-situaties te evalueren
- diverse oefeningen te organiseren

- **Meldkamer Noord-Nederland**

In 2019 zijn de volgende stappen gezet:

- er is gewerkt aan de overdracht van de meldkamer naar de landelijke meldkamersamenwerking per 1 januari 2020
- het personeelsbeheer is overgegaan naar de politie als werkgever

- **Omgevingswet**

In 2019 zijn de volgende activiteiten georganiseerd:

- het symposium "Bouwstenen Omgevingswet" voor gemeenten en externe partijen
- deelname van de VRD aan de werkgroepen DSO en vergunningverlening binnen de provinciale samenwerking
- er zijn presentaties gegeven aan gemeenten over het omgevingsplan

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Naast de hierboven genoemde zaken heeft de VRD onder andere het volgende gedaan.

- **Calamiteiten en crises**

De brandweer heeft in 2019 wederom opgetreden bij diverse calamiteiten en crises. In 2019 hebben zich in Midden-Drenthe 2 GRIP-situaties (branden bij Noblesse en Attero) voorgedaan. Daarnaast heeft de VRD ondersteuning geboden bij de boerenprotesten.

- **Team Brandonderzoek Noord en palletkachelbranden**

De afgelopen twee jaar zijn in Groningen, Friesland en Drenthe zeventig branden geweest met pelletkachels. Dat blijkt uit onderzoek van Team Brandonderzoek Noord-Nederland (TBO), waar het televisieprogramma Kassa aandacht aan heeft besteed in 2019. De Nederlandse Haarden- en Kachelbranche (NHK) zegt dat er sinds de introductie van subsidie voor pelletkachels in 2016 waarschijnlijk honderden branden waren in het hele land. Mede dankzij het onderzoek van TBO heeft dit onderwerp landelijke aandacht gekregen.

- **Online zelfcontrole Brandveiligheid**

Vanaf maart 2019 is gestart met de uitrol van de Online Zelfcontrole Brandveiligheid (OZB). De online zelfcontrole brandveiligheid biedt de gebruiker de mogelijkheid om zelf zijn controle op brandveiligheid uit te voeren. Deze zelfcontrole vindt plaats aan de hand van een digitale vragenlijst. Met deze werkwijze wordt de verantwoordelijkheid voor brandveiligheid neergelegd bij de gebruiker en vergroot het de bewustwording rond brandveilig ondernemen. De OZB wordt toegepast bij objecten met een laag risico. Doordat de gebruiker zelf de controle op brandveiligheid uitvoert, kan Veiligheidsregio Drenthe meer aandacht besteden aan objecten met een hoger risico.

Wat heeft het gekost?

Crisisbeheersing en Brandweer				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.838	1.841	1.844	-3
baten	0	0	6	-6
resultaat	1.838	1.841	1.838	2

Taakveld Openbare orde en Veiligheid

Ontwikkelingen

- In 2019 is een veiligheidsanalyse uitgevoerd. De veiligheidsanalyse van 2019 en andere data (waaronder een enquête onder inwoners en politie-rapportages) zijn vertaald in het door de Raad vast te stellen Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2020 – 2023. Dit plan is in samenwerking met de gemeente Meppel en Westerveld voorbereid om meer eenduidigheid in planvorming te krijgen voor Zuidwest-Drenthe. Het ligt in de planning om het plan in het eerste kwartaal van 2020 ter vaststelling aan de raad voor te leggen.
- Het eind 2017 vastgestelde VTH-beleid blijft in beginsel de basis voor ons handelen. Tegelijkertijd is op basis van onderzoek door Berenschot vastgesteld dat de huidige capaciteit en de ambitie onvoldoende op elkaar aansluiten. In 2020 wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze we ambities van de raad en daarvoor noodzakelijke formatie op elkaar laten aansluiten.
- Ondernijning is een steeds groter wordend thema, ook in de lokale politiek. Bestuurders en organisatie krijgen hier mee te maken als gevolg van het werk dat zij verrichten. In 2020 gaan we nader bekijken hoe we voor de uitoefening van onze publieke taak zorgen voor een intrinsiek veilige woon- en werkomgeving. Hiertoe is in 2019 een Ondernijningsbeeld Zuidwest Drenthe opgesteld.

Wat hebben we bereikt?

Vanuit het taakveld Openbare Orde en Veiligheid hebben we gewerkt aan een intrinsiek veilige, duurzame en prettige samenleving voor inwoners, ondernemers en recreanten in de gemeente Midden-Drenthe. Hiervoor is het Integraal Veiligheidsplan 2015-2018 gehanteerd.

- Het Integraal Veiligheidsplan 2020 – 2023 is samen met twee buurgemeentes in 2019 in concept opgesteld, zodat er voor deze drie gemeentes in Zuidwest Drenthe een eenduidig veiligheidsplan ligt. Na vaststelling door de raden wordt dit de basis voor het uitvoeringsprogramma.
- Er is in 2019 een Ondernijningsbeeld opgesteld voor het gebied Zuidwest Drenthe, dat is vastgesteld in het gezamenlijk Driehoeksoverleg.
- Evenementen en alcohol:
Op basis van prioritering aan de hand van risicofactoren is in 2019 toezicht uitgeoefend op grote evenementen.

- Overlast:
zoals in de jaarrekening 2018 reeds vermeld is de ervaren overlast van GGZ Duurzaam verblijf blijvend op de agenda geplaatst.
- Aanpak jeugdgroep:
samen met de ketenpartners uit de jeugdzorg is in 2019 gestart met een groepsaanpak van een groep overlast veroorzakende jeugd.
- Oud en nieuw:
in 2019 is opnieuw geïnvesteerd in een veilige en gezellige overgang van 2019 naar 2020. De discussie over vuurwerk, carbidschieten en veiligheid blijft, evenals in 2018, voortduren. Mede door de inzet van toezichthouders in het voortraject en op oudejaarsdag, maar met name ook door de opstelling van de inwoners van onze gemeente, is de jaarwisseling in onze gemeente zonder grote incidenten verlopen, waarbij de schade aan gemeentelijke eigendommen beperkt is gebleven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Op basis van samenwerking en zorgvuldige afstemming met de gemeenten Meppel en Westerveld is het concept-IVP 2020-2023 opgesteld voor de drie gemeenten, zonder daarbij afbreuk te doen van de “couleur locale”.
- Voor het gebied Zuidwest Drenthe is een Ondermijningsbeeld opgesteld met ondersteuning van het multidisciplinair Regionaal Informatie- en ExpertiseCentrum. In de intergemeentelijke Driehoek (waarin naast vijf gemeentes, ook de politie en het Openbaar Ministerie vertegenwoordigd zijn) is dit Ondermijningsbeeld vastgesteld.
- Middels een raadsinformatiebijeenkomst is de raad op de hoogte gesteld van de inhoud van het ondermijningsbeeld in Midden Drenthe en is hierover nadere uitleg gegeven.
- Evenementen en alcohol:
op basis van risicofactoren is het toezicht geprioriteerd, waardoor een 1/3 van alle grote evenementen toezicht is gehouden. Hieruit zijn geen grote tekortkomingen naar voren gekomen. Eventueel geconstateerde tekortkoming zijn in goed overleg met de organisatoren opgelost.
- Overlast:
samen met de ketenpartners zijn gesprekken gevoerd met de GGZ om de overlast te doen afnemen; hierbij is gewerkt aan een samenwerkingsovereenkomst om tot heldere afspraken te komen.
- Aanpak jeugdgroep:
Op basis van het zogenaamde zeven-stappenmodel is een inventarisatie gemaakt van de jeugdgroep, waarbij de deelnemers in beeld zijn gebracht. Op de deelnemers is een persoonsgerichte (maatwerk)aanpak van toepassing, welke in nauwe samenwerking tussen politie, jeugdwerkers, zorgmedewerkers en adviseurs van de gemeente tot stand is gekomen.
- Oud en nieuw:
Met name in Hoogersmilde zijn diverse gesprekken gevoerd met dorpsbewoners in een tweetal bijeenkomsten, om de overlast tijdens de jaarwisseling te beperken. Dit zal in de komende jaarwisseling een vervolg krijgen.

Wat heeft het gekost?

Openbare orde en Veiligheid				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	320	354	337	17
batens	13	13	12	1
resultaat	307	341	324	16

Programma

Verkeer, vervoer en waterstaat

Taakveld

Verkeer, wegen en water

Programmadoelstelling

- Wij willen de openbare ruimte op zo'n manier inrichten en beheren dat sprake is van een aantrekkelijk en leefbaar woonklimaat.
- Wij willen een optimaal bereikbare gemeente zijn.
- Wij willen vanuit de nota "Midden-Drenthe op de goede weg!" de aankomende jaren zorgen voor het gewenste kwaliteitsniveau van onze wegen en bruggen.

Beleidsindicatoren

Op grond van het BBV worden beleidsindicatoren in de jaarstukken opgenomen. De beleidsindicatoren dienen ter toelichting van de maatschappelijke effecten in de programma's.

De verplichte indicatoren vanuit het BBV voor het programma 'verkeer, vervoer en waterstaat' zijn vervallen (ziekenhuisopname n.a.v. verkeersongevallen met motorvoertuig / fietser). In afwachting op een mogelijke aanpassing van de ministeriële regeling binnen dit beleidsprogramma worden er geen beleidsindicatoren opgenomen.

Daarom hebben we zelf onderstaande indicatoren opgenomen:

		2014	2015	2016	2017	2018
Drenthe	Ongevallen	2.672	2.638	2.664	2.737	2.549
Alle wegen	Gewonden	409	438	493	523	524
	Doden	25	28	25	19	23
Midden-Drenthe	Ongevallen	236	189	245	218	207
Alle wegen	Gewonden	33	38	39	47	42
	Doden	0	4	2	3	2
Midden-Drenthe	Ongevallen	124	94	117	92	95
Gemeentelijke wegen	Gewonden	16	21	27	22	25
	Doden	0	1	1	2	2

Bij de ongevallen en de gewonden moet de kanttekening gemaakt worden dat de registratiegraad van de politie bij die ongevallen een aantal jaar slecht was. Op dit moment is het wat beter, maar nog niet feilloos. Veel ongevallen worden ook niet geregistreerd.

Afspraken uit coalitieakkoord

- We hebben als gemeente kort geleden beleid vastgesteld voor wegen en bruggen. Dat beleid gaan we zorgvuldig uitvoeren. We letten goed op of we daarin tegen praktische knelpunten aanlopen. Die gaan we oplossen.
- We zijn een belangrijke fietsgemeente. Op dit moment wordt er gewerkt aan een fietsroute op de VAM-berg. We gaan kijken hoe we die route aan kunnen laten sluiten op andere fietspaden in de buurt.
- We zorgen voor veilige verkeersroutes naar de scholen. Dat zelfde doen we voor routes naar sportvelden en andere gebouwen waar activiteiten zijn.

Verbonden partijen

Geen

Beleidskaders

Beleid Onderhoud wegen en bruggen Midden-Drenthe op de goede weg! 2018-2028

Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan (GVVP 2012)

[Verduurzaming openbare verlichting 2014-2023](#)

[Coalitieakkoord 2018-2022 "Sociaal en ondernemend Midden-Drenthe"](#)

Taakvelden

Taakveld Verkeer, wegen en water

Ontwikkelingen

- **Samen richting nul verkeersslachtoffers**

In Nederland vallen elke dag twee doden in het verkeer. In Drenthe komt er gemiddeld elke veertien dagen iemand om in het verkeer. Jaarlijks raken honderden mensen ernstig gewond. Harde cijfers, maar het zijn niet alleen cijfers. Het zijn familieleden, vrienden of collega's van ons die soms levenslang de gevolgen van een verkeersongeluk met zich meedragen. Uit cijfers van de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV) blijkt dat de laatste jaren het aantal ernstige verkeersslachtoffers toeneemt, dat geldt ook voor Drenthe en ook voor onze gemeente Midden-Drenthe. Om dit tijt te keren is het Verkeers- en Vervoersberaad Drenthe de campagne 'Samen richting Nul verkeersslachtoffers!' gestart. Het Verkeers- en Vervoersberaad Drenthe is een overlegorgaan waar de wethouders van de Drentse gemeenten, de gedeputeerde van de provincie en de hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat Noord in vertegenwoordigd zijn.

- **Duurzame mobiliteit**

In Nederland hebben we afgesproken dat we de uitstoot van CO₂ in 2030 willen beperken met 49% ten opzichte van de uitstoot in 1990. De EU-doelstellingen voor 2030 zijn een vermindering van de CO₂-uitstoot met ten minste 40%. Om deze doelstellingen te halen moeten we ook op gemeentelijk niveau ons steentje bijdragen om zo onze mobiliteit ook in de toekomst mogelijk te maken. Op elk schaalniveau moeten we daarvoor het bestaande mobiliteitssysteem fundamenteel veranderen. We moeten op zoek naar een duurzame mobiliteit die veilig, comfortabel en minder belastend is voor het milieu. Wij zetten daarom stevig in op stimuleringsmaatregelen voor de fiets, elektrificering, het gebruik van duurzame brandstoffen en de aanleg van een duurzame infrastructuur. Een duurzaam bereikbaar Midden-Drenthe, Drenthe en Nederland, daar gaan we voor.

Wat hebben we bereikt?

- **Verkeersslachtoffers**

Verkeer en de cijfers over verkeer zijn van veel factoren afhankelijk. In een jaar met veel gladheid en laagstaande zon kunnen er meer ongevallen zijn dan anders. Daarom is het van belang om dit soort cijfers over een langere periode te bekijken. In 1970 waren er in Nederland 3.500 verkeersdoden. In 1998 nog 1.149. Met veel maatregelen, op landelijk en lokaal niveau hebben we dit weten terug te dringen naar 678 in 2018 (De cijfers van 2019 zijn op dit moment nog niet beschikbaar). We zien dus een duidelijke daling, maar ten opzichte van 2017 is het aantal gestegen.

De cijfers voor de gemeentelijke wegen zijn erg laag. Hierdoor kan niet bepaald worden of het incidenten zijn of dat er daadwerkelijk sprake van een trend is. Daarom kijken we ook naar provinciale en landelijke cijfers. Van de dodelijke slachtoffers is landelijk gezien één derde in de auto en één derde op de fiets. Hoewel we in de gemeente kleine aantallen hebben lijkt het dat wij deze trend ook volgen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **Infrastructuur**

Om de verkeersveiligheid en de duurzame bereikbaarheid te verbeteren hebben we verschillende maatregelen uitgevoerd, van klein tot groot. Voorbeelden: aanpassen van bushaltes, plaatsen van bewegwijzering, het verbeteren van bestaande fietspaden. Maar ook: de aanleg van parkeerplaatsen bij De Perk, de herinrichting van de Brandenweg en het realiseren van het fietspad tussen Beilen en Hijken.

- **Gedragbeïnvloeding**

Een duurzame veilige bereikbaarheid realiseer je niet alleen door in infrastructuur te investeren. Daarom heeft het Verkeer en Vervoersberaad Drenthe afgesproken om naast de investeringen in infrastructurele maatregelen ook te investeren in gedragbeïnvloeding. De gemeentes investeren 1 euro per inwoner en de provincie doet hier een euro bij. De gedragbeïnvloedingsprojecten voeren wij in regioverband uit. In totaal hebben wij in de regio Zuid-west Drenthe een budget van ruim € 300.000. Enkele projecten die we in onze regio Zuid-west Drenthe hebben uitgevoerd: Fietsverlichtingscampagne, Fietscontrole, Veilig door 't dorp, Mobiel in de hand, fiets aan de kant, Streetwise, Verkeersouders, Alcohol en drugs in het verkeer, Oppoetsen en bijtanken, Training veilig landbouwverkeer, Scootmobielcursus, Seniorenbeurs mobiliteit en veiligheid.

Wat heeft het gekost?

Verkeer, wegen en water				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	5.008	5.132	4.857	275
baten	128	128	243	-115
resultaat	4.880	5.004	4.614	390

Programma	Economie
Taakveld	Fysieke bedrijfsinfrastructuur Bedrijfsloket en -regelingen Economische promotie

Programmadoelstelling

- Wij willen de werkgelegenheid bevorderen en behouden en wij willen de arbeidsdeelname bevorderen, zodat inwoners (jong en oud) in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien.
- Wij willen de bestaande bedrijfsgelegenheid behouden en zo mogelijk uitbreiden zodat lokaal zoveel mogelijk arbeidsplaatsen beschikbaar zijn.
- Wij zorgen dat het vestigingsklimaat op orde is. Goede bereikbaarheid en infrastructuur zijn hierbij belangrijke faciliteiten.
- Wij faciliteren ondernemers zodanig bij uitbreiding, vernieuwing of nieuwbouw binnen de bestaande regelgeving dat van ondernemerszijde weinig drempels worden ervaren.
- Wij bieden faciliteiten aan en creëren voorwaarden voor een zinvolle invulling van de vrije tijd van inwoners en bezoekers van de gemeente.

Beleidsindicatoren

Op grond van het BBV worden beleidsindicatoren in de jaarstukken opgenomen. De beleidsindicatoren dienen ter toelichting van de maatschappelijke effecten in de programma's. De beleidsindicatoren zijn voorgeschreven en afkomstig van de website 'Waar staat je gemeente'.

Hieronder staan de beleidsindicatoren met betrekking tot dit programma opgenomen. De cijfers voor Midden-Drenthe worden vergeleken met de cijfers van gemeenten uit de inwonersklasse 25.000 - 50.000. Tussen haakjes staan de waarden uit de begroting 2019.

Indicator	jaar	regio	waarde	Beschrijving
<i>Banen</i>	2018	Midden-Drenthe	655,3 (654,1)	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
	2018	25.000 - 50.000 inwoners	687 (678)	
<i>Vestigingen</i>	2018	Midden-Drenthe	145 (140,9)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
	2018	25.000 - 50.000 inwoners	142,6 (137,0)	

Indicator	jaar	regio	waarde	Beschrijving
Functiemenging	2018	Midden-Drenthe	48,7% (49,1%)	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
	2018	25.000 - 50.000 inwoners	49,5% (49,4%)	

Bron: [www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/\(geraadpleegd 6-03-2020\)](http://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/(geraadpleegd%206-03-2020))

Afspraken uit coalitieakkoord

- Ondernemers die plannen hebben ondersteunen we graag. We doen ons best om meer bedrijven in Midden-Drenthe te krijgen. We zetten ons ervoor in dat er meer werk in onze gemeente komt.
- En als we inkopen, geven we een kans aan ondernemers uit onze eigen gemeente. Bij al deze acties houden we ons aan de regels: we mogen bedrijven niet zomaar voortrekken.
- Sociaal en ondernemend Midden-Drenthe. Dat bouwen we met elkaar. Het blijft goed wonen, werken en ontspannen in Midden-Drenthe!
- De tarieven van de Toeristenbelasting blijven vier jaar lang gelijk. We rekenen de inflatie niet door in deze belasting. We gaan met de ondernemers in gesprek.
- Hoe gaan we als gemeente om met onze vakantieparken? Hoe gaan we om met mensen die daar zonder toestemming wonen? Bij deze vragen gaat het erom: hoe zijn we als gemeente een betrouwbare overheid?

We willen parken die het goed doen bij toeristen graag in stand houden. We gaan uitzoeken wat we als gemeente kunnen doen om daarbij te helpen.

1. We gaan een proef (een pilot) doen met een park waar veel mensen gewoon wonen.
2. We gaan daarvoor in gesprek met de Vereniging van Eigenaren (VVE). We gaan ook in gesprek met de mensen die niet bij een VVE horen.

Maar voor elk park zoeken we oplossing die het beste bij dát park past. Maatwerk dus. De oplossing moet helpen bij alle problemen op een park: veiligheid, openbare orde en wonen.

Verbonden partijen

[Bedrijvencentrum Ossenbroeken VOF](#)

[Recreatieschap Drenthe](#)

Beleidskaders

[Nota grondbeleid 2016-2020](#)

Landbouwonwikkelingsvisie

[Masterplan Beilen Centrum](#)

Koersnota vrijetijdseconomie 2018-2022

Nota Natuurlijke Kracht (economisch beleid)

Taakvelden

Taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Ontwikkelingen

- De economie in Nederland heeft zich grotendeels hersteld. Deze trend lijkt zich voort te gaan zetten. In Midden-Drenthe merken we dit vooral door de toename van de ruimtevraag op bedrijventerreinen in Beilen.
- We zien dat ondernemers de startende ondernemer willen helpen door voor die doelgroep passende bedrijfsgebouwen te realiseren.
- Alleen weten we niet welke effecten o.a. de corona crisis en de CO₂- en stikstofuitstoot heeft op ons bedrijfsleven.

Wat hebben we bereikt?

De bedrijventerreinen in de gemeente, en met name in Beilen en Smilde, raken vol. Daarom is in 2018 gestart met de voorbereidingen voor een bestemmingsplan voor Ossebroeken fase II in Beilen. Wanneer het bestemmingsplan onherroepelijk is, kunnen we weer ondernemers bedienen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Kavels verkocht op het bedrijventerrein Ossebroeken fase 1 en Leemdijk Noord.
- Het bestemmingsplan Ossebroeken fase II gestart.

Wat heeft het gekost?

Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	554	554	76	478
batens	554	554	100	454
resultaat	0	0	-24	24

Taakveld Bedrijfsloket en -regelingen

Ontwikkelingen

- **Koers en uitvoeringsagenda economie Midden-Drenthe 2020-2024**
Voor de periode van 2020-2024 is een koers en uitvoeringsagenda opgesteld. Vanaf 2020 wordt er invulling gegeven aan dit document. De koers heeft betrekking op een periode van 5 jaar (2020-2024). De uitvoeringsagenda richt zich op een periode van 2 jaar. Eind 2021, of zoveel eerder als nodig, voeren we een evaluatie uit van de uitvoeringsagenda.

Wat hebben we bereikt?

- **Koers en uitvoeringsagenda economie Midden-Drenthe 2020-2024**

2019 stond in het teken van het opstellen van een koers en uitvoeringsagenda. Het stuk is mede tot stand gekomen door consultatie van ondernemers en het is daarmee een stuk voor en door ondernemers. Dit betekent dat het kort en bondig is geschreven. Eind 2019 is het stuk opgeleverd. Het stuk vormt een leidraad voor de komende jaren op het gebied van economie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **Koers en uitvoeringsagenda economie Midden-Drenthe 2020-2024**

De koers en uitvoeringsagenda zijn tot stand gekomen op basis van een participatietraject. In grote lijnen bestond het traject uit de volgende drie onderdelen:

- Besprekingen met ondernemersverenigingen.
- Bijeenkomst omgevingsvisie.
- Inspraak.

Wat heeft het gekost?

Bedrijfsloket en -regelingen				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	220	225	172	53
baten	67	67	59	8
resultaat	153	158	112	45

Taakveld Economische promotie

Ontwikkelingen

- **Ontwikkelingen**

Ons platteland leeft! Het belang van de vrijetijdssector in Midden-Drenthe als bron van inkomsten, werkgelegenheid, het in stand houden van voorzieningen in de dorpen en daarmee een aantrekkelijk woon- en leefklimaat voor onze inwoners is groot en kan nog veel groter worden. Daarom is het belangrijk dat zowel de provincie, gemeente, het toeristische platform (VTRB) en de ondernemers blijven investeren in de kwaliteit van het toeristisch-recreatieve product. De uitdaging voor de komende jaren is om – met de veranderende wensen van de bezoekers en bewoners – onze mooie plattelandsgemeente nog aantrekkelijker te maken en te houden.

In de Koersnota Vrijetijdseconomie 2018-2022 en het coalitieakkoord 2018-2022 van het college worden stevige ambities geformuleerd voor de economie van de vrije tijd: meer banen, meer bestedingen en meer overnachtingen.

- **Wandelknooppuntennetwerk Midden-Drenthe:**

- Gemeenteraad heeft €100.000 beschikbaar gesteld door fase 1 van het wandelknooppuntennetwerk. Provincie zorgt voor cofinanciering van € 30.000.

- Gesprekken met grondeigenaren zijn gevoerd en op basis daarvan is het netwerk aangepast.
- In april 2019 hebben we een inloopbijeenkomst georganiseerd voor alle dorpen wat resulteert in een paar kleine aanpassingen.
- Op 20 september 2019 vond de opening van het eerste stukje aangelegde wandelknooppuntennetwerk in onze gemeente plaats.
- Eind 2019 is het Recreatieschap Drenthe bezig gegaan met de verdere uitrol van het wandelknooppuntennetwerk. Naar verwachting zijn ze voor het toeristisch seizoen (april 2020) klaar met de aanleg van fase 1.

- **Vitale Vakantieparken**

Midden-Drenthe heeft veel vakantieparken. Die zijn van groot belang voor de lokale economie en werkgelegenheid. Deels zijn ze verouderd en hebben ze hun oorspronkelijke functie verloren. In het coalitieakkoord is afgesproken dat alvorens wordt afgesproken hoe we daar in de toekomst mee om moeten gaan er een tweetal pilots worden uitgevoerd.

In 2019 is daar daadwerkelijk een begin mee gemaakt. Met het vakantiepark Hart van Drenthe te Zwiggelte wordt vooral nagegaan hoe de toeristisch-recreatieve functie kan worden versterkt en permanente bewoning kan worden tegengegaan. Het vakantiepark De Hullen te Drijber wordt vooral geconfronteerd met (veelvuldig illegale) permanente bewoning. Omdat een toekomstgericht toeristisch-recreatief perspectief ontbreekt wordt nagegaan of voor het park een andere functie kan worden gevonden. Wij verwachten de resultaten van de pilots in 2020 te kunnen verwerken in een koersnotitie. Die zal ook richting geven bij de vitalisering van andere parken in de gemeente.

De vitalisering van de vakantieparken is een Drenthe-breed project. De gemeenten, provincie en de sector werken samen. Ze worden ondersteund door een provinciale taskforce. Die was in 2019 voor het eerst volledig operationeel en blijft dat in elk geval tot 2023. De middelen zijn daarvoor beschikbaar gesteld.

Wat hebben we bereikt?

- **Koersnota vrijetijdseconomie 2018-2022:**

- In de raadsvergadering van 1 februari 2018 is de Koersnota vrijetijdseconomie 2018-2022 (unaniem) vastgesteld.
- De nota Vrijetijdseconomie is een gezamenlijk initiatief van de gemeente, het toeristisch platform en andere betrokkenen uit het werkveld. Doel: meer bezoekers, die langer blijven, meer besteden en vaker terugkomen!

- **Stichting Marketing en Promotie Midden-Drenthe:**

- Wens die tijdens het maken van de Koersnota Vrijetijdseconomie 2018-2022 sterk naar voren kwam vanuit de sector.
- Stichting Tourist Info Midden-Drenthe sinds 1 juli 2018 omgezet naar Stichting Marketing en Promotie Midden-Drenthe.
- Stichting richt zowel op (toeristische) informatievoorziening als regiopromotie.
- Sinds 1 juli 2019 is een toeristisch regisseur werkzaam voor de stichting.

- **Wandelknooppuntennetwerk Midden-Drenthe:**
 - Gemeenteraad heeft €100.000 beschikbaar gesteld door fase 1 van het wandelknooppuntennetwerk. Provincie zorgt voor cofinanciering van € 30.000.
 - Op 20 september 2019 vond de opening van het eerste stukje aangelegde wandelknooppuntennetwerk in onze gemeente plaats.
 - Eind 2019 is het Recreatieschap Drenthe bezig gegaan met de verdere uitrol van het wandelknooppuntennetwerk. Naar verwachting zijn ze voor het toeristisch seizoen (april 2020) klaar met de aanleg van fase 1.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **Koersnota vrijetijdseconomie 2018-2022:**
 - In 2019 aan de slag met onder andere omzetten dorpsommetjes, maken van plattegronden, welkomstborden, digitale vindbaarheid en fietsnota.
- **Stichting Marketing en Promotie Midden-Drenthe:**
 - In het najaar heeft de stichting een gebiedssafari voor de raadsleden, het college en ondernemers georganiseerd om hen te informeren en (nader) kennis te laten maken met de vrijetijdssector.
 - Eind 2019 heeft de stichting een jaarverslag en jaarplan (in overleg met de sector en gemeente) gemaakt.
- **Wandelknooppuntennetwerk Midden-Drenthe:**
 - Gesprekken met grondeigenaren zijn gevoerd en op basis daarvan is het netwerk aangepast.
 - In april 2019 hebben we een inloopbijeenkomst georganiseerd voor alle dorpen wat resulteert in een paar kleine aanpassingen.

Wat heeft het gekost?

Economische promotie				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	460	500	500	0
baten	1.186	1.186	1.170	16
resultaat	-726	-686	-670	-16

Programma	Onderwijs
Taakveld	Onderwijshuisvesting Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Programmadoelstelling

- Wij stimuleren een optimaal opleidings- en ontwikkelingsniveau voor jongeren en volwassenen.
- Wij zorgen voor goede onderwijshuisvesting en een sluitend vangnet voor uitvallers binnen het onderwijs.

Beleidsindicatoren

Op grond van het BBV worden beleidsindicatoren in de begroting opgenomen. De beleidsindicatoren dienen ter toelichting van de maatschappelijke effecten in de programma's. De beleidsindicatoren zijn voorgeschreven en afkomstig van de website 'Waar staat je gemeente'.

Hieronder staan de beleidsindicatoren met betrekking tot dit programma opgenomen. De cijfers voor Midden-Drenthe worden vergeleken met de cijfers van gemeenten uit de inwonersklasse 25.000 - 50.000. Tussen haakjes staan de waarden uit de begroting 2019.

Indicator	jaar	regio	waarde	Beschrijving
<i>Voortijdige schoolverlaters totaal (VO+MBO)</i>	2018	Midden-Drenthe	1,5 (1,1)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
	2018	25.000 - 50.000 inwoners	1,6 (1,3)	
<i>Absoluut verzuim</i>	2017	Midden-Drenthe	0,80 (0,78)	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen (5-18 jaar).
	2017	25.000 - 50.000 inwoners	1,2 (1,20)	
<i>Relatief verzuim</i>	2018	Midden-Drenthe	18,00 (18,92)	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen (5-18 jaar).
	2018	25.000 - 50.000 inwoners	21,0 (23,5)	

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/
(geraadpleegd 6-03-2020)

Afspraken uit coalitieakkoord

- We gaan ook uitzoeken wat we kunnen doen voor organisaties en verenigingen die zelf gebouwen hebben. Daarbij letten we op hun doelstelling, hun eigen geld en het geld dat we als gemeente hebben. Daarbij geven we in elk geval aandacht aan de schoolgebouwen.

Verbonden partijen

Geen

Beleidskaders

Actieplan Jeugd en Zorg

VVE beleid 2014- 2018

[Nota peuterspeelzaalwerk en voorschoolse educatie](#)

[Nota lokaal onderwijsbeleid - Een leven lang leren](#)

[Coalitieakkoord 2018-2022 “Sociaal en ondernemend Midden-Drenthe”](#)

Taakvelden

Taakveld Onderwijshuisvesting

Ontwikkelingen

- De keuze is gemaakt om gezamenlijke nieuwbouw voor het voortgezet onderwijs te realiseren. Dit wordt gerealiseerd op locatie De Omloop in Beilen. De planning is om in 2020 te starten met de bouw en dat de school schooljaar 2021/2022 in gebruik wordt genomen.
- IKC Harm Smeenge wordt gerenoveerd. De planning is dat de renovatie in mei 2020 gereed is.
- Er komt een integraal huisvestingsplan (IHP) voor alle schoolgebouwen in Midden-Drenthe.

Wat hebben we bereikt?

- De voorbereidingen voor de nieuwbouw van het voortgezet onderwijs zijn in volle gang. Het huidige onderwijsaanbod wordt aangevuld met techniekonderwijs. De schoolbesturen hebben hiervoor subsidie ontvangen.
De schoolbesturen gaan echt samenwerken, ze starten hiervoor het schooljaar 2020/2021 al met een gezamenlijke brugklas op een externe locatie.
Het project loopt op planning, de start bouw is april 2020. Het schoolgebouw is juni 2021 gereed.
- De renovatie van IKC Harm Smeenge is in volle gang. Verloopt volgens planning. De renovatie is gereed in mei 2020
- De voorbereidende gesprekken voor het IHP zijn gevoerd met alle betrokken partijen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Met alle betrokken partijen voor het voortgezet onderwijs veelvuldig overlegd om te komen tot een goed programma van eisen waarmee een schoolgebouw gebouwd kan worden dat voldoet aan alle wensen en eisen.
- Met het schoolbestuur van het IKC Harm Smeenge veelvuldig in overleg om te komen tot een schoolgebouw wat voldoet aan de wensen en eisen van de huidige tijd.
- Voor het IHP met alle betrokken partijen in overleg, zoals schoolbesturen en dorpen.

Wat heeft het gekost?

Onderwijshuisvesting				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.896	2.022	1.576	446
baten	49	49	84	-35
resultaat	1.847	1.974	1.492	481

Taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Ontwikkelingen

- In 2016 is de keuze gemaakt voor het realiseren van gezamenlijke nieuwbouw voor het voortgezet onderwijs in Beilen. De verwachting is dat in het schooljaar 2021/2022 de school in gebruik kan worden genomen. In het schooljaar 2020/2021 starten beide scholen met een gezamenlijke brugklas.
- Zonder gemeentelijke bijdrage is het verzorgen van kwalitatief goede cursussen voor de buurtacademies niet mogelijk. De gemeentelijke bijdrage maakt onderdeel uit van het budgetcontract met Welzijnswerk.
- Alle 18 basisscholen in de gemeente hebben zich ontwikkeld tot Integrale Kindcentra voor kinderen van 0-12 jaar. In 2020 wordt met GGD, CKC-Drenthe en Kits Primair verder gewerkt aan de toeleiding naar en toegankelijkheid van de voorschoolse periode. Vanaf het schooljaar 2020/2021 moeten alle IKC's 16 uur voorschoolse educatie aanbieden

Wat hebben we bereikt?

- Een adequaat ontwikkelings- en opleidingsniveau voor jongeren en volwassenen door de zorg voor het onderwijs.
- Het bieden van een volwaardige plaats in de samenleving, zowel in fysiek als in sociaal opzicht.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Vroegtijdig signaleren en bestrijden van onderwijsachterstanden bij peuters.
- Zoveel mogelijk kinderen in Midden-Drenthe te laten deelnemen aan een voorschools aanbod op een Integraal Kindcentrum.
- Voorkomen dat leerlingen zonder startkwalificatie van school gaan.
- Het bieden van en het vergroten van de mogelijkheden voor volwasseneneducatie o.a. door uitvoering te geven aan de nota Naar een geletterd en digisterk Midden-Drenthe en subsidiëring van de buurtacademies.

Wat heeft het gekost?

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.411	1.342	1.368	-26
baten	104	93	176	-82
resultaat	1.307	1.248	1.192	56

Programma	Sport, cultuur en recreatie
Taakveld	Sportbeleid en activering Sportaccommodaties Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie Musea Media Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Programmadoelstelling

- Wij faciliteren voor goede sportaccommodaties in de gemeente zodat elke inwoner tegen acceptabele tarieven en zoveel mogelijk binnen zijn eigen woonomgeving kan sporten.
- Wij stimuleren sportbeoefening door de inwoners op allerlei niveau 's.
- Wij ondersteunen een divers culturaanbod door middel van subsidiëring van activiteiten.

Beleidsindicatoren

Op grond van het BBV worden beleidsindicatoren in de jaarstukken opgenomen. De beleidsindicatoren dienen ter toelichting van de maatschappelijke effecten in de programma's. De beleidsindicatoren zijn voorgeschreven en afkomstig van de website 'Waar staat je gemeente'.

Hieronder staan de beleidsindicatoren met betrekking tot dit programma opgenomen. De cijfers voor Midden-Drenthe worden vergeleken met de cijfers van gemeenten uit de inwonersklasse 25.000 - 50.000. Tussen haakjes staan de waarden uit de begroting 2019.

Indicator	jaar	regio	waarde	Beschrijving
<i>Niet-sporters</i>	2016	Midden-Drenthe	52,6% (52,6)	Het percentage niet-wekelijkse sporters ten opzichte van bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
	2016	25.000 - 50.000 inwoners	49,3% (49,1)	

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/
(geraadpleegd 6-03-2020)

Afspraken uit coalitieakkoord

- Het is belangrijk dat inwoners in hun eigen dorp kunnen sporten. Daar helpen we bij. We kijken wel of er voldoende sporters zijn om mee te doen. Een voorziening moet voldoende levensvatbaar zijn.
- De sporttarieven blijven gelijk, we passen alleen een correctie voor de inflatie toe. Omgekeerd stijgen de sportsubsidies met de inflatie mee.

- Meedoen gaat niet alleen over zorg. Meedoen gaat eigenlijk over al ons beleid. Kinderen doen mee in de sportclub. Ze doen mee aan cultuur. Als gemeente moedigen we meedoen en bewegen aan. Daarom gaan we verder met de plannen om daarvoor beleid te maken. Beleid dat aanmoedigt. Beleid dat voorkomt dat mensen een beroep op zorg moeten doen.
- We zijn als gemeente eigenaar van gebouwen. Het gemeentehuis, maar bijvoorbeeld ook sporthallen en gymzalen. We gaan een plan maken voor het groot onderhoud van al onze eigen gebouwen. In dat plan staat duurzaamheid voorop. In dat plan zeggen we ook welke gebouwen we willen houden en welke we willen verkopen.
- We zorgen ervoor dat de sportaccommodaties van onze basissporten bij de tijd zijn.
- Onze doelstelling is: al onze gebouwen energie-neutraal. We maken een plan hoe we dat kunnen realiseren.
- Soms gebruiken anderen onze gebouwen. In dat geval gaan we de opbrengsten delen. Als gemeente willen we onze investering terugverdienen. Als gebruiker betaal je minder voor energie.
- We gaan ook uitzoeken wat we kunnen doen voor organisaties en verenigingen die zelf gebouwen hebben. Daarbij letten we op hun doelstelling, hun eigen geld en het geld dat we als gemeente hebben.
- We maken goed sociaal beleid. Iedereen die zorg nodig heeft, krijgt die zorg ook. We werken samen met dorpen, buurtschappen en wijken. En we zijn zuinig op onze vrijwilligers – we kunnen niet zonder hen.

Verbonden partijen

Geen

Beleidskaders

[Beleidsplan Buitensportaccommodaties 2013](#)

[Accommodaties buitensport - Beleid in uitvoering](#)

[Bomenverordening](#)

[Landschapsbeleidsplan 2012](#)

[Groenbeleidsplan 2016-2025](#)

[Beleidsplan Spelen 2011-2020](#)

[Cultuurnota 2015–2020](#)

[Coalitieakkoord 2018-2022 “Sociaal en ondernemend Midden-Drenthe”](#)

[Nota kunstgrasvelden](#)

Taakvelden

Taakveld Sportbeleid en activering

Ontwikkelingen

- Vaststelling van de beleidsnota "Bewegen en Leefstijl 2019-2023" in de raadsvergadering van 27 juni 2019. "Met elkaar bewegen naar een gezonde toekomst".
- Uitvoering beleidsnota "Bewegen en Leefstijl"
- Realisatie "Sporthart Westerbork".
- Duurzaamheidsmaatregelen buitensportaccommodaties
- Realisatie "Sportakkoord" gemeente Midden-Drenthe.

Wat hebben we bereikt?

- Samenwerking tussen vertegenwoordigers vanuit het primair onderwijs en gemeente gestart om te streven naar de inzet van geschoolde vakleerkrachten voor het basisonderwijs. Verwachting is, dat dit een positief effect heeft voor sportdeelname en accommodatiegebruik.
- Voorbereidingen gestart voor centralisering van het sportaanbod in Westerbork door de aanleg van het "Sporthart". Uitvoering ervan verwacht in 2020.
- Samenstelling van een pakket aan duurzaamheidsmaatregelen voor alle buitensportaccommodaties die zijn ingericht voor basissporten. Uitvoering ervan in 2020 gepland.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **Uitvoering beleidsnota**
 - Team gezond Midden-Drenthe verzorgt promotie- en stimuleringsactiviteiten om inwoners te motiveren tot meer bewegen en te streven naar een gezonde(re) leefstijl.
 - In samenwerking met verenigingen wordt het lokale sport- en beweegaanbod verder ontwikkelt en het accommodaties gebruik gestimuleerd.
 - We blijven investeren in samenwerkingsverbanden tussen sportverenigingen en scholen met als doel om sportsoorten op de scholen onder de aandacht te brengen en te beoefenen.
 - Scholen, welzijnswerk en sportverenigingen ontvangen eens per kwartaal een nieuwsbrief en worden hiermee op de hoogte gebracht van de plannen, activiteiten en werkzaamheden van de buurtsportcoaches.
 - Scholen en verenigingen ontvangen een sportagenda met daarin een overzicht van het totale sport- en beweegaanbod aanbod in de gemeente Midden-Drenthe.
- **Realisatie "Sporthart" Westerbork**
 - Door intensieve samenwerking met betrokken sportverenigingen is het gelukt om "Sporthart" Westerbork te realiseren. Door centralisering van het sportaanbod en de samenwerking tussen (sport)verenigingen en onderwijs wordt het gebruik van de voorzieningen gestimuleerd en kunnen kosten worden bespaard.
- **Duurzaamheidsmaatregelen buitensportaccommodaties**
 - Samen met bestuurders van betrokken sportverenigingen, technisch adviseurs en gemeente is een pakket duurzaamheidsmaatregelen samengesteld. De maatregelen leveren naar verwachting voor

de betrokken sportverenigingen een aanzienlijke energiebesparing op. Uitvoering ervan verwacht in 2020

- **Sportakkoord**

- Start in 2019 met de realisatie van een sportakkoord. Doel van het sportakkoord is ervoor te zorgen dat iedereen een leven lang plezier in sporten en bewegen heeft. Dit ongehinderd door leeftijd, lichamelijke of geestelijke gezondheid, etnische achtergrond, seksuele geaardheid en sociale positie. Belemmeringen die mensen nu nog ervaren nemen we weg. Verwachting is dat er medio mei 2020 gestart wordt met de uitvoering.

Wat heeft het gekost?

Sportbeleid en activering				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	330	380	399	-19
baten	0	0	13	-13
resultaat	330	380	386	-6

Taakveld Sportaccommodaties

Ontwikkelingen

- Verwachting is dat de uitrol en promotie van de nota Bewegen/Leefstijl en het sportakkoord een positieve uitwerking heeft op het gebruik van de binnen- en buitensportaccommodaties.
- We moeten inspelen op maatschappelijke veranderingen in sportdeelname en deze veranderingen in relatie brengen met onze bestaande aanbod aan sportaccommodaties.
- De inrichting van bestaande binnensportaccommodaties toekomst bestendig maken en afstemmen op het huidige bewegingsonderwijs en verenigingsgebruik.
- In 2020 gaan we verder met het actualiseren van ons binnensport gebouwenbeleid.
- Aanleg "Sporthart Westerbork"
- Uitvoering duurzaamheidsmaatregelen bij de buitensportaccommodaties

Wat hebben we bereikt?

- Beter/optimaal gebruik van onze binnen- en buitensportaccommodaties.
- Uitvoering nieuw beleid buitensportaccommodaties. Gestart met inrichten basis- en nevenvoorzieningen. In 2020 zijn alle buitensportaccommodaties die vallen onder de basissporten ingericht met basis- en nevenvoorzieningen.
- Bij het actualiseren van onze gemeentelijke binnensportaccommodaties willen we de toekomstbestendigheid(waaronder duurzaamheid en gebouwfunctie) in beeld brengen en hier maatregelen op afstemmen

- Met de aanleg van een "Sporthart" in Westerbork centraliseren we het sportaanbod op één locatie. Dit geeft volop mogelijkheden om het gemeenschappelijk accommodatiegebruik te stimuleren en de samenwerking tussen (sport)verenigingen en onderwijs te bevorderen. Door gezamenlijk gebruik te maken van voorzieningen kunnen kosten bespaard worden.
- Met de uitvoering van duurzaamheidsmaatregelen bij de buitensportaccommodaties die ingericht zijn voor basissporten verminderen we de energielasten voor de verenigingen aanzienlijk. Naast de besparing op energie werken we mee aan een gezonde leefomgeving, verminderen afval/vervuiling en dringen we de CO2 uitstoot terug.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben onze binnen- en buitensportaccommodaties ingericht met goede voorzieningen niveau en de accommodaties worden goed beheerd en onderhouden.
- Met de uitvoering van nieuw beleid, sportakkoord, bon, samenwerking met sportverenigingen en inwoners promoten/stimuleren we het gebruik en aanbod van onze binnen- en buitensportaccommodaties.
- We hebben in samenwerking met betrokken buitensportverenigingen duurzaamheidsmaatregelen samengesteld en gaan deze in 2020 uitzetten en combineren met het regulier gebouwonderhoud.

Wat heeft het gekost?

Sportaccommodaties				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	2.929	2.836	3.217	-381
baten	696	696	1.167	-471
resultaat	2.233	2.141	2.050	90

Taakveld Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Ontwikkelingen

- Midden Drenthe is culturele gemeente van Drenthe 2019-2020.
- Het thema 75 jaar bevrijding is een groot thema met daarbij een twintig tal activiteiten die in 2019 zijn voorbereid en in 2020 uitgevoerd gaan worden.
- Er is een beleidsmedewerker cultuur aangesteld per september 2019.

Wat hebben we bereikt?

- Het zijn van culturele gemeente heeft gezorgd voor een heel groot aantal mooie projecten binnen Midden-Drenthe. Dit heeft er voor gezorgd dat:

- Verenigingen, clubs, kunstenaars, ateliers en overige organisaties en instellingen elkaar beter weten te vinden en meer verbindingen weten te leggen.
- Binnen de verschillende dorpen cultuur is gaan leven, er zijn steeds meer samenwerkingen ontstaan waardoor nieuwe initiatieven zijn ontwikkeld.
- Culturele activiteiten zijn laagdrempeliger aangeboden waardoor meer mensen ervan konden genieten. Een voorbeeld hiervan is de culturele fakkel estafette.
- Cultuureducatie met Kwaliteit biedt scholen de mogelijkheid structureel en laagdrempelig aandacht te besteden aan de kunstdisciplines: audiovisueel, beeldend, dans, drama, literatuur en muziek. Alle basisscholen in de gemeente Midden-Drenthe doen mee.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Gemeentelijke projectleider heeft zorg gedragen voor het project culturele gemeente.
- Er is creatief gezocht naar geldbronnen en samenwerkingen en verbindingen met elkaar.
- De advies commissie cultuur heeft alle subsidie aanvragen bekeken en beoordeeld.
- Scholen hebben een cultuur budget vanuit de gemeente ontvangen om samen met het budget vanuit cultuur educatie met kwaliteit vorm te geven aan kwalitatief goed cultuur onderwijs.

Wat heeft het gekost?

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	204	487	460	27
baten	0	0	16	-16
resultaat	204	487	443	43

Taakveld Musea

Ontwikkelingen

- Er zijn op dit moment drie kleine musea in Midden Drenthe. Het Apple museum, het Jan Kruis museum en het papier knip kunst museum.
- De gezamenlijke overheden in de provincie Drenthe hebben een ambitiedocument 'Door en voor Drenthe' opgesteld. Hiermee kunnen gemeenten middels cofinanciering gezamenlijke initiatieven op cultureel vlak ontplooiën. Voor onze gemeente heeft de provincie een bedrag van € 18.505 per jaar gereserveerd op basis van cofinanciering.

Wat hebben we bereikt?

- Bewustwording van ons cultureel erfgoed is gestimuleerd.
- Kunst en cultuur is zichtbaarder en beleefbaarder gemaakt en voor een groot publiek toegankelijk gemaakt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Waarderingsubsidie beschikbaar gesteld aan de in de gemeente gevestigde musea.
- In samenspraak met musea is gekeken naar betere benutting van erfgoed en kunst.
- We zijn aangesloten bij Culturele alliantie voor versterking kleine musea en daardoor wordt er samenwerking gezocht met andere gemeenten.

Wat heeft het gekost?

Musea				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	86	86	127	-41
batens	0	0	16	-16
resultaat	86	86	111	-25

Taakveld

Media

Ontwikkelingen

- Op bibliotheekgebied zijn nieuwe ontwikkelingen te verwachten. In 2019 zijn de negen Drentse plattelands bibliotheken gefuseerd tot een gezamenlijke bibliotheekorganisatie. Deze organisatie voert voor de verschillende gemeenten het bibliotheekwerk uit, waarbij elke gemeente haar specifieke wensen kan inzetten. Het wordt een zakelijke opdrachtgever/opdrachtnemer relatie. Om dit goed neer te zetten wordt in 2020 in samenwerking met Biblionet Drenthe en de gemeenteraad een visie ontwikkeld op het gemeentelijk bibliotheekbeleid.

Wat hebben we bereikt?

- We werken aan het terugdringen van de laaggeletterdheid via de uitvoering van de nota Naar een geletterd en digisterk Midden-Drenthe
- Behoud van kwalitatief goede, voor alle inwoners bereikbare, bibliotheekvoorzieningen (lokaal georiënteerde basisbibliotheek, specifiek doelgroepenbeleid en samenwerking met andere lokale instellingen).
- We leren kinderen omgaan met sociale media, bijvoorbeeld op school.
- We zorgen dat kinderen plezier beleven aan lezen.
- We zorgen dat ouderen kunnen omgaan met digitalisering.
- Op alle integrale Kindcentra is een bibliotheek op school aanwezig.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We brengen leesstimulering nadrukkelijk in verband met armoedebestrijding en participatie. Het is voor laaggeletterden moeilijk om mee te doen in de samenleving. We zien dat laaggeletterden een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt. Door laaggeletterdheid te signaleren en aan te

pakken, helpen we deze inwoners meer mee te doen in de samenleving. Als gemeente werken we meer samen met maatschappelijke partners bij de signalering en bestrijding van laaggeletterdheid.

- We geven ouderen cursussen om te kunnen omgaan met digitalisering.
- In alle Integrale Kindcentra is een bibliotheek aanwezig.

Wat heeft het gekost?

Media				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	591	589	586	3
baten	2	2	2	-1
resultaat	589	587	583	3

Taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Ontwikkelingen

- In 2020 wordt gestart met het groenplan Westerbork. Op advies van het klantenpanel is hierbij gekeken naar de locaties waar het groen het meest achterstallig is. Hierdoor kunnen er plaatselijk stevige kwaliteits-impulsen gemaakt worden.
- De eikenprocessierupsen nemen steeds meer toe. Het gemeentelijke bomenbestand in Midden-Drenthe bestaat voor ruim 70% uit eiken. Het is erg aannemelijk dat de overlast de komende jaren nog toe zal nemen. Het is praktisch onmogelijk om alle rupsen te bestrijden. Voor de toekomst moet bepaald worden hoe hoog de ambitie wordt voor het beheersen van de overlast.
- In 2020 en 2021 is incidenteel geld ter beschikking gesteld voor het inzaaien van bloemweides. Natuurlijke vijanden van eikenprocessierupsen zoals sluipwespen en gaasvliegen hebben deze bloemen nodig om zich voort te kunnen planten. Daarnaast profiteren insecten, bijen en vlinders ook van deze aangelegde stroken
- Vanaf 2020 mogen geen chemische gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt op sportvelden. Hierdoor moeten wij sportvelden anders gaan beheren. Door bijvoorbeeld ongewenste kruiden op de sportvelden vaker mechanisch te gaan bestrijden. Insecten zoals engerlingen en emelten werden al biologisch bestreden, hiervoor verandert er niets.

Wat hebben we bereikt?

- Als onderdeel van het groenplan Beilen in de Schapendrift is samen met de buurtbewoners een bomenplan ontwikkeld.
- We bestrijden meer op een natuurlijke wijze de eikenprocessierupsen.
- Binnen de bebouwde kom was geen tot weinig overlast van de nesten van de eikenprocessierupsen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In de Schapendrift is samen met de buurtbewoners een bomenplan ontwikkeld. Dit plan bestaat uit het kappen van bomen, maar ook het planten van nieuwe bomen en struiken.
- Ten behoeve van de bijen, maar ook voor de natuurlijke bestrijders van de eikenprocessierupsen, zijn diverse bermen en gazons omgevormd na bloemweides. Hiervoor worden bloemenmengsels gebruikt die bestaan uit inheemse en meerjarige kruiden.
- In 2019 zijn er 2708 nesten van de eikenprocessierups bestreden. Dit is een stijging van 15% ten opzichte van 2018. Hierbij hebben locaties binnen de bebouwde kom en plaatsen waar veel mensen bijeenkomen voorrang gehad.
- Uitvoering gegeven aan het beheerplan landschappelijke beplantingen, bermen en sloten.
- Uitvoering gegeven aan de bestekken voor het groenonderhoud op basis van gewenste kwaliteit per m2 in alle bebouwde kommen.
- Uitvoering gegeven aan het Groenbeleidsplan. Per jaar wordt, in overleg met de bewoners, een gedeelte van het groenareaal aangepakt, mits hiervoor middelen beschikbaar zijn.

Wat heeft het gekost?

Openbaar groen en (openlucht) recreatie				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	2.936	3.011	2.971	39
baten	3	3	4	-1
resultaat	2.932	3.007	2.967	40

Programma	Sociaal domein
Taakveld	Samenkracht en burgerparticipatie Wijkteams Inkomensregelingen Begeleide participatie Arbeidsparticipatie Maatwerkvoorzieningen (WMO) Maatwerkdienstverlening 18+ Maatwerkdienstverlening 18- Geëscaleerde zorg 18-

Programmadoelstelling

- Wij willen inwoners (financieel) ondersteunen die anders te weinig mogelijkheden/middelen hebben om deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.
- Wij willen alle inwoners met een beperking faciliteren om ondanks deze beperking zoveel mogelijk deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk verkeer. Daarbij wordt uitgegaan van in eerste instantie eigen kracht, daarna gemeenschapskracht, dan collectieve voorziening en als sluitstuk de individuele voorziening.
- Inwoners kunnen binnen een netwerk alle relevante informatie op het gebied van maatschappelijke ondersteuning krijgen. De ontvanger van de vraag zorgt ervoor dat de inwoner antwoord krijgt op de vraag of bij de juiste persoon terecht komt.
- In samenspraak met dorpen en wijken willen wij de leefbaarheid in de gemeente bevorderen. Bij leefbaarheid doelen we op de fysieke leefomgeving en op de sociale leefomgeving. In Midden-Drenthe maken we daarin geen onderscheid.
- Wij faciliteren de ontwikkelingen in de samenleving door een adequaat dorpenbeleid.
- Wij willen een goede zorgstructuur voor jongeren realiseren waarbij de nadruk ligt op een goede invulling van de preventieve zorg zodat zwaardere zorg zoveel mogelijk wordt voorkomen.
- Wij zorgen ervoor dat, als het noodzakelijk is, de juiste zwaardere zorg beschikbaar is voor jongeren.

Beleidsindicatoren

Op grond van het BBV worden beleidsindicatoren in de jaarstukken opgenomen. De beleidsindicatoren dienen ter toelichting van de maatschappelijke effecten in de programma's. De beleidsindicatoren zijn voorgeschreven en afkomstig van de website 'Waar staat je gemeente'.

Hieronder staan de beleidsindicatoren met betrekking tot dit programma opgenomen. De cijfers voor Midden-Drenthe worden vergeleken met de cijfers van gemeenten uit de inwonersklasse 25.000 - 50.000. Tussen haakjes staan de waarden van de begroting 2019. Een ? betekent dat de informatie niet beschikbaar is.

De specifieke - door de gemeenteraad met het re-integratiebeleid - vastgestelde indicatoren staan opgenomen in het taakveld Arbeidsparticipatie.

Indicator	jaar	regio	waarde	Beschrijving
<i>Netto arbeidsparticipatie</i>	2018	Midden-Drenthe	67,7% (67%)	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
	2018	25.000 - 50.000 inwoners	68,3% (67,5%)	
<i>Bijstandsuitkeringen</i>	1e halfjaar 2019	Midden-Drenthe	229,8 (25,7)	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners van 18 jaar en ouder (begroting 2019 was per 1.000 inwoners)
	1e halfjaar 2019	25.000 - 50.000 inwoners	250,9 (26,9)	
<i>Aantal re-integratievoorzieningen</i>	2e halfjaar 2018	Midden-Drenthe	13,5 (?)	Lopende re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar
	2e halfjaar 2018	25.000 - 50.000 inwoners	13,5 (?)	
<i>% Jeugdwerkloosheid</i>	2018	Midden-Drenthe	2,00% (1,15%)	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).
	2018	25.000 - 50.000 inwoners	2,00% (1,21%)	
<i>% kinderen in armoede</i>	2018	Midden-Drenthe	4,00% (?)	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
	2018	25.000 - 50.000 inwoners	5,00% (4,3%)	
<i>Jongeren met jeugdhulp</i>	1e halfjaar 2019	Midden-Drenthe	12,6% (12,3%)	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
	1e halfjaar 2019	25.000 - 50.000 inwoners	9,7% (9,3%)	
<i>Jongeren met jeugdreclassering</i>	1e halfjaar 2019	Midden-Drenthe	0,3% (0,3%)	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugd-reclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
	1e halfjaar 2019	25.000 - 50.000 inwoners	0,3% (0,3%)	
<i>Jongeren met jeugdbescherming</i>	1e halfjaar 2019	Midden-Drenthe	1,1% (1,1%)	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermings-maatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18

Indicator	jaar	regio	waarde	Beschrijving
				jaar.
	1e halfjaar 2019	25.000 - 50.000 inwoners	1,0% (1,0%)	
<i>Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement</i>	1e halfjaar 2019	Midden-Drenthe	460 (?)	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
	1e halfjaar 2019	25.000 - 50.000 inwoners	572 (56)	Begroting 2019: per 1.000 inwoners

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/ (geraadpleegd 6-03-2020)

Afspraken uit coalitieakkoord

- We hebben goede ervaringen met de dorpscontactambtenaren. Daarom gaan we daarmee verder. We zorgen dat er voldoende menskracht is om dat werk goed te doen.
- Het sociaal beleid is een belangrijke pijler onder deze coalitie. Iedereen moet kunnen meedoen! Ook moet iedereen de zorg kunnen krijgen die hij nodig heeft. En onze inwoners moeten die zorg kunnen betalen.
- We hebben als gemeente goed sociaal beleid. Dat houden we. Soms bouwen we daarop verder, dat noemen we dan hieronder. Verder houden we het sociaal beleid zoals het nu is.
- Sinds een paar jaren hebben we als gemeente nieuwe taken. Het gaat om de Jeugdzorg, de uitgebreide WMO en de Participatiewet. Bij deze nieuwe taken past een andere manier van werken. Daar hebben we de afgelopen jaren een begin mee gemaakt. Tegelijk willen we daar met veel enthousiasme verder in ontwikkelen. Zo gaan we een verbinding maken met andere onderwerpen. Zoals bijvoorbeeld met sport en cultuur. We stemmen de verschillende onderdelen van beleid op elkaar af. We letten op het geheel, zodat het voor onze inwoners overzichtelijker wordt.
- We krijgen van het Rijk geld voor de Jeugdzorg, WMO en de Participatiewet. Binnen het totale budget kunnen we schuiven. Het kan bijvoorbeeld gebeuren dat we bij de WMO overhouden en bij de Jeugdzorg tekort komen. Dan gebruiken we het WMO-geld voor de Jeugdzorg.
- We gaan door met de ontwikkeling van de WMO. We houden daarbij rekening met meer oude mensen (vergrijzing). We kunnen de WMO zoals het nu lijkt uitvoeren met het geld dat we krijgen.
- De jongere staat centraal. Als hij hulp nodig heeft, krijgt hij die ook. We geven tegelijk extra aandacht aan de kosten van de Jeugdzorg. We gaan door met het beleid dat er is. Dat doen

we samen met onze partners in de Jeugdzorg. Het voorkómen van problemen wordt daarbij steeds belangrijker.

- Soms heeft de ene gemeente meer kosten dan de andere gemeente. Bijvoorbeeld omdat er meer instellingen voor jongeren in die gemeente zijn. We gaan in de provincie met anderen overleggen hoe we daar goed mee om kunnen gaan.
- We gaan goed letten op wat we uitgeven. Als dat kan, nemen we maatregelen om minder uit te geven. Bijvoorbeeld als we contracten sluiten. Zorgaanbieders krijgen van ons een eerlijke prijs voor hun werk. Zodat de mensen die werken in de zorg volgens de regels salaris krijgen. Van onze kant verwachten we dat de zorgaanbieders zich aan onze eisen voor kwaliteit houden.
- We werken veel samen met de Stichting Welzijnswerk Midden-Drenthe. Dat blijven we doen. Daarbij heeft de gemeente de rol van opdrachtgever. We zorgen ervoor dat de samenwerking past bij de gemeente die we willen zijn. Dat betekent dat Welzijnswerk zich aanpast aan de veranderende samenleving.
- We participeren samen met de gemeente Hoogeveen en de Wolden in het werkvoorzieningsschap Stark.

Verbonden partijen

[Werkvoorzieningsschap Alescon](#)

[Werkvoorzieningsschap Stark.](#)

Beleidskaders

[Nota integrale schuldhulpverlening 2013-2017](#)

[Nota Chronisch zieken en gehandicapten 2015-2019 gemeente Midden-Drenthe](#)

Keuzenota Wet maatschappelijke ondersteuning in Midden-Drenthe

Nota persoonsgebonden budget en eigen bijdrage bij de Wmo

Nota + Plan van aanpak vrijwilligersbeleid 'Meedoen in Midden-Drenthe'

Nota 'Als Jeugd en toekomst tellen' (visie op de Jeugdzorg)

[Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Midden-Drenthe](#)

[Nota Re-integratiebeleid 2016-2020](#)

[Mantelzorgbeleid en vrijwillige ondersteuning](#)

[Transformatie Nota WMO 2016](#)

[Coalitieakkoord 2018-2022 “Sociaal en ondernemend Midden-Drenthe”](#)

[Armoedebelief Uw goed recht 2008-2012](#)

[Nota fraude- en handhavingsbeleid 2014 - 2018](#)

[Zorgkostenregeling 2018](#)

Notitie Kindpakket 2018 – gemeente Midden-Drenthe

[Verordening Minimaregelingen 2019](#)

Beleid Bijzondere bijstand voor kosten van woninginrichting voor statushouders. (2016)

[Terugvorderingsbeleid](#)

Taakvelden

Taakveld Samenkracht en burgerparticipatie

Ontwikkelingen

- **Dorpenbeleid**
 - Onze gemeente bruist van initiatieven in de dorpen. Zoals de Krachttoer, de werkconferentie en de laatste bijeenkomst in Hijken in 2018 en 2019 georganiseerd door het Dorpen Overleg Midden-Drenthe. De uitkomsten van de Krachttoer dragen bij aan het gemeentelijk proces voor een geactualiseerd Dorpenbeleid. Wij streven ernaar om dit in het tweede kwartaal van 2020 ter vaststelling aan de gemeenteraad aan te bieden.
 - Het doel van dit beleid is om de participatie door de dorpen, samen met de dorpen actief te houden en verder te bevorderen. Deze participatie betreft alle thema's die met de leefbaarheid van onze dorpen te maken hebben. Het dorpenbeleid gaat niet alleen over kleine dorpen, maar zal ook over de grotere dorpen (Beilen, Smilde, Westerbork en Bovensmilde) betreffen.
- **Pilot Witteveen Noaberkracht**
 - We zetten verder in op initiatieven die we in samenwerking tussen dorpen, andere partners (zoals Welzijnswerk) en de gemeente uitwerken. In 2019 hebben een aantal gesprekken met een vertegenwoordiging van het dorp Witteveen plaatsgevonden over de vorm en inhoud van een mogelijke pilot. Na de afstemming met de inwoners van Witteveen zullen de gesprekken ambtelijk vervolgd worden en mogelijk leiden tot een aanvraag voor een pilot.
- **MOEK**
 - We hebben een aantal jaren bijzonder positieve ervaringen opgedaan met het project 'Mooi op eigen kracht'. Het zorgt voor betrokkenheid van inwoners bij de eigen leef- en woonomgeving. Met de vaststelling van de Perspectiefnota 2020 is besloten om afwisselend elk jaar een MOEK (Mooi op eigen kracht) en een DOEK (Duurzaam op eigen kracht) te organiseren. Daaraan is toegevoegd het project Up2You, specifiek voor onze jongeren.
 - Moek start in het 1e halfjaar van 2020. UP2YOU in het tweede halfjaar van 2020.
- **Vitaal Platteland**
 - De gemeente kreeg tot en met 2018 jaarlijks € 50.000 van de provincie om leefbaarheidsinitiatieven van inwoners te ondersteunen. De provincie heeft besloten voor 2019 en 2020 eenzelfde subsidieregeling vast te stellen. De voorwaarden zijn nagenoeg gelijk aan de regeling 2016-2018. Ook het bedrag is hetzelfde gebleven: € 50.000 per jaar. Voor de verplichte gemeentelijke cofinanciering worden diverse budgetten aangesproken. Het gaat hierbij om brede initiatieven op het gebied van wonen en leefomgeving, mobiliteit, voorzieningen, werk en economie, of sociale structuur. De initiatieven leveren een aantoonbare bijdrage aan de leefbaarheid en komen ten goede aan het hele dorp.
- **Taakstelling Statushouders**
 - De taakstelling is de afgelopen jaren, vanwege de verhoogde asielinstroom, fors geweest. Ondanks deze forse opgave hebben we de taakstelling in deze jaren behaald. In 2019 was de taakstelling weer op het niveau als voor de verhoogde asielinstroom. Vanwege een tekort aan te huisvesten statushouders hebben we in 2019 een achterstand op de taakstelling opgelopen.

- VluchtelingenWerk blijft verantwoordelijk voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders.
- Begin 2019 heeft het college het actieplan 'versterking integratie en participatie statushouders' vastgesteld. Onder het taakveld arbeidsparticipatie kunt u hier meer over lezen.

Wat hebben we bereikt?

Ten behoeve van de sociale samenhang en de leefbaarheid van buurten en dorpen bevorderen:

- Dat thema's op het gebied van leefbaarheid door inwoners(groepen) opgepakt (kunnen) worden en dat initiatieven van inwoners tot uitvoering komen (dorpenbeleid);
- Dat de dorpen de beschikking hebben over goede accommodaties voor ontmoeting en activiteiten;
- Dat er nieuwe vormen van zorg en leefbaarheid ontwikkeld worden, op maat gemaakt door een of een aantal dorpen. De pilot Witteveen is daarvoor een eerste voorbeeld ;
- Dat we met het project Mooi op Eigen Kracht (MOEK) initiatieven uit de dorpen ondersteunen en waarderen;
- Dat projecten op het gebied van leefbaarheid, sociale infrastructuur, zorg en cultuur financiële ondersteuning kunnen krijgen;
- Dat bestaande overlegstructuur met inwoners- en dorpsbelangenorganisaties worden voortgezet.
- Collegebezoek aan de dorpsbelangenorganisaties;
- Subsidiëren van de activiteiten van diverse instellingen zoals de Stichting Welzijnswerk Midden-Drenthe en van het maatschappelijk werk;
- Voldoen aan onze wettelijke verplichting om statushouders (vluchtelingen met een verblijfsvergunning) te huisvesten en het aanbieden van maatschappelijke begeleiding via Vluchtelingenwerk;
- Het sociaal raadsliedenwerk continueren als laagdrempelige voorziening voor met name minima.
- We hebben de statushouders in onze gemeente zo goed mogelijk ondersteund, onder andere door het aanbieden van maatschappelijke begeleiding via Vluchtelingenwerk.
- In nauwe samenwerking met de woningcorporaties Actium en Woonservice en VluchtelingenWerk hebben we zoveel mogelijk statushouders in onze gemeente gehuisvest.

Taakstelling

Jaar	Achterstand/voorsprong	Taakstelling	Realisatie
2017	-1 (voorsprong)	46	72
2018	-27 (voorsprong)	48	23
2019	-2 (voorsprong)	24	5
2020	17 (achterstand)	11 (1e helft)	

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We ondersteunen initiatieven van inwoners, individueel of collectief, financieel en/of met menskracht
- We zetten in op het behoud van de bestaande accommodaties en onderzoeken, waar dat gevraagd wordt samen met inwoners, de mogelijkheden voor nieuwe accommodaties
- We ondersteunen de pilot Witteveen.
- We zetten de middelen voor Vitaal Platteland ad. € 50.000 in voor aanvragers die voldoen aan de provinciale voorwaarden en organiseren intern de benodigde gemeentelijke cofinanciering.
- Subsiëring Stichting Welzijnswerk Midden-Drenthe.
- Uitvoering Subsiëregeling deskundigheidsbevordering vrijwilligers.
- Uitvoeren acties in Mantelzorg en vrijwilligersondersteuning.
- Subsiëring Vluchtelingenwerk.
- We faciliteren de sociaal raadvrouw en zorgen voor spreekuurlocaties in Beilen, Westerbork en Smilde.
- We hebben afspraken met woningcorporaties Actium en Woonservice om de benodigde woonruimte voor statushouders te realiseren. Daarbij zorgen we voor hun maatschappelijke begeleiding en integratie en participatie in onze samenleving.
- Subsiëring Vluchtelingenwerk.
- We hebben nauw samengewerkt met de woningcorporaties Actium en Woonservice en VluchtelingenWerk om zoveel mogelijk statushouders in onze gemeente te huisvesten.

Wat heeft het gekost?

Samenkracht en burgerparticipatie				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	2.949	3.701	3.460	241
baten	4	140	164	-24
resultaat	2.945	3.561	3.296	265

Taakveld

Wijkteams

Ontwikkelingen

- De drie wijkteams (Beilen, Smilde en Westerbork) vormen een belangrijke schakel in de keten welzijn en zorg. Maandelijks wordt door de participanten (Wmo, GGZ-Drenthe, VNN, wijkverpleging, zorgaanbieders en Welzijn Midden-Drenthe) casuïstiek ingebracht. De samenwerking is professioneel en open. Gelijktijdig heeft het wijkteam een preventieve en signalerende functie.

Wat hebben we bereikt?

- In de tweede helft van 2019 zijn gesprekken gevoerd met de Huisartsenzorg Drenthe (HZD) die ertoe hebben geleid dat we vanaf 2020 integrale ouderenzorg een plek krijgt in de wijkteams.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Met alle participanten op het terrein van eerstelijns zorg (huisartsen, POH-ers, wijkverpleging en welzijn) zijn werkafspraken gemaakt om de sluitende keten te borgen.

Wat heeft het gekost?

Wijkteams				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	593	573	465	109
baten	0	0	0	0
resultaat	593	573	465	109

Taakveld

Inkomensregelingen

Ontwikkelingen

- Binnen de gemeente is een breed pakket aan inkomensondersteuning beschikbaar. In 2019 zijn daar nieuwe miniregelingen bij gekomen in het kader van een Kindpakket: een Sportbon en een Schoolkostenregeling voor kinderen op het voortgezet onderwijs. Deze regelingen zijn gekoppeld aan het recht op de uitkering voor activiteiten. kinderen die aan de voorwaarden voldoen kunnen ook gebruik maken van deze nieuwe regelingen.
- In oktober 2019 hebben we het aantal uren sociaal raadsliedenwerk structureel met 5,5 uur per week kunnen uitbreiden. Bovendien is gekozen voor een nieuwe opzet: de sociaal raadvrouw werkt 32 uur per week en krijgt daarbij 8 uur per week ondersteuning van een assistent sociaal raadvrouw. Hierdoor is de kwetsbaarheid van de functie afgenomen.
- Ook in 2019 hebben we actief ingezet op het bieden van hulp bij het gebruik maken van de vergelijkingssite Polismijner voor zorgverzekeringen

Wat hebben we bereikt?

- Gebruik van de minimaregelingen
 - In 2019 zagen we een stijging van bijna 27% van het aantal huishoudens dat gebruik maakt van de uitkering voor activiteiten. In 2018 waren dat er 589 en in 2019 waren dat er 747.
 - Het aantal rechthebbenden op de individuele inkomensvoet is licht gestegen in 2019 (van 409 in 2018 naar 418). Dit impliceert dat het aantal huishoudens dat langer dan 3 jaar onafgebroken een inkomen tot 110% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm had, redelijk stabiel is.
- Zorgkostenregeling
 - De doelgroep van de Zorgkostenregeling werd in 2018 verruimd van 110% naar 130%. Ook werd de aanvraagtermijn met 5 maanden verlengd. We zien deze verruiming van de regeling niet terug in de cijfers. In 2018 daalde het aantal toekenningen van zowel de compensatie eigen risico als de compensatie niet vergoede zorgkosten. Deze daling zagen we in 2018 ook met betrekking tot het aantal huishoudens dat recht had op de uitkering voor activiteiten.
- Collectieve ziektekostenverzekering Minima
 - In november 2019 hebben wij een groep vrijwilligers en professionals opgeleid om optimaal gebruik te maken van de vergelijkingssite Polswijzer.
 - Tijdens door ons georganiseerde inloopspreekuren konden bezoekers met een getrainde persoon de vergelijkingssite Polswijzer.nl bekijken om te kijken welke verzekeraar het beste aansloot bij hun zorgbehoefte. Deze website was ook beschikbaar voor onze inwoners die zelf de vergelijking wilden maken. We hebben 1.317 unieke bezoekers gehad die samen 2.100 keer een vergelijking op de website hebben gemaakt.
 - We zagen in 2019 een afname van 16,5 % van het aantal gebruikers van de relatief erg dure collectieve ziektekostenverzekering van het Zilveren Kruis (van 473 naar 395).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben onze inzet gecontinueerd om het niet gebruik van regelingen tegen te gaan. Daarbij hebben we ook urenitbreiding van professionele ondersteuning door het sociaal raadsliedenwerk gerealiseerd. Ook in 2019 werden veel inkomenschecks uitgevoerd om na te gaan of mensen gebruik maken van alle regelingen waar ze recht op hebben.

Wat heeft het gekost?

Inkomensregelingen				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	9.847	9.273	9.112	162
baten	7.578	7.269	7.304	-35
resultaat	2.269	2.004	1.807	197

Ontwikkelingen

- In 2019 zijn we gestart met de nieuwe inkoop jeugd en Wmo (maatwerkvoorzieningen) in NMD-verband. Vanwege juridische procedures is de gunning vertraagd. Naar verwachting vindt de gunning plaats in het tweede kwartaal van 2020. De gemeenten Midden-Drenthe en Noordenveld doen mee met deze inkoop met uitzondering van de huishoudelijke hulp.
- De decentralisatie van Beschermd wonen en maatschappelijke opvang naar de regiogemeenten is in voorbereiding. Er is een regioplan ontwikkeld dat een vertaling moet krijgen in een lokale aanpak. Voor de regie en de beleidsvorming hebben we extra beleidscapaciteit ingezet.
- Om op lokaal niveau de problematiek van verwarde personen stevig op te pakken, zullen we 'Optimaal Leven Team' inrichten.
- We zien een stijging van het aantal inwoners dat gebruik maakt van de diensten van de budgetconsulent. Mede als gevolg hiervan zien we eveneens een stijging van het aantal mensen dat een budgetbeheertraject of schuldhulptraject in ging bij Sociaal.nl.

Wat hebben we bereikt?

- We zijn een pilot 'Leefsamen' gestart, waarbij met gebruikmaking van sensortechniek, woningen worden aangepast. Doel is om het gevoel van veiligheid en preventie te stimuleren en daarmee een bijdrage te leveren aan het zelfstandig thuis (blijven) wonen.
- Inwoners kunnen optimaal participeren in de lokale samenleving.
- De samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, zorginstellingen en belangenbehartigers is verder verstevigd.
- We zijn bestuurlijk toegetreten tot de regionale stuurgroep 'Optimaal Leven' en gestart met de verkenning van het netwerk om een lokaal 'Optimaal Leven Team' vorm te geven.
- Schuldhelpverlening:
 - In 2019 zien we een behoorlijke toename van het aantal mensen dat een beroep deed op de budgetconsulent. In 2019 waren er 155 aanmeldingen bij de budgetconsulent, waaruit 136 intakes werden gepland. Dat is een forse stijging ten opzichte van 2018 toen er 113 aanmeldingen waren en 99 intakes.
 - In 2019 kochten wij 29 schuldregelingen in bij Sociaal.nl, tegen 21 in het jaar in 2018.
 - Op 31 december 2019 waren er 28 mensen in budgetbeheer, tegen 23 mensen het jaar ervoor.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Vanuit het samenwerkingsverband WelWoZo stimuleren we maatschappelijke organisaties om nauwer samen te werken op het gebied van nachtzorg, wijkverpleging en eerste-lijnszorg. Waar mogelijk maken we werkafspraken op het terrein van ontschotting in de zorg, aansluitend bij de uitvoeringsagenda.
- We hebben diverse voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd om de werkzaamheden van de budgetconsulent onder de aandacht te brengen. Ook heeft de budgetconsulent meerdere malen op uitnodiging verteld over haar werkzaamheden. Binnen de Regiegroep Armoedebeleid worden de deelnemende organisaties gestimuleerd om goede onderlinge afspraken te maken. Zo verwijzen de wooncorporaties bij huurachterstanden actief door naar de budgetconsulent.

Wat heeft het gekost?

Maatwerkdienstverlening 18+				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	8.319	7.903	7.535	368
baten	570	350	358	-8
resultaat	7.749	7.553	7.178	376

Taakveld Begeleide participatie

Ontwikkelingen

- Als gevolg van de splitsing van Alescon is Stark vanaf 1 januari 2019, als leerwerkbedrijf van de gemeenten Midden-Drenthe, Hoogeveen en De Wolden, operationeel. Stark voert namens de gemeenten het bedrijfsplan uit.
- Met de invoering van de Participatiewet in 2015 is de instroom in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) gestopt en is het landelijke beleid er op gericht om arbeidsgehandicapten veel meer bij reguliere werkgevers aan het werk te krijgen. Voor de mensen voor wie dit niet haalbaar is, gezien de aard van de handicap en de begeleidingsbehoefte, kunnen gemeenten beschut werk aanbieden. Stark voert in het kader van de Participatiewet nieuw beschut werk uit voor de drie gemeenten. Ook voert Stark voor ons de Wsw uit.
- Stark wordt als tussenstation ingezet om werkzoekenden (onder andere vanuit de Participatiewet, UWV en de reclassering) te ontwikkelen. Het accent in deze leerwerkroutes ligt bij het opdoen van arbeidsritme, het arbeidsfit maken en het aanleren van werknemersvaardigheden. Daarnaast worden functiegerichte cursussen, opleidingen of trainingen aangeboden die nodig zijn om buiten Stark aan het werk te kunnen. Het uiteindelijke doel van deze trajecten is om de kansen op uitstroom naar een reguliere werkgever te vergroten.
- Het jaar 2019 stond in het teken van de voorbereiding, invoering en uitvoering van het bedrijfsplan. Stark is samen met de gemeenten aan de slag gegaan met de realisering van de doelen in het bedrijfsplan.

Wat hebben we bereikt?

- Stark heeft onze kwetsbare inwoners zo goed mogelijk begeleid en ontwikkeld om aan het werk te gaan. Indien mogelijk zoveel mogelijk buiten de organisatie van Stark.
- Stark heeft, samen met de gemeenten, ingezet op de realisering van de doelen in het bedrijfsplan. Een voorbeeld hiervan is het ontwikkelen van een aantal nieuwe leerwerkroutes.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De gemeente heeft zelf de actieve bemiddeling naar werk gedaan. Voor de mensen die wat meer ondersteuning nodig hebben, heeft Stark trajecten aangeboden om de kans op uitstroom naar een reguliere werkgever te vergroten. Daarnaast hebben we mensen met een Wsw-indicatie en indicatie beschut werk aan het werk bij Stark.
- In 2019 is er hard gewerkt om de doelen in het bedrijfsplan uit te voeren. Deze ontwikkeling is op uitvoerend, beleidsmatig en bestuurlijk niveau nauwgezet gevolgd.

Wat heeft het gekost?

Begeleide participatie				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	457	457	363	94
baten	0	0	0	0
resultaat	457	457	363	94

Taakveld Maatwerkdienstverlening 18-

Ontwikkelingen

- In 2019 is het inkoopproces voor 2020 en volgende jaren opgestart. Doelstelling was gunning per januari 2020. Door juridische ontwikkelingen is de gunning uitgesteld. Naar verwachting vindt de gunning in het tweede kwartaal 2020 plaats.
- In het inkoopproces is extra aandacht besteed aan de kwaliteitseisen van de te contracteren aanbieders.
- We hebben gesprekken gevoerd met huisartsen in onze gemeente om meer grip te krijgen op de toegang en het toeleiden van jongeren naar duurdere vormen van zorg. Dit heeft er mede toe geleid dat er per april 2020 een Praktijkondersteuner huisarts Jeugd (POH-jeugd) start in de huisartsenpraktijken in Smilde en Beilen.
- We hebben een start gemaakt met het Jeugdakkoord waarin we samen met betrokken partijen een set van afspraken maken over een positief en kansrijk opvoedklimaat. In 2020 wordt hier een vervolg aan gegeven.
- In 2019 heeft het college besloten om extra aandacht te besteden aan de keten rondom kwetsbare jongeren door middel van het inzetten van een beleidsmedewerker kwetsbare jongeren voor 2020 en 2021. Dit maakt onderdeel uit van het uitvoeringsprogramma sociaal domein dat in 2020 verder wordt uitgewerkt.

Wat hebben we bereikt?

- We zijn gestart met de werving van een Praktijkondersteuner huisarts Jeugd. Deze procedure inmiddels afgerond. De Praktijkondersteuner huisarts Jeugd start op 1 april 2020 in de praktijken in Smilde en Beilen.
- Het kwaliteitsteam inkoop stuurt op handhaving en naleving van de ingekochte producten. De ervaringen hieruit worden meegenomen in de processen van 2020 en daaropvolgende jaren.
- De 3 JeugdTeams zijn uitgebreid met een jeugdconsulent voor de indicatietrajecten

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De evaluatie resultaatgericht werken heeft plaatsgevonden en er is besloten hiermee verder te gaan. Voor 2020 en volgende jaren is resultaatgericht werken de basis voor de inkoop Jeugd.

Wat heeft het gekost?

Maatwerkdienstverlening 18-				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	6.882	8.221	8.418	-197
baten	0	0	0	0
resultaat	6.882	8.221	8.418	-197

Taakveld Arbeidsparticipatie

Ontwikkelingen

- Door de komst van de Participatiewet en de veranderde arbeidsmarkt merken we nog steeds dat de groep bijstandsgerechtigden is veranderd ten opzichte van een aantal jaren geleden. Werkzoekenden die direct aan het werk kunnen, komen zelden nog in de bijstand terecht. Er is vaak sprake van psychische, lichamelijke, verstandelijke of sociale problematiek die een belemmering vormen ten aanzien van werk. Dit vergt een intensievere (maatwerk)aanpak van de consulent werk.
- Door de krappe arbeidsmarkt hebben werkgevers nog steeds moeite om geschikt personeel te vinden. Voor onze bijstandspopulatie pakt dit veelal positief uit. Werkgevers zijn bereid om creatief te denken bij het aannemen van personeel en staan veelal positief tegen doelgroepen als arbeidsgehandicapten en statushouders. Aan de andere kant proberen wij werkgevers te ondersteunen bij het vinden van geschikt personeel en verstrekken we in sommige gevallen (regionale) subsidies zoals Vitaal Platteland, loonkosten- en plaatsingssubsidies.
- In 2019 hebben we als Arbeidsmarktregio Drenthe (AMRD) en partners, zoals het onderwijs en vakbonden, hard gewerkt aan het regionaal actieplan Perspectief op Werk. Hiermee leveren we een bijdrage aan werkzoekenden die willen en kunnen werken, maar hierbij ondersteuning nodig hebben. Eind 2019 is gestart met de uitvoering van een aantal projecten.
- Het leerwerkbedrijf Stark is vanaf 1 januari 2019 operationeel. Onder het taakveld 'Begeleide participatie' is hierover meer informatie te vinden.

- Nog een ontwikkeling is de nieuwe Wet inburgering die naar verwachting 1 januari 2021 in werking treedt. Met deze wet krijgen gemeenten weer de regie op de inburgering. Met het actieplan 'versterking integratie en participatie statushouders' lopen we voor op de nieuwe wetgeving. Het uitgangspunt van dit plan is dat de gemeente de regie heeft op de statushouder die een duaal traject (naast inburgering een activiteit, bijvoorbeeld betaald werk, stage of sociale activering) volgt. Daarnaast voeren we voor het ministerie een pilot voor vrouwelijke nareizigers en gezinsmigranten uit. Het uiteindelijke doel is dat deze vrouwen een stap maken op de arbeidsmarkt.

Wat hebben we bereikt?

- **Re-integratiebeleid 2016 - 2020**
In april 2017 is het uitvoeringsbeleid re-integratie vastgesteld (als onderdeel van het vastgestelde re-integratiebeleid in 2016) waarin is opgenomen welke indicatoren er gebruikt worden om de resultaten van ons re-integratiebeleid te kunnen volgen.

Doelstellingen

1. We willen bijstandsgerechtigden (weer) zelfstandig maken
2. We willen de mogelijkheden voor regulier werk bevorderen
3. We willen het verdienvermogen van mensen benutten
4. We willen scholing van met name de doelgroep 18 tot 27 bevorderen
5. We willen actieve deelname aan de maatschappij bevorderen
6. We willen de contacten met (lokale) werkgevers onderhouden en uitbreiden
7. We willen nauw samenwerken met andere gemeenten in de arbeidsmarktregio
8. We willen werken op basis van vaste afspraken met onze klanten

Indicatoren re-integratiebeleid	2017	2018	2019
Aantal banen ingevuld bij werkgevers <i>(doel 1, 2, 3, 5, 6)</i>	79 (fulltime) 88 (parttime)	73 (fulltime) 82 (parttime)	56 (fulltime) 59 (parttime)
Aantal proefplaatsingen ingevuld bij werkgevers <i>(doel 1, 2, 3, 5, 6)</i>	25	31	30
Aantal werkstages (excl. taalstages) ingevuld bij werkgevers <i>(doel 1, 2, 3, 5, 6)</i>	24	13	7
Aantal uitstroom van jongeren naar studiefinanciering <i>(doel 1, 2, 4, 5)</i>	5	13	10
Aantal uitstroom van jongeren naar werk <i>(doel 1, 2, 5, 6)</i>	18	17	10
Aantal gerealiseerde baanafspraken <i>(doel 1, 2, 3, 5, 6)</i>	35	37	48
Aantal gerealiseerde beschut werkplekken <i>(doel 1, 2, 3, 5)</i>	2	4	10
Kengetallen gemiddeld aantal uitkeringen	2017	2018	2019
Bijstandsuitkeringen Participatiewet	439	446	462
IOAW uitkeringen	38	41	41
IOAZ uitkeringen	6	6	7
Duurzaam Verblijf	55	53	49
Kengetallen gemiddeld aantal uitkeringsgerechtigden	2017	2018	2019
Bijstandsgerechtigden Participatiewet	511	544	531
Gemiddeld aantal IOAW gerechtigden	50	53	52
Gemiddeld aantal IOAZ gerechtigden	8	10	10
Duurzaam Verblijf	55	54	49
Kengetallen grootte doelgroepen	2017	2018	2019
Aantal 50 plussers	176	220	205
Aantal alleenstaande ouders	91	62	45
Aantal ANW'ers en Nuggers	14	10	9
Aantal WIW'ers	2	2	2

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben ons met name gericht op het actief bemiddelen van werkzoekenden naar duurzaam werk. Voor de mensen waarbij dat niet (direct) haalbaar is hebben we ingezet op re-integratie, sociale activering en participatie, onder andere door het inzetten van Stark. Daarnaast hebben we volop uitvoering gegeven aan het actieplan 'versterking integratie en participatie statushouders' en de pilot vrouwelijke nareizigers en gezinsmigranten, hebben we een training aan 50+ plussers aangeboden en hebben we in de Arbeidsmarktregio Drenthe hard gewerkt aan het actieplan Perspectief op werk.

Wat heeft het gekost?

Arbeidsparticipatie				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.104	1.110	1.195	-85
baten	0	0	4	-4
resultaat	1.104	1.110	1.191	-81

Taakveld Geëscaleerde zorg 18-

Ontwikkelingen

- Er zijn zorgen omtrent de wachtlijsten van VTD, JB Noord en de Raad voor de Kinderbescherming. VTD heeft een plan van aanpak opgesteld dat tot verbeteringen moet leiden. Hierover vinden gesprekken plaats.
- Er wordt inzichtelijk gemaakt hoe de keten met betrekking tot geëscaleerde zorg eruit ziet en of deze keten sluitend is. Hierbij wordt het belang van integraal werken en een sluitende aanpak benadrukt.
- Regionaal is gewerkt aan een gezamenlijke visie omtrent het stoppen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze visie met ambities en doelstellingen wordt vertaald in het uitvoeringsprogramma "Geweld hoort nergens thuis".

Wat hebben we bereikt?

- We zijn met diverse partijen in de keten in gesprek om de veiligheid van jongeren te kunnen waarborgen. We maken hierbij nadere afspraken over taken, verantwoordelijkheden en processen.
- De voorbereidingen voor de regiovisie "Geweld hoort nergens thuis" zijn afgerond. Na vaststelling in 2020 zal er regionaal en lokaal uitvoering gegeven worden aan deze visie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Er is meer aandacht voor complexe opvoedvraagstukken binnen het CJG. De jeugd en gezinswerkers Veilig Opgroeien geven hier uitvoering aan.

Wat heeft het gekost?

Geëscaleerde zorg 18-				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	653	416	463	-47
baten	0	0	0	0
resultaat	653	416	463	-47

Ontwikkelingen

- Niet alle inwoners redden het (volledig) zelfstandig. Ook niet met behulp van hun omgeving. Hen bieden we een vangnet van voorzieningen. Dat begint bij onafhankelijke cliëntondersteuning dat door Stichting Welzijnswerk Midden-Drenthe wordt verzorgd. Zij helpen mensen hun vraag helder te krijgen. Indien nodig komen zij samen tot een pakket aan voorzieningen. Maatwerk en duurzaamheid van oplossingen zijn hierbij de uitgangspunten. Zo bestaan de oplossingen altijd uit een combinatie van eigen kracht, inzet van vrijwilligers en mantelzorgers en inzet van betaalde zorg en ondersteuning. Omdat cliëntondersteuning ook in het wijkteam zitting heeft, is er borging van complexe casuïstiek.

Wat hebben we bereikt?

- Onze inwoners zijn zelfredzaam en samenredzaam. Zij doen mee aan de (lokale) samenleving.
- Ouderen kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen.
- De waardering over onze dienstverlening is onverminderd hoog, zo blijkt uit het cliëntervaringsonderzoek (CEO) 2019.
- We hebben extra aandacht voor kwetsbare ouderen en verwarde personen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We ondersteunen de zelfredzaamheid en participatie van inwoners en houden de zorg betaalbaar. En wel door focussen op preventie, zorg dicht bij mensen te organiseren en te kiezen voor een integrale aanpak.
- Voor inwoners die het niet op eigen kracht redden, bieden we een vangnet.
- Indien nodig krijgen mensen zorg dicht bij huis om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen.
- We geven twee maal per jaar 'De Thuisblijver' uit. In De Thuisblijver wordt voorlichting gegeven over voorzieningen en bewustwording en heeft tot doel om preventie en zelfredzaamheid te stimuleren. Alle inwoners ouder dan 60 ontvangen De Thuisblijver persoonlijk.
- Samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en zorgaanbieders ontwikkelen we nieuwe vormen van zorg. Denk aan vrijwillige zorg gecombineerd met professionele inzet, intramurale zorg met ambulante zorg samen met ambulante zorg en buurtgerichte zorg waarin verschillende partijen samenwerken. Deze aanpak krijgt steeds meer en beter vorm door initiatieven vanuit het samenwerkingsverband van Welwozo.

Wat heeft het gekost?

Maatwerkvoorzieningen (WMO)				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.701	1.342	1.347	-5
baten	16	13	11	1
resultaat	1.686	1.329	1.335	-6

Programma	Volksgezondheid en milieu
Taakveld	Volksgezondheid Riolering Afval Milieubeheer Begraafplaatsen

Programmadoelstelling

- Wij bewaken en bevorderen de volksgezondheid.
- Wij scheppen voorwaarden voor een divers functioneel gebruik van de ruimte in zijn geheel.
- Wij hebben een zorgplicht voor een (milieuhygiënisch) goede kwaliteit van het woon- en leefklimaat.

Beleidsindicatoren

Op grond van het BBV worden beleidsindicatoren in de jaarstukken opgenomen. De beleidsindicatoren dienen ter toelichting van de maatschappelijke effecten in de programma's. De beleidsindicatoren zijn voorgeschreven en afkomstig van de website 'Waar staat je gemeente'.

Hieronder staan de beleidsindicatoren met betrekking tot dit programma opgenomen. De cijfers voor Midden-Drenthe worden vergeleken met de cijfers van gemeenten uit de inwonersklasse 25.000 - 50.000. Tussen haakjes staan de waarden van de begroting 2019. Een ? betekent dat de informatie niet beschikbaar is.

Indicator	jaar	regio	waarde	Beschrijving
<i>Fijn huishoudelijk restafval</i>	2018	Midden-Drenthe	137 (231)	De hoeveelheid restafval (niet gescheiden ingezameld huishoudelijke afval) per inwoner per jaar (kg)
	2018	25.000 - 50.000 inwoners	145 (176)	
<i>Hernieuwbare elektriciteit</i>	2017	Midden-Drenthe	106,1% (122,8%)	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
	2017	25.000 - 50.000 inwoners	? (?)	

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/ (geraadpleegd 6-3-2020)

Afspraken uit coalitieakkoord

- We gaan voluit voor duurzaamheid. De grondstoffen die we nu gebruiken raken op. En we zorgen dat we de veranderingen in het klimaat opvangen. Als gemeente geven we daarbij zelf het goede voorbeeld.
- We zijn samen verantwoordelijk voor duurzaamheid, energie en klimaat: de inwoners, de bedrijven, de overheid. Geen van de drie kan zeggen 'ik laat dit de anderen wel opknappen'.
- Daarom kiezen we een manier van werken waarbij al deze drie partijen meedoen.
- De afgelopen jaren hebben we in Midden-Drenthe veel gedaan aan duurzaamheid. We hebben allerlei maatregelen genomen. De komende periode moeten en willen we een grote stap vooruit zetten. Op weg naar een duurzaam Midden-Drenthe: klimaatneutraal en energieneutraal.
- We gaan eerst zo goed mogelijk uitzoeken wat we als gemeente moeten doen.
- Daarbij gaat het om twee opgaven. De eerste: wat kunnen we doen om het klimaat te helpen? Om het opraken van de grondstoffen tegen te gaan? De tweede: wat moeten we doen om ons aan te passen aan de veranderingen in het klimaat?
- We zorgen als gemeente op een natuurvriendelijke manier voor ons eigen groen. Bedrijven in de landbouw spelen een belangrijke rol in het beheer van groen. Daarom gaan we met hen in gesprek. We kijken waarin we elkaar kunnen versterken.
- We werken mee aan de kringlooeconomie: alles wat we maken, kunnen we opnieuw gebruiken. Afval is dan niet alleen afval. Het is meteen weer grondstof voor iets nieuws.
- We gaan verder met gescheiden inzameling. We blijven inwoners, ondernemers en organisaties voorlichting geven. We willen dat we allemaal goed weten waar het om gaat bij afval en duurzaamheid. Bovendien hebben we dan ook het recht om te handhaven als iemand zich niet aan de regels houdt.
- We gaan geen verschillende tarieven hanteren voor het restafval. Dus geen diftar.
- We komen in actie tegen zwerfvuil. We gaan zorgen voor genoeg afvalbakken en blikvangers. We gaan scholen en organisaties vragen mee te werken.

Verbonden partijen

[Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe \(GGD\)](#)

[Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe](#)

Beleidskaders

[Nota + Plan van aanpak lokaal gezondheidsbeleid Midden-Drenthe 2015-2019](#)

[Nota Volksgezondheid 2015-2019](#)

[Afvalstoffenbeleidsplan 2016-2019](#)

Nota begraafplaatsen (2004)

[Watertakenplan 2016-2021](#)

Duurzaamheidsprogramma 2015-2018

Nota Alcoholbeleid

[Coalitieakkoord 2018-2022 "Sociaal en ondernemend Midden-Drenthe"](#)

[Nota bodembeheer](#)

Taakvelden

Taakveld Volksgezondheid

Ontwikkelingen

- In de raadsvergadering van 27 juni 2019 is de beleidsnota bewegen en leefstijl 2019-2023, "Met elkaar bewegen naar een gezonde toekomst" vastgesteld.

Wat hebben we bereikt?

- Het beleid wordt voor een groot deel uitgevoerd door het team Gezond in Midden-Drenthe (GIMD). Het team maakt jaarlijks een plan van aanpak. In 2019 is een plan van aanpak geschreven voor de periode vanaf vaststelling van het beleid in 2019 tot de zomer van 2021.
- Het team werkt aan thema's die voortkomen uit het beleid:
 - Bewustwording leefstijl
 - Versterken sportverenigingen
 - Tegengaan overgewicht
 - Bewegen stimuleren
 - Eenzaamheid verminderen
- In 2019 zijn vertegenwoordigers vanuit het primair onderwijs en gemeente met elkaar in gesprek gegaan met als doel om het bewegingsonderwijs een impuls te geven. Het streven is onder andere om in het schooljaar van 2020-2021 geschoolde vakleerkrachten in te gaan zetten op alle basisscholen in de gemeente Midden-Drenthe.
- Ook doet Midden-Drenthe mee aan het Drentse project "Aan de slag met preventie". Dit project is erop gericht om de gezondheid van de Drenten te bevorderen. Vanuit dit project is er in Midden-Drenthe onder andere voor gekozen om de interventie gezondheidsambassadeurs in te gaan zetten in het jaar 2020.
- Vanaf 2017 is er in Westerbork een netwerk "Gezond in Westerbork" en zijn er twee netwerkbijeenkomsten in 2019 geweest. Vanuit dit netwerk is onder andere de publieksactie "blijf in contact" ontstaan. Deze actie is erop gericht om mensen zich bewust te laten worden van hun sociale contacten (netwerken) en het onderhouden daarvan. Deze actie wordt voortgezet in 2020.
- In 2019 heeft de gemeente het actieprogramma 1 tegen eenzaamheid ondertekent. In het jaar 2020 wil de gemeente komen tot een plan van aanpak ten aanzien van het thema eenzaamheid in de gemeente. De voorbereiding om een plan te maken, is gestart in 2019. De gemeente wordt hierin ondersteund vanuit het ministerie van VWS.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De huidige interventies gericht op het stimuleren van een gezonde leefstijl worden zoveel mogelijk voortgezet. Van alle interventies die er op dit moment zijn, is het uiteindelijk wel het streven dat de activiteiten geborgd worden door de aangehaakte partijen zelf.
- Naast de huidige aanpak gaat het team Gezond in Midden-Drenthe veel meer inzetten op verbinden, samenwerken en het aanjagen van initiatieven. Om dit te doen, gebruiken de teamleden hun al opgebouwde netwerk. De focus van het team komt dus meer te liggen op

verbinden, stimuleren, meedenken en aanjagen dan op het daadwerkelijk uitvoeren van activiteiten. Dit is een proces dat tijd vraagt en dat wordt begeleid door een coördinator die eind 2019 is begonnen.

- In 2019 is er een goede samenwerking geweest met de GGD Drenthe. Vanuit het Drentse project “aan de slag met preventie” wordt gebruik gemaakt van de kennis, kunde en advies van de GGD. Bijvoorbeeld ten aanzien van thema’s als eenzaamheid, het tegengaan van middelengebruik en gezonde leefstijl is de adviseur gezondheidsbevordering betrokken. Maar ook als het gaat om thema’s als gezonde leefomgeving adviseert de GGD. Dit is bijvoorbeeld van belang bij het tot stand komen van de omgevingsvisie. Ook heeft de GGD een adviserende rol als het gaat om regionale opgaven op het gebied van preventie.

Wat heeft het gekost?

Volksgezondheid				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.367	1.474	1.316	158
baten	0	0	0	0
resultaat	1.367	1.474	1.316	158

Taakveld Riolering

Ontwikkelingen

- Komende jaren gaat naast het regulier onderhoud van de riolering de aandacht uit naar de klimaatadaptatie. Hierbij gaan we de risico's op het gebied van droogte, hitte en hevige regenval in beeld brengen (stresstesten). Wanneer de risicogebieden in beeld zijn, gaan we de risicodialoog aan met de belanghebbenden. En van daar uit gaan we naar een uitvoeringsprogramma. In 2021 gaan we samen met onze partners in de (afval)waterketen aan de slag met een nieuw watertakenplan. De aansluiting op de omgevingswet en de klimaatadaptatie zullen een belangrijke plek krijgen in het nieuwe watertakenplan.

Wat hebben we bereikt?

- Het in 2016 vastgestelde "Watertakenplan Fluvius 2016-2021" vormt de basis van waaruit we invulling geven aan onze watertaken.
- We hebben vrijwel het gehele rioolstelsel in beeld gebracht. Dit geeft een goed beeld over de staat van het riool. Deze kennis hebben we nodig voor toekomstige investeringen.
- In 2019 hebben we foutaansluitingen in een deel van ons riool in het buitengebied ongedaan gemaakt zodat we geen hemelwater hoeven te verpompen. De ervaringen nemen we mee in het nieuwe watertakenplan.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben het riool gereinigd en geïnspecteerd. Met behulp van de inspectiebeelden is het riool beoordeeld en zijn onderhoudsmaatregelen vastgesteld. Dit zijn reparaties maar kunnen ook rioolvervangingen zijn, die bij voorkeur met andere werkzaamheden ingepland worden.
- Onze gemalen zijn gekeurd en gereinigd. Waar storingen optreden zijn deze verholpen.

Wat heeft het gekost?

Riolering				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	3.129	3.129	3.498	-368
baten	3.920	3.920	4.396	-476
resultaat	-791	-791	-899	108

Taakveld

Afval

Ontwikkelingen

- Meer vervuiling van de ingezamelde grondstoffenstromen o.a. PMD
- Afgenomen waarde van grondstoffenstromen o.a. oud papier en karton, textiel
- Nieuwe raamovereenkomst verpakkingen: wijzigen in subsidies en verantwoordelijkheden omtrent verwerken, sorteren en vermarkten PMD
- Vooruitkijken naar nieuw op te stellen afvalstoffenbeleid in 2020/2021 voor de periode 2021 -2025

Wat hebben we bereikt?

- Communicatie, monitoring en handhavingstraject opgezet
- Kwaliteit verbetering brongescheiden PMD waardoor en minder wordt afgekeurd
- Continuïteit voor de inzameling van oud papier door scholen en verenigingen geregeld
- Optimalisatie rij routes afvalinzameling
- Optimalisatie inzamelschema voor 2020 op basis van de ervaringen 2019
- Structurele aanpak zwerfafval

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Pilot communicatie en handhavingstraject Smilde
- Garantieprijs ingesteld voor de inzameling van oud papier en karton door de verenigingen
- Plan van aanpak zwerfafval opgesteld
- Nieuw contract met Attero voor verwerken, sorteren en vermarkten PMD

Wat heeft het gekost?

Afval				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	2.638	2.229	2.233	-4
baten	3.437	3.437	3.576	-139
resultaat	-799	-1.208	-1.343	135

Taakveld Milieubeheer

Ontwikkelingen

- **Duurzaamheidsvisie**

De gemeenteraad heeft de ambitie uitgesproken om een duurzaamheidsvisie op te stellen. Belangrijke voorwaarde is dat de duurzaamheidsvisie in nauwe samenwerking met de samenleving wordt opgezet. Eind 2018 is adviesbureau RoyalHaskoning aangetrokken om de gemeente te ondersteunen bij het proces van de duurzaamheidsvisie. De eerste helft van 2019 heeft zich met name gericht op het verzamelen van input voor de duurzaamheidsvisie uit de samenleving. De tweede helft van 2019 stond in het teken van richtinggevende keuzes maken door de raadscommissie Ruimte & Groen. In de duurzaamheidsvisie zijn de volgende uitgangspunten en thema's benoemd: 1) verduurzaming is voor iedereen betaalbaar en behapbaar, 2) met elkaar en lokaal, 3) opbrengsten in de regio houden en 4) integraliteit en koppelkansen met andere ontwikkelingen. Deze uitgangspunten gelden voor de volgende vier thema's in de visie: duurzame elektriciteit, duurzame warmte, circulaire economie en voedsel.

- **Regionale Energiestrategie**

De rijksoverheid vraagt aan regio's in Nederland om voor de onderwerpen Duurzame Energieopwekking en Duurzaam Warmte een bijdrage te leveren aan het klimaatakkoord. In totaliteit moet in Nederland in 2050 35 TWh aan duurzame energie zijn opgewekt. Alle 30 regio's in Nederland zijn door de Rijksoverheid gevraagd om een bod uit te brengen die opgeteld minimaal 35 TWh is. Drenthe is één van deze regio's. Samen met de andere Drentse gemeenten, de provincie, waterschappen en andere stakeholders is verder gewerkt aan de Regionale Energie Strategie Drenthe (RES Drenthe) om een goed bod voor te bereiden. Voor duurzame energie zijn nieuwe indicatoren vastgesteld. Deze worden vanaf 2020 gemonitord.

- **Warmtetransitie**

Elke gemeente in Nederland moet eind 2021 beschikken over een vastgestelde warmtetransitievisie en over wijkuitvoeringsplannen van de wijken die voor 2030 van het aardgas gaan. In een dergelijke visie moeten gemeenten de koers bepalen om in 2050 te beschikken over aardgasvrije wijken. Ter voorbereiding daarop heeft de gemeente een warmteverkenning laten uitvoeren en hebben we meegedaan aan de sprintsessie Warmtetransitie van de provincie Drenthe. Vanuit de Rijksoverheid is voor elke gemeente in

Nederland budget beschikbaar gesteld voor de warmtetransitievisie en wijkuitvoeringsplannen. Midden-Drenthe heeft bijna €240.000 toegekend gekregen.

Wat hebben we bereikt?

- **Duurzaamheidsvisie**
 - We hebben belangrijke input voor de duurzaamheidsvisie uit de samenleving opgehaald. Alle input is verwerkt in het participatiedocument.
 - de raadscommissie Ruimte & Groen heeft op basis van een keuzedocument richting gegeven aan de duurzaamheidsvisie. De richtingen zijn verwerkt in de ontwerp-duurzaamheidsvisie.
 - De ontwerp-duurzaamheidsvisie is ter inzage gelegd.
- **Regionale Energiestrategie**
 - Informeren raadsleden over de inhoud en het proces over de RES
 - Vanuit de gemeente Midden-Drenthe is er zowel bestuurlijk als ambtelijk meegedacht en input geleverd voor het RES proces en de concept RES.
- **Warmtetransitie**
 - Eerste inzichten/verkenning in de (on)mogelijkheden van aardgasvrije wijken en de contouren van de Warmtetransitievisie.
 - Uitvoeringsbudget voor de komende 2 jaren om de warmtetransitievisie en wijkuitvoeringsplannen vorm te geven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **Duurzaamheidsvisie**
 - *Participatieproces*

Er is een werkatelier met collega's georganiseerd. Ook zijn drie dialoogsessies over zon- en windenergie georganiseerd in de kernen Smilde, Westerbork en Beilen. Inwoners en ondernemers konden hier een mening en visie geven over zon- en windenergie. Er waren zo'n 200 belangstellenden. Daarnaast zijn in samenwerking met het proces voor de omgevingsvisie straatinterviews georganiseerd waarbij de mening aan het winkelend publiek is gevraagd over leefbaarheid en duurzaamheid. Dezelfde vragen zijn via een enquête online gepubliceerd. In totaal zijn er 500 interviews en gesprekken afgenomen. Daarnaast is er een gesprek geweest via het OSO met ouderen over het onderwerp duurzaamheid. Verder is een kinder-atelier georganiseerd waarbij leerlingen van De Wegwijzer uit Westerbork collages hebben gemaakt over hoe zij duurzaamheid zien. Ook zijn er werkateliers met stakeholders georganiseerd, waarbij gezamenlijk de uitgangspunten en de thema's voor de duurzaamheidsvisie zijn bepaald. Alle input is verwerkt in een participatiedocument.
 - *Keuzes en ter inzage legging*

Op basis van het participatiedocument is een keuzedocument gemaakt op basis van de belangrijkste issues. Dit keuzedocument is op 17 oktober opiniërend besproken met de raadscommissie Ruimte & Groen. De richtinggevende uitkomsten zijn verwerkt in de ontwerp-duurzaamheidsvisie. De duurzaamheidsvisie is van 21 november 2019 tot en met 10 januari 2020 ter inzage gelegd. De duurzaamheidsvisie wordt in het eerste kwartaal van 2020 ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.
- **Regionale Energiestrategie**

In samenwerking met de werktafel RES is een bijeenkomst voor raadsleden georganiseerd over het proces en de inhoud van de Regionale Energiestrategie. Bijna alle raadsfracties waren bij

deze avond vertegenwoordigd. Bestuurlijk is deelgenomen aan de Drentse Energietafel, ambtelijk is deelgenomen aan de Werktafel.

- **Warmtetransitie**

- Bureau RoyalHaskoning heeft een warmteverkenning uitgevoerd voor de gemeente. In deze verkenning zijn mogelijke alternatieven voor wijken aangegeven voor het op termijn aardgasvrij wonen. Als vervolg daarop heeft Midden-Drenthe meegedaan aan de sprintsessie Warmtetransitie van de provincie. De sprintsessie is samen met de gemeente Assen, de provincie en een aantal adviesbureaus georganiseerd. In nauwe samenwerking met stakeholders zijn een aantal mogelijkheden verkend en benoemd. Deze gaat de gemeente in een later stadium samen met stakeholders uitwerken.
- Voorstel is om de bijdrage van €240.000,- vanuit de Rijksoverheid voor de Warmtetransitievisie en Wijkuitvoeringsplannen via de jaarrekening 2019 te labelen voor deze werkzaamheden.

Wat heeft het gekost?

Milieubeheer				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.441	1.760	1.647	112
baten	0	0	0	0
resultaat	1.441	1.760	1.647	112

Taakveld Begraafplaatsen

Ontwikkelingen

- In het coalitieakkoord 2018-2022 is benoemd dat nieuw beleid moet worden opgesteld op het gebied van begraven. Belangrijk hierin is de relatie met de leges. Dit beleid wordt in het eerste kwartaal van 2020 voorgelegd aan de gemeenteraad.
- De landelijke trend is dat ruim 65% van de overledenen wordt gecremeerd. In Midden-Drenthe is deze trend ook herkenbaar. Ondanks dat het aantal aangiftes van overlijden stijgt, blijft het aantal begrafenissen gelijk. De verwachting is dat deze trend de komende jaren doorzet.

Wat hebben we bereikt?

- Het beter toegankelijk maken van de begraafplaats Westerbork voor bezoekers die afhankelijk zijn van hulpmiddelen.
- Op de begraafplaatsen in Wijster en Beilen (Torenlaan en Asserstraat) is het gehele jaar weer water aanwezig.
- De schades ten gevolge van de langdurige droogte zijn zoveel mogelijk hersteld.
- In de toekomst kunnen we blijven voldoen aan de vraag naar graven, urnengraven en –nissen op de huidige begraafplaatsen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Op de begraafplaats Westerbork is het bestaande hoofdpad van grof grind verbeterd door het te overlagen met een halfverharding. Hierdoor kan het pad met de huidige methodes van onkruidbestrijding beter onkruidvrij gehouden worden.
- Op de begraafplaatsen in Wijster en Beilen (Torenlaan en Asserstraat) zijn de watermeterputten vervangen. De oude watermeterputten waren lek en niet voldoende vorstvrij.
- Op diverse begraafplaatsen was het nodig om ten gevolge van de langdurige droogte extra beplanting en hagen te vervangen.
- Het graf van een joodse verzetsstrijder in Westerbork is gerenoveerd.
- Gedenktekens die niet zijn verlengd, dan wel waarvan afstand is gedaan, zijn verwijderd. Wanneer nodig kunnen de graven weer opnieuw worden uitgegeven. Hierdoor blijft de capaciteit van de huidige begraafplaatsen voldoen aan de vraag en zijn er in de toekomst geen nieuwe uitbreidingen nodig. Door deze aanpak worden de begraafplaatsen optimaal gebruikt en kunnen de lasten beter worden beheerd.
- Periodieke overleggen met de begrafenisverenigingen.

Wat heeft het gekost?

Begraafplaatsen				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	743	789	697	92
baten	440	440	329	112
resultaat	303	349	369	-20

Programma	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Taakveld	Ruimtelijke Ordening Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) Wonen en bouwen

Programmadoelstelling

- Wij willen bijdragen aan een goed woonklimaat waardoor het (economisch) aantrekkelijk wordt om in onze gemeente te wonen en te werken.
- Wij willen de woningbehoefte en het woningaanbod beter op elkaar aan laten sluiten zodat inwoners in staat zijn langer zelfstandig thuis te wonen.

Beleidsindicatoren

Op grond van het BBV worden beleidsindicatoren in de jaarstukken opgenomen. De beleidsindicatoren dienen ter toelichting van de maatschappelijke effecten in de programma's. De beleidsindicatoren zijn voorgeschreven en afkomstig van de website 'Waar staat je gemeente'.

Hieronder staan de beleidsindicatoren met betrekking tot dit programma opgenomen. De cijfers voor Midden-Drenthe worden vergeleken met de cijfers van gemeenten uit de inwonersklasse 25.000 - 50.000. Tussen haakjes staan de waarden uit de begroting 2019.

Indicator	jaar	regio	waarde	Beschrijving
<i>Nieuwbouw woningen</i>	2018	Midden-Drenthe	3,9 (3,9)	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
	2018	25.000 - 50.000 inwoners	7,5 (6,6)	

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/
(geraadpleegd 6-03-2020)

Afspraken uit coalitieakkoord

- We werken goed samen met de dorpen en wijken. Dat doen we in Midden-Drenthe al heel lang. Daar zijn we trots op. En daar gaan we mee door.
- Elk jaar gaan we met in elk geval één wijk of straat aan de slag om te verbeteren. Daarbij kijken we naar hoe het er uitziet: de straat, de stoep, het groen. We kijken ook naar hoe de mensen met elkaar samenleven.
- We maken in 2018 een plan welke wijken of straten de komende jaren aan de beurt komen.
- We hebben beleid voor dorpshuizen. Daarin hebben de inwoners veel eigen verantwoordelijkheid. Bij grote veranderingen springen we als gemeente bij. Dat beleid blijft zoals het is.

- De Omgevingswet komt er aan. Ook al duurt het nog wel een paar jaar, we zorgen dat we goed voorbereid zijn.
- We blijven samenwerken met de woningcorporaties. Die samenwerking helpt ons om te doen wat we in dit akkoord opschrijven. Een voorbeeld is de samenwerking in het WelWoZo overleg.
- Het college gaat daarnaast verder met het bestaande beleid. Voorbeelden daarvan zijn het woonplan en het beleid voor wegen en bruggen. Het college gaat dat gewoon uitvoeren.

Verbonden partijen

[Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe \(RUD\)](#)

Beleidskaders

[Welstandsnota \(2011\)](#)

Bestemmingsplannen

Kadernota toezicht en handhaving 2011-2014 Wabo

[Westerbork structuurvisie voor het dorp 2009-2020](#)

[Nota Grondbeleid](#)

[Nota Nieuwe landgoederen in Midden-Drenthe](#)

[Verordening Starterslening Midden-Drenthe](#)

[Woonplan Midden-Drenthe 2017-2021](#)

[Structuurvisie Midden-Drenthe 2030 'Platteland Leeft' \(2012\)](#)

[Visie op Beilen 2030 \(2013\)](#)

Dorpsvisies Oranje, Spier, Hijken, Hooghalen

[Coalitieakkoord 2018-2022 “Sociaal en ondernemend Midden-Drenthe”](#)

[VTH-beleidsplan](#)

[Verordening Verzilverlening](#)

Taakvelden

Taakveld	Ruimtelijke Ordening
----------	----------------------

Ontwikkelingen

- **Gebiedsvisie De Haven in Beilen**

In 2020 zal er een start worden gemaakt met de uitvoering van het plan van aanpak van de gebiedsvisie De Haven. Hierbij ligt de nadruk op de aanpak van de Verlengde Havenstraat in Beilen. Er zal hierbij afstemming worden gezocht met de planning van de realisatie van het nieuwe VO in Beilen.

- **Masterplan Orvelte**

In 2020 wordt er verdere uitvoering gegeven aan het masterplan Orvelte.

- **Omgevingswet**

De Omgevingswet zal op 1 januari 2021 in werking treden. Met de komst van de Omgevingswet worden regels voor de leefomgeving eenvoudiger, gebundeld en meer in samenhang met elkaar gebracht. Het is belangrijk dat onze inwoners op 1 januari 2021 een aanvraag kunnen indienen volgens de nieuwe wetgeving. Met het proces om de Omgevingswet ons eigen te maken, blijven we de komende jaren aan de slag.

- **Omgevingsvisie**

Een van de instrumenten uit de Omgevingswet is de omgevingsvisie. De omgevingsvisie geeft op hoofdlijnen richting aan de gewenste ontwikkeling van de fysieke leefomgeving voor het hele grondgebied van de gemeente. Er is een Koersdocument opgesteld, die begin 2020 opiniërend aan de raadscommissie wordt voorgelegd. Het streven is dat de omgevingsvisie eind 2020, begin 2021 gereed is.

- **Stroomlijnen welstandsbeleid**

In 2020 ronden we het project stroomlijnen welstandsbeleid af. De werkgroep verzorgt een presentatie hierover in de commissie ruimte en groen en komt met een rapport met aanbevelingen.

- **Projecten**

Er is een start gemaakt met de uitvoering van het project Groene Brink in Beilen. De planning is erop gericht dat een deel van de woningen dit jaar zullen worden opgeleverd. Daarnaast wordt er gestart met de uitvoering van de Woonservicezone in Beilen, Jade deelgebied D. Voor het project 'De Lindelaar' in Westerbork wordt de bestemmingsplanprocedure opgestart.

- **Centrumvisie Beilen**

In 2020 wordt verder invulling gegeven aan het Uitvoeringsprogramma Centrumvisie Beilen. De stimuleringsregeling voor het centrum is met twee jaar verlengd tot eind 2021. De aanpak van projecten in het openbaar gebied wordt uitgevoerd in de eerste helft van 2020.

- **Centrumvisie Westerbork-Actualisering Structuurvisie Westerbork**

Naar verwachting wordt de centrumvisie Westerbork in het tweede kwartaal van 2020 afgerond door de Stuurgroep De Nieuwe Winkelstraat Westerbork. Daarna wordt de centrumvisie ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeente. Hierna wordt de actualisering van de Structuurvisie Westerbork uit 2009 aangepakt, waarvoor de centrumvisie input zal zijn.

- **Lievingerveld**

Inmiddels zijn de eerste kavels in Lievingerveld verkocht en zijn er circa 115 opties verleend. In mei/juni 2020 starten we de derde inschrijfronde voor opties. Naar verwachting wordt de aanleg van de wegen en overige infrastructuur in het tweede kwartaal afgerond. Daarna kan worden gestart met de bouw van de eerste woningen. Dit zal dus rond de zomer zijn. Verder zijn we met het waterschap in overleg over de invulling van de afspraken in het kader van natuurontwikkeling.

Wat hebben we bereikt?

- De gebiedsvisie 'De Haven' in Beilen is vastgesteld.
- Het project woningbouw 'Verlengde Havenstraat' in Beilen is gerealiseerd.
- Bestemmingsplan Woonservicezone Jade deelgebied D is vastgesteld.
- Het project 'Woonservicezone Jade deelgebied' A is afgerond.
- Bestemmingsplan 'De Groene Brink' in Beilen is vastgesteld.
- Masterplan Orvelte is vastgesteld.
- Aanleg van een voetpad langs de Wiet Orvelte.
- Plan van aanpak project stroomlijnen welstandsbeleid vastgesteld.
- Voor de omgevingsvisie hebben we een participatiedocument opgesteld waarvan we de hoofdlijnen verwerkt hebben in het een Koersdocument.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **Omgevingswet**

Afgelopen periode hebben we opdracht gegeven aan een extern bureau om een plan van aanpak op te stellen inclusief een impactanalyse hoe we het digitaal stelsel Omgevingswet in onze gemeente kunnen toepassen.

- **Omgevingsvisie**

We hebben in 2019 via een breed participatieproces informatie opgehaald. Veel inwoners en organisaties hebben mee gedacht over wat men belangrijk vindt voor de toekomst van Midden-Drenthe. De resultaten van het participatietraject hebben we verwerkt in een participatiedocument. De hoofdlijnen van het participatiedocument hebben we verwerkt in het een Koersdocument

- **Stroomlijnen welstandsbeleid**

Begin 2019 zijn we gestart met een werkgroep van raadsleden, portefeuillehouder en ambtenaren om te onderzoeken op welke manier het welstandsbeleid gestroomlijnd kan worden in Midden-Drenthe. We onderzoeken hoe het proces van welstand werkt in onze gemeente en of dit proces voor iedereen begrijpelijk en duidelijk is. Daarnaast gaan we de nut- en noodzaak onderzoeken van welstand in onze gemeente. Hiervoor is ook een plan van aanpak opgesteld. Afgelopen periode hebben we een enquête uitgezet onder onze inwoners met de vraag hoe zij ons welstandsbeleid ervaren. Ook organiseren we in het najaar een bijeenkomst voor deskundigen en brengen we een bezoek aan andere gemeenten om te kijken op welke manieren zij invulling geven aan dit onderwerp. De uitkomsten hiervan betrekken we bij het opstellen van het eindrapport.

- **Masterplan Orvelte**

Het masterplan Orvelte is vastgesteld door de gemeenteraad, inclusief een planning en een investeringskalender. Ook het dorp heeft met het masterplan ingestemd. Het masterplan Orvelte is de basis om uitvoering te geven voor de komende jaren voor een aantal initiatieven. De betrokken partijen in Orvelte (ondernemers, inwoners, culturele instellingen, Drents landschap en de gemeente) werken gezamenlijk aan de voorbereiding en uitvoering van de initiatieven uit het masterplan. De speeltuin in Orvelte is hier een voorbeeld van. Deze is ondertussen gerealiseerd. Ook is een voetpad langs de Wiet aangelegd. Hier was een grote behoefte aan. Er is een begin gemaakt met het vernieuwen van de bestrating en de riolering in de Brugstraat. De overige straten volgen vanaf 2020.

- **Kavelverkoop woningbouw**

In 2019 zijn er in onze gemeente vanuit onze eigen bouwplannen 27 kavels verkocht. Bijna in elke dorp waar we een eigen bouwplan hebben is één kavel of meer verkocht. Eind van het jaar zijn de eerste 10 kavels in het plan Lievingerveld verkocht.

- **Centrumvisie Beilen**

Vanaf oktober 2018 is de stimuleringsregeling in werking en tot nu konden drie aanvragen voor subsidie worden toegekend. Inmiddels heeft de provincie de regeling met twee jaar verlengd. In 2019 is gewerkt aan de projecten in het openbare gebied in het centrum van Beilen. De resultaten zijn in september tijdens een inloopbijeenkomst gepresenteerd. Na vaststelling van de definitieve ontwerpen is de aanbestedingsprocedure gestart en in december is Avitec Infra en Milieu gekozen als aannemer om de werkzaamheden uit te voeren. Uitvoering vindt plaats in de eerste helft van 2020.

- **Centrumvisie Westerbork/Actualisering Structuurvisie Westerbork**

Ook in Westerbork is gewerkt aan een visie voor het centrum, als vervolg op het traject De Nieuwe Winkel Straat (DNWS).

In oktober 2019 is de concept centrumvisie teruggelegd in het dorp. In de eerste helft van 2020 wordt de centrumvisie afgerond en daarna aangeboden aan de gemeente. Vervolgens vindt de besluitvorming binnen de gemeente plaats.

De centrumvisie levert input voor de actualisering van de Structuurvisie Westerbork, die daarna zal plaatsvinden.

- **Lievingerveld**

Het plan Lievingerveld nadert steeds meer de realisatie. In mei 2019 heeft de gemeenteraad besloten garant te staan voor de aanleg van de wegen en infrastructuur. De Beheersvereniging Lievingerveld is daarna de aanbestedingsprocedure gestart en aannemer Beugel Infrastructuur is gekozen om de werkzaamheden uit te voeren. Eind november is begonnen met de aanleg van de wegen en overige infrastructuur. In 2019 is geen beroep gedaan op de garantstelling. In december 2019 zijn de eerste tien kavels daadwerkelijk verkocht in Lievingerveld. Zodra de wegen en infrastructuur zijn aangelegd, kan worden begonnen met de bouw van de eerste woningen.

Wat heeft het gekost?

Ruimtelijke Ordening				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	587	602	444	158
batens	0	0	45	-45
resultaat	587	602	399	203

Taakveld Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

Ontwikkelingen

- In het plan Lievingerveld wordt begin 2020 in opdracht van de vereniging van eigenaren de infrastructuur aangelegd.
- In 2020 wordt de nota grondbeleid en het grondprijzenbeleid herzien.

Wat hebben we bereikt?

- Dat we voldoende bouw kavels in diverse plannen kunnen aanbieden voor particuliere verkoop.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In 2019 hebben we 26 bouw kavels verkocht.
- Hiervan hadden 10 bouw kavels betrekking op het plan Lievingerveld.
- Ook in het plan Hooghalen zijn veel kavels verkocht of liggen de kavels onder optie.

Om bebouwing van kavels mogelijk te maken, is het volgende gedaan.

- Grondverwerving
- Het opstellen van een grondexploitatie en het aanvragen van krediet bij de gemeenteraad
- Bouwrijp maken: grondwerken, bodemonderzoek/sanering, verharding, riolering groenaanleg, straatverlichting en diversen
- Woonrijp maken: grondwerken, verharding, riolering, groenvoorziening, verlichting en brandkranen en diversen
- Voorbereiding en toezicht
- Rentelasten/baten afhankelijk van omloopsnelheid uitbreidingsplan
- Uitgifte/verkoop van bouw kavels
- Opstellen van overeenkomsten
- Overige ontvangsten: optiegelden, renteontvangsten, exploitatiebijdragen.

Wat heeft het gekost?

Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.577	1.577	1.430	146
batens	1.577	1.577	1.674	-98
resultaat	0	0	-244	244

Taakveld Wonen en bouwen

Ontwikkelingen

- **Woningmarkt**

Ook dit jaar is de vraag naar woningen sterk toegenomen. Op een aantal uitbreidingslocaties in de kleine kernen na zijn de woningbouwkavels nagenoeg verkocht. Op plekken waar dit nog niet het geval is zien we een toegenomen belangstelling.

Het aanbod te koop staande woningen is gedaald, net als in de rest van Nederland. De gemiddelde verkoopprijs is daarentegen wederom gestegen.

Wat hebben we bereikt?

- **Uitvoering Woonplan**

Met de uitvoer van activiteiten op het gebied van wonen hebben we in 2019 bijgedragen aan het verwezenlijken van de in het Woonplan beschreven vijf belangrijke ambities:

- Ontwikkeling van de woningvoorraad: bouwen in het ritme van vraag en aanbod
- Voldoende betaalbare woningen
- Impuls voor kwaliteitsverbetering en verduurzaming van bestaande woningen
- Onze kernen en wijken zijn én blijven vitaal en leefbaar
- Wonen, welzijn, zorg: iedereen kan een leven lang wonen in Midden-Drenthe.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **Woningbouwplannen**

Via de ontwikkeling van woningbouwplannen en herstructureringsprojecten spelen we in op de in het Woonplan beschreven woningbehoefte en de gewenste ontwikkeling van de woningvoorraad.

Het afgelopen jaar is er volop gebouwd in de wijk Nagtegaal in Beilen. Naast kavels en projectmatige bouw in de koop, heeft Woonservice er 19 sociale huurwoningen opgeleverd. Ook op andere plekken zijn woningen opgeleverd, zoals aan de Verlengde Havenstraat, waar verouderde woningen hebben plaatsgemaakt voor 14 nieuwe levensloopbestendige woningen. Aan de Groene Brink, op de hoek van de Esweg en de Dingspelstraat is het afgelopen najaar gestart met de bouw van woningen.

In Westerbork is het appartementencomplex voor senioren op de locatie van De Wegwijzer bijna klaar. Begin 2020 wordt deze opgeleverd. Voor de locatie Lindelaar in Westerbork is een

stedenbouwkundige schets gemaakt. Op deze locatie zullen onder meer starterswoningen worden ontwikkeld. Op onze uitbreidingslocaties in de andere kernen zagen we in 2019 een toegenomen belangstelling voor en verkoop van de woningbouwkavels.

- **Prestatieafspraken woningcorporaties**

Het afgelopen jaar hebben we afspraken gemaakt met woningcorporaties Actium en Woonservice voor het komende jaar. Deze afspraken kunnen gezien worden als jaarschijf van de raamovereenkomst prestatieafspraken 2018-2021, die we in maart 2018 met woningcorporaties Actium en Woonservice en beide huurdersorganisaties ondertekend hebben. In dit document hebben we afspraken vastgelegd over de beschikbaarheid, betaalbaarheid en verduurzaming van de sociale huurvoorraad.

- **Starterslening en Verzilverlening**

Via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) verstrekken we startersleningen aan starters op de koopmarkt. Dit zijn huizenkopers die nog niet eerder eigenaar van een woning zijn geweest. In 2019 hebben drie starters op de woningmarkt een beroep gedaan op de gemeente voor een lening voor de aankoop van hun eerste woning. Dit zijn er veel minder dan de voorgaande jaren, wat grotendeels te verklaren is door het afgenomen woningaanbod en gestegen prijzen op de woningmarkt. Naar aanleiding van de evaluatie van de regeling is besloten om de maximale huizenprijs te verhogen naar € 190.000. We verwachten dat er op deze manier weer meer woningen bereikbaar zijn voor starters. Ook in 2020 zetten we deze regeling voort.

Voor senioren die hun woning levensloopbestendig willen maken bieden we de Verzilverlening aan. Deze lening is bedoeld voor senioren met een bescheiden inkomen en vermogen. Vaak ontbreekt het deze groep senioren aan de financiële middelen omdat het vermogen in stenen zit. De overwaarde van de woning kan dan worden gebruikt om de aanpassingen te financieren. Op dit moment zijn er nog geen leningen verstrekt. In 2020 gaan we de regeling evalueren.

- **Leefbaarheid en wijkverbetering**

In het najaar van 2019 zijn we samen met de buurtbewoners gestart met de voorbereidingen voor het wijkverbeteringsproject in de Zes Lanenbuurt in Westerbork. In februari 2020 staat een wijkshow gepland.

- **Middenhuur**

Om zicht te krijgen op de beschikbaarheid van en behoefte aan huurwoningen in het middenhuursegment (700-900 euro) in de gemeente hebben we een onderzoeksbureau opdracht gegeven om dit in beeld te brengen. De resultaten van het onderzoek worden in het voorjaar van 2020 verwacht.

Wat heeft het gekost?

Wonen en bouwen				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.827	2.159	1.943	216
baten	948	948	1.394	-446
resultaat	879	1.211	550	661

Paragrafen

Lokale heffingen

Lokale heffingen is een verzamelterm voor een aantal belastingen en rechten. De lokale heffingen vormen een aanzienlijk deel van de inkomsten van de gemeente en maken dus een wezenlijk onderdeel uit van het te voeren gemeentelijk beleid.

Voor de tarieven is voor 2019 het volgende kader vastgesteld:

- tariefstijging van 2,3% voor OZB, forensenbelasting en verhuur van sportaccommodaties
- tarief toeristenbelasting € 1,30 per persoon per overnachting
- kostendekkende leges voor omgevingsvergunningen
- tariefstijging van 2% voor overige belastingen en leges
- tarieven afvalstoffenheffing zijn gebaseerd op het vastgestelde Afvalstoffenbeleidsplan 2016-2019. De tarieven zijn 100% kostendekkend, de kwijschelding is erin verwerkt
- tarief rioolheffing is gebaseerd op het vastgestelde Watertakenplan 2016-2021. Het tarief is 100% kostendekkend, de kwijschelding is erin verwerkt.

In tabellen staan voor de verschillende heffingen de tarieven en de opbrengsten vermeld.

Daarnaast staat in deze paragraaf informatie over kwijschelding, over belastingdruk en kostendekking en wordt ingegaan op ontwikkelingen.

Opbrengsten belastingen, rechten en leges

Belastingsoorten	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019
Onroerendezaakbelastingen	5.930	6.014	6.116
• woonruimten	3.287	3.365	3.491
• niet-woonruimten	2.643	2.649	2.625
Afvalstoffenheffing	2.579	2.610	3.040
Rioolheffing	3.851	3.870	3.955
Forensenbelasting	191	209	212
Toeristenbelasting	939	936	946
Bedrijven Investeringszone (BIZ)	34	31	32
Begrafenisrechten	384	367	333

Onderstaande tabel geeft inzicht in de inkomstenontwikkeling van een aantal soorten gemeentelijke leges.

Legesinkomsten (bedragen x € 1.000)

Soort	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019
Bouwleges	719	1.176	847
Huwelijksrechten	18	21	21
Bewijs opneming BRP	5	6	6
Gemeentelijke leges rijbewijzen	118	120	127
Leges eigen verklaring	19	21	24
Gemeentelijke leges paspoorten	96	83	32
Gemeentelijke leges identiteitskaarten	93	70	33

Tarieven en WOZ-waarden

Soort belasting/heffing		Tarief 2017 (% woz- waarde)	Tarief 2018 (% woz- waarde)	Tarief 2019 (% woz- waarde)
-	Onroerendezaakbelastingen			
	Woningen:			
	• Eigenaar	0,1169%	0,1165%	0,1132%*
	Niet woningen:			
	• Eigenaar	0,2028%	0,2058%	0,2105%*
	• Gebruiker	0,1626%	0,1650%	0,1687%*
-	Afvalstoffenheffing			
	• Eenpersoonshuishoudens	€ 160,00	€ 160,00	€ 185,25
	• Tweepersoonshuishoudens	€ 182,00	€ 182,00	€ 207,25
	• Drie- of meer persoonshuishoudens en voor recreatiewoningen	€ 205,00	€ 205,00	€ 230,25
	• Extra groene container	€ 90,00	€ 90,00	€ 102,60
-	Toeristenbelasting (tarief per overnachting)	€ 1,30	€ 1,30	€ 1,30
-	Forensenbelasting afhankelijk van de vastgestelde WOZ-waarde:			
	tot € 46.000	€ 390,00	€ 397,50	€ 406,50
	van € 46.000 tot € 70.000	€ 478,50	€ 488,00	€ 499,00
	van € 70.000 tot € 93.000	€ 503,00	€ 513,00	€ 524,50
	van € 93.000 tot € 116.000	€ 515,00	€ 525,00	€ 537,00
	van € 116.000 tot € 139.000	€ 582,00	€ 593,50	€ 607,00
	van € 139.000 of meer.	€ 733,50	€ 748,00	€ 765,00
-	Rioolheffing (per aansluiting)	€ 238,50	€ 238,50	€ 238,50

* Het uitgangspunt is + 2,3%. Er wordt jaarlijks rekening gehouden met de gevolgen van de herwaardering. Voor 2019 geldt de waarde naar waardepeildatum 1-1-2018.

WOZ-waarden onroerende zaken (bedragen x € 1.000)

	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019
Waarde WOZ-objecten **	3.641.191	3.708.925	3.889.060
Waarde OZB-objecten **	3.625.792	3.691.938	3.871.335
- waarde woonruimten	2.821.026	2.898.068	3.081.004
- waarde niet-woonruimten	804.766	793.870	790.331
- vervallen OZB-gebruikersheffing woningen en woongedeelte niet-woningen (amendement De Pater / motie van Beek)	<u>-/- 122.304</u> 682.462	<u>-/- 121.502</u> 672.367	<u>-/- 128.631</u> 661.700

**In de tabel WOZ-waarden onroerende zaken staan de geraamde en werkelijke waarden van de onroerende zaken in de gemeente. De economische waarde van de onroerende zaken in een gemeente vormt onder meer de grondslag voor de onroerende-zaakbelastingen. Van ieder object moet de economische waarde worden vastgesteld. Door in de wet genoemde vrijstellingen krijgt niet iedere eigenaar of gebruiker van een gewaardeerd object een OZB-aanslag. Dit verklaart het verschil in waarden van WOZ-objecten en OZB-objecten.

Kwijtschelding

Belastingplichtigen met een laag inkomen kunnen kwijtschelding vragen van de onroerendezaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Dit geldt ook voor kleine zelfstandige ondernemers. De aanvragen worden wat betreft inkomen, vermogen en gezinssituatie getoetst aan door het rijk vastgestelde normen.

Onderstaande tabellen geven inzicht in het aantal (gehonoreerde) kwijtscheldingsverzoeken en de bedragen die daarmee gemoeid zijn.

Kwijtschelding

	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019
Aantal verzoeken	601	581	581
Aantal gehonoreerd	489	416	491
Bedrag (bedragen x € 1.000)	209	168	191

Kosten 2015-2019 gehonoreerde kwijtscheldingsverzoeken (bedragen x € 1.000)

Jaar	OZB	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal
2014	1	82	93	176
2015	1	101	91	193
2016	2	114	91	207
2017	2	118	89	209
2018	1	96	71	168
2019	1	103	87	191

Belastingdruk en kostendekking

Belastingdruk 2019 (x € 1.000)			
Opbrengst onroerendezaakbelastingen	6.116		
af: opbrengst niet-woonruimten	-2.625		
		3.491	
Opbrengst rioolheffing	3.955		
af: opbrengst niet-woonruimten	-415		
		3.540	
Opbrengst afvalstoffenheffingen	3.040		
		3.040	
Totaalopbrengst particuliere huishoudingen			10.071

De totale geraamde belastingopbrengst van particuliere huishoudens in 2019 bedraagt € 10.071.000. De gemiddelde belastingdruk per woonruimte van een *koopwoning* bedraagt dan € 704,75 (2018: € 674,50).

Deze indicatoren zijn berekend volgens een eigen, bestendig toegepaste, methode. Door verschillen in definities, en daardoor in gehanteerde tarieven en hoeveelheden, wijken deze indicatoren af van de beleidsindicatoren in het programma Bestuur en ondersteuning.

Huurders betalen geen onroerende-zaakbelasting. De belastingdruk van een *huurwoning*, uitgaande van een drie- of meerpersoonshuishouden, bedraagt € 468,75 (2018: € 443,75). Dit is de optelsom van de

afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Het aantal inwoners per 1 januari 2019 is 33.227. De belastingdruk per inwoner komt op € 303,10 (2018: € 284,27).

Kostenonderbouwing afvalstoffenheffing

De hoofddoelen van het afvalstoffenbeleid 2016-2019 zijn een scheidingspercentage van 75% en 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020. In 2018 was het scheidingspercentage 75% en 158 kg restafval per inwoner per jaar. De resultaten van 2019 zijn nog niet bekend.

Voor 2019 stond een hogere kwaliteit van het ingezamelde PMD en het optimaliseren van de afvalinzameling centraal.

Per saldo zijn de lasten ruim € 491.000 lager dan de baten.

Dit overschot wordt toegevoegd aan de egalisatiereserve afvalstoffenheffing. Op 31 december 2019 heeft de reserve een saldo van ruim € 618.000.

Doordat hogere uitgaven doorwerken vanuit 2018, indexeringen van bestaande contracten en nieuwe aanbestedingen, waren de tarieven voor 2019 met circa € 25 per aansluiting verhoogd.

Er ontstaat een voordeel van € 409.000 doordat een reservering voor door te betalen subsidiegelden is komen te vervallen. De herkomst en bestemming van dat geld was op moment van ontvangst niet duidelijk. In 2019 is geconcludeerd dat dit geld niet hoeft te worden doorbetaald, maar dat het bestemd is als subsidie voor de door ons gemaakte kosten.

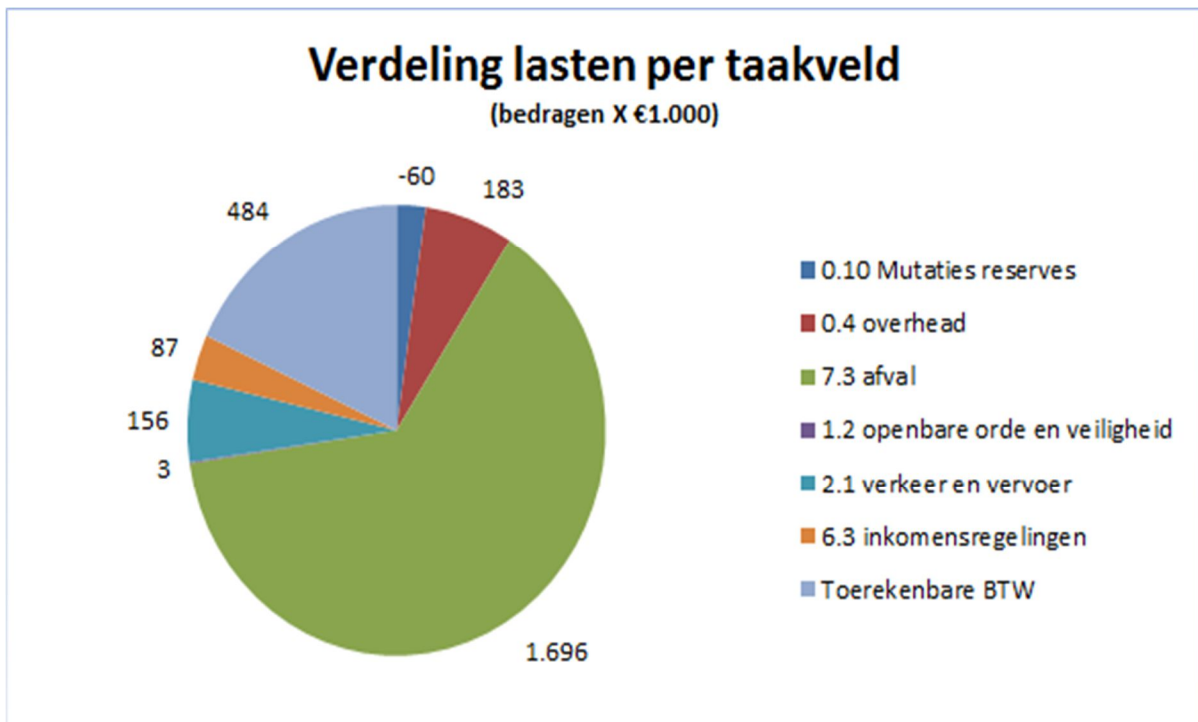
Door het instellen van een garantieprijs voor de inzameling van oud papier en karton ontstaat er een nadeel van circa € 32.000. Door de lage papierprijs kwam de inzameling van oud papier in het geding. Het was niet meer rendabel voor de verenigingen om oud papier in te zamelen.

Er is in 2019 extern personeel ingehuurd om gaten in de ambtelijke bezetting in te vullen. Tegelijkertijd is er een extern onderzoek uitgezet naar de positionering van het afvalbeleid in Midden-Drenthe. Deze extra inhuur heeft in 2019 geleid tot een extra kostenpost van € 100.000.

In 2018 heeft de rijksoverheid besloten om voor 2019 de afvalverbrandingsbelasting te verhogen van € 13 naar € 31. Deze verhoging is niet opgenomen in de begroting voor 2019 en heeft geleid tot een nadeel van € 94.000.

In de begroting van 2019 is geen rekening gehouden met de te ontvangen vergoedingen voor het aan de bron scheiden van PMD. Dit heeft geleid tot een voordeel van € 200.000. De opbrengsten vanuit vergoedingen voor het aan de bron scheiden van PMD is vanaf 2020 opgenomen in de begroting.

In 2019 zijn er ook minder storkosten geweest dan van tevoren begroot. Een verklaring hiervoor is dat meer PMD door de voorsorteerproef als restafval is afgevoerd. De kosten voor het verwerken van restafval is aanmerkelijk lager dan die voor PMD.

Onderbouwing toegerekende kosten

0.10 Mutaties reserves

Voor 2019 zijn de verwachte meerkosten door afkeur PMD gedekt door een bijdrage uit de egalisatiereserve afvalstoffenheffing.

0.4 Taakveld overhead

De toegerekende kosten betreffen de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.

7.3 Taakveld afval

De toegerekende kosten betreffen alle kosten die gemaakt worden voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Op dit taakveld worden ook de kosten van heffing en invordering van de afvalstoffenheffing verantwoord.

1.2 Taakveld openbare orde en veiligheid

De toegerekende kosten betreffen de kosten van de inzet van een buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA) voor toezicht en handhaving.

2.1 Taakveld verkeer en vervoer

De toegerekende kosten betreffen een deel van de kosten van het schoonmaken en (toezien op) schoonhouden van de openbare ruimte van veeg- en zwerfafval.

6.3 Taakveld inkomensregelingen

De toegerekende kosten betreffen de kosten van kwijtschelding afvalstoffenheffing.

Toerekenbare BTW

De toegerekende kosten betreffen de geraamde btw op de exploitatie.

Taakveld	Toegerekende kosten in €	% van de totale lasten afval
Lasten		
0.4 overhead	182.667	7,2%
7.3 afval	2.232.041	87,6%
1.2 openbare orde en veiligheid	3.393	0,1%
2.1 verkeer en vervoer	194.397	7,6%
6.3 inkomensregelingen	87.085	3,4%
Toerekenbare BTW	484.087	19,0%
totale lasten	3.183.672	124,9%
Baten		
0.4 overhead	-	0,0%
7.3 afval	-535.794	-21,0%
1.2 openbare orde en veiligheid	-	0,0%
2.1 verkeer en vervoer	-38.473	-1,5%
0.10 Mutaties reserves	-60.000	-2,4%
6.3 inkomensregelingen	-	0,0%
totale baten	-634.268	-24,9%
Saldo lasten minus baten	2.549.404	100,0%

Totaaloverzicht baten en lasten afvalstoffenheffing 2019	
De toegerekende netto lasten	€ 2.549.404
Opbrengsten aansluitingen afvalstoffenheffing	€ -3.040.524
Saldo t.g.v. egalisatiereserve	€ -491.120

Verloop egalisatiereserve tarief afvalstoffenheffing 2019	
Stand op 1 januari 2019	€ 186.654
Af: Mutatie	€ -60.000
Bij: Saldo baten en lasten afvalstoffenheffing 2019	€ 491.120
Stand op 31 december 2019	€ 617.774

Kostenonderbouwing rioolheffing

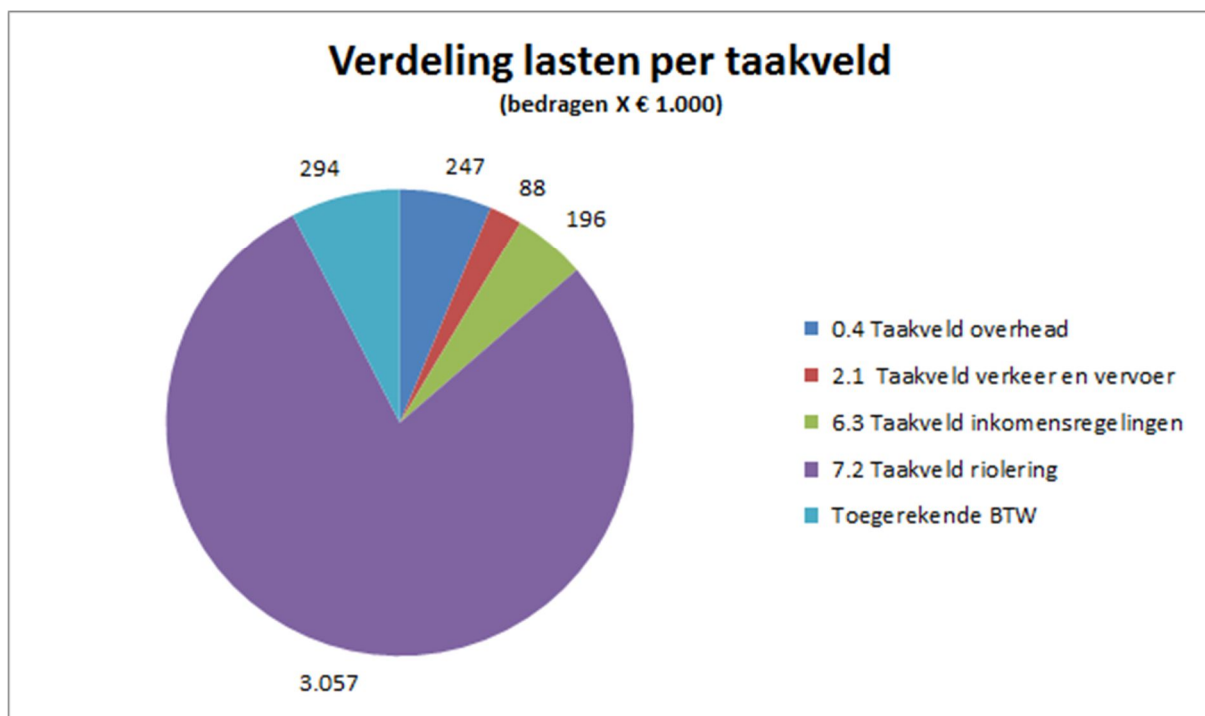
Het beleid en de doelen zijn vastgelegd in het Watertakenplan 2016-2021. Dit betreft onder andere:

- Zorgplicht voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater;
- Zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater;
- Zorgplicht voor voorkomen/beperken van schade door grondwateroverlast;
- Het waterakkoord dat de gemeente heeft gesloten met het waterschap.

Het begrote saldo van de exploitatie ad € 940.000 wordt toegevoegd aan de voorziening. De werkelijke investeringskosten bedroegen in 2019 € 417.000. Deze worden in mindering gebracht op de voorziening. Per saldo bedraagt de voorziening eind 2019 € 2.274.000.

De uitgaven vielen netto bijna € 24.000 lager uit. De opbrengsten vielen bijna € 50.000 hoger uit. Het saldo van bijna € 74.000 wordt toegevoegd aan de reserve riolering. Per saldo bedraagt de reserve eind 2019 € 891.000.

De uitgaven voor het groot onderhoud vielen tegen (€ -25.000), kleine onderhoud (€ -43.000) en de herstelkosten voor foute aansluitingen (€ -66.000). Hiertegenover stonden lagere kapitaallasten (€ 118.000), lagere kosten reiniging straatkolken (€ 21.000) en lager toe te rekenen btw (€ 51.000).

Onderbouwing toegerekende kosten

0.4 Taakveld overhead

De toegerekende kosten betreffen de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.

2.1 Taakveld verkeer en vervoer

De toegerekende kosten betreffen een deel van de kosten van het schoonmaken en (toezien op) schoonhouden van de openbare ruimte van veeg- en zwerfafval.

6.3 Taakveld inkomensregelingen

De toegerekende kosten betreffen de kosten van kwijtschelding afvalstoffenheffing.

7.2 Taakveld riolering

De toegerekende kosten betreffen alle kosten die behoren tot de gemeentelijke taken ten aanzien van afvalwater en de waterhuishouding. Op dit taakveld worden ook de kosten van heffing en invordering van de riolering verantwoord.

Toerekenbare BTW

De toegerekende kosten betreffen de geraamde btw op de exploitatie.

In onderstaande tabel wordt per taakveld weergegeven welk percentage van de afgeronde totale lasten of baten van het taakveld wordt toegerekend aan de afvalstoffenheffing.

Taakveld	Lasten van het taakveld	% van de totale lasten riolering
0.4 Taakveld overhead	247	6,4%
2.1 Taakveld verkeer en vervoer	88	2,3%
6.3 Taakveld inkomensregelingen	196	5,0%
7.2 Taakveld riolering	3.057	78,7%
Toegerekende BTW	294	7,6%
Totale lasten	3.882	100,0%

Totaaloverzicht baten en lasten rioolheffing 2019	
De toegerekende lasten	€ 3.881.316
De toegerekende baten	€ 3.955.061
Verschil	€ -73.744

Verloop voorziening riolering	
Stand op 1 januari 2019	€ 1.750.687
Dotatie	€ 939.557
Onttrekking	€ -416.677
Stand op 31 december 2019	€ 2.273.566

Verloop reserve riolering	
Stand op 1 januari 2019	€ 817.659
Dotatie	€ 73.744
Stand op 31 december 2019	€ 891.403

Kostprijsberekening omgevingsvergunning

Alle kosten die betrekking hebben op omgevingsvergunningen zijn in onze begroting op de volgende posten begroot en besteed:

			Begroot	Werkelijk
FCL 87156 Integrale toezicht en handhaving	Aandeel	€	267.000	€ 248.068
	Overhead	€	221.000	€ 249.386
	Btw	€	8.000	€ 4.671

De lasten op het product integrale toezicht en handhaving worden voor 70% toegerekend. De overige lasten hebben betrekking op dienstverlening en handhaving en die mogen niet worden doorgerekend. Hiernaast wordt 70% van de toe te rekenen btw meegenomen.

FCL 87307 Welstand	Aandeel	€	30.000	€ 14.102
	Btw	€	5.000	€ 2.599

De lasten op het product Welstand worden voor 100% toegerekend. Hiernaast wordt de toe te rekenen btw meegenomen.

FCL 87312 Vergunningverlening	Aandeel	€	224.000	€ 162.590
	Overhead	€	195.000	€ 176.173
	Btw	€	5.000	€ 589

De lasten op het product Vergunningverlening worden voor 60% toegerekend. De overige lasten hebben betrekking op dienstverlening en die mogen niet worden doorgerekend. Tevens wordt 60% van de toe te rekenen btw meegenomen.

Aan het product vergunningverlening wordt overhead afzonderlijk toegerekend. De overheadkosten staan centraal op het taakveld overhead. Op basis van een bedrag per toegerekend uur binnendienst (€ 56,64) wordt de overhead toegerekend aan de bovengenoemde producten.

De werkelijke uitgaven in 2019 bedragen € 1.289.359 ten opzichte van begroot € 1.309.000). Hiervan wordt op basis van de toerekeningsfactoren € 850.321+ € 7.860 btw toegerekend aan de kostprijsberekening omgevingsvergunning.

In 2019 zijn € 847.258 (begroot € 686.000) aan baten ontvangen.

Voor 2019 bedraagt de dekkingsgraad 99%.

Kostprijsberekening begraafrechten

Alle kosten die betrekking hebben op lijkbezorging zijn in onze begroting op de volgende posten begroot en besteed:

			Begroot		Werkelijk
FCL 85600 Begraafrechten	Aandeel	€	14.000	€	13.519
	Overhead	€	13.000	€	14.930
	Btw	€	-	€	-

Dit product betreft alleen uren afdeling dienstverlening. Hiervan wordt 20% toe gerekend aan lijkbezorging voor het versturen van nota's, brieven, verlengingen, enz.

FCL 87800 Begraafplaatsen algemeen	Aandeel	€	375.000	€	370.067
	Overhead	€	23.000	€	27.289
	Btw	€	-	€	42.388

Van het product begraafplaatsen algemeen wordt 68% toegerekend omdat een gedeelte onder andere betrekking heeft op graven voor onbepaalde tijd. Hiernaast worden de kosten van de oorlogsgraven buiten beschouwing gelaten en de uren binnendienst maar voor 34% toegerekend.

FCL 87805 Grafdelven	Aandeel	€	50.000	€	47.012
	Overhead	€	9.000	€	11.481
	Btw	€	-	€	2.098

De lasten op het product grafdelven wordt voor 100% toegerekend. Deze kosten worden gemaakt op het moment dat er een graf ontstaat.

FCL 87810 Onderhoud graven	Aandeel	€	1.000	€	1.359
	Overhead	€	1.000	€	490
	Btw	€	-		

De lasten op het product onderhoud graven worden voor 20% toegerekend. De overigen hebben het in het verleden meerjarig afgekocht.

De btw wordt op grond van een gerechtelijke uitspraak vanaf 2019 verrekend met het btw-compensatiefonds, maar wordt wel meegenomen in de kostprijsberekening.

Aan de producten wordt overhead afzonderlijk toegerekend. De overheadkosten staan centraal op het taakveld overhead. Op basis van een bedrag per toegerekende uur binnendienst (€ 56,64) en buitendienst (€ 11,80) wordt de overhead toegerekend aan de bovengenoemde producten.

In de 2019 werd in totaal € 892.953 besteed (begroot: € 819.000) aan lijkbezorging. Hiervan is € 530.192 (begroot: € 486.000) toegerekend aan de kostprijsberekening lijkbezorgingsrechten.

De ontvangen baten bedragen in 2019 € 332.923 (begroot: € 440.000). Hiermee is er voor 2019 een dekkingsgraad van 63%.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De gemeente bevindt zich in een dynamische omgeving. Om ambities te formuleren, beleid te maken en uit te voeren moeten keuzes worden gemaakt en risico's worden afgewogen. De regeldruk neemt toe, het takenpakket wordt uitgebreid en we hebben te maken met verschillende verwachtingen van inwoners. Wat we als gemeente doen is zichtbaar voor iedereen. De kans op reputatie- en financiële schade neemt toe. Daarom moeten we als gemeente de risico's die er zijn beheersen.

De mate waarin de gemeente in staat is om de bestaande risico's op te vangen wordt uitgedrukt in de ratio Weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen geeft de verhouding aan tussen de risico's die de gemeente loopt (*benodigde weerstandscapaciteit*) en de financiële middelen die de gemeente vrij kan maken om de nadelige gevolgen van deze risico's op te vangen (*beschikbare weerstandscapaciteit*).

$$\text{Weerstandsvermogen of ratio weerstandscapaciteit} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Voor beoordeling van de uitkomst van de ratio wordt gebruik gemaakt van onderstaande tabel:

Ratio weerstandsvermogen	Waardering
> 2	Uitstekend
1,5 - 2,0	Ruim voldoende
1,0 - 1,5	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

In de nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing staat dat de doelstelling van de gemeente is een ratio tussen 1 en 2. De gemeente heeft dan voldoende weerstandscapaciteit om mogelijke risico's af te dekken.

Vaststellen weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel staat de beschikbare weerstandscapaciteit opgenomen.

Weerstandscapaciteit (x 1.000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
<i>Exploitatie (structurele weerstandscapaciteit)</i>			
Onbenutte belastingcapaciteit	2.505	2.057	2.520
Onvoorzienne uitgaven	25	25	0
Bestedingsruimte	0	257	0
<i>Vermogen (incidentele weerstandscapaciteit)</i>			
Rekeningsaldo	0	0	0
Incidentele bestedingsruimte	273	0	0
Algemene A-reserve	3.017	3.017	3.017

Weerstandscapaciteit (x 1.000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie	1.907	1.907	1.532
Bestemmingsreserves	444	397	0
Stille reserves	pm	pm	pm
Totaal	8.171	7.660	7.069

De beschikbare weerstandscapaciteit is afkomstig uit diverse buffers in het eigen vermogen (incidentele weerstandscapaciteit) en in de exploitatie (structurele weerstandscapaciteit). Specifiek gaat het om de reserves, de onbenutte belastingcapaciteit en eventuele ruimte in de begroting (meerjarige bestedingsruimte).

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte belastingcapaciteit, stelpost onvoorziene uitgaven en de structurele bestedingsruimte. De onbenutte belastingcapaciteit is het verschil tussen de voor 2019 geraamde opbrengsten uit onroerende zaakbelasting en de door het rijk vastgestelde normopbrengst voor dat jaar. De normopbrengst voor 2019, dit is de door het rijk gehanteerde artikel 12-norm, is vastgesteld op 0,1905 % van de WOZ-waarde. De werkelijke opbrengst voor 2019 is € 6.116.000. De 'normopbrengst' voor 2019 is € 8.636.000. De onbenutte belastingcapaciteit is daarmee € 2.520.000.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit het rekeningssaldo, de algemene reserves (Algemene A-reserve en de reserve bouwgrondexploitatie), de bestemmingsreserves, de incidentele bestedingsruimte en de stille reserves.

Op basis van de laatste nota Reserves en voorzieningen zijn de reserve Openbare ruimte en de reserve Woon- en leefomgeving bestemd voor toekomstige maatschappelijke investeringen. Deze reserves zijn daarom niet in deze tabel opgenomen. Ditzelfde geldt voor de overige bestemmingsreserves waarvoor een specifieke aanwending is voorzien.

De stille reserves zijn niet geïnventariseerd.

Tabel opbouw weerstandsvermogen (x € 1.000)

Omschrijving reserve	Wel in weerstandsvermogen	Niet in weerstandsvermogen
Algemeen Weerstandsvermogen	3.017	0
Weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie	1.907	0
Egalisatie tarief afvalstoffenheffing	0	187
Openbare ruimte	0	957
Woon- en leefomgeving	0	4.479
Openbare verlichting	0	124
Dienstverleningsprogramma	0	52
Jeugdgezondheidszorg BDU CJG	394	0
Best.res. Gezondheidszorg vm Beilen	0	46
Conjunctuurreserve (C-reserve)	0	7.895
Waterplan	0	95
Alg. reserve Breedband	0	2.849

Omschrijving reserve	Wel in weerstandsvermogen	Niet in weerstandsvermogen
Reserve dekking kapitaallasten	0	2.221
Reserve dekking kapitaallasten wegen en bruggen	0	7.653
Lokaal onderwijsbeleid	0	99
Onderhoud gebouwen	0	528
Reserve riolering	0	818
Vervangingsinvesteringen	0	930
Personeel/organisatiestructuur	50	0
Totaal overige bestemmingsreserves	5.368	28.933

Benodigde weerstandscapaciteit

Om de risico's in beeld te krijgen zijn de risico's geïdentificeerd en beoordeeld volgens het risicomanagementmodel uit de nota Weerstandsvermogen en risicomanagement 2015

Per risico is ingeschat hoe groot de kans is dat deze zich voordoet en wat de gevolgen hiervan kunnen zijn. Dit is gebeurd aan de hand van de tabellen Kansscore en Klasse.

Tabel: Kansscore

Kansscore	Omschrijving	Toelichting
1	Minder dan of 1 keer per 10 jaar	Zeer onwaarschijnlijk
2	1 keer per 5-10 jaar	Onwaarschijnlijk
3	1 keer per 2-5 jaar	Waarschijnlijk
4	1 keer per 1-2 jaar	Mogelijk
5	1 keer per jaar	Vrijwel zeker

Tabel: Klasse

Klasse	Financieel gevolg	Imagobeeld	Referentiebeeld
A	< € 75.000	Zeer klein	Geen bedreiging voor de doelstellingen
B	Tussen € 75.000 en € 250.000	Klein	Minimale bedreiging voor de doelstellingen
C	Tussen € 250.000 en € 1.000.000	Midden	Bedreiging voor de doelstellingen
D	Tussen € 1.000.000 en € 1.500.000	Groot	Ernstige bedreiging voor de doelstellingen
E	> € 1.500.000	Zeer groot	Zeer ernstige bedreiging voor de doelstellingen

Ieder risico krijgt zo een risicoscore waaraan een risicopercentage hangt. Dit percentage vermenigvuldigd met het risico leidt tot een risicobedrag. De uitkomsten hiervan staan opgenomen in het risicoprofiel of risicocontrolematrix.

Risico's

Onderwerp	Omschrijving van het risico	Bedrag	Risico-bedrag	I of S	Reactie	Beheersmaatregel
<u>Sociaal domein</u> Het sociaal domein	De ontwikkeling van de zorgkosten is niet voor 100% te voorspellen. Op balansdatum lijkt het erop dat de uitgaven binnen de begrote bedragen blijven.	670.000	268.000	S	verminderen / accepteren	Het beleid overeenkomstig aanpassen. Het aanwenden van de opgebouwde reserve.
<u>Participatiewet</u> Eigen risico Inkomensdeel	Uitkeringslasten tot 107,5% van het door het rijk toegekende inkomensdeel komen voor risico van de gemeente. Daarboven geldt een vangnetregeling. De rijksbijdrage bedraagt afgerond € 7.000.000. 7,5% hiervan is € 525.000. Gelet op de arbeidsmarkt is de risicokans ingeschat op 20%.	525.000	105.000	S	verminderen / accepteren	In de werkprocessen is veel aandacht voor het voorkomen van fraude. In het kader van de re-integratie worden zoveel mogelijk bijstandsgerechtigden naar werk begeleid. Een plotselinge stijging van het aantal bijstandsgerechtigden kan echter niet altijd worden opgevangen.
<u>Arbeidsparticipatie</u> Loonkostensubsidie	Open einderegeling	80.000	16.000	S	accepteren	Afhankelijk van de jaarlijkse uitkomst keuring moet uit eigen middelen worden bijgedragen.
<u>Overhead</u> Garantiestellingen	De gemeente heeft nog 2 gewaarborgde geldleningen. Restant waarde is nog € 1,96 miljoen. Het risicobedrag stellen wij op 25%	490.000	73.500	I	Accepteren/beheersen	Wij kunnen hier niet zelf op sturen maar volgen het kritisch.
<u>Grondexploitatie</u> Bouwgrondexploitatie BIE plannen (<i>bedrag is 25% van de boekwaarde 31/12/2019</i>)	De begrote lasten worden niet meer afgedekt door de begrote baten.	2.455.500	368.325	I	beheersen	Toekomstige negatieve resultaten worden direct via een voorziening genomen. Pas investeren als er reële verkopen worden verwacht. Verkoop

Onderwerp	Omschrijving van het risico	Bedrag	Risico-bedrag	I of S	Reactie	Beheersmaatregel
						stimulerende maatregelen nemen.
<u>Gemeentefonds</u> (<i>bedrag is 3% van het werkelijk bedrag 2019</i>)	Door aanpassingen in de accressen en maatregelen van het Rijk. Hierbij worden effecten op sociaal domein afzonderlijk in beeld gebracht.	1.440.600	576.240	I	accepteren	Indien van toepassing kortingen doorrekenen aan de budgetten van de vakafdelingen.
<u>Gemeentefonds</u> (<i>bedrag is 3% van het werkelijk bedrag 2019</i>)	Herziening gemeentefonds. Uitgesteld tot 1 januari 2022	1.440.600	720.300	I	accepteren	Hierover zal in de loop van 2020/20-21 meer duidelijkheid komen.
<u>Milieu</u> Zonnelingen.	Er is een risico dat de verstrekte zonnelingen niet worden terugbetaald.	576.451	86.468	I	beheersen	Jaarlijks wordt de zonnelening afgelost waarmee het risico ook wordt afgebouwd.
<u>Overhead</u> Staatssteun & Europese aanbesteding	Onvoldoende kennis over de complexe regelgeving op dit gebied waardoor ten onrechte Staatssteun wordt verschaft of onjuist wordt aanbesteed.	500.000	75.000	S	verminderen	Processen zijn zo ingericht dat in principe advisering plaatsvindt door Juridische zaken (Staatssteun) en / of de inkoper (gecoördineerde inkoopfunctie).
<u>Begraafplaatsen</u> Opbrengst begraafrechten	Dat de begrote legesopbrengsten niet worden gerealiseerd.	440.119	66.018	I	verminderen	Informerende mogelijkheden gemeentelijke begraafplaatsen, lasten verlagen
<u>Overhead</u> Digitale dienstverlening (bedrag is een ingeschat bedrag)	Welke schade een inbraak kan veroorzaken is nauwelijks te geven. Hangt af van de informatie die er wordt afgehaald en wat ermee wordt gedaan.	500.000	75.000	I	voorkomen	Optimale beveiliging en jaarlijks via een audit toetsen.

Onderwerp	Omschrijving van het risico	Bedrag	Risico-bedrag	I of S	Reactie	Beheersmaatregel
<u>Economische ontwikkeling</u> Kettingbeding Westeinde 52A.	Op dit pand rust een kettingbeding om niet bepaalde bedrijven te vestigen	450.000	67.500	I	beheersen	De planning is om op dit gebied te bestemmen als parkeerplaats en niet voor de supermarkt. Bij de planontwikking hiermee rekening houden.
<u>Wonen en bouwen</u> Verhuur gemeentelijke gebouwen	Dat de gebouwen op strategische gronden niet meer worden verhuurd.	150.000	22.500	I	Beheersen	
<u>Omgevingswet</u> Financiële gevolgen van de invoering	Dat de nieuwe omgevingswet een naderende financiële mistbank kan gaan worden.			I/S	Beheersen	Welke financiële gevolgen brengt dit met zich mee? Tja, dát kan eigenlijk nog niemand overzien. Tijdig inspelen op verschuiving van werkzaamheden.
<u>Economische ontwikkeling</u> Breedband Coöperatie Sterk Midden-Drenthe.	Er is lening verstrekt van € 2,75 miljoen			I	beheersen	Nadruk op juridisch control. Het beschikbaar gesteld bedrag is als een reserve geparkeerd. Het financiële risico is afgedekt.
PAS (Programma Aanpak Stikstof) ontwikkelingen.	Kan gevolgen hebben voor diverse bouwontwikkelingen			I	Accepteren/ beheersen	Het PAS kan niet meer worden gebruikt voor het verlenen van vergunningen. Er moeten landelijk nieuwe beleidsregels opgesteld worden.
			2.519.851			

Vaststellen weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen 2019

Op basis van de berekende weerstandscapaciteit en het risicobedrag kan het weerstandsvermogen voor 2019 als volgt worden berekend:

Incidentele + structurele weerstandscapaciteit				7.069.000	= 2,8%
Weerstandsvermogen =	-----	=	-----	2.520.000	
Risicobedrag					

Uit deze inventarisatie blijkt dat de gemeente voldoende in staat is om mogelijke risico's af te dekken.

Risico's matrix

Effect		A < 75.000	B 75.000-250.000	C 250.000-1.000.000	D 1.000.000-1.500.000	E > 1.500.000
Kans	5 1 per jr	1	0	0	0	0
	4 1 per 1-2 jr	2	0	1	0	0
	3 1 per 2-5 jr	0	0	3	0	0
	2 1 per 5-10 jr	0	1	0	0	0
	1 > 1 per 10 jr	0	2	3	0	0

Financiële kengetallen

De onderstaande genoemde kengetallen worden in de tijd gevolgd en zo mogelijk afgezet tegen landelijke gemiddelden. Er zijn landelijk en lokaal geen normen vastgesteld.

Verloop van de kengetallen

	(bedragen x 1.000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
1a	Netto schuldquote	52%	92%	45%
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	49%	86%	43%
2	Solvabiliteitsratio	38%	28%	42%
3	Grondexploitatie	25%	24%	21%
4	Structurele exploitatieruimte	1,10%	1,57%	1,57%
5	Belastingcapaciteit	93,47%	97,75%	95,95%

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

	(bedragen x 1.000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
a	Vaste schulden (cf. art 46 BBV)	35.205	53.561	31.712
b	Netto vlottende schuld(cf art 49 BBV)	19.100	25.000	16.785
c	Overlopende passiva (cf art 49 BBV)	912	600	1.334
d	Financiële activa (cf art 36 lid d, e en f BBV)	4.852	2.422	4.217
e	Uitzettingen < 1 jaar (cf art. 39 BBV)	8.642	2.000	10.507
f	Liquide middelen (cf art 40 BBV)	2.535	580	746
g	Overlopende activa (cf art 40a BBV)	34	-	79
h	Totale baten (cf art 17 lid c BBV (dus excl mutaties reserves)	75.609	80.982	79.373
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%)	52%	92%	43%

De netto schuldquote is een percentage dat ongeveer overeenkomt met het Europese schuldplafond van 60% van het bruto binnenlands product zoals dat voor de lidstaten van de Europese Unie geldt. Normaal bevindt de netto schuldquote van een gemeente zich ergens tussen de 0% en 100%. Met een schuldquote van 43% in 2019 kunnen we concluderen dat we ons schuldplafond op een aanvaardbaar niveau hebben.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte

leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c BBV).

	(bedragen x 1.000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
a	Vaste schulden (cf. art 46 BBV)	35.205	53.561	31.712
b	Netto vlottende schuld(cf art 49 BBV)	19.100	25.000	16.785
c	Overlopende passiva (cf art 49 BBV)	912	600	1.334
d	Financiële activa (cf art 36 lid b, c, d, e en f BBV)	6.593	7.289	5.867
e	Uitzettingen < 1 jaar (cf art. 39 BBV)	8.642	2.000	10.507
f	Liquide middelen (cf art 40 BBV)	2.535	580	746
g	Overlopende activa (cf art 40a BBV)	34	-	79
h	Totale baten (cf art 17 lid c BBV (dus excl mutaties reserves)	75.609	80.982	79.373
	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%)	49%	86%	41%

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

	(bedragen x 1.000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
a	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	36.519	30.940	36.954
b	Balanstotaal	95.910	108.646	90.690
	Solvabiliteit (A/B) * 100%	38%	28%	41%

De solvabiliteit geeft een goed beeld van de mate waarin een gemeente zijn bezittingen financiert met eigen vermogen of vreemd vermogen.

Het landelijk gewogen gemiddelde is 29%. Met 41% zitten wij dus ruim boven het gemiddelde.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. In artikel 38, onderdeel a, van het BBV wordt gevraagd om in de balans afzonderlijk op te nemen:

Grond- en hulpstoffen gespecificeerd naar:

1. Niet in exploitatie genomen bouwgronden;
2. Overige grond- en hulpstoffen.

In onderdeel b van artikel 38 wordt gevraagd om 'onderhanden werk' te vermelden, hieronder vallen ook bouwgronden in exploitatie. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17 BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

	(bedragen x 1.000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
a	Niet in exploitatie genomen/m.i.v. 2017 strategische gronden (cf art 38 lid a punt 1 BBV)	8.195	7.962	5.636
b	Bouwgrond in exploitatie (cf art 38 lid b BBV)	10.678	11.041	9.856
c	Totale baten (cf art 17 lid c BBV (dus excl mutaties reserves)	75.609	79.622	79.373
	Grondexploitatie (A+B)/C * 100%	25%	24%	20%

We hebben op 31 december 2019 € 15,5 miljoen aan gronden. Hiervan is € 9,9 miljoen in exploitatie en € 5,6 nog niet in exploitatie genomen. De waardering hiervan is afhankelijk van de (verwachte) toekomstige verkopen. Dit wordt jaarlijks intern geanalyseerd en beoordeeld door de accountant.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV vastgelegd en moet conform het BBV ook in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

In artikel 19 onderdeel c BBV wordt een overzicht gevraagd van de geraamde incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma tenminste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen. In artikel 19 onderdeel d wordt een overzicht gevraagd van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. In artikel 23 BBV staat dat deze gegevens ook moeten worden verstrekt voor de meerjarenraming. Deze gegevens worden ook verstrekt bij de jaarrekening (zie artikel 19 BBV). Op basis van deze gegevens kan het saldo van de structurele baten en structurele lasten worden berekend. Daarbij wordt het saldo opgeteld van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en

lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Om dit kengetal te relateren aan het overzicht van baten en lasten is het noodzakelijk om de volgende cijfers te presenteren:

	(bedragen x 1.000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
a	Totale structurele lasten	74.584	76.121	79.102
b	Totale structurele baten	75.609	77.362	95.843
c	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	-	1.724	14.552
d	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	-	1.338	15.872
e	Totale baten	90.810	79.086	79.843
	Structurele exploitatieruimte (B-A) + (D-C))/e* 100%	1,10%	1,57%	2,47%

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente.

De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in jaar t (huidig jaar) te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (vorig jaar) en uit te drukken in een percentage. De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2019 - op basis van de cijfers van het Coelo - bedragen € 710.

	(bedragen x 1.000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
a	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	232,00	236,00	241,00
b	Rioolheffing voor een gezin	238,50	238,50	238,50
c	Afvalstoffenheffing voor een gezin	205,00	230,25	230,25
d	Eventuele heffingskorting	-	-	-
e	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (a + b + c - d)	675,50	704,75	710,00
f	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	721,00 *	721,00	740,00**
	Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar t-1 (e / f) * 100%	93,47%	97,75%	95,95%

* Coelo-atlas 2018: pagina 68

** Coelo-atlas 2019: pagina 68

Analyse: Onze woonlasten zijn lager / minder gestegen dan het landelijk gemiddelde.

Kapitaalgoederen

Een aanzienlijk deel van de aanwezige kapitaalgoederen, zoals infrastructuur, gebouwen en plantsoenen is in beheer en onderhoud van de gemeente.

Door de gemeenteraad is hiervoor de verzamelnota Onderhoud kapitaalgoederen vastgesteld.

De verzamelnota geeft inzicht in:

- de beleidsuitgangspunten (= gewenste kwaliteit) uit de door de raad vastgestelde beleids- en beheersplannen.
- het (meerjarig) financiële beslag dat voortvloeit uit deze beleidskeuzes.

Onderdeel	Beleid	Gewenste kwaliteit
Wegen	Beleidsplan Wegen en bruggen 2018-2028	wegen: niveau B (CROW) fietspaden: niveau A (CROW)
Bruggen	Beleidsplan Wegen en bruggen 2018-2028	algemeen: niveau B (CROW) op fietsroutes: niveau A (CROW)
Riolering	Watertakenplan Fluvius 2016-2021 specificatie Midden-Drenthe	Technisch / functioneel
Openbaar groen		Technisch / functioneel / aanzien
• buiten bebouwde kom • binnen bebouwde kom	Landschapsbeleidsplan 2012 Groenbeleidsplan 2016-2025	
Openbare verlichting	Beleidsplan Verduurzaming openbare verlichting 2014-2023	Technisch / functioneel, milieu, groen
Speeltuinen	Beleidsplan Spelen in Midden-Drenthe 2011-2020	Technisch / functioneel
Gebouwen	Notitie gebouwenbeleid 2015	Hoog (gemeentehuis) redelijk (werkplaatsen en stallingsruimten) gemiddeld (alle overige gebouwen)

Voor de verschillende onderdelen zijn beheerplannen vastgesteld:

Beheerplannen	Vastgesteld door raad in (jaar)	Looptijd t/m (jaar)	Financiële vertaling in begroting
Wegen	2017	2027	ja
Bruggen	2017	2027	ja
Riolering	2016	2021	ja
Openbaar groen			
• buiten bebouwde kom • binnen bebouwde kom	2012 2016	- 2025	ja ja
Openbare verlichting	2014	2023	ja
Speeltuinen	2011	2020	ja
Gebouwen	2015	-	ja

Wegen

De gemeente Midden-Drenthe heeft als grote plattelandsgemeente een fors areaal aan wegen in beheer. Als wegbeheerder is de gemeente verantwoordelijk en aansprakelijk voor goed onderhoud. Daartoe worden jaarlijks onderhouds- en reconstructiewerkzaamheden uitgevoerd.

De uitgangspunten van het beleid staan beschreven in het beleidsstuk “Midden-Drenthe op de goede weg! – Beleid onderhoud Wegen en Bruggen 2018 – 2028”.

Samengevat komt het beleid er op neer dat we onze wegen, paden, bermen, bruggen en andere kunstwerken op het standaardniveau B onderhouden. Fietspaden en fietsroutes onderhouden we op het hogere niveau A, evenals centrumgebieden en gebieden met een bijzondere status. Wegen met een beperkte verkeersfunctie onderhouden we op een lager niveau dan standaard, niveau C.

Door de aanleg van bermverharding en passeerhavens willen we onze bermen verbeteren.

Budgetten (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2018	Raming 2019	Werkelijk 2019
Exploitatiebudget voor groot onderhoud	269	176	192
Exploitatiebudget voor klein onderhoud	325	255	323
Investering wegen en fietspaden	1.173	1775	934
Investering graskeien en passeerhavens	663	431	146

Uitgevoerde werkzaamheden in 2019

In 2019 zijn o.a. de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

Bermverharding en passeerhavens:

- Rheevelde Hijken
- Bosweg Hoogersmilde
- Haarweg Nieuw-Balinge (bermbeton)
- P.R. Roelfsema Rzn-Weg Hoogersmilde (bermbeton)

Elementen onderhoud:

- Melkwegje Orvelte
- Brugstraat Orvelte (i.c.m. riool)
- Flintenweg Orvelte
- Lindelaan Smilde (i.c.m. riool)
- Van Veenspark Smilde (i.c.m. riool)
- Halerweg (Hijken)
- Brink (Hijken)
- Brunsting (Beilen)
- Ulehakestraat (Hoogersmilde)

Asfaltonderhoud:

- Wijsterseweg/Hamveld deels (Wijster/Bruntinge)
- Haarweg (i.c.m. bermverharding)
- Oranjekanaal NZ Hooghalen/Zwiggelte is naar 2020 verschoven in verband met nadere maatregel studie.

Er zijn slijtlagen aangebracht op de De Palts (Mantinge) en Garmingerstukken (Garminge)

Bruggen

Kerncijfers

Midden-Drenthe beheert en onderhoudt als onderdeel van de infrastructuur 84 bruggen en duikers verspreid over de gemeente.

Soort	Aantal
Beweegbare bruggen over de Drentse Hoofdvaart	7
Vaste verkeersbruggen	21
Duikerbruggen	4
Voormalige beweegbare bruggen	8
Fiets- en voetgangersbruggen	36
Duikers	8
totaal	84

Vervangingswaarde: € 18 miljoen

Voor regulier onderhoud wordt het budget in de begroting ingezet. Voor ingrijpend onderhoud, renovaties en vervanging worden aparte kredieten aangevraagd.

In 2018 en 2019 zijn er drie nieuwe fiets/voetgangersbruggen bijgekomen i.v.m. nieuw aan te leggen projecten, zoals fietspaden.

Budgetten (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2018	Raming 2019	Werkelijk 2019
Exploitatiebudget regulier onderhoud	116	177	154
Bedrag voor vervanging bruggen (investering)	368	320	257

Uitgevoerde werkzaamheden regulier onderhoud

- herstelwerkzaamheden bruggen en beschoeiingen
- conservering brugleuningen
- reparatie betonrot
- schoonmaken bruggen
- reparaties houten brugdekken
- aanbrengen slijtlagen op brugdekken, diverse bruggen
- vervanging en reparatie van een steigers
- reparatie nabij landhoofden.

Deze bovengenoemde werkzaamheden zijn grotendeels uitgevoerd, volgens de inspectie rapporten en eigen visuele inspectie. Vooral is er in 2019 geïnvesteerd in onderhoud steigers.

Reconstructie en vervanging bruggen

In 2017 is het beleid onderhoud wegen en bruggen vastgesteld. Hier komen diverse projecten uit voort voor 2018 en verder. In 2019 zijn de projecten voor reconstructie en vervanging bruggen van 2018 afgerond, behalve de Tentingerdraai brug. In 2019 is een krediet beschikbaar gesteld van € 61.200 voor het vervangen van twee fiets/voetgangers bruggen. Hier is één brug vervangen en de brug Carry van Bruggenstraat nog niet, i.v.m. met nieuwbouwproject Elzenlaan.

Riolering

Op grond van de Wet milieubeheer rust op de gemeente de zorgplicht voor een doelmatige inzameling en transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt binnen haar grondgebied. Verder is in de Waterwet geregeld dat de gemeente de zorgplicht heeft voor de doelmatige inzameling en transport van afvloeiend hemelwater. Ook is in de Waterwet geregeld dat de gemeente maatregelen moet treffen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming te voorkomen of te beperken voor zover doelmatig (Grondwaterzorgplicht).

Om aan de zorgplichten te voldoen zijn diverse voorzieningen (systemen) aangelegd. De gemeente dient de voorzieningen adequaat te beheren voor zover de gemeente beheerder is. Hoe de gemeente de voorzieningen beheert en financiert legt zij vast in een gemeentelijk rioleringsplan. Het Watertakenplan 2016-2021 is van toepassing.

Rioolheffing

De exploitatielasten voortvloeiend uit het rioleringsplan worden gedekt uit de rioolheffing. Uitgangspunt bij vaststelling van de rioolheffing is dat zij kostendekkend moet zijn. Op grond hiervan is de rioolheffing voor de looptijd van het Watertakenplan 2016-2021 vastgesteld op € 238,50.

Budgetten (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2018	Raming 2019	Werkelijk 2019
Bedrag voor onderhoud (excl. BTW)	738	946	1.069
Bedrag voor investeringen (excl. BTW)	485	3.210	417

Het budget voor investeringen 2019 is inclusief nog niet bestede kredieten uit voorgaande jaren. Ook in 2019 konden niet alle geplande werkzaamheden worden uitgevoerd. Vaak ligt daaraan ten grondslag dat de plannen op andere deelterreinen nog niet voltooid zijn. Een voorbeeld hiervan is de herinrichting van het tracé Oosteinde-Hoofdstraat-Westeinde in Westerbork. Tegelijk met de nieuwe herinrichting wordt ook de riolering vervangen.

Uitgevoerde werken in 2019

Er is ingezet op het vervangen en afkoppelen op diverse locaties. Naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden vonden onderstaande incidentele werkzaamheden plaats.

Investeringsen

Afkoppelen

In 2019 hebben we geen afkoppelprojecten gehad. Wel hebben de werkzaamheden voor het afkoppelen in Westerbork voorbereid. Deze werkzaamheden zullen in 2020 en 2021 uitgevoerd worden in combinatie met vervanging van het bestaande riool en de herinrichting.

Vervangen

We hebben dit jaar de riolering vervangen in de Brugstraat in Orvelte, de Lindelaan en het Van Veenspark in Smilde, in combinatie met wegenonderhoud.

Vervanging pompen en gemalen

Het nieuwe gemaal voor Lievingerveld hebben we gecombineerd met de optimalisering van het drukriool Lieving, Makkum en Holthe. Het vuilwater van het hele gebied sluiten we aan op de persleiding van het waterschap. Daarmee boeken we een winst op milieu en duurzaamheid.

Openbaar groen

Openbaar groen

De kaders voor het onderhoud van het openbaar groen zijn vastgelegd in het Landschapsbeleidsplan (buiten bebouwde kom) en Groenbeleidsplan (binnen bebouwde kom).

Landschapsbeleidsplan

In het Landschapsbeleidsplan (vastgesteld 2012) staat de gemeentelijke visie op het landschap in het buitengebied. Doel is onder meer om de verschillende landschapstypen te versterken. Voor het beheer van bermen, bomen, sloten en struiken zijn richtlijnen aangegeven.

Groenbeleidsplan

Het Groenbeleidsplan 2016-2025, vastgesteld in maart 2016, gaat over het groen binnen de bebouwde kommen.

Doel van het Groenbeleidsplan is een samenhangend beleid en beheer van het openbaar groen. Ook is aangegeven waar de groenstructuur versterkt zou kunnen worden. Het plan bevat naast algemene uitgangspunten en richtlijnen per kern een uitwerking met onder andere een groenstructuurkaart. Het versterken van de groenstructuur en renovatie van oudere plantsoenen gebeurt zoveel mogelijk met inspraak van bewoners. De huidige bomenverordening is in 2016 vastgesteld.

Groenonderhoud

Het areaal groen en het merendeel van de bomen is opgenomen in een geautomatiseerd beheerprogramma. Het groenonderhoud voor de hele gemeente wordt uitbesteed op basis van beeldprestatiebestekken. In dit bestek wordt de gewenste kwaliteit omschreven en wordt per m² afgerekend. Het werkvoorzieningsschap Stark voert de meeste werkzaamheden uit.

Eikenprocessierups

De voorlichting en bestrijding van de eikenprocessierupsen wordt steeds intensiever. Er wordt steeds meer ingezet op preventieve bestrijding:

- Preventieve bespuitingen met biologische middelen.
- Natuurvriendelijke maaibeeld.
- Omvormen gazons en berm na bloemenweides.

Toch moeten wij rekening houden dat de hinder de komende jaren nog zal toenemen.

Planmatig boombeheer

In onze buitenruimte staan ruim 45.000 bomen. Om deze bomen goed en veilig te kunnen beheren worden de bomen periodiek geschouwd. Door de leeftijdsopbouw van ons bomenbestand bestaat de komende jaren een hoger onderhoudsbehoefte. Om dit beter inzichtelijke te maken gaan wij het boombeheer planmatig gaan aanpakken.

Budgetten (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2018	Raming 2019	Werkelijk 2019
Bedrag voor onderhoud	2.559	2.763	2.758
Bestedingsplan	8	0	0

Dit betreffen de kosten van onderhoud bermen en wegbeplanting, kerntaken landschap en bossen, plantsoenen en wandelpaden en kerntaken groenvoorziening.

Uitgevoerde werken in 2019

De belangrijkste activiteiten zijn groenonderhoud (o.a. grasmaaien, onkruidbeheersing, snoei) boominspecties, bestrijding eikenprocessierups, inzaaien bloemenweides, bermonderhoud en bermbeheer, uitvoering bomenplan Schapendrift, voorbereiden groenplan Westerbork, voorbereiden bloemenmengsels 2020 en meer beheer gericht op natuurvriendelijke en bloemrijke bermen en gazons.

Openbare verlichting

Kerncijfers

Areaal	aantal
Lichtmasten:	8.250 stuks
• waarvan met LED-verlichting	1.981 stuks
Elektriciteitsverbruik per jaar:	
• 2013	1.092.800 kWh
• 2014	1.055.600 kWh
• 2015	1.008.700 kWh
• 2016	1.130.100 kWh
• 2017	972.700 kWh
• 2018	976.400 kWh
• 2019	995.988 kWh

Vervangingswaarde € 8 miljoen.

De oorzaak van de toename in energieverbruik is onduidelijk. Enexis is op de hoogte gesteld dat het energieverbruik niet in verhouding staat tot eerdere verrekeningen. Enexis heeft aangegeven dat ze zijn overgegaan op een nieuw systeem/berekeningsmethodiek. De verschillen zijn onderkent maar de oorzaak is nog niet achterhaald.

Ambities voor het begrotingsjaar

Het beleidsplan Verduurzaming openbare verlichting is in 2013 vastgesteld.

Bij verduurzaming van de verlichting is er aandacht voor de volgende aspecten:

- Gelijkmaticheid van de verlichting
- Verlichtingssterkte
- Energiebesparing
- Lichthinder, lichtvervuiling en duisternis en materialisatie

Binnen bestaande budgetten is ruimte voor de uitvoering deze maatregelen.

Budget (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2018	Raming 2019	Werkelijk 2019
Exploitatiebudget voor onderhoud	256	283	265
Uitvoering beleidsplan	42	174	55

Realisatie 2019

Vanuit de planperiode 2013 tot 2023 zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Een groot deel van het vervangingsplan 2018 is uitgevoerd in 2019. Er zijn circa 100 armaturen vervangen.
- Er zijn in 2019 ook ruim 30 masten vervangen vanuit het vervangingsplan 2018.

- In 2018 zijn de werkzaamheden van de externe beheerspartijen minimaal geweest en moeizaam op gang gekomen. Het vervangingsplan 2018 is voor wat betreft de uitvoering vertraagd en voor een groot deel uitgevoerd in 2019. Met het vervangingsplan 2019 is een start gemaakt maar de uitvoering ervan loopt door in 2020.
- Conform vervangingsplan 2019 worden er 150 masten en 175 armaturen vervangen.
- Herstelwerkzaamheden aan openbare verlichting en kleine vervangingen en reparaties zijn gewoon uitgevoerd.
- Het statisch dimmen van armaturen gebeurt doorlopend, na vervanging van armaturen.
- Op enkele plaatsen is de kom indicatie-verlichting verwijderd.

Speelvoorzieningen

Met de speelvoorzieningen in buurten, dorpen en op schoolpleinen, stimuleren we kinderen om buiten te spelen, op een eigen plek elkaar te ontmoeten en zelf de wereld om zich heen te laten ontdekken. Bewonersparticipatie is een belangrijk onderdeel daarbij.

Het aantal speeltoestellen in de gemeente is circa 850 stuks (inclusief schoolpleinen) verdeeld over 139 locaties.

Beleidsplan speelvoorzieningen 2011-2020

In 2011 is het beleidsplan voor de speelvoorzieningen in Midden-Drenthe 2011-2020 vastgesteld. Gestreefd wordt naar een verbetering van de spreiding van de speelvoorzieningen, waarbij gekeken wordt naar het aantal kinderen in een buurt of dorp en hun leeftijd. Het beleid is gericht op het stimuleren van de lichamelijke en sociale ontwikkeling van kinderen. Vooral voor de groep van 9-14 jaar worden naar aanleiding van het beleidsplan meer voorzieningen gerealiseerd. Daarnaast willen we ook de betrokkenheid van bewoners bij hun buurt en het omzien naar elkaar stimuleren.

Bewonersparticipatie

De realisatie van speelvoorzieningen in buurten en dorpen vindt in Midden-Drenthe in principe slechts plaats wanneer vrijwilligers bereid zijn het dagelijkse beheer en het klein onderhoud van de speelvoorziening op zich te nemen. Groot onderhoud, vervangingen en veiligheidsinspecties worden gedaan door de gemeente. Afspraken hierover zijn vastgelegd in een overeenkomst. Speeltuinoverleg Midden-Drenthe behartigt de belangen van de speeltuinvrijwilligers. De vrijwilligersorganisatie ontvangt een bijdrage voor beheer, onderhoud en activiteiten. De bijdrage is mede afhankelijk van het aantal toestellen.

Schoolpleinen

In 2014 zijn overeenkomsten voor onbepaalde tijd gesloten met destijds stichting OBOMD en COG Drenthe (nu Kits Primair en CKC). Alle schoolpleinen bij de reguliere basisscholen zijn openbaar toegankelijk en vallen onder het speelvoorzieningenbeleid. Er zijn afspraken gemaakt over onder meer aansprakelijkheid, aantal toestellen en onderhoud.

Veiligheid

Op speelvoorzieningen is het Warenwetsbesluit attractie- en speeltoestellen van toepassing. Op grond van dit besluit is de beheerder verplicht de toestellen goed te onderhouden. In een logboek moeten per toestel gegevens m.b.t. onderhoud, inspecties, vervanging onderdelen, reparaties en ongevallen worden bijgehouden.

VN-verdrag handicap

In 2019 zijn afspraken gemaakt over een inclusieve samenleving waarin iedereen kan meedoen en niemand wordt gediscrimineerd of uitgesloten. In 2019 is in Smilde in samenwerking met Joyce House een speeltuin aangelegd die volledig toegankelijk is voor iedereen. Dus ook voor kinderen met een beperking. Er zijn speeltoestellen geplaatst waarvan iedereen gebruik kan maken.

Data beheer

Alle speelvoorzieningen, contracten, inspecties, etc. zijn in een beheerssysteem ondergebracht. Dit systeem (ABS) is gekoppeld aan Midnet. Hierdoor kan op een vlotte manier inzicht worden verkregen op het onderhoud en maatregel van elke speeltoestel.

Budget (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2018	Raming 2019	Werkelijk 2019
Bedrag voor onderhoud en reparatie zandbakken en speeltoestellen	209	187	140
Investering	0	0	0

Uitgevoerde werken in 2019

Het budget is besteed aan onderhoud en vervanging van de speeltoestellen, ondergronden en zandbakken door de gemeente. Ook is een subsidie aan de speeltuinverenigingen verstrekt. Daarbij wordt kritisch gekeken naar vervanging en naar het vastgestelde beleidsplan en de daarin vastgestelde normen. Werkzaamheden zijn altijd in overleg met de vrijwilligersorganisaties. Bij grotere projecten is er overleg met de buurt.

Projecten die in 2019 zijn gerealiseerd:

- Beilen: upgrade van de speeltuin in Speenkruid
- Beilen: aanleg disc golf en meerdere speelvoorziening in park Beilen-west (Grote Drift, Lijsterlaan)
- Hijken: renovatie speeltuin 't Hiekernust aan de Hofkamp
- Orvelte: realisatie nieuwe speeltuin aan de Flintenweg
- Smilde: renovatie van de speeltuin "de Kleine Molen" aan Koningsspil/Wiekenas
- Wijster: upgrade van de speeltuin in De Goorns/De Steeg
- In meerdere speeltuinen zijn als gevolg van technische veroudering toestellen vervangen.

Alle projecten zijn met inzet van bewoners gerealiseerd.

Projecten gestart in 2019 en uitvoering in 2020:

Een aantal projecten zijn gestart in 2019 maar nog niet afgerond. De uitvoering ervan gaat in 2020 plaatsvinden. Dit zijn onder andere de speelvoorzieningen:

- Smilde, prinses Margrietschool (plaatsen van diverse nieuwe speeltoestellen)
- Oranje, renovatie speeltuin bij buurthuis Oranje (planvorming)
- Drijber, CBS Drijber vervangen van enkele toestellen door technische veroudering (planvorming)
- Smilde, evenemententerrein aan de Molenwijk fase II (uitvoeren)

Gemeentelijke gebouwen

Het beheer en reguliere onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is een veelomvattende activiteit. De financiële middelen die hier jaarlijks voor nodig zijn worden betaald uit het aanwezige budget onderhoud gemeentelijke gebouwen. Indien het budget niet toereikend is, dan wordt het overige onttrokken aan de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen. Een overschot wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Om de kosten van het onderhoud zo laag mogelijk te houden is er binnen het vastgestelde onderhoudsbeleid voor gekozen om per soort gebouw onderhoudsniveaus te hanteren (collegebesluit van 16 september 2008).

Per gebouw is het onderhoudsniveau vastgelegd:

- a. hoog onderhoudsniveau: gemeentehuis
- b. gemiddeld onderhoudsniveau: overige gebouwen
- c. redelijk onderhoudsniveau: werkplaatsen en stallingsruimten

Voor enkele categorieën gebouwen gelden naast het onderhoudsbeleid enkele aanvullende/afwijkende regels:

Sportaccommodaties

In de gemeente bestaat tussen de sportaccommodaties verschil in exploitatie en beheer. Naast de accommodaties die wij zelf exploiteren zijn er (deels) verzelfstandigde accommodaties.

Laatstgenoemde categorie ontvangt van ons een bijdrage in de exploitatiekosten. De bijdragen worden jaarlijks geïndexeerd op basis van een vooraf afgesproken set van indexcijfers. Voor 2019 bedraagt de index 1,98%. Het betreft de volgende accommodaties:

Bedragen x € 1.000

Exploitatiekosten verzelfstandigde accommodaties	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Sportcomplex Hooghalen	36	37	37
Sportcomplex Noord-West Beilen	62	54	64
Sportcomplex Wijster	46	47	47
Korfbalaccommodatie Beilen	11	11	11
Tennisbanen Beilen	11	11	11
Tennisbanen Smilde	11	11	11
Tennisbanen Westerbork	9	10	10
Sportcomplex Smilde	8	9	9

Dorpshuizen

De koersnotitie Dorpshuizen Midden-Drenthe uit 2004 bevat onder meer de volgende afspraken:

- a. Klein en preventief onderhoud komt voor rekening van het dorpshuisbestuur.
- b. Groot onderhoud wordt uitgevoerd en georganiseerd door de dorpshuisbesturen. De kosten komen voor rekening van de gemeente. Bij gecombineerde dorpshuizen (en school: Balinge) vindt een verrekening plaats. De financiële bekostiging vindt plaats vanuit het budget onderhoud gemeentelijke gebouwen.
- c. De gemeente levert een bijdrage van maximaal 50%, tot een maximum van € 100.000 in de verbouwkosten voor functionele aanpassingen (50% regeling). De financiële dekking moet dan plaatsvinden vanuit de bestedingsruimte.

Aula's

In het kader van de harmonisatie zijn het beheer en het klein onderhoud van de aula's in Westerbork en Smilde overgedragen aan de betreffende aulaverenigingen. Wij blijven eigenaar van de gebouwen. Eigendom, beheer en onderhoud van de aula in Beilen was en blijft in handen van de stichting. Voorafgaand aan de harmonisatie zijn de drie de aula's in 2006 / 2007 toekomstbestendig gemaakt. Voor het groot onderhoud van de aula's geldt de 'dorpshuizenconstructie'. De vereniging / stichting zorgt er in overleg met de gemeente voor dat het groot onderhoud wordt georganiseerd en uitgevoerd. De kosten zijn voor rekening van de gemeente. De financiële bekostiging vindt plaats vanuit het budget onderhoud gemeentelijke gebouwen.

Uitgevoerde werken in 2019

Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen vindt plaats op basis van de betreffende geactualiseerde jaarschijf uit het meerjarenonderhoudsprogramma (o-prognose).

In de basis begroting 2019 was voor de uitvoering van diverse onderhoudsmaatregelen een bedrag van € 566.132 opgenomen. Bij de voorjaarsnota is dit verhoogd met € 76.550 en bij de najaarsnota met € 96.726. In het totaal was € 739.408 beschikbaar voor onderhoud. Hiervan is € 511.402 werkelijk besteed. Het verschil is € 228.006 (€ 739.408 - € 511.402), waarvan € 62.501 is toegevoegd aan de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen.

Verloop bestemmingsreserve onderhoud gebouwen 2019 (Bedragen x € 1.000)				
	Saldo 1-1-2019	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2019
Bestemmingsreserve	528	62	0	590

De werkelijke uitgaven bedroegen € 458.000. Gespecificeerd ziet het er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

Uitgaven onderhoud gebouwen	Werkelijk 2018	Begroet 2019	Werkelijk 2019
Sportcomplexen	23	38	11
Sporthallen	78	114	70
Gymlokalen	52	101	60
Zwembaden	66	100	109
Dorpshuizen	51	80	71
Woningen	5	17	8
Baaruhuisjes	1	13	8
Aula's	4	44	1
Brandweerkazernes	6	29	13
Gemeentehuis	83	124	94
Multifunctionele accommodaties	17	40	34
Werkplaatsen	14	31	27
Diversen	2	10	7
Totaal	402	741	513

- Op de post Sportcomplexen is minder uitgegeven dan geraamd, omdat de bovenramen van de kantine van sportcomplex Perkenslag nog vervangen moeten worden. Dit is uitgesteld tot het voorjaar van 2020.

- Op de post Sporthallen is minder uitgegeven dan geraamd, omdat een aantal werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2020 en later.
- Op de post Gymlokalen is in 2019 minder uitgegeven dan geraamd omdat de een aantal werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2020
- Op de post Zwembaden is meer uitgegeven dan geraamd, vanwege legionella maatregelen in zwembad "De Peppel".
- Op de post woningen is minder uitgegeven om het buitenschilderwerk van tramweg 40 is doorgeschoven naar 2020
- Op de post Aula's is minder uitgegeven dan geraamd omdat de dakrenovatie van het mortuarium in Westerbork is doorgeschoven naar het voorjaar van 2020 .
- Op de post Brandweerkazernes is minder uitgegeven dan geraamd, omdat een aantal werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2020.
- Op de post Gemeentehuis is minder uitgegeven om het geplande binnenschilderwerk voorlopig niet wordt uitgevoerd vanwege het huisvestingsonderzoek.
- Op de post multifunctionele accommodaties is minder uitgegeven dan geraamd omdat het buitenschilderwerk van MFA Westerbork is doorgeschoven naar het voorjaar van 2020.

Bedrijfsmiddelen

Om de bedrijfsvoering van de organisatie zo optimaal te kunnen uitvoeren beschikken wij over goed functionerende bedrijfsmiddelen. Het betreft materieel voor wegen en groen, automatisering, facilitair en materiaal voor sport- en welzijnsaccommodaties.

Hiervoor beschikken wij over een geactualiseerde meerjarig vervangingsschema. Hierin staan alle vervangingen van onze bedrijfsmiddelen meerjarig gepland.

Verloop van de beschikbare middelen voor vervangingen.

Vervangingsgroep	Besteed in 2018	Beschikbaar in 2019	Besteed in 2019	Restant
Automatisering	221	462	79	383
Dienstverleningsprogramma	207	210	183	27
Materiaal team buitendienst	479	708	543	165
Sport	27	240	50	190
Totaal investeringen	934	1.620	855	765

De uit deze investeringen en de oude niet afgeschreven investeringen voortvloeiende kapitaallasten worden ten laste gebracht van de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen. Vanuit de exploitatie wordt jaarlijks een bedrag toegevoegd aan de bestemmingsreserve. Hiermee kunnen wij de jaarlijkse schommelingen in de kapitaallasten opvangen.

Gerealiseerde vervangingen in 2019

Bij Automatisering is naast een aantal kleine bestedingen de software van het pakket GBA geüpdatet, werkplekken ingericht en vernieuwd en de hardware van het rekencentrum is gedeeltelijk vervangen. Onder het dienstverleningsprogramma is invulling gegeven aan het afronden van de inrichting hal gemeentehuis en aan de gegevensdistributie.

Bij de buitendienst zijn naast diverse kleinen vervangingen 8 zoutstrooiers, 1 pick-up, 1 opraapwagen, 1 bermfrees en 1 afzet aanhanger met kraan vervangen.

Bij sport zijn naast diverse kleinen vervangingen het les- en speelmateriaal bij de zwembaden de Peppel in Beilen en de Smelte in Smilde vervangen en is in 2019 een begin gemaakt met de vervanging van de zoutelektrolyse in het zwembad de Smelte.

Verloop bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen 2018 (Bedragen x € 1.000)				
	Saldo 1-1-2019	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2019
Bestemmingsreserve	930	695	565	1.060

Financiering (Treasury)

In de begroting en in de jaarrekening is een paragraaf financiering opgenomen met als doel het treasurybeleid van de gemeente in beeld te brengen. In de begroting komen de concrete beleidsplannen aan de orde, terwijl in het jaarverslag de realisatie van de het beleid wordt beschreven.

De gemeentelijke treasuryfunctie omvat het financieren van gemeentelijk beleid (de programma's) en het uitzetten van geldmiddelen die we niet direct nodig hebben.

De treasuryfunctie binnen onze gemeente houdt voornamelijk in:

- het tijdig aantrekken van voldoende financiële middelen om de programma's uit te kunnen voeren (beschikbaarheid);
- het beheersen van de risico's verbonden aan de treasuryfunctie (risico minimalisatie);
- het zoveel mogelijk beperken van de rentekosten (renteoptimalisatie);
- het beperken van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities (kosten minimalisatie).

Beleidskader

De Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO) geeft de kaders aan waarbinnen decentrale overheden de treasuryactiviteiten moeten uitvoeren. Het doel hiervan is de bevordering van een gezonde financiering, het bijdragen aan het behouden van de goede kredietwaardigheid en de handhaving van de positie van decentrale overheden op de kapitaalmarkt.

Gemeente Midden-Drenthe heeft geen treasurystatuut. Het financieringsbeleid is vastgelegd in de 'Financiële verordening gemeente Midden-Drenthe ex artikel 212 Gemeentewet' van 15 december 2016. Met de verordening stelt de raad op hoofdlijnen de spelregels voor het financiële beleid, de financiële organisatie en het financiële beheer vast. In artikel 14 wordt de financieringsfunctie behandeld. Dit zijn de uitvoeringsregels van het treasurybeleid. Hierin is opgenomen dat in principe geen geldleningen worden verstrekt. Het verstrekken van geldleningen kan slechts geschieden nadat de gemeenteraad hierover is gehoord en de publieke taak wordt gediend. Aan het verstrekken van leningen en garanties worden nadere voorwaarden verbonden.

De provincie houdt toezicht op de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente op basis van de gegevens die worden verstrekt uit hoofde van de Wet FIDO.

Marktontwikkeling en rentevisie

Bepalend voor de ontwikkelingen van de korte rente is het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). Doelstelling is om de inflatie onder de 2% per jaar te houden. Daarnaast verzorgt de ECB onder andere de uitgifte van bankbiljetten, verricht de ECB valutamarktoperaties en probeert de ECB een goede werking van het internationale betalingsverkeer te bevorderen. Op 10 maart 2016 verlaagde de ECB de reffirente (herfinancieringsrente) voor het laatst met vijf honderdste procent naar 0,000%.

De lange rente (20 jaar) is eind 2019 0,7 (was eind 2018 1,25%) en is in relatie tot de korte rente relatief hoog. Dit wordt vooral veroorzaakt door de opslag (risicopremie) die door de marktpartijen wordt

verdisconteerd in het rentetarief. We hebben voor het laatst per 1 november 2017 een langlopende geldlening afgesloten van € 2,75 miljoen voor 20 jaar tegen een rente van 1,29%.

Omslagpercentage

In de kapitaallasten wordt het omslagpercentage gehanteerd.

Dit percentage komt tot stand door alle rentekosten in een jaar op te tellen en te delen door de boekwaarde van de investeringen per 1 januari 2019.

Totale rentekosten in 2019:		
- Boeterente + transitorische rente		memorie
- Rente langlopende geldleningen		1.197.502
- Rente waarborgsommen		311
- Rente tekort financieringsmiddelen over € 7 miljoen, kasgeldlimiet (0%)	0,00%	36.479-
- Rente tekort financieringsmiddelen	1,75%	12.470
- Rente eigen financieringsmiddelen	1,98%	1.325.778
(gewogen % over de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen)		2.499.582

Van deze rentekosten moet nog wel de rente van de kapitaalverstrekkingen worden afgetrokken, zoals voor de bouwgrondexploitatie en de andere verstrekte geldleningen.

Rente kapitaalverstreking aan:	
- investeringen met een vast rente percentage	244.403
- investeringen met een omslag percentage	2.255.179

De totale boekwaarde van de investeringen bedroeg per 1 januari 2019 € 84.440.000.

Als je de boekwaarde van de kapitaalverstrekkingen per 1 januari 2019 hiervan aftrekt blijft er een boekwaarde van € 69.548.000 over voor het omslagpercentage.

In schema ziet dit er als volgt uit:

Boekwaarde:			
Boekwaarde investeringen per 1 januari:			84.440.562
Af: Boekwaarde kapitaalverstrekkingen:			
investeringen met een vast rente percentage:	Rente	BW	14.892.455
Bouwgrondexploitatie	1,23%	131.194	10.679.110
Geldleningen particulieren + Breedband		37.341	2.616.128
Geldlening aan WBV Smilde		75.868	1.597.217
		244.403	14.892.455
investeringen met een omslag percentage			69.548.108

De berekening van de omslagpercentage wordt dan de totale rentekosten gedeeld door de boekwaarde per 1 januari 2019:

Omslagpercentage:			
		2.255.179	
	1% van	69.548.108	
Omslagpercentage			3,24
Omslagpercentage afgerond			3,00

Het omslagpercentage komt uit op 3,24. Bij de begroting hadden we het percentage afgerond op 3%. Dit betekent dat er een renteresultaat is van ruim € 168.000 negatief.

Renteresultaat:	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	2.255.179
In werkelijkheid toegerekende rente (renteomslag)	2.086.443
Renteresultaat	-168.736

Rentepercentage voor de bouwgrondexploitatie

De methode voor het hanteren van het rentepercentage voor de bouwgrondexploitatie is als volgt. Het gewogen gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille van de gemeente naar verhouding Vreemd Vermogen / Totale Vermogen zonder de projectfinanciering.

Eigen vermogen:	
de stand van het eigen vermogen per 01-01-2019	36.213.000
de stand van het vreemd vermogen per 01-01-2019	59.334.065
de verhouding VV/TV	62%
het gewogen gemiddelde rentepercentage over het VV	1,23%

In de begroting is rekening gehouden met een percentage van 2,11.

Rente over de eigen financieringsmiddelen

De BBV geeft de mogelijkheid om de zogenaamde bespaarde rente ten gunste te brengen van de exploitatie. Met de bespaarde rente wordt bedoeld de rente die bespaard wordt, omdat we reserves en voorzieningen hebben. Hiervoor hoeven we geen langlopende geldleningen aan te trekken. De rente over de eigen financieringsmiddelen wordt bepaald door het gewogen percentage over de lang en de kort aangetrokken financieringsmiddelen.

Te betalen rente:	
de te betalen rente bedraagt over de langlopende geldleningen	1.197.814
de te betalen rente over de kasgeldleningen	-24.009
de totale te betalen rente bedraagt	1.173.804
het te betalen gemiddelde rentepercentage over het VV	1,98%

In de begroting is rekening gehouden met een percentage van 3,37. Dit percentage hebben we aangehouden.

Renteresultaat

In onderstaand schema is te zien op welke wijze het renteresultaat op het taakveld treasury is berekend.

Renteschema t.b.v. de paragraaf financiering		
a de externe rentelasten over de korte en lange financiering		1.173.804,00
b de externe rentebaten	-/-	0,00
Saldo rentelasten en rentebaten		1.173.804,00
c1 De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend:	131.194	
c2 De rente van de projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	113.209	
	244.403	-244.403
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		929.401
d1 Rente over eigen vermogen		
d2 Rente over voorzieningen		1.325.778
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		2.255.179
e De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	2.086.443
f Renteresultaat op het taakveld treasury		-168.736

Verwachte liquiditeitsontwikkeling

Financieringsstructuur

De rentekosten worden berekend met gedeeltelijk een vast percentage en gedeeltelijk met een omslagpercentage. Dit is afhankelijk van de investering die gedaan is. Normaal gesproken wordt gerekend met het omslagpercentage.

Per 1 januari 2019 was er sprake van een financieringstekort van € 14 miljoen. Het financieringstekort wordt gefinancierd met kort geld.

De rentekosten waren in 2019 € 2,5 miljoen, terwijl er € 2,75 miljoen in de primitieve begroting geraamd was.

Risicopositie

Onder financiële risico's vallen renterisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en koersrisico's. De Wet FIDO geeft een aantal verplichte elementen aan die het risico beperken. Een belangrijke eis uit de Wet

FIDO is dat de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke staak dient en dat het beheer prudent, oftewel verstandig, moet zijn.

We kennen zogenoemde vlottende en vaste schulden. Vlottende schulden zijn de schulden die wij op korte termijn moeten aflossen. Ieder jaar worden deze bij de jaarrekening verantwoord in de balans. We hebben de mogelijkheid om daggeld/week- en maandleningen af te sluiten waarmee we onze liquiditeitspositie op korte termijn in stand kunnen houden. Volgens de Wet FIDO is een lening met een looptijd langer dan 1 jaar een langlopende geldlening. Het aantrekken van kortlopende gelden vindt plaats binnen de hiervoor in de Wet FIDO gestelde normen (renterisiconorm).

Gemeente Midden-Drenthe maakt geen gebruik van derivaten.

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het risico van een rentewijziging bij herfinanciering. De beheersing bestaat eruit dat de herfinanciering gelijkmatig gespreid moet worden. In enig jaar mag over niet meer dan 20% van de totale leningenportefeuille renteherziening plaatsvinden.

De onderstaande tabel geeft het verwachte verloop voor 2019-2022 van de renterisiconorm.

Stap	Variabelen renterisiconorm	2019	2020	2021	2022
(1)	Renteherzieningen	-	-	-	
(2)	Aflossingen	3.494	3.498	3.475	3.475
(3)	Renterisico (1+2)	3.494	3.498	3.475	3.475
(4)	Renterisiconorm	14.690	14.690	14.690	14.690
(5a) = 4>3	Ruimte onder renterisiconorm	11.196	11.192	11.215	11.215
(5b) = 3>4	Overschrijding renterisiconorm				
	Berekening renterisiconorm				
	Begrotingstotaal jaar T	73.454			
(4a)	Percentage	20			
(4b)	Regeling				
	Renterisiconorm jaar T	14.690			
(4)	= 4a*4b/100				

Het begrote lastentotaal voor 2019 is € 73,5 miljoen, waarmee de renterisiconorm op € 14,7 miljoen uitkomt (20% van € 73,5 miljoen).

Conclusie:

Het renterisico op de vaste schuld is in 2019 onder de renterisiconorm gebleven.

Leningenportefeuille

Onze langlopende leningenportefeuille had op 1 januari 2019 een schuldrestant van € 35,1 miljoen. De gemiddelde rente op de leningenportefeuille bedraagt in 2019 3,5%. Omdat we dit jaar aflossingen hebben gedaan van € 3,5 miljoen, is de schuldrestant op 31 december 2019 € 31,7 miljoen. De BNG bank is de grootste geldverstrekker.

De leningenportefeuille van de gemeente ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Saldo op 1-1-2019	Opgenomen geldleningen	Aflossingen	Saldo op 31-12-2019	Rente	Gemiddeld %
1. Leningen BNG	30.952	-	3.222	27.730	1.075	3,47
2. Leningen overige banken	4.246	-	272	3.974	122	2,88
3. Leningen pensioenfondsen	-	-	-	-	-	-
4. Overige leningen	-	-	-	-	-	-
	35.198	-	3.494	31.704	1.197	3,4

Kasgeldlimiet

Regelmatig stellen we liquiditeitsprognoses op. Op basis van deze prognoses trekken we leningen aan.

Het is voor de gemeente niet meer mogelijk om overtollige gelden uit te zetten bij banken. Deze overtollige gelden moeten verplicht worden overgeboekt naar het Rijk. Op het moment dat we de gelden weer nodig hebben, wordt het teruggeboekt. Dit noemen we schatkistbankieren.

De kasgeldlimiet is een percentage van 8,5% van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal 2019 bedraagt € 73,5 miljoen, waarmee de kasgeldlimiet uitkomt op € 6,2 miljoen.

Over 2019 betekent dit dat de gemeente gemiddeld per kwartaal maximaal € 6,2 miljoen aan kortlopende gelden mag opnemen. Dit is een totaalbedrag voor alle rekening-courantsaldi bij de banken samen, inclusief de opgenomen kortlopende geldleningen. Komt de gemeente voor een periode langer dan drie kwartalen boven dit bedrag, dan moet dit worden omgezet in een langlopende lening.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet een wisselend beeld laat zien. In de eerste twee kwartalen is het limiet overschreden. Deze overschrijding valt echter binnen de gestelde regels door de wet Fido (maximaal drie opvolgende kwartalen).

In april 2020 is een langlopende geldlening aangetrokken van €25 miljoen, waarmee het overschreden kasgeldlimiet is rechtgetrokken. De langlopende geldlening bestaat uit €7 miljoen met een looptijd van 10 jaar en €18 miljoen met een looptijd van 40 jaar.

Onderstaande tabel geeft het verloop van de kasgeldlimiet weer (x € 1.000):

Stappen (1-4)	schuld	middelen	overschot middelen(-)
(1) - (2) = (3)			
Ultimo kwartaal 1	30.550	18.332	-12.217
Ultimo kwartaal 2	29.096	19.794	-9.303
Ultimo kwartaal 3	21.811	17.605	-4.206
Ultimo kwartaal 4	17.796	11.737	-6.059
(4) gemiddelde van (3)			-7.946
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
-5	kasgeldlimiet (KGL)		6.244
(6a) = (5>4)	ruimte onder de KGL		
(6b) = (4>5)	overschrijding van de KGL		1.703
Berekening kasgeldlimiet (5)			
-7	Begrotingstotaal		73.454
-8	Percentage regeling		8,5
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		6.244

Bedrijfsvoering

Het gaat bij bedrijfsvoering om het antwoord op de vraag: hoe richt het college de ambtelijke organisatie zo in, dat die de beleidsdoelen realiseert, zo effectief en efficiënt mogelijk.

Daarbij gaat het allereerst om de mensen, de medewerkers. Zij zijn het belangrijkste kapitaal van de organisatie. Hun handelen is het meest bepalend voor succes. Daaraan geven we verderop in deze paragraaf aandacht bij het onderdeel Organisatieontwikkeling.

Vervolgens gaat het er ook om hoe de organisatie als geheel de werkzaamheden heeft ingericht. De belangrijke werkprocessen liggen daarom schriftelijk vast.

Daarbij maken we onderscheid tussen primaire processen (het verlenen van uitkeringen, vergunningen e.d.) en ondersteunende processen (organisatieontwikkeling, personeelsbeleid, financiën e.d.).

In de paragraaf Bedrijfsvoering gaat het om een aantal van deze ondersteunende processen.

Taakveld overhead en verdeling apparaatskosten

Om de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en meer zeggenschap over die kosten te geven, is in de BBV bepaald dat in de begroting een apart overzicht opgenomen wordt van de overheadkosten.

Onder overhead vallen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product. Wanneer deze ondersteunende taken worden uitbesteed, behoren de uitbestedingskosten bedrijfsvoering tot de overhead.

Door deze definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden. Bijvoorbeeld de personeelskosten van de medewerkers van een bepaalde afdeling, rente- en afschrijvingslasten en andere kosten die direct verband houden met het betreffende taakveld.

De kosten van overhead worden verantwoord onder het programma Algemene middelen. Netto was de overhead € 974.000 hoger dan begroot.

Organisatieontwikkeling

2019 was een turbulent jaar voor de organisatie. In januari zijn de bevindingen van het organisatieonderzoek met de organisatie gedeeld. De kernboodschap was dat er stevige ingrepen noodzakelijk zijn om als organisatie weer duurzaam fit te worden.

In het voorjaar van 2019 heeft een interim-gemeentesecretaris/algemeen directeur de eerste stappen gezet tot verbetering van onze organisatie. Per oktober 2019 is de nieuwe gemeentesecretaris/algemeen directeur aangesteld, die hiermee verder is gegaan. Dit heeft onder andere geleid tot een nieuwe managementstructuur, zonder afdelingshoofden. Daarnaast is veel energie gestoken in het herstellen en oppakken van overlegstructuren op verschillende niveaus.

Ook is in 2019 het proces om te komen tot een bestuurlijke visie opgestart. Er is een kerngroep samengesteld die het visietraject organiseert. De bestuurlijke visie moet richtinggevend zijn voor de ontwikkeling en koers van de gemeente Midden-Drenthe voor een periode van ongeveer 10 jaar. Richtinggevend voor zowel bestuurlijke besluitvorming als ambtelijk handelen. De verwachting is dat dit proces in 2020 kan worden afgerond met een visie die aangeeft in welke richting de gemeente zich wil ontwikkelen, met voldoende ruimte om in de toekomst keuzes te kunnen maken in de wijze waarop hier invulling aan wordt gegeven.

Personeelsbeleid

Per 1 oktober is de nieuwe gemeentesecretaris gestart binnen de gemeente. Hij is verdergegaan met het Uitvoeringsprogramma en werkt aan de versterking en begeleiding van de ambtelijke organisatie. De eerste stap daarbij was om de basis op orde te krijgen. De gemeenteraad heeft daar ook middelen voor beschikbaar gesteld. Er is meer rust en duidelijkheid in de organisatie ontstaan.

Het jaar 2019 stond vanuit P&O voornamelijk in het teken van de implementatie van de Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren (Wnra). Voor alle medewerkers geldt per 1 januari 2020 het private arbeidsrecht (Burgerlijk wetboek in plaats van Bestuursrecht) en zij hebben allemaal een arbeidsovereenkomst conform het private arbeidsrecht ontvangen. Alle lokale personele regelingen zijn als gevolg van de Wnra op 1 januari 2020 van rechtswege afgelopen. De regelingen die wettelijk gezien mochten doorlopen zijn opgenomen in een Personeelshandboek, dat is vastgesteld door het College en vanaf 1 januari 2020 van kracht is. Sommige regelingen zijn technisch aangepast aan het nieuwe arbeidsrecht of aan de nieuwe cao Gemeenten of de nieuwe Ambtenarenwet 2017, die als gevolg van de Wnra ook op 1 januari 2020 ingingen.

In 2020 krijgt het project een vervolg door het evalueren en wijzigen van verouderde regelingen en het opstellen van ontbrekende regelingen. Daarnaast worden HR-werkprocessen verder aangepast.

Het plan van aanpak RI&E is definitief vastgesteld. Er is intern een arbo-coördinator aangesteld, die zorgdraagt voor de totstandkoming van het arbobeleid en toeziet op de implementatie van de acties die voortkomen uit het plan van aanpak. In 2020 zullen preventiemedewerkers aangesteld worden. Het ziekteverzuim is gedaald, van 6,15% in 2018 naar 5,86% in 2019. Dat laatste is ongeveer gelijk aan het landelijk gemiddelde.. Overigens is de bezetting licht gestegen: met 8 fte vergeleken met einde 2018.

Omdat onze gemeente zich als goed werkgever wil gedragen en zich realiseert dat zij een voorbeeldrol vervult, is in de tweede helft van 2019 invulling gegeven aan de Banen Afspraak Banen (BAB). Het doel is om uiteindelijk vijf medewerkers die behoren tot de doelgroep aan het werk te hebben binnen onze gemeente.

Omdat 2019 in het teken stond van WNRA, de verdere organisatieontwikkeling, de aanstelling van de nieuwe gemeentesecretaris, RI&E, schuift de voorgenomen invoering van strategische personeelsplanning (SPP) door naar 2020.

Financiën en controlling

De uitgangspunten voor het financiële beleid zijn vastgelegd in verschillende verordeningen en afspraken, zoals het coalitieakkoord 2018-2022 en de financiële verordening. In 2019 hebben er geen wijzigingen in het financiële beleid plaatsgevonden.

De nota reserves en voorzieningen is in 2019 geactualiseerd. Deze nota is primair bedoeld als kader stellend instrument voor de raad. In de nota zijn de definities en kenmerken van de reserves en voorzieningen nader beschreven. Dit betekent dat in de nota de (nieuwe) beleidsregels voor reserves en voorzieningen zijn vastgelegd, gebaseerd op de geactualiseerde juridische en financiële uitgangspunten en inzichten.

Communicatie

Ook in 2019 is onze communicatie-inzet gericht geweest op vroegtijdig, transparant en in heldere taal te communiceren met onze inwoners.

Maatwerk en middelen

Uitgangspunt daarbij is maatwerk: welk middel of welke middelen passen het beste bij het vraagstuk, het beoogde doel en de doelgroep. Middelen die we daarvoor ontwikkelen en inzetten zijn onder meer: het tijdschrift De Thuisblijver, flyers voor bijvoorbeeld minimaregelingen en het scheiden van afval, onze website en social media.

Direct duidelijk

Intern hebben we verder gewerkt aan de kwaliteit van onze schriftelijke communicatie. Daarmee sluiten we aan bij de campagne 'direct duidelijk' van het ministerie van BZK.

Participatie

Bij steeds meer planvorming zetten we inwonersparticipatie in. In het afgelopen jaar is op die manier gewerkt aan de Omgevingsvisie en de Duurzaamheidsvisie. Maar ook kleinere plannen zoals de gebiedsvisie de Haven hebben we samen met inwoners opgesteld.

Jongerenparticipatie

Ook zijn we aan de slag gegaan met jongerenparticipatie. Samen met vertegenwoordigers van de raad, van maatschappelijke organisatie en uiteraard jongeren, hebben we een set van tools gemaakt die we kunnen inzetten voor jongerenparticipatie.

Pers

Tot slot hebben we geïnvesteerd in de relatie met de regionale pers. Samen met het college hebben we verschillende informele bijeenkomsten en gesprekken gevoerd om ook 'buiten het nieuws om' met elkaar in contact te zijn.

Juridische zaken

Advisering

Zwaartepunt in deze taak is gevraagde en ongevraagde juridische advisering aan bestuur en organisatie, zowel op publiekrechtelijk als privaatrechtelijk terrein. In 2019 wordt ingezet op kwaliteitszorg om inzicht en daardoor meer grip te krijgen op eventuele juridische risico's. In 2019 was er een incidentele uitbreiding van het budget omdat er extra juridische kosten waren bij arbeidsrechtelijke kwesties vanwege de organisatieontwikkeling.

Bezwarencommissie

Het secretariaat van de commissie bezwaarschriften is een belangrijke taak inclusief de voorbereiding

op de advisering door de commissie aan het gemeentebestuur. In 2017 en 2018 zijn in totaal 110 respectievelijk 92 bezwaarschriften ontvangen. In 2019 zijn er 117 bezwaarschriften ontvangen waarvan er 59 op het gebied van het sociaal domein. De hoeveelheid ontvangen bezwaarschriften verschilt nogal van jaar tot jaar en wordt deels veroorzaakt door de inhoud van de genomen besluiten en deels door bijvoorbeeld nieuwe landelijke of gemeentelijke regelgeving, spraakmakende infra- of bouwprojecten of het uitvoeren van handhavingstrajecten.

In 2019 is voorafgaand aan de voortzetting van de bezwaarprocedure via de commissie bezwaarschriften zoveel mogelijk bekeken of er tegemoet gekomen kan worden aan het bezwaar. Dit kan verduidelijking of aanpassing van het besluit inhouden of zelfs tot intrekking van het besluit leiden. Met deze wijze van werken doen we nu ervaring op en we kijken of het aantal bezwaarschriften hierdoor ook gaat afnemen. Het blijft echter moeilijk om jaren met elkaar te vergelijken omdat het aantal ingediende bezwaarschriften en de inhoud van de besluiten waartegen ze zijn gericht per jaar zo verschilt.

Beroepszaken

Ook advisering van het gemeentebestuur over beroepszaken aanhangig bij een rechtbank, de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State en Centrale Raad van Beroep is een onderdeel van het werk bij juridische zaken.

Informatievoorziening

Informatievoorziening

Onze informatievoorziening is essentieel voor de dienstverlening naar onze inwoners en voor de interne bedrijfsvoering. Voor alles wat we als gemeente doen is informatie nodig. Op het gebied van ICT zijn er diverse landelijke ontwikkelingen en wetgeving waarop wij onze informatievoorziening moeten aanpassen. Wij spelen hier op in door deze naar onze eigen gemeentelijke praktijk te vertalen. Een belangrijke wettelijke verplichting waar we in 2019 aan hebben gewerkt is de Omgevingswet, waarbij het aansluiten op het landelijke digitale stelsel een randvoorwaarde is.

In onze organisatie vormt zaakgericht werken de basis achter onze dienstverlening en interne bedrijfsvoering. In 2019 is het initiatief genomen tot een onderzoek over de wijze waarop wij vorm geven aan zaakgericht werken. Dit onderzoek is begin 2020 uitgevoerd.

Als kleine gemeente kunnen we niet alles zelf doen daarom hebben we in 2019 nadrukkelijk gekeken bij welke initiatieven vanuit de VNG wij aan kunnen sluiten. Daarnaast zoeken we op het gebied van informatievoorziening ook de samenwerking met andere gemeenten in het noorden op.

Informatieveiligheid en privacy

Informatieveiligheid en privacy zijn cruciale randvoorwaarden in de dienstverlening richting onze inwoners en bedrijven. Hier zijn wij continue mee bezig, we streven naar maximale borging. Jaarlijks laten we een breed extern onderzoek uitvoeren naar de informatieveiligheid op een drietal aspecten: mens, processen en techniek. Ook in 2019 is dit onderzoek uitgevoerd en hebben we de nodige verbeteringen doorgevoerd. Daarnaast is in 2019 de ENSIA audit uitgevoerd. ENSIA is de verantwoordingssystematiek waarbij de toetsing van diverse aandachtsgebieden rondom informatiebeveiliging is samengevoegd en gestroomlijnd tot één audit, wat de efficiëntie ten goede komt. De horizontale verantwoording over informatieveiligheid sluit aan op de gemeentelijke planning en control-cyclus. Hierdoor hebben we meer overzicht over de informatieveiligheid van onze gemeente.

De Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) is in 2019 vervangen door de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dit vraagt ook van ons een aanpassing in de procedures rondom informatiebeveiliging. We werken aan het doorvoeren van deze wijzigingen. Bewustwording op het gebied van informatieveiligheid blijft een doorgaand proces. We hebben in 2019 de bewustwording binnen de organisatie verbeterd door bijvoorbeeld het aanpassen van het opleidingsmateriaal, teams extra te instrueren en nieuw beleid met betrekking tot clean desk te implementeren en controleren. Daarnaast is in 2019 een aanzet gemaakt om de functie van Functionaris gegevensbescherming, om ook vraagstukken omtrent privacy goed te kunnen behandelen, beter te borgen.

Archief

Sinds enkele jaren is de gemeente zelf verantwoordelijk voor het toezicht op de archiefzorg en voeren wij jaarlijks een zelftoets op het archief uit. Uit de zelftoets over 2018 bleek dat er nog een aantal verbeterlagen te maken zijn op het gebied van archiefzorg. Om de benodigde verbeteringen te realiseren is er eind 2019 een medewerker aangetrokken.

Inkoop

In 2019 lag de focus op de verdere professionalisering van inkoop met aandacht voor rechtmatig en doelmatig inkopen en aanbesteden. Hiervoor zijn in 2019 de volgende zaken uitgevoerd:

- Er zijn 8 Europese en Nationale aanbestedingen en diverse meervoudige onderhandse aanbestedingen uitgevoerd;
- Het doorlopen van de inkoopcyclus;
- Het doorontwikkelen en starten met de implementatie van een digitaal inkoopproces;
- Blijvend aandacht besteden aan contractbeheer.

Vanuit de spendanalyse over boekjaar 2019 kan geconcludeerd worden dat verbetering merkbaar is op het gebied van recht- en doelmatigheid. Er blijft echter continue ruimte voor verbetering. Terugkerende acties zorgen ervoor dat hier meer grip en zicht op komt. Hierbij kan gedacht worden aan het uitvoeren van de inkoopcyclus; het blijvend proactief in gesprek gaan met de organisatie, uitvoeren van spendanalyses, opstellen van een inkoopplan en het opstarten van diverse aanbestedingen.

Inkoop is zichtbaar in de organisatie. De verwachting is dat deze zichtbaarheid in 2020 alleen nog maar verder toeneemt als gevolg van deze professionaliseringsslag.

Verantwoording interbestuurlijk toezicht 2019

Sinds 2015 wordt in de jaarrekening een overzicht opgenomen voor de verantwoording interbestuurlijk toezicht. Het betreft de volgende onderdelen:

- monumentenwet,
- huisvesting statushouders,
- ruimtelijke ordening,
- archieven,
- omgevingsrecht.

Het toezicht is bedoeld voor die gevallen waarin zich risico's of knelpunten kunnen voordoen bij de uitoefening van een bepaalde taak. Op de verschillende beleidsterreinen is overleg met de provincie als enige toezichthouder. In de jaarrekening wordt het totaaloverzicht gepresenteerd.

Gemeentelijke zelfevaluatie

Onderstaande toezichtinformatie geeft op hoofdlijnen weer of aan de wettelijke vereisten wordt voldaan.

	voldaan aan wettelijke eisen, geen extra aandacht nodig
	niet volledig voldaan aan wettelijke eisen, extra aandacht nodig
	niet voldaan aan wettelijke eisen

De informatie die hieronder is opgenomen betreft de gemeentelijke zelfevaluatie over 2019. Gedeputeerde Staten van Drenthe neemt eind 2020 een besluit.

Monumenten	Rood/Oranje/Groen
Gemeente heeft bij de vaststelling van nieuwe bestemmingsplannen, of bij vrijstelling op bestaande plannen, aangegeven op welke wijze wordt omgegaan met in geding zijnde cultuurhistorische en archeologische waarden; deze bestemmingsplannen zijn bestuurlijk vastgesteld	
Gemeente heeft een commissie ingesteld die adviseert over omgevingsvergunningen voor het aanpassen van een beschermd monument en vraagt deskundig advies bij vergunningverlening waarbij cultuurhistorische en/of archeologische waarden aan de orde zijn	
Binnen de gemeente vindt adequaat toezicht en handhaving plaats op het gebied van monumenten en archeologie; dit is tevens vastgelegd in documenten	
Is er reden voor extra aandacht?	Nee

Huisvesting statushouders	Rood/Oranje/Groen
Gemeente voldoet aan de halfjaarlijkse taakstelling (eerste helft van het jaar) op het gebied van huisvesting van statushouders en heeft geen achterstand of loopt hierop in	
Gemeente voldoet aan de halfjaarlijkse taakstelling (tweede helft van het jaar) op het gebied van huisvesting van statushouders en heeft geen achterstand of loopt hierop in	
Is er reden voor extra aandacht?	Nee

In 2019 is de taakstelling weer op het niveau als voor de verhoogde asielinstroom. Echter werd 2019 gekenmerkt door een tekort aan te huisvesten statushouders waardoor veel gemeenten, ook Midden-Drenthe met een aantal van 17, een achterstand op de taakstelling hebben opgelopen.

Oorzaken van een tekort aan te huisvesten statushouders zijn onder andere:

- Er is sprake van achterstanden bij de IND waardoor asielzoekers langer op een status moeten wachten en er dus minder statushouders zijn;
- Het COA kijkt, bij het toewijzen van statushouders aan gemeenten, naar de kansen op bijvoorbeeld een baan die er voor de statushouders zijn. Die kansen zijn er meestal meer in stedelijke gemeenten. Dat maakt dat er uiteindelijk minder statushouders aan een plattelandsgemeente als Midden-Drenthe worden gekoppeld;
- Gemeenten die een achterstand hadden in de taakstelling voor 2018 kregen met voorrang statushouders toegewezen. Zoals hiervoor genoemd was er in Midden-Drenthe geen sprake van achterstand.

Ruimtelijke ordening	Rood/Oranje/Groen
Gemeente beschikt voor het gehele grondgebied over actuele, bestuurlijk vastgestelde structuurvisie(s) conform de wettelijke vereisten	
Gemeente beschikt voor het gehele grondgebied over actuele, bestuurlijk vastgestelde bestemmingsplannen conform de wettelijke vereisten	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee

Archiefzorg	Rood/Oranje/Groen
Het beheer van zowel analoge als digitale overheidsinformatie voldoet aan toetsbare eisen van een toe te passen kwaliteitssysteem	
Zowel analoge als digitale overheidsinformatie wordt in goede, geordende en toegankelijke staat gebracht	
Zoals analoge als digitale overheidsinformatie wordt tijdig vernietigd dan wel overgebracht, openbaar gemaakt en beschikbaar gesteld	
Er is een passend verbeterplan voor het archiefbeheer	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee

De VNG heeft voor archiefzorg een handreiking opgesteld met daarin een lijst met kritische prestatie-indicatoren (KPI's). Jaarlijks brengen wij voor alle KPI's in beeld of we aan de wettelijke eisen voldoen, de zogenaamde zelftoets archiefzorg. Deze manier van toetsen doen we sinds 2015. Uit de zelftoets over 2018 is een aantal aandachtspunten naar voren gekomen. In 2019 is er op basis van de aandachtspunten onder andere gewerkt aan het bewerken van de analoge archieven van Smilde en Beilen. De Provinciaal toezichthouder heeft in 2019 aangegeven met een nieuwe werkwijze te komen met betrekking tot het toezicht op de archiefzorg. We hebben afgesproken dat onze gemeente daar ook aan deelneemt. Er wordt vanaf 2020 door de provincie samen met de gemeenten toegewerkt naar maatwerktoezicht per gemeente. Dit maatwerktoezicht houdt in dat de gemeente aan het begin van het jaar – op basis van een format van de provincie – ten aanzien van de meest kritieke punten een risicoanalyse informatie-/archiefbeheer opstelt. Deze analyse stemmen wij af met de provincie. In plaats van terugkijken op het voorgaande jaar, wordt er nu meer toekomstgericht gekeken naar het verbeteren van de archiefzorg gedurende het lopende jaar.

Omgevingsrecht	Rood/Oranje/Groen
Gemeente heeft een actueel beleid op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH), inclusief veiligheid, bouwplantoetsing, bodembeleid en een probleem- en risicoanalyse	
Gemeente heeft een consistent en duidelijk, bestuurlijk vastgesteld jaarprogramma op het gebied van VTH, met voldoende operationele doelen	
Gemeente heeft een bestuurlijk vastgesteld jaarverslag op het gebied van VTH	
Uit het jaarverslag blijkt dat doelen en normen op het gebied van VTH zijn behaald volgens de wettelijke vereisten	
Gemeente heeft een bestuurlijk vastgestelde kwaliteitsverordening op het gebied van VTH	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe (GGD)

Algemeen		
Statutaire naam	GGD Drenthe	
Vestigingsplaats	Assen	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Missie/doelstellingen/activiteiten	De GGD Drenthe bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners van de twaalf Drentse gemeenten.	
Openbaar belang	Samenwerkingsverband tussen alle twaalf Drentse gemeenten om de gezondheid van de inwoners van de twaalf Drentse gemeenten te bewaken, beschermen en bevorderen.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Volksgezondheid en Milieu	
Financieel		
Geraamd eigen vermogen	1-1-2019	€ 2.587.000
	31-12-2019	€ 2.650.000
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2019	€ 2.386.000
	31-12-2019	€ 2.379.000
Geraamde resultaat	2019	€ 252.300
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	Voorstel AB GGD: De besluitvorming ten aanzien van de resultaatsbestemming uit te stellen tot de AB vergadering van oktober 2020 i.v.m. Corona crisis.	

Werkvoorzieningsschap Stark

Algemeen	
Statutaire naam	Bedrijfsvoeringsorganisatie, genaamd Stark
Vestigingsplaats	Hoogeveen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Missie/doelstellingen/activiteiten	Doelstelling: a. het bevorderen of uitvoeren van activiteiten welke gericht zijn op het creëren, bevorderen of in stand houden van werkgelegenheid voor natuurlijke personen die een afstand hebben tot de reguliere arbeidsmarkt; b. natuurlijke personen, ongeacht de soort uitkering en/of wettelijke basis, door middel van persoonlijke begeleiding en ondersteuning (jobcoaching), te laten re-integreren op de reguliere arbeidsmarkt, alles in de ruimste zin des woord; c. natuurlijke personen te laten participeren in de maatschappij, onder meer door arbeidsmatige dagbesteding. Activiteiten: Alle activiteiten welke dienstbaar kunnen zijn aan de doelstelling, waaronder het aanbieden van stageplaatsen werkplekken en sociaal-maatschappelijke activeringstrajecten.
Openbaar belang	Kwetsbare inwoners vanuit Midden-Drenthe een baan / dag invulling bieden.
Geraamde verandering in het belang	Nee
Programma	Sociaal Domein
Financieel	
Geraamd eigen vermogen	1-1-2019 € 2.137.000
	31-12-2019 € 1.505.000
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2019 € 2.191.000
	31-12-2019 € 3.632.000
Geraamde resultaat	2019 - € 632.000
Ontwikkelingen	
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	Het bestuur wordt gevraagd om t.b.v. beheersing van het tekort in te stemmen met een maatregelenpakket in de begroting 2021 en verder.

Algemeen		
Statutaire naam	Alescon	
Vestigingsplaats	Hoogeveen	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Missie/doelstellingen/activiteiten	Personen met een indicatie in het kader van de Wet sociale werkvoorziening een arbeidsplek bieden. Zoveel mogelijk buiten Alescon zelf als het kan en anders binnen Alescon.	
Openbaar belang	Op 20 juli 2018 heeft het Algemeen Bestuur (AB) van Alescon besloten om Alescon te gaan liquideren.	
Geraamde verandering in het belang	Het Dagelijks Bestuur (DB) en AB van Alescon is vanaf 1 januari 2019 blijven functioneren met als taak om Alescon te liquideren, af te wikkelen en uiteindelijk als rechtspersoon te ontbinden.	
Programma	Sociaal Domein	
Financieel		
Geraamd eigen vermogen	1-1-2019	€ 2.270.000
	31-12-2019	€ 0
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2019	€ 15.523.000
	31-12-2019	€ 2.669.000
Geraamde resultaat	2019	€ 0
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	Het nadelig exploitatieresultaat van Alescon over 2019 is opgenomen als vordering op de 6 gemeenten. De totale vordering op de gemeenten bedraagt hiermee € 1.298.000 (aandeel Midden-Drenthe is € 144.937). Ter voorkoming van jarenlange meervoudige juridische procedures en ter besparing van aanzienlijke advieskosten, is in december 2019 door het DB van Alescon besloten om een regeling met de Belastingdienst aan te gaan inzake een geschil over de afdracht loonheffingen 2013-2018. Het geschil had betrekking op de toegepaste premiekorting (arbeidsgehandicaptenkorting) en toegepaste percentages premie-afdracht sociale verzekeringen van WSW-geïndiceerde werknemers van voormalige kleindochterondernemingen van Alescon gedurende de jaren 2013-2018. Deze regeling is uitgewerkt, geformaliseerd en vastgesteld per eind maart 2020 en treedt in werking met terugwerkende kracht tot en met het fiscale jaar 2013. De lasten van deze getroffen regeling zijn in de jaarrekening 2019 verwerkt.	

Veiligheidsregio Drenthe (VRD)

Het uitvoeren van taken en bevoegdheden die bij of krachtens de wet aan de Veiligheidsregio zijn opgedragen. Het uitvoeren van overige taken en bevoegdheden welke door de deelnemende gemeenten aan de veiligheidsregio zijn opgedragen.

Algemeen		
Statutaire naam	Veiligheidsregio Drenthe	
Vestigingsplaats	Assen	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Missie/doelstellingen/activiteiten	De VRD hanteert de volgende missielijnen: • Het optreden bij calamiteiten en crises. • Het vergroten van de bewustwording bij inwoners, bedrijven en instellingen over fysieke veiligheid. • De VRD is onderdeel van de samenleving. • De VRD is een vitale en flexibele organisatie.	
Openbaar belang	Samenwerkingsverband tussen alle twaalf Drentse gemeenten ter ondersteuning van de gemeentelijke taken op het gebied van brandweer, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Veiligheid	
Taakveld	Crisisbeheersing en brandweer	
Financieel		
Geraamd eigen vermogen	1-1-2019	€ 1.600.000
	31-12-2019	€ 2.327.000
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2019	€ 26.592.000
	31-12-2019	€ 23.365.000
Geraamde resultaat	2019	€ 505.000
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	In de raadvergadering van 26 maart 2020 heeft de raad de kaderbrief VRD 2021 behandeld. De bevindingen zijn via een brief aan de VRD meegedeeld.	

Recreatieschap Drenthe

Algemeen		
Statutaire naam	Recreatieschap Drenthe	
Vestigingsplaats	Diever	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Missie/doelstellingen/activiteiten	Het Recreatieschap heeft voor de Drentse gemeenten een stimulerende, initiërende en voorwaardenscheppende rol op het gebied van recreatie en toerisme. Naast planontwikkeling adviseert het Recreatieschap de gemeenten gevraagd en ongevraagd over zaken welke van belang zijn voor recreatie en toerisme.	
Openbaar belang	Samenwerkingsverband tussen alle twaalf Drentse gemeenten en één Friese gemeente.	
Geraamde verandering in het belang		
Programma	Economie	
Financieel		
Geraamd eigen vermogen	1-1-2019	€ 665.088
	31-12-2019	€ 696.641
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2019	€ 1.222.424
	31-12-2019	€ 669.768
Geraamde resultaat	2019	€ 4.140
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	Nieuwe huisvesting.	

Het boekjaar wordt afgesloten met een positief resultaat van € 4.140,00. Het resultaat wordt ten gunste van de algemene reserve gebracht.

De accountant heeft een goedkeurende verklaring voor de jaarrekening 2019 afgegeven.

Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD)

Sinds 2014 zijn de milieutaken ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD).

Algemeen		
Statutaire naam	Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe	
Vestigingsplaats	Assen en Emmen	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Missie/doelstellingen/activiteiten	De RUD Drenthe is opgericht ter behartiging van de belangen van de deelnemers (gemeenten en provincie Drenthe) op het gebied van de uitvoering van taken van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de milieuvoorschriften krachtens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en van overige milieuwet- en regelgeving, alsook voor de milieuadvisering (o.a. geluid, lucht en externe veiligheid).	
Openbaar belang	Samenwerkingsverband tussen alle twaalf Drentse gemeenten en de provincie Drenthe op het gebied van milieu. Voor alle 13 deelnemende partijen voert de RUD het milieu brede takenpakket uit.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Volksgezondheid en milieu	
Taakveld	Milieubeheer	
Financieel		
Geraamd eigen vermogen	01-012019	€ 797.000
	31-12-2019	€ 173.000
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2019	€ 3.950.000
	31-12-2019	€ 2.433.000
Resultaat	2019	€ -26.000
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	In de raadvergadering van 28 maart 2019 heeft de raad de kaderbrief 2020 behandeld. De bevindingen zijn via een brief aan de RUD meegedeeld.	

Publiek vervoer

Algemeen		
Statutaire naam	Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe	
Vestigingsplaats	Assen	
Rechtsvorm	Bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van de Wgr.	
Missie/doelstellingen/activiteiten	Ondersteuning van de deelnemers bij het uitvoeren van de vervoersovereenkomsten en de advisering bij de doorontwikkeling van het vervoer.	
Openbaar belang	Ondersteuning bij vervoerstaken (Wmo, leerlingenvervoer)	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Sociaal Domein	
Financieel		
Geraamd eigen vermogen	1-1-2019	-€ 478.000
	31-12-2019	€ 5.000
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2019	€ 787.000
	31-12-2019	€ 332.000
Geraamde resultaat	2019	€ 5.057
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	N.v.t.	

Vennootschappen en coöperaties

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Algemeen		
Statutaire naam	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap (NV)	
Missie/doelstellingen/activiteiten	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoner. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandeelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid. Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer en advisering. Daarnaast neemt zij deel aan projecten in de vorm van publiek private samenwerking.	
Openbaar belang	Diverse overheden en instellingen die werk doen op het gebied van het maatschappelijke belang.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Algemene middelen	
Financieel		
Eigen vermogen	1-1-2018	€ 4.687 miljoen
	31-12-2018	€ 4.991 miljoen
Vreemd vermogen	1-1-2018	€ 135.185 miljoen
	31-12-2018	€ 132.518 miljoen
Resultaat	2019	€ 143.308 (over 2018)

Enexis

Algemeen		
Statutaire naam	Enexis	
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch	
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap (NV)	
Missie/doelstellingen/activiteiten		
Openbaar belang	Altijd en overal in het voorzieningengebied van Enexis kunnen beschikken over energie, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Algemene middelen	
Financieel		
Eigen vermogen	1-1-2019	€ 4.024 miljoen
	31-12-2019	€ 4.112 miljoen
Vreemd vermogen	1-1-2019	€ 3.691 miljoen
	31-12-2019	€ 3.146 miljoen
Resultaat	2019	€ 168.598 (over 2018)

Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)

Algemeen		
Statutaire naam	Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)	
Vestigingsplaats	Assen	
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap (NV)	
Missie/doelstellingen/activiteiten	Het leveren van drinkwater aan de Drentse gemeenten.	
Openbaar belang	Samenwerkingsverband tussen de provincie Drenthe en elf Drentse gemeenten (alle Drentsche gemeenten zonder Meppel)om drinkwater te leveren aan ca. 450.000 inwoners van de Drentse gemeenten met 196.708 aansluitingen.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Algemene middelen	
Financieel		
Eigen vermogen	1-1-2018	€ 45 miljoen
	31-12-2018	€ 34 miljoen
Vreemd vermogen	1-1-2018	€ 114 miljoen
	31-12-2018	€ 116 miljoen
Resultaat	2018	-
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	Komende jaren zal in het teken staan van focus op de kernactiviteit. Alle andere activiteiten zullen worden afgebouwd.	

Stichtingen en verenigingen

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

Algemeen		
Statutaire naam	Vereniging van Nederlandse Gemeenten	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Rechtsvorm	Vereniging	
Missie/doelstellingen/activiteiten	De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) werkt aan een krachtige lokale overheid.	
Openbaar belang	Dienstverlening: advisering aan alle leden over actuele ontwikkelingen (pro actief) en advisering aan individuele leden (op verzoek). De platformfunctie wordt uitgeoefend via de VNG-commissies, Provinciale afdelingen, congressen, studiedagen en ledenraadplegingen.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Algemene Middelen.	
Financieel		
Geraamd eigen vermogen	1-1-2018	€ 65.530.000
	31-12-2018	€ 61.975.000
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2018	€ 65.111.000
	31-12-2018	66.722.000
Geraamde resultaat	2018	€ 154.000
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	N.v.t.	

De contributie in 2019 bedroeg € 48.016,55. Daarnaast is sprake van een bijdrage aan het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) in 2019 van € 82.557.

Vereniging van Drentse Gemeenten (VDG)

Algemeen		
Statutaire naam	Vereniging van Drentse Gemeenten	
Vestigingsplaats	Hoogeveen	
Rechtsvorm	Vereniging	
Missie/doelstellingen/activiteiten	De Vereniging van Drentse gemeenten is een provinciale afdeling van de Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG) en is een belangrijk en gewaardeerd platform met vier functies: - Kennis en expertise - Netwerken en ontmoeten - Afstemmen en afspraken maken - Interne en externe verbindingen realiseren	
Openbaar belang	De VDG is de Drentse adeling van de VNG. De VDG dient als verbindend platform voor alle organisaties en ketenpartners die ten dienste staan van de Drentse gemeenten. Denk hierbij aan Provincie, Rijk, SNN, IPO, etc.). Daarnaast faciliteert de VDG interne verbindingen tussen ambtenaren en bestuurders.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Algemene Middelen	
Financieel		
Geraamd eigen vermogen	1-1-2019	Niet bekend
	31-12-2018	Niet bekend
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2018	Niet bekend
	31-12-2018	Niet bekend
Geraamde resultaat	2018	Niet bekend
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen		

De contributie in 2019 bedroeg € 11.613.

P10

Algemeen		
Statutaire naam	P10	
Vestigingsplaats	Beetsterzwaag	
Rechtsvorm	Samenwerkingsverband	
Missie/doelstellingen/activiteiten	De P10 is het samenwerkingsverband van grote plattelandsgemeenten. De zestien grootste plattelandsgemeenten van Nederland hebben veel dezelfde ambities en uitdagingen waarvoor zij zich dagelijks inzetten.	
Openbaar belang	In P10-verband brengen zij deze onder de aandacht van de landelijke en Europese politiek. De P10 is samen met andere organisaties zoals LTO, Vereniging Kleine kernen, Netwerk Platteland, één van de organisaties die de plattelandsthema's onder de aandacht brengt van diverse partijen. Gesprekspartners zijn o.a. VNG en diverse ministeries.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Algemene Middelen	
Financieel		
Geraamd eigen vermogen	1-1-2019	Niet bekend / N.v.t.
	31-12-2019	Niet bekend / N.v.t.
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2019	Niet bekend / N.v.t.
	31-12-2019	Niet bekend / N.v.t.
Geraamde resultaat	2019	Niet bekend / N.v.t.
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	Zie jaarverslag P10	

De contributie in 2019 bedroeg € 5.500.

Overige verbonden partijen

Bedrijvencentrum Ossebroeken VOF

Algemeen		
Statutaire naam	Bedrijvencentrum Ossebroeken V.O.F.	
Vestigingsplaats	Beilen	
Rechtsvorm	V.O.F.	
Missie/doelstellingen/activiteiten	Het voor rekening van de vennoten exploiteren van het Bedrijvencentrum Ossebroeken, overeenkomstig het door de gemeenteraad van Midden-Drenthe bij besluit van 24 juni 1999 vastgestelde bestemmingsplan Ossebroeken. Al hetgeen daartoe noodzakelijk en/of wenselijk wordt geacht. De verkoop van grond/gronden in dat bedrijvencentrum. Het verrichten van al hetgeen met vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin.	
Openbaar belang	Samenwerkingsverband tussen de gemeente Midden-Drenthe en Exploitatiemaatschappij Bedrijventerrein Ossebroeken b.v.	
Geraamde verandering in het belang	Niet van toepassing	
Programma	Werk en Inkomen	
Financieel		
Geraamd eigen vermogen	1-1-2019	€ 11.146
	31-12-2019	€ 405.568
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2019	€ 42.045
	31-12-2019	€ 21.815
Geraamde resultaat	2019	€ 394.422
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	De gronden in Ossebroeken I zijn nagenoeg allemaal verkocht.	

Grondbeleid

Nota Grondbeleid Midden-Drenthe 2016-2020

Op 27 oktober 2016 is de nota Grondbeleid Midden-Drenthe 2016-2020 vastgesteld door de gemeenteraad.

Grond is het fundament voor ontwikkeling van ruimtelijke plannen. Grondbeleid is altijd volop in beweging en er gebeurt veel in het ruimtelijke-fysieke domein. De afgelopen jaren is er veel veranderd maar de hoofddoelstelling van het grondbeleid verandert nagenoeg niet:

“Grondbeleid ondersteunt de ontwikkeling van de gemeente zowel in uitleggebieden als herontwikkeling in en van bestaande structuren”.

De missie is om direct dan wel indirect met inzet van financiële en juridische instrumenten bij te dragen aan een evenwichtige ontwikkeling van de gemeente Midden-Drenthe waarbij ruimte is voor doelgroepenbeleid.

Regels

Het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna BBV) beschrijft de regels die van toepassing zijn op de begroting en de jaarrekening van de gemeente. In het BBV is opgenomen dat er een commissie BBV is met als taak zorg te dragen voor een eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV. Aan deze regels moet de gemeente voldoen.

Het BBV schrijft onder andere voor hoe we gronden moeten waarderen, wanneer we gronden lager moeten waarderen, welke termen we moeten gebruiken, welke kosten we wel en niet mogen toerekenen, hoe we rente moeten berekenen en welke besluiten moeten zijn genomen. Het BBV wil de transparantie van de bouwgrondexploitatie vergroten en er voor zorgen dat er wordt aangesloten bij nieuwe wet- en regelgeving, zoals vennootschapsbelasting (Vpb).

In de bouwgrondexploitatie hebben we te maken met gronden die al in ontwikkeling zijn, afgekort BIE (Bouwgrond in exploitatie). Daarnaast hebben we gronden die niet in exploitatie zijn. Deze gronden vallen sinds 1 januari 2016 niet meer onder de voorraden maar onder de materiële vaste activa (MVA). Materiële vaste activa zijn bezittingen van de gemeente die voor een langere periode worden gebruikt voor de bedrijfsvoering.

De MVA is verdeeld in twee categorieën:

1. Strategische gronden (gronden voor ontwikkeling) en
2. Gronden en terreinen

Hierbij was het uitgangspunt dat we de boekwaarde tot 2020 konden bevriezen. Dit onder de voorwaarde dat de plannen voor 2020 in exploitatie waren genomen. Zo niet dan waren we verplicht om de boekwaarde te verlagen naar de marktwaarde van de grond.

De nieuwe notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken" van juli 2019 biedt voor de nog gerealiseerde woningbouwplannen nog een uitwijkmogelijkheid.

Stellige uitspraak: Gronden die zijn verworven met het oog op concrete ontwikkeling door de gemeente, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld mogen, voor wat betreft de

toepassing van artikel 65 lid 1 BBV, worden gewaardeerd tegen de waarde volgens de toekomstige bestemming, mits wordt voldaan aan de voorwaarden zoals verwoord in hoofdstuk 4.2 van deze notitie.

Deze mogelijkheid geldt niet voor aangeschafte gronden toekomstige bedrijventerrein. Als deze gronden niet voor 31 december 2019 zijn ontwikkeld, dan moeten we ze afwaarderen in overeenstemming met de regels van het BBV.

Ontwikkelingen

De commissie Besluit Begroting en Verantwoording heeft bepaald dat gronden die niet voor 31 december 2019 in exploitatie zijn genomen moeten worden afgewaardeerd naar de marktwaarde. In 2019 heeft de commissie de notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken" uitgebracht. Onder bepaalde voorwaarden hoeven gronden die beoogd zijn woningbouw niet worden afgewaardeerd.

Voor de jaarrekening 2019 zijn de gegevens van de 'bouwgrond in exploitatie' geactualiseerd. Hierbij hebben geen planinhoudelijke aanpassingen plaats gevonden, ten opzichte van 2018.

De vraag naar bedrijfsgrond in Beilen trekt aan. De gronden Ossebroeken fase I zijn bijna allemaal verkocht. Om aan de behoefte te kunnen voldoen is in 2019 gestart met het bestemmingsplan Ossebroeken fase II. Door ingediende zienswijzen en het wegvallen van de regeling Programmatische Aanpak Stikstof hebben we meer tijd nodig. De betekent dat de gronden in overeenstemming met de regels van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording moeten worden gewaardeerd. Deze afwaardering is verwerkt bij de jaarrekening 2019. Dit is inzichtelijk in de paragraaf Winst en Verliesneming.

Risico's

Het BBV heeft als spelregel opgenomen dat de gronden gesplitst moeten worden in BIE-complexen en Materiële Vaste Activa (MVA) . De BIE complexen zijn de gronden die in exploitatie zijn genomen en waarvoor de raad een exploitatieopzet heeft vastgesteld. De gronden die vallen onder MVA zijn aangekocht met de insteek om in de toekomst in ontwikkeling te worden genomen.

BIE-complexen

De BIE-complexen hebben te maken met risico's zoals rente, kostenstijgingen en vertraging in de verkoop van de kavels. Dit kan leiden tot een lager eindresultaat maar hoeft niet meteen tot een verlies te leiden.

Indien een BIE-complex op basis van de geactualiseerde dynamische kostprijsberekening een tekort verwacht dan is dit tekort door een bijdrage in de voorziening bouwgrond afgedekt. In 2019 zijn er 4 complexen met een mogelijk toekomstig tekort. Het saldo van de voorziening bouwgrond bedraagt circa € 244.000. Naast de verplichte winstneming is bij de overige plannen nog een winst potentie aanwezig van circa € 1,3 miljoen.

De conclusie is dat de risico's in de BIE-complexen zeer gering zijn.

MVA

De boekwaarde van de Materiële Vaste Activa mag niet hoger zijn dan de marktwaarde.

Voor de strategische gronden = de oude nog niet in exploitatie genomen gronden heeft het BBV een uitzondering gemaakt. Deze gronden mogen tot en met 31 december 2019 een hogere boekwaarde hebben dan de marktwaarde. Voor gronden die beoogd zijn voor woningbouwontwikkeling is een aanvullende uitzondering gemaakt. De gronden voor bedrijfsgrond moeten wel worden afgewaardeerd. De gronden voor Ossebroeken II zijn gewaardeerd in overeenstemming met de regels. Het te nemen verlies wordt ten laste gebracht van het weerstandsvermogen bouwgrond. Dit is te zien in de paragraaf onder kopje winst en verliesneming

Het zelfde geldt voor de verspreide gronden met boekwaarden. Hier moet ook jaarlijks de marktwaarde toets plaatsvinden. Ook hier leidt een lagere marktwaarde tot een afwaardering van de boekwaarde. Voor 2019 is dit niet toepassing.

Verlies en winstneming

Winstneming

Er is in maart 2018 vanuit de commissie BBV een aanvulling gekomen op de notitie Grondexploitatie 2016. De aanvulling betreft een nieuwe methode (= de POC-methode) voor het berekenen van tussentijds winst nemen. Voor de lopende grondexploitaties betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting.

Vanaf de nota Bouwgrondexploitatie 2015 worden positieve resultaten of winstnemingen toegevoegd aan het weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie.

Op grond van POC –methode moet in 2019 winst worden genomen. Het gaat om een bedrag van € 373.000.

Van Nagtegaal is conform de anterieure overeenkomsten in 2019 een bijdrage van € 403.000 ontvangen. Net als in de voorgaande jaren wordt dit bedrag toegevoegd aan de het weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie.

Totaal gaat het om een saldo van € 776.000. Het voorstel is om dit bedrag toe te voegen aan het weerstandsvermogen bouwgrond.

Verliesneming

In onze lopende BIE-complexen hoeven we geen verliezen te nemen. Alleen moet het saldo van onze voorziening bouwgrond met € 91.000 verhoogd worden. In Bovensmilde is ook de verstaffeling toegepast en door herinrichting kan minder m2 worden verkocht.

De strategische gronden (MVA) = de oude nog niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) hebben we getoetst of het reëel is dat deze gronden uiterlijk 31 december 2019 in exploitatie zijn genomen. De beoogde woningbouwcomplexen voldoen aan de regels van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording. De gronden in Ossebroeken II Beilen zijn afgewaardeerd. Er moet een verlies worden genomen van € 869.016. Dit bedrag wordt ten laste gebracht van het weerstandsvermogen bouwgrond.

Weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie en voorzieningen

Sinds 2013 beschikt de gemeente over een voorziening bouwgrond. Hiernaast is bij de vaststelling van de nota Bouwgrondexploitatie 2015 besloten om alle toekomstige positieve resultaten of tussentijdse winstnemingen toe te voegen aan het weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie. Hiermee wordt ingespeeld om de mogelijke hogere risico's die zijn ontstaan door wijzigingen in de BBV.

In onderstaand overzicht is te zien welke toevoegingen en onttrekkingen zijn gedaan.

Voorziening

Stand per 1 januari 2019	€	152.865
Toename voorziening	€	<u>91.116</u>
Stand per 31 december 2019	€	243.981

Weerstandsvermogen bouwgrond

Stand per 1 januari 2019	€	1.532.184
Toevoeging winstneming 2019	€	373.297
Voorgestelde toevoegingen	€	402.603
Voorgestelde onttrekkingen	-/- €	<u>869.016</u>
Stand per 31 december 2019	€	1.439.068

Meerjarig verloop boekwaarden BIE's

In onderstaande tabel wordt de verwachte boekwaarde tot en met 2023 van de BIE-complexen aangegeven. De basis hiervoor zijn de dynamische grondexploitatiebegrotingen.

In de tabel is rekening gehouden met de genomen besluiten zoals die verwerkt zijn in de jaarrekening 2019.

Stand per 1 januari	2020	2021	2022	2023
BIE:				
- woningbouw	8.961	4.016	2.377	473
- bedrijventerrein	862	619	371	287
Totaal	9.823	4.635	2.748	760

Subsidies

Subsidies 2019

Midden-Drenthe hanteert een regisserende rol in haar subsidiebeleid (Algemene subsidieverordening gemeente Midden-Drenthe 2012). De doelstelling van het subsidiebeleid is een efficiënte inzet van de middelen in relatie tot het realiseren van de gemeentelijke beleidsdoelen. Uit oogpunt van deregulering is hierbij gekozen voor eenvoudige regelgeving.

In de gewijzigde begroting 2019 is afgerond voor € 4.721.000 aan subsidies begroot.

Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Subsidie Stichting Welzijnswerk	3.195.765	3.133.029	3.133.029
overig sociaal cultureel werk #	15.877		
zelfbeheer dorpenoverleg	15.294	17.500	16.967
zelfbeheer grote projecten dorpenoverleg	22.220	20.421	20.420
Integraal Kind centrum	363.455	373.455	324.485
bijdrage Prov. Bibliotheekcentrale Assen	565.247	580.749	578.034
cultuuronderwijs scholen	97.616	100.000	100.000
subsidie wereldwinkel Westerbork	2.982	2.982	2.982
subsidie st. Zomeractiviteiten Westerbork	4.334	4.334	4.334
subsidie Stichting Beleef Beilen	1.905	1.905	1.905
subsidie Culturele Raad Smilde	2.500	2.500	
subsidie culturele activiteiten	11.426	5.497	5.497
subsidie stichting Kunst4daagse	2.600	2.600	2.600
subsidie stichting Podia	3.500	3.500	-
subsidie Huus van de Taol	1.125	1.125	1.125
subsidiering cultuurprojecten	35.026	35.000	-
jeugdcultuurfonds	-	2.000	-200
subsidie muziekverenigingen	17.658	22.041	16.699
subsidie zangverenigingen	454	911	681
subsidie st. Openluchtspel Westerbork	641	641	614
korpsen en korengala	3.841	3.715	3.715
subsidie Herinneringscentrum kamp Westerbork	2.042	2.042	-
subsidie museum voor papierknipkunst	5.850	5.850	5.800
bijdrage bureau slachtofferhulp	4.816	4.842	4.812
subsidie tel. hulpdienst "tegen haar wil"	2.856	2.880	2.857
uitvoering vrijwilligersbeleid	-	1.500	-
st. vluchtelingenwerk	87.924	62.988	60.503
bijdrage Zuid-Molukse gemeenschap Bovensmilde	4.073	4.073	4.073
subsidie st. Welzijn Doven	800	800	800
Koningsdag	959	2.700	2.155
bijdrage busdiensten	1.226	1.103	1.226

Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
subsidie eenmalige activiteiten	1.500	1.495	20.250
vandalismepreventie oud en nieuw	800	400	500
subsidie st. adviesraad minimabeleid	2.942	2.942	2.942
subsidie St. Gehandicapten platform	-	600	-
subsidie scouting	1.413	1.500	1.175
subsidie schaapskuddes	10.723	10.739	10.723
bijdrage meldpunt discriminatie Drenthe	8.955	8.500	8.958
bijdrage Stichting Paardrijden Gehandicapten	2.858	2.858	2.858
subsidie Drempelteam ouderen veiliger op weg	-801	851	-
bijdrage Veteranendag	1.870	1.881	1.858
subsidie VNN	4.810	4.842	4.842
voedselbank	6.500	8.300	6.500
sociaal raadsvrouw	96.143	98.656	100.959
bijdrage Humanitas thuisadministratie	1.500	1.500	1.500
subsidie WMO raad	6.750	11.250	13.375
subsidie schoolsportdagen	1.285	1.853	1.014
subsidie gemeentelijke sportverenigingen	40.843	47.439	42.440
incidentele subs. sportactiviteiten	3.971	3.050	1.648
subsidie st. Het Drents Landschap	-	45	-
ontwikkeling TIP	35.870	93.233	95.346
bijdrage SBB fietspad Hooghalen/Smilde	-	150	-
bijdrage aan buurtverenigingen	11.118	13.000	9.367
startbijdrage inrichting nieuw terrein	-	1.200	-
bijdrage Rode Kruis	-	1.955	-
	4.713.062	4.720.922	4.621.368

Deze post betreft gewone uitgaven derden en wordt daarom vanaf 2019 niet meer meegenomen.

Toelichting

In werkelijkheid is in 2019 afgerond € 4.621.000 uitgegeven. Een verschil van € 100.000.

De grootste verschillen worden veroorzaakt door lager dan begrote uitgaven aan de subsidiëring van cultuurprojecten (€ 35.000; dit bedrag is besteed aan de Culturele gemeente) en lager dan begrote uitgaven aan het IKC (€ 49.000).

Subsidies zijn gekoppeld aan inwoneraantallen, deelnemersaantallen of specifieke activiteiten. Uit de tabel blijkt ook dat een aantal subsidies in 2019 niet is verleend. Bij de voorjaarsnota 2020 zal bekeken worden of deze subsidiebedragen uit de begroting gehaald kunnen worden.

Transities

Per 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de taken die voortvloeien uit de Participatiewet, de Jeugdwet en de (nieuwe) Wet maatschappelijke ondersteuning. Onder de noemer Transities of Decentralisaties sociaal domein is een groot aantal taken van Rijk en Provincie overgegaan naar de gemeente. Deze paragraaf beoogt meer inzicht te verschaffen in de financiën rondom de 3 transities en verschaft (beleids)informatie over de ontwikkeling in aantallen gebruikers en voorzieningen op basis van deze wetten.

De beleidsinhoudelijke informatie over deze taken staat voornamelijk opgenomen in de volgende taakvelden:

- Inkomensregelingen (Wtcg)
- Begeleide participatie
- Arbeidsparticipatie
- Wijkteams
- Maatwerkdienstverlening 18-
- Geëscaleerde zorg 18-
- Maatwerkvoorzieningen (wmo)
- Maatwerkdienstverlening 18+
- Volksgezondheid

Het vervolg van deze paragraaf gaat in op het Programma Sociaal Domein en het Programma GGZ. Beide onderdelen van het Uitvoeringsprogramma zoals dat op 7 maart door de raad is vastgesteld.

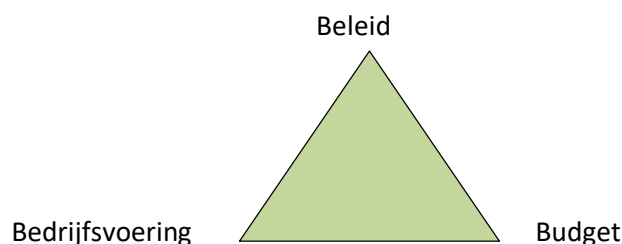
De paragraaf sluit af met beleidsinformatie (aantallen) per beleidsveld en de financiën.

Programma Sociaal Domein

Het programma Sociaal Domein Midden-Drenthe 2019 -2022 heeft drie overkoepelende doelen waaraan gewerkt wordt. Namelijk:

1. *Het verhelderen en innoveren van structuren en systemen voor meer inzicht en samenwerking zodat de efficiency in het werk verbeterd wordt*
2. *Meer 'naar de voorkant komen', de centrale focus op het vergroten van 'normaal, gelukkig en gezond' en daarmee op preventie*
3. *Een betere beheersing van de kosten*

De programma aanpak wordt in schema weergegeven door de driehoek Bedrijfsvoering- Beleid- Budget:

Verschillende onderdelen uit het programma zijn van start gegaan na vaststelling door het college in juli 2019. De doelen zijn uitgewerkt naar vijftien opgaves, activiteiten en projecten.

Een aantal vacatures is ingevuld en de desbetreffende medewerkers zijn aan de slag gegaan met hun opgave. Daarnaast heeft 2019 in het teken gestaan van veel voorbereiding. In samenwerking met huisartsen is een proces uitgezet voor het aannemen van een praktijkondersteuner POH Jeugd. Hetgeen geleid heeft tot een vacature begin 2020. Niet alle budgetten voor 2019 zijn in datzelfde jaar ingezet. Met de gekozen programmatische aanpak zullen de budgetten in de loop van het programma alsnog ingezet worden voor het beoogde doel.

Programma GGZ

In 2019 heeft de gemeenteraad in het kader van het uitvoeringsprogramma Geestelijke GezondheidZorg(GGZ) extra middelen beschikbaar gesteld. Met deze extra middelen hebben we extra beleidscapaciteit ingehuurd om daarmee uitvoering te geven aan:

- het plan Personen met Verward gedrag;
- de voorbereiding op de Verplichte wet GGZ;
- de nieuwe Wet Zorg en Dwang, en;
- een Optimaal leven-team in onze gemeente.

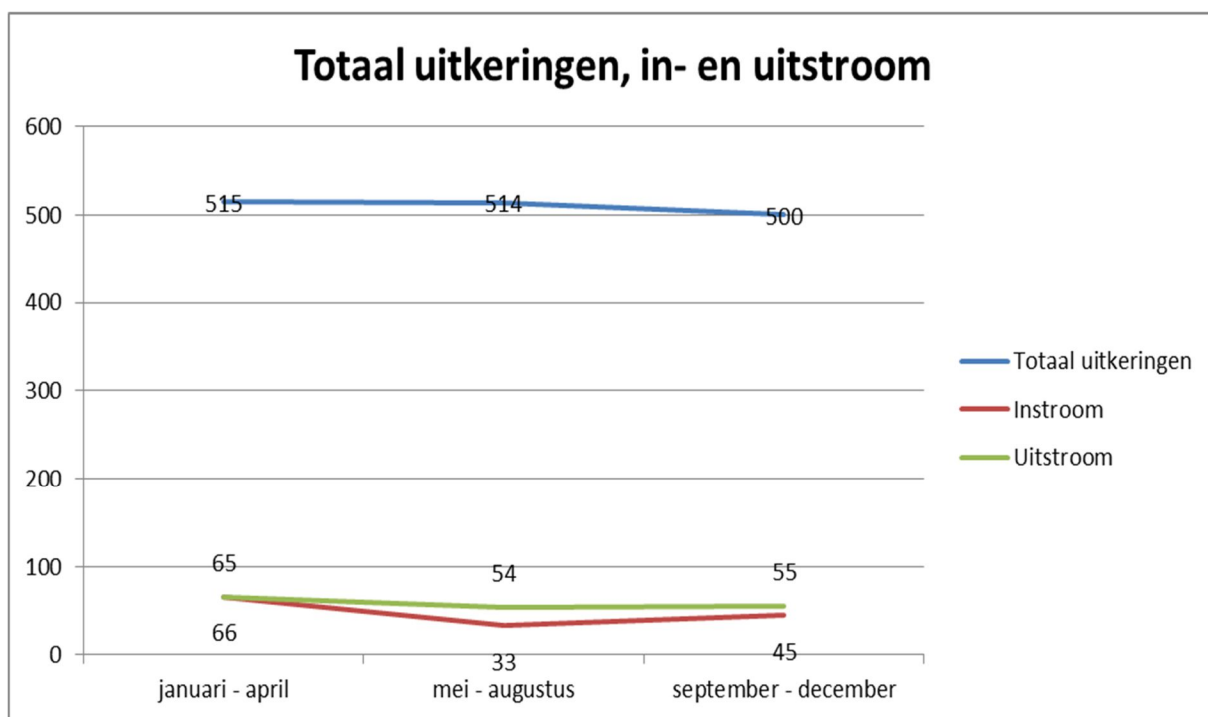
Inmiddels hebben we het Regioplan Beschermd wonen(Bw) en maatschappelijke opvang vastgesteld en zijn we gestart met de voorbereiding om in 2021 als regiogemeente een lokale uitvoering van Bw tot stand te brengen.

Beleid (aantallen)

Participatiewet

In de tabel en grafiek hieronder staat het verloop van het aantal uitkeringen op grond van de Participatiewet over 2019 opgenomen. Uit de tabel blijkt dat het gemiddeld aantal uitkeringen in de loop van het jaar licht stijgt, waarna het in het derde tertiaal weer op het niveau van 1 januari komt. De instroom stijgt na een daling in de zomerperiode weer enigszins. Dit wordt veroorzaakt door seizoensinvloeden. De uitstroom laat een licht dalende lijn zien.

Monitor P-wet (aantal uitkeringen)	per 1 januari	januari - april	mei - augustus	september - december
Gemiddeld aantal Participatiewet	454	466	465	454
Gemiddeld aantal Duurzaam Verblijf	49	51	50	46
Gemiddeld aantal IOAW	40	42	42	39
Gemiddeld aantal IOAZ	7	8	7	7
Totaal uitkeringen	501	515	514	500
Instroom		66	33	45
Uitstroom		65	54	55

In onderstaande tabel is te zien hoeveel mensen er in de betreffende periode op basis van een loonkostensubsidie bij een werkgever aan het werk zijn. Hier gaat het om de doelgroep mensen met een arbeidsbeperking. Deze doelgroep werkt in een zogenaamde afspraakbaan.

Loonkosten subsidie	Aantal personen
januari - april	30
mei - augustus	42
september - december	28

Vanaf september 2018 houden we bij hoeveel statushouders er een taalstage volgen. Dit is een stage bij een werkgever, waar de aandacht met name ligt op het verwerven van de taal. In de periode september – december 2018 waren dit er 26.

Taalstages	Aantal personen
<i>januari - april</i>	19
<i>mei - augustus</i>	21
<i>september - december</i>	25

In onderstaande tabel is te volgen hoeveel mensen er gemiddeld in de betreffende periode parttime werken, waarbij het noodzakelijk is om aanvullende bijstand te verstrekken. Hier gaat het met name om de doelgroep alleenstaande ouders, die vanwege de zorg voor de kinderen niet in staat zijn om fulltime te werken.

Parttime/ gedeeltelijke aanvulling bijstand	<i>januari - april</i>	<i>mei - augustus</i>	<i>september - december</i>
Participatiewet	73	66	83
<i>waarvan inkomen uit arbeid</i>	59	52	67
IOAW	13	13	11
<i>waarvan inkomen uit arbeid</i>	10	11	8
IOAZ	1	2	0
<i>waarvan inkomen uit arbeid</i>	0	1	0
Totaal	156	145	170

Met het bijhouden van onderstaande gegevens wordt inzichtelijk gemaakt wat de impact is van onze consulenten werk en de accountmanagers. Het doel van de consulenten werk is om uitstroom uit de uitkering te realiseren. Soms is het noodzakelijk om hiervoor eerst een werkervaringsplaats of een proefplaatsing aan te bieden. Dit zien wij als een mooie opstap naar werk. Daarnaast kunnen we zien hoeveel niet-uitkeringsgerechtigden er door ons toedoen werk krijgen. En tot slot staat onder 'Plaatsing' hoeveel personen er parttime of fulltime werk hebben verkregen.

Geplaatste kandidaten	<i>januari - april</i>	<i>mei - augustus</i>	<i>september - december</i>
Werkervaringsplaats	3	3	1
Proefplaatsing	13	11	6
Niet-uitkeringsgerechtigden (NUG)	1	1	0
Plaatsing (tussenkomst gemeente)	3	3	8
Totaal	8	8	15

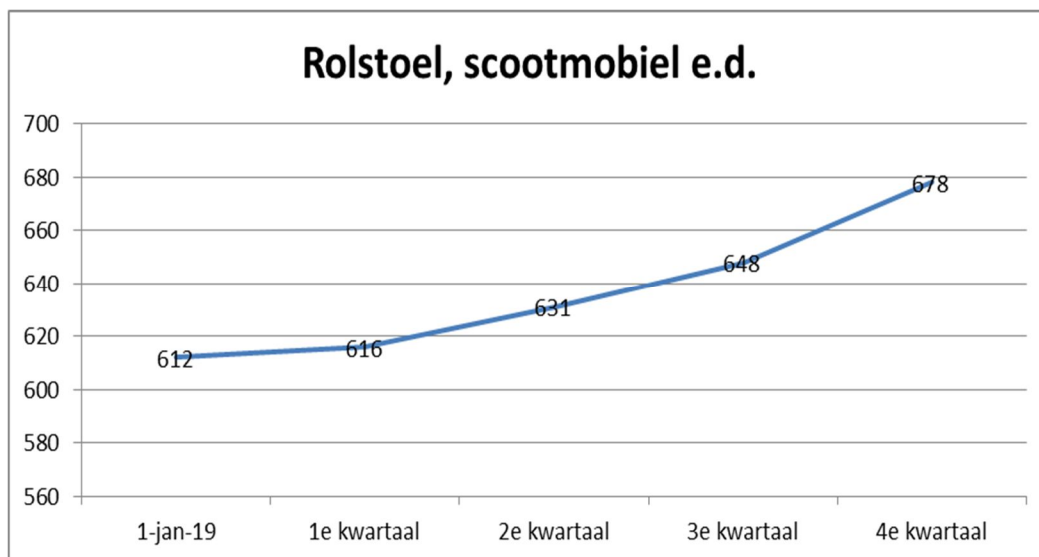
WMO

Binnen de WMO kennen we een aantal verschillende voorzieningen. Voor alle voorzieningen geldt dat het gebruik in 2019 is toegenomen.

Rolstoelen, hulpmiddelen

Hulpmiddelen (aantal voorzieningen)	31-dec-18	31-mrt-19	30-jun-19	30-sep-19	31-dec-19
Rolstoel, scootmobiel e.d.	612	616	631	648	678
Opties bij voorziening	63	68	71	83	99

Uit de tabel blijkt dat het gebruik van het aantal hulpmiddelen in 2019 met zo'n 10% is gestegen.

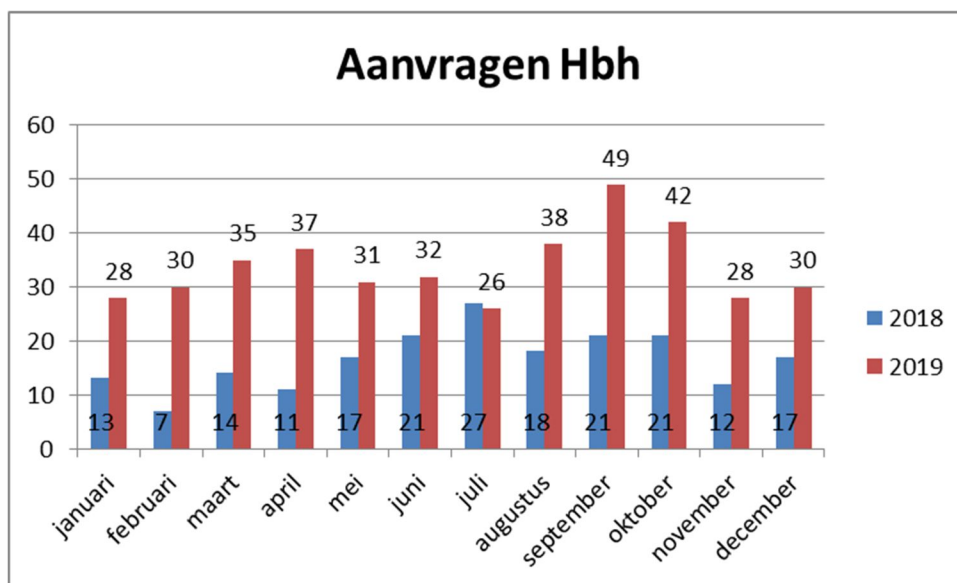

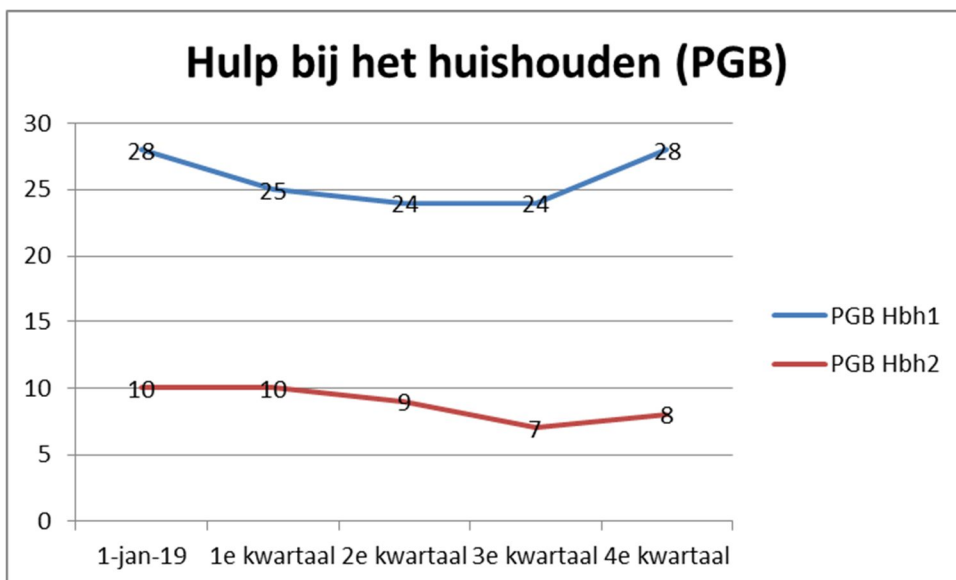
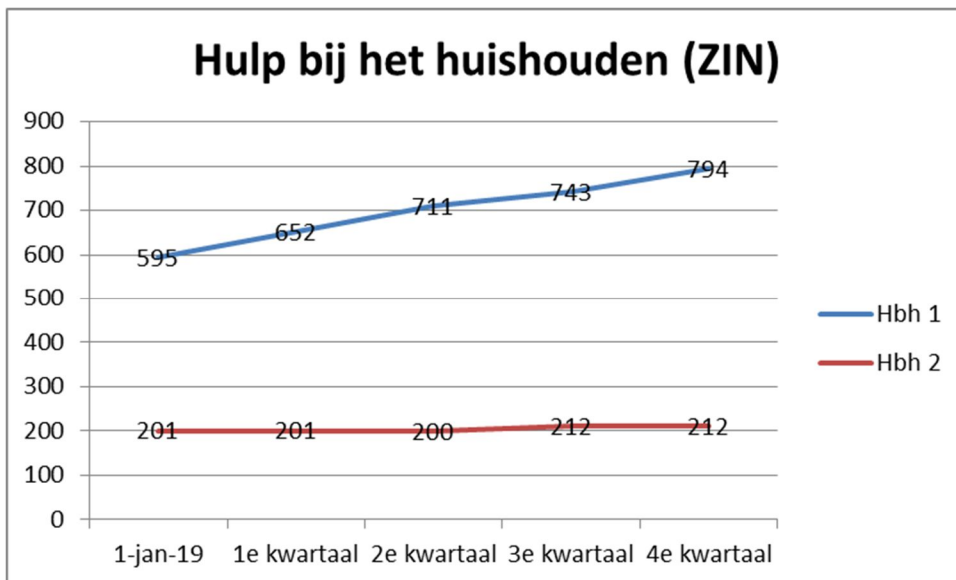
Huishoudelijke hulp

WMO Huishoudelijke hulp (aantal voorzieningen)	1-jan-19	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Hbh 1	595	652	711	743	794
Hbh 2	201	201	200	212	212
PGB Hbh1	28	25	24	24	28
PGB Hbh2	10	10	9	7	8
Totaal	834	888	944	986	1042

Uit de tabel blijkt dat het beroep op huishoudelijke hulp in 2019 behoorlijk is gestegen (+25%). Dit wordt veroorzaakt door de invoering van het abonnementstarief en de toenemende vergrijzing. In de tabel hierna staat het aantal aanvragen 2019 ten opzichte van 2018 opgenomen.

In de grafieken daarna wordt inzichtelijk gemaakt dat de toename zich vooral voordoet bij Hulp bij het huishouden (in natura)¹.

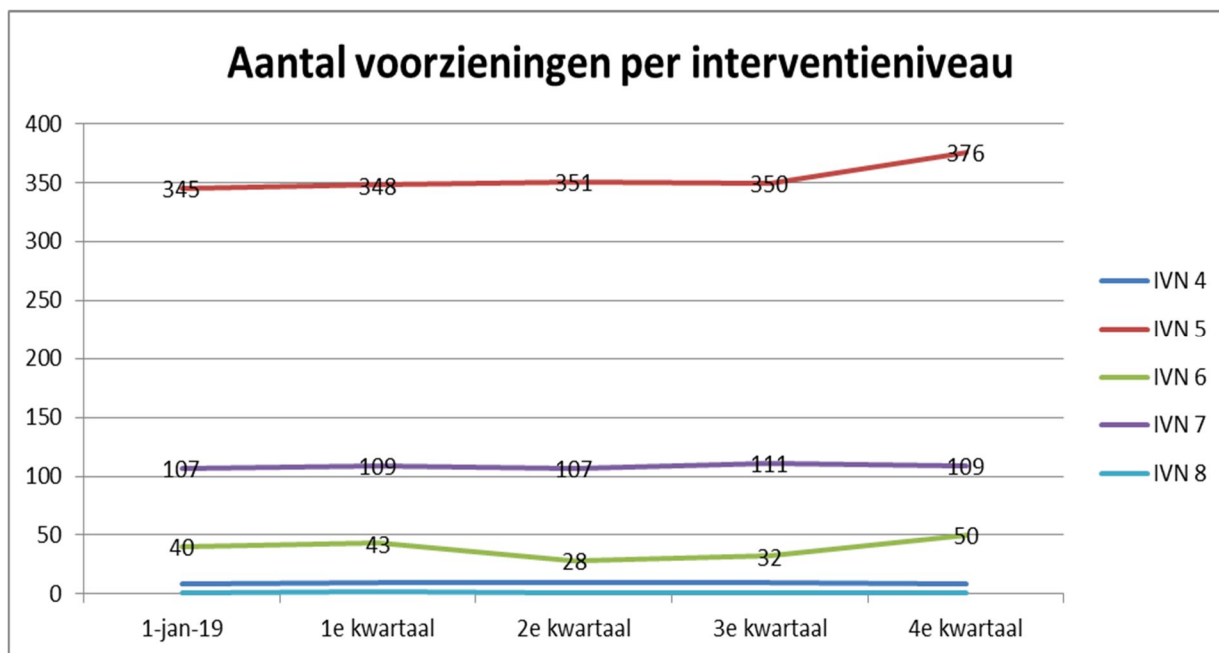

Ondersteuning en begeleiding

WMO Begeleiding (aantal voorzieningen) per interventieniveau	1-jan-19	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
IVN 4	9	10	10	10	9
IVN 5	345	348	351	350	376
IVN 6	40	43	28	32	50
IVN 7	107	109	107	111	109
IVN 8	1	2	1	1	1
Landelijke producten		1	1	1	1
Individuele contracten					1
Totaal	502	513	498	505	547
Aantal voorziening PGB	106	119	115	114	122

Uit de tabel blijkt dat het beroep op begeleiding (ZIN) met zo'n 10% is gestegen tot 547 en dat het aantal PGB's met een kleine 2% is toegenomen tot 122.

In onderstaande tabel is inzichtelijk gemaakt wat de ontwikkeling binnen de verschillende interventieniveaus (4-8) is. Hieruit blijkt dat de toename zich vooral voordoet in interventieniveau 5 (+ 31; +9%) en interventieniveau 6 (+ 10; + 25%).

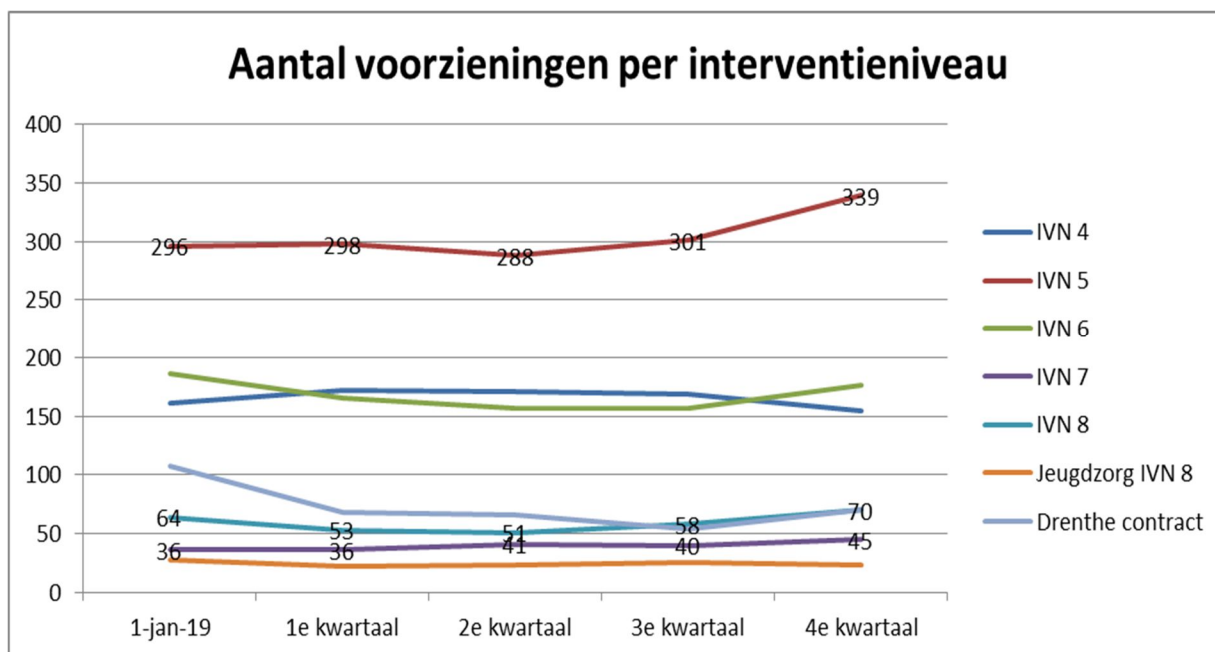
Uit de cijfers blijkt een stijging van het aantal Wmo voorzieningen en verstrekkingen. Het beeld van deze stijging in het aantal maatwerkvoorzieningen is zowel landelijk als regionaal. De oorzaken zijn divers maar vooral gelegen in autonome ontwikkelingen zoals de (dubbele)vergreijzing, het rijksbeleid dat er op gericht is dat mensen langer zelfstandig moeten blijven wonen, de invoering van het abonnementstarief, de zorg en aandacht voor kwetsbare ouderen en de mate van zelfredzaamheid.

Jeugdhulp

Jeugdhulp (aantal voorzieningen) per interventieniveau	1-jan-19	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
IVN 4	161	172	171	169	155
IVN 5	296	298	288	301	339
IVN 6	186	165	157	157	176
IVN 7	36	36	41	40	45
IVN 8	64	53	51	58	70
Jeugdzorg IVN 8	28	22	23	25	23
Drenthe contract	108	68	66	54	70
Landelijke producten	2	1	1	1	5
Individuele contracten	2	1	3	2	3
Totaal	883	815	801	807	886
Aantal voorziening PGB	50	57	58	49	55

Uit de tabel blijkt dat het beroep op de jeugdhulp in 2019 na een daling in de eerste drie kwartalen in het vierde kwartaal weer uitkomt op het niveau van eind 2018. Het aantal PGB's is met 10% gestegen tot 55.

In onderstaande grafiek is het verloop over de verschillende interventieniveaus in beeld gebracht. Binnen de interventieniveaus 5, 7 en 8 is sprake van een stijging.

De meeste niveau 5 vragen kwamen van de huisartsen. Binnen onze gemeente zijn veel kinderen met psychiatrische problematiek. Dit trekt een zware wissel op de ouders en vraagt regelmatig opvang van hun kind in de weekenden om zo druk en spanningen van de thuissituatie af te halen.

De uithuisplaatsingen van een aantal kinderen zijn van invloed op de cijfers. We hebben ook voor het eerst sinds de transitie van 2015 een kind gesloten zitten bij Elker.

Doorkijkje 2020:

Preventie komt moeilijk van de grond.

Hoop dat komst POH Jeugd een gunstig effect zal hebben mbt de huisartsen.

Eerste kwartaal 2020 is extra zorg ingezet vanwege thuiszittende kinderen, als vervolg van het coronavirus, met forse psychiatrische stoornissen.

Financiën

Rekeningresultaat

Het rekeningresultaat van het sociaal domein bedraagt afgerond € 97.000. De totale uitgaven in het sociaal domein bedragen € 18.948.000 (2018: € 16.907.000).

Kort samengevat is dit het saldo van hoger dan geraamde uitgaven in het sociaal domein (€ 374.000) en een voordeel op Beschermd wonen (€ 471.000) dat uitgevoerd wordt door centrumgemeente Assen.

Resultaat sociaal domein	Saldo
Wmo Hulp bij het huishouden	€ 76.000-
Wmo Begeleiding	€ 122.000-
Jeugdhulp	€ 168.000-
Re-integratie P-wet	€ 8.000-
Subtotaal	€ 374.000-
Beschermd Wonen	€ 471.000
Totaal	€ 97.000

Reëel ramen

Voor aanvang van de transities in het sociaal domein (2015) is de afspraak gemaakt (raadsbesluit) dat het sociaal domein een gesloten systeem is en budgetneutraal geraamd wordt. Dit betekent dat hogere rijksbijdragen voor het sociaal domein worden vertaald in een hoger gemeentelijk budget van dezelfde omvang en omgekeerd. Tekorten en overschotten binnen het sociaal domein verlopen via de C-reserve. Ook de begroting 2019 is op deze wijze opgesteld.

Bij de najaarsnota 2019 (en ook voor de begroting 2020) bleek dat deze systematiek niet langer houdbaar was. Enerzijds was sprake van een positief effect in de meicirculaire door loon- en prijsmutaties in vooral het sociaal domein (+ € 1,3 miljoen). Anderzijds was er sprake van fors nadelige effecten van afgerond € 1 miljoen door onder meer een lager accres en een lagere uitkering doordat gemeenten fors meer beroep doen op het BTW compensatiefonds.

Het beginsel van budgetneutraliteit is daarom losgelaten en de budgetten in het sociaal domein zijn reëel geraamd. In de najaarsnota 2019 zijn deze budgetten met afgerond € 360.000 verhoogd om de verwachte hogere uitgaven te kunnen opvangen. Dit betekent ook dat in het resultaat van het sociaal domein geen rekening meer wordt gehouden met de ontwikkelingen van de Algemene uitkering voor het sociaal domein.

Bij het opmaken van deze jaarrekening blijkt dat dit niet voldoende is geweest. Het tekort van € 374.000 is overigens 'maar' een afwijking van 2% ten opzichte van de reële raming in de najaarsnota 2019.

Hieronder wordt per domein iets nader ingezoomd op het resultaat.

Wmo huishoudelijke hulp

Wmo	Begroot 2019	Prognose 2019 (NJN)	Rekening 2019	Saldo
Wmo HH ZIN en PGB	€ 3.708.000	€ 3.715.000	€ 3.805.000	€ 90.000-
Wmo HH overige kosten	€ 199.000	€ 127.000	€ 121.000	€ 6.000
Wmo eigen bijdrage	€ 570.000-	€ 350.000-	€ 358.000-	€ 8.000
Totaal Wmo HH	€ 3.337.000	€ 3.492.000	€ 3.568.000	€ 76.000-

Binnen de Wmo HH is sprake van hogere uitgaven Wmo HH ZIN (+€ 160.000) en lagere uitgaven WMO HH PGB (€ 70.000). Zoals eerder opgemerkt wordt deze toename veroorzaakt door de invoering van het abonnementstarief en de toenemende vergrijzing.

In 2018 bedroegen de kosten Wmo hulp in het huishouden € 3.040.000 (ZIN € 2.825.000 en PGB € 215.000). De uitgaven Wmo HH zijn ten opzichte van 2018 dus met zo'n € 760.000 gestegen.

De overige kosten en de eigen bijdrage zijn nagenoeg conform raming. Door de invoering van het abonnementstarief is de eigen bijdrage in 2019 (najaarsnota) fors lager geraamd dan de jaren daarvoor (-€ 220.000). Naast de aanzuigende werking op het gebruik van deze voorziening heeft deze maatregel dus ook lagere inkomsten tot gevolg.

Wmo voorzieningen en begeleiding

Wmo	Begroot 2019	Prognose 2019 (NJN)	Rekening 2019	Saldo
Wmo BEG ZIN en PGB	€ 2.376.000	€ 2.400.000	€ 2.484.000	€ 84.000-
Wmo BEG overige kosten	€ 2.120.000	€ 1.607.000	€ 1.637.000	€ 30.000-
Wmo Voorzieningen	€ 1.402.000	€ 1.045.000	€ 1.053.000	€ 8.000-
Totaal Wmo BEG	€ 5.898.000	€ 5.052.000	€ 5.174.000	€ 122.000-

De uitgaven aan Wmo begeleiding ZIN zijn € 27.000 hoger dan geraamd. De uitgaven Wmo begeleiding PGB zijn € 57.000 hoger dan geraamd. Dit is een afwijking van 3,5%. De oorzaak hiervan moeten we zoeken in autonome ontwikkelingen (zie hierboven onder Beleid).

In 2018 bedroegen de kosten Wmo begeleiding € 2.325.000 (ZIN € 1.880.000 en PGB € 445.000). In 2019 zijn de uitgaven dus met zo'n € 160.000 gestegen.

De overige kosten vallen per saldo € 30.000 hoger uit dan geraamd. Tegenover lagere uitgaven uit het Stimuleringsfonds (-€ 52.000) staan hogere uitgaven op basis van de regeling tegemoetkoming chronisch zieken (+€ 17.000) en diverse andere (incidentele) kosten (+ 64.000) waaronder de inkoop Wmo en Jeugd (+€ 46.500).

Wmo	Begroot 2019	Prognose 2019 (NJN)	Rekening 2019	Saldo
Beschermd Wonen	€	-	€ 471.000-	€ 471.000

Het positieve resultaat op Beschermd wonen, uitgevoerd door (centrum)gemeente Assen, is niet geraamd. Bij het opstellen van de najaarsnota waren er op ambtelijk niveau al wel signalen dat het resultaat in 2019 ook positief zou zijn, maar dit was bestuurlijk nog niet bekrachtigd. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe is dit daarom toen niet meegenomen.

Het resultaat op Beschermd Wonen wordt vooral veroorzaakt door een te hoge rijksbijdrage. Met ingang van 2021 wordt de gemeente Midden-Drenthe zelf verantwoordelijk voor Beschermd wonen en

zal een nieuw verdeelmodel voor de verdeling van de rijksmiddelen zijn geïntroduceerd. Naar verwachting is er dan geen sprake meer van een overschot.

In 2018 bedroeg het resultaat op Beschermd wonen voor Midden-Drenthe € 344.000.

Jeugd

Jeugd	Begroot 2019	Prognose 2019 (NJN)	Saldo 2019	Saldo
Jeugd ZIN en PGB	€ 6.360.000	€ 7.690.000	€ 7.913.000	€ 223.000-
Jeugd overige kosten	€ 1.557.000	€ 1.280.000	€ 1.225.000	€ 55.000
Totaal Jeugd	€ 7.917.000	€ 8.970.000	€ 9.138.000	€ 168.000-

Bij de jeugdzorg is sprake van een tekort op de in Noord- en Middendrents verband gecontracteerde jeugdzorg (ZIN) van €253.000. Hiertegenover staan iets lagere uitgaven aan Jeugd PGB (€ 30.000).

In 2018 bedroegen de kosten Jeugd ZIN en PGB € 7.090.000. De kosten zijn in 2019 dus aanzienlijk gestegen. Gelet op het verloop van het aantal voorzieningen is er waarschijnlijk sprake van duurdere voorzieningen.

De overige kosten vallen in 2019 per saldo € 55.000 lager uit. Enerzijds is sprake van hogere uitgaven aan preventieve jeugdhulp / CJG (€ 62.000), waaronder incidentele kosten voor communicatie (€ 47.000). Anderzijds is sprake van lagere overige kosten (€ 117.000). Onder andere krijgen we nog een bedrag van € 28.000 terug van de Jeugdhulpregio Drenthe in verband met lagere zorg- en bureaukosten.

Participatie

Participatiewet / re-integratie	Begroot 2019	Prognose 2019 (NJN)	Rekening 2019	Saldo
P-wet - re-integratie	€ 665.000	€ 665.000	€ 744.000	€ 79.000-
P-wet - Stark	€ 395.000	€ 395.000	€ 324.000	€ 71.000
Totaal P-wet	€ 1.060.000	€ 1.060.000	€ 1.068.000	€ 8.000-

De kosten van re-integratie zijn in 2019 hoger dan begroot. Het betreft het saldo van diverse traject-, opleidings-, coaching- en andere kosten die gemoeid gaan met re-integratie.

De bijdrage in het exploitatietekort van de GR Stark is met € 255.000 net iets hoger dan geraamd op basis van de beheersbegroting Stark. Deze bijdrage is afhankelijk van verschillende factoren die gedurende het jaar kunnen wijzigen zoals de rijksbijdrage, de loonkosten Wsw en de brutomarge van de GR.

De bijdrage in 2018 aan de GR Alescon bedroeg € 310.000.

Daarnaast is in 2019 een bedrag van € 145.000 betaald voor de schikking van een geschil met de belastingdienst over Alescon (zie ook de paragraaf verbonden partijen). De netto bijdrage van de gemeente hierin bedraagt € 63.000. De rest (€ 82.000) betreft een begin 2019 ontvangen bijdrage in verband met de financiële afwikkeling van de GR Alescon.

Jaarrekening

Van begroting naar jaarrekening

Het doel van de jaarrekening is het getrouw weergeven van de feiten en cijfers uit het begrotingsjaar 2019 en een analyse daarvan. Na de vaststelling van de begroting 2019 op 8 november 2018 is in het begrotingsjaar twee keer gerapporteerd over de begrotingsuitvoering door een voor- en een najaarsnota. Door begrotingswijzigingen zijn toen de budgetten geactualiseerd. Mutaties buiten de voor- en najaarsnota om zijn afzonderlijk voorgelegd.

Resultaat jaarrekening

Voorjaarsnota

Het saldo van de voorjaarsnota was € 96.217 nadelig. De belangrijkste voor- en nadelen waren:

Voordelen	bedrag structureel	bedrag incidenteel
De kapitaallasten voor de investeringskosten sportpark Noord-West waren dubbel begroot.	€ 139.200	
Overige kleine mutaties	€ 8.064	
<i>totaal voordelen</i>	€ 147.264	€ 0
Nadelen	bedrag structureel	bedrag incidenteel
Hogere kosten aanbesteding sloot- en bermonderhoud	€ 94.000	
Hogere pensioenafdrachten bestuur	€ 60.000	
Aansluiting Nationale Ombudsman	€ 6.100	
Er zijn meer commissieleden	€ 5.000	
Netto aanpassingen aan de rijksbijdragen en uitkeringen participatiewet		€ 6.317
Extra juridisch advies inwinnen.		€ 20.000
Extra kosten wegens raadexcursie en externe ondersteuning		€ 10.000
Externe ondersteuning bestuur		€ 15.000
Rekenkamercommissie		€ 5.000
Bijdrage aan de RUD voor implementatie richtlijn EED		€ 9.560
Hogere lasten gratificaties jubilea		€ 5.380
Overige kleine mutaties	€ 5.164	€ 1.960
<i>totaal nadelen</i>	€ 170.264	€ 73.217
Saldo (afgerond)	-€ 23.000	-€ 73.217
Totaal negatief resultaat:	-€ 96.217	

Najaarsnota

De najaarsnota leidt tot een positief resultaat van € 402.563. De belangrijkste voor- en nadelen waren:

Nadelen	Bedrag (€)
Meicirculaire 2019	86.581
Reservepositie VRD	27.464
Juridische procedures	74.000
saldo kleine posten	9.328
Totaal nadelen	197.373

Voordelen	Bedrag (€)
Inkomensdeel Participatiewet	158.165
Leerlingenvervoer	55.000
Salarissen en bedrijfsvoering	143.840
Dividend	19.244
Afwikkeling transitoria	26.121
Restant structurele bestedingsruimte	111.605
Afwikkeling faillissement Jade	85.961
Totaal voordelen	599.936

Totaal positief resultaat	402.563
----------------------------------	----------------

Overheveling

In de raadsvergadering van 12 december 2019 is besloten om een deel van de in de begroting 2019 specifiek beschikbaar gestelde middelen over te hevelen naar 2020. De reden hiervoor was dat de beoogde prestaties niet in 2019 konden worden afgerond of opgestart. Door de overheveling van deze budgetten naar 2020 kunnen de prestaties en/of activiteiten in 2020 direct vanaf 1 januari worden verricht. Het totaalbedrag van deze begrote budgetten bedroeg € 6.816.000. Op basis van de rekeningcijfers bedroeg de werkelijke overheveling € 7.357.037.

Resultaat

Het eindresultaat over 2019 uit de gewone bedrijfsvoering, inclusief de werkelijke overheveling, bedraagt €
€ 1.970.787.

Voor details wordt verwezen naar de toelichting bij het overzicht van baten en lasten.

Overzicht van baten en lasten

Programma Bedragen x € 1.000	Begroting 2019 primitief			Begroting 2019 incl. wijz.			Rekening 2019			Verschil Begroot Werkelijk
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	
Bestuur en ondersteuning	491	3.255	2.764	491	2.214	1.723	1.470	4.529	3.058	-1.335
Veiligheid	13	2.158	2.145	13	2.194	2.181	18	2.181	2.163	19
Verkeer, vervoer en waterstaat	128	5.008	4.880	128	5.132	5.004	243	4.857	4.614	390
Economie	1.807	1.234	-573	1.807	1.279	-528	1.330	748	-582	54
Onderwijs	153	3.306	3.154	142	3.364	3.222	259	2.944	2.685	537
Sport, cultuur en recreatie	701	7.076	6.375	701	7.388	6.687	1.220	7.760	6.540	147
Sociaal domein	8.169	32.505	24.337	7.772	32.997	25.225	7.842	32.357	24.515	710
Volksgesondheid en milieu	7.798	9.319	1.521	7.798	9.381	1.583	8.301	9.391	1.090	494
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	2.524	3.991	1.466	2.524	4.338	1.814	3.113	3.818	705	1.109
Algemene dekkingsmiddelen	55.526	400	-55.126	55.581	400	-55.182	55.808	826	-54.982	-200
Overhead	94	8.612	8.519	94	9.679	9.585	239	9.692	9.453	133
Onvoorzien	0	25	25	0	25	25	0	0	0	25
Vennootschapsbelasting										
Saldo van baten en lasten	77.402	76.889	-514	77.051	78.391	1.340	79.843	79.102	-741	2.080
Mutaties reserves	1.268	1.781	514	12.209	10.870	-1.340	15.782	14.552	-1.230	-110
Resultaat	78.670	78.670	0	89.261	89.261	0	95.624	93.653	-1.971	1.971

Programma	Taakveld	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Bestuur en ondersteuning	Overige baten en lasten	Saldo algemene baten en lasten (restant bestedingsruimte, inruil, hogere verrekening BCF)	591	
Bestuur en ondersteuning	Bestuur	Lagere pensioen mutaties wethouders	36	
Bestuur en ondersteuning	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	Hogere bijdrage gemeentefonds	20	
Bestuur en ondersteuning	OZB woningen en niet-woningen	Netto lagere opbrengst OZB, Toeristenbelasting en forensenbelasting		100
Bestuur en ondersteuning	Overhead	Lagere juridische kosten	37	
Bestuur en ondersteuning	Treasury	Hogere dividend	26	
Bestuur en ondersteuning	Ondersteuning organisatie	ICT gelden incl. de lagere onttrekking reserve	283	
Bestuur en ondersteuning	Overhead	Hogere facilitaire lasten gemeentehuis		130
Bestuur en ondersteuning	Overhead	Lagere automatiseringskosten	116	
Bestuur en ondersteuning	Overhead	Hogere bijkomende personeelskosten		61
Verkeer, vervoer en waterstaat	Verkeer, vervoer en waterstaat	Lagere lasten gladheidsbestrijding	31	
Onderwijs	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Lagere lasten onderwijskansenbeleid	65	
Sport, cultuur en recreatie	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Lagere bestedingen speelvoorzieningen.	47	
Sociaal domein	Samenkracht en burgerparticipatie	Lagere kosten statushouders	224	
Sociaal domein	Diversen	Netto saldo lasten en baten sociaal domein	97	
Sociaal domein	Inkomensregelingen	Lagere lasten WWB Levensonderhoud	302	
Sociaal domein	Inkomensregelingen	Hogere lasten minimabeleid		94
Sociaal domein	Maatwerkdienstverlening 18+	Lagere lasten schuldhulpverlening	30	
Sociaal domein	Diversen	team Soza, leerplicht, schuldhulp		43
Sociaal domein	Samenkracht en burgerparticipatie	Hogere telefoonkosten dorpshuizen		26
Volksgezondheid en milieu	Afval en riolering	Lagere lasten Afval en riolering	41	
Volksgezondheid en milieu	Volksgezondheid	Lagere bestedingen aan lokaal volksgezondheidsbeleid	106	
Volksgezond en milieu	Milieubeheer	Lagere lasten duurzaamheid	42	
Volksgezond en milieu	Begraafplaatsen	Lagere lasten begraafplaatsen	46	
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Wonen en bouwen	Netto opbrengst verkoop woning	322	

Programma	Taakveld	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Wonen en bouwen	Netto hogere leges opbrengsten	105	
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Ruimtelijke ordening	Lagere lasten structuur- en bestemmingsplannen	75	
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Wonen en bouwen	Hogere uitvoeringskosten woonwagengeleid.		48
Diversen	Diversen	Hoger energiekosten		211
Diversen	Diversen	Bouwgrond in exploitatie	269	
Diversen	Diversen	Gronden niet in exploitatie		403
Diversen	Diversen	Lagere waterschapslasten	37	
Diversen	Diversen	Netto hoger kapitaallasten		93
Diversen	Diversen	Netto Spuk bijdrage exploitatie	178	
Diversen	Diversen	Netto saldo overige kleinere mutaties	54	
		Totaal	3.180	1.209
		Saldo rekening 2019	1.971	

Onderstaand wordt een korte toelichting gegeven van de hierboven genoemde oorzaken van het gerealiseerde resultaat over 2019. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de programma's.

Voordeel taakveld Overige baten en lasten € 591.000 V

Het voordeel op het taakveld overige baten en lasten wordt verklaard door:

Niet specifiek te verantwoorden lasten en baten inclusief de niet bestede post onvoorzien. Hiervan wordt conform bestaande besluitvorming € 49.000 toegevoegd worden aan de reserves Vervangingsinvesteringen en € 403.000 aan de reserve Weerstandsvermogen bouwgrond.

Voordeel taakveld Bestuur € 36.000 V

Het voordeel op het taakveld Bestuur wordt verklaard door:

Gezien het rendement van 2019 is gedeelte van de ingelegde middelen van de APPA regeling terugbetaald.

Voordeel taakveld Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds € 20.000 V

Het voordeel op de taakveld Overhead voor juridische ondersteuning wordt verklaard door: de afwikkelingen voorgaande jaren en de effecten van de september- en decembercirculaire. Hierin is bijna € 240.000 opgenomen voor klimaatmiddelen. Deze middelen willen we ook voor dat doel bestemmen.

Nadeel taakveld OZB woningen en niet-woningen € 100.000 N

Het nadeel op de taakveld OZB woningen en niet-woningen wordt verklaard doordat als gevolg van jurisprudentie campings met veel stacaravans onder het OZB-woningtarief vallen ipv het Niet-woningtarief. Hiernaast vervalt de OZB-gebruikersbelasting. De lagere toeristen belasting is het gevolg het afboeken van dubieuze debiteuren voorgaande jaren.

Voordeel taakveld Treasury € 26.000 V

Het voordeel op het taakveld Treasury wordt verklaard door:
De terug ontvangst van de dividendbelasting Enexis.

Voordeel taakveld Ondersteuning organisatie € 283.000 V

Het voordeel op de taakveld Ondersteuning organisatie wordt verklaard doordat de middelen voor ict en dienstverlening bewust voor de héle bestuursperiode beschikbaar gesteld zijn en in 2019 zijn op deze terreinen nog geen invulling gegeven aan de aanwezige knelpunten. Het voorstel is om dit bedrag over te hevelen naar 2020.

Voordeel taakveld Overhead € 37.000 V

Het voordeel op de taakveld Overhead voor juridische ondersteuning wordt verklaard doordat de verhoging van het budget voor arbeidsrechtswesties naar aanleiding van de organisatieontwikkelingen in de praktijk leek mee te vallen.

Nadeel taakveld Overhead € 130.000 N

Het nadeel op de taakveld Overhead voor de facilitaire voorzieningen gemeentehuis wordt verklaard doordat diverse organisatorische ontwikkelingen (diverse interne verhuizingen, perikelen in de organisatie, uitbreiding personeel) een groter beroep gedaan op de bodedienst, huishoudelijke taak, catering en huismeester is gedaan. Naast deze meerkosten van € 61.000 is voor € 22.000 meer meubilair aangeschaft en zijn de kosten voor het gebruik en vervanging mobiele telefonie € 43.000 hoger. Het overige betreft de saldering van deze andere kleinere posten.

Voordeel taakveld Overhead € 116.000 V

Het voordeel op de taakveld Overhead voor automatisering wordt verklaard doordat door een aantal factoren. In 2019 is begonnen met het op orde brengen van de basis, waarbij een aantal budgetten is herzien. Er heeft een samenvoeging en herverdeling van de budgetten plaatsgevonden die beter aansluit bij de huidige organisatiestructuur. Er is daarnaast in 2019 kritisch is gekeken naar waarvoor de kosten worden gemaakt en waar deze verantwoord moeten worden. Dit alles te samen heeft tot gevolg gehad dit op veel posten minder kosten zijn gemaakt dan gebudgetteerd voor 2019.

Nadeel taakveld Overhead € 61.000 N

Het nadeel op de taakveld Overhead voor de bijkomende personeelskosten heeft naast diverse kleine posten met verschillen vooral betrekking op posten functiewaardering : € 26.000 en reiskostenvergoeding: € 24.000.

Voordeel taakveld Verkeer, vervoer en waterstaat € 31.000 V

Het voordeel op de taakveld Verkeer, vervoer en waterstaat wordt verklaard omdat gladheidsbestrijding een onderdeel is wat je op voorhand niet kunt voorspellen. We hebben jaren in

de rode cijfers gezeten, nu een keer in de positieve cijfers. Dat heeft te maken dat we afgelopen najaar (vanaf half november) relatief weinig gestrooid hebben vanwege de zachte winter. Ook in het voorjaar van 2019 is er minder zout gestrooid/gebruikt door de zachte winter. Daaraan is gekoppeld ook het onderhoud en de uitbesteding van de strooiroutes door derden. Ook hebben we nieuwe strooiers aangeschaft waaraan nog geen onderhoud hoeft worden gepleegd. Daarnaast zijn we in 2019 naar een nieuw contract overgestapt waarbij we de oude voorraad op moesten maken. Dus was er relatief veel zout in voorraad.

Voordeel taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenzaken € 65.000 V

Het voordeel op de taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenvervoer wordt verklaard door de hogere rijksbijdrage Onderwijsachterstandenbeleid van € 77.000, lagere lasten lokaal onderwijsbeleid € 15.000. Hiertegenover staan hogere lasten integraal Kindcentrum van € 27.000.

Voordeel taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie € 47.000 V

Het voordeel op de taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie wordt verklaard doordat de werkelijke onderhouds- en reparatiekosten speelvoorzieningen € 29.000 en de onderhoudskosten zandbakken € 14.000 lager waren. Het overige betreft de saldering van deze andere kleinere posten.

Voordeel taakveld Samenkracht en burgerparticipatie € 224.000 V

Het voordeel op de taakveld Samenkracht en burgerparticipatie wordt verklaard doordat de ontvangen rijksmiddelen niet zijn besteed aan de pilot veranderopgave inburgering. Op het taakveld Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds' is € 165.500 via 'vooruitontvangen bedragen' overgeheveld naar 2020. Het restant bedrag van € 58.500 willen we ook voor het doel beschikbaar houden. Het voorstel is om dit bedrag over te hevelen naar 2020.

Voordeel taakveld Sociaal domein diversen € 97.000 V

Het voordeel op de taakveld Sociaal domein diversen bestaat per saldo uit het resultaat van hoger dan geraamde lasten in het sociaal domein van € 373.000 en een niet begroot voordeel van € 470.000 uit Beschermd Wonen.

Voordeel taakveld Inkomensregelingen € 302.000 V

Het voordeel op de taakveld Inkomensregelingen wordt verklaard door lagere uitkeringen aan inkomensregelingen (P-wet, BBZ, loaw en loaz).

Nadeel taakveld Inkomensregelingen € 94.000 N

Het nadeel op de taakveld Inkomensregelingen wordt voornamelijk verklaard door per saldo hoger uitgaven aan bijzondere bijstand (€ 203.000) en lagere uitgaven aan het kindpakket (€ 45.000) en lagere uitgaven aan collectieve ziektekostenverzekering (€ 45.000).

Voordeel taakveld maatwerkdienstverlening 18+ € 30.000 V

Het voordeel op de taakveld maatwerkdienstverlening 18+ wordt verklaard doordat de uitvoeringskosten voor de schuldhulpverlening € 30.000 lager waren.

Nadeel taakveld Sociaal domein diversen € 43.000 N

Het nadeel op de taakveld Sociaal domein diversen wordt verklaard door niet begrote kosten waaronder met name de bijdrage aan de Arbeidsmarktregio Drenthe (€ 32.000) en extra kosten voor interne controlewerkzaamheden (€ 9.000).

Nadeel taakveld Samenkracht en burgerparticipatie € 26.000 N

Het nadeel op de taakveld Samenkracht en burgerparticipatie wordt verklaard doordat de extra lasten moesten worden gemaakt bij de Dorpshuizen voor het plaatsen van een brandmeldcentrale. De extra lasten betreft vooral het vervangen van de oude ISDN lijnen.

Voordeel taakvelden Afval en Riolering € 41.000 V

Het voordeel op de taakvelden Afval en Riolering wordt verklaard doordat: Door lagere bestedingen aan afval en riool minder btw kon worden toegerekend. De toegerekende lasten Overhead zijn wel hoger. Per saldo een voordeel van € 41.000.

Voordeel taakveld Volksgezondheid € 106.000 V

Het voordeel op de taakveld Volksgezondheid wordt verklaard door het niet besteden van het budget van € 50.000 voor activiteiten in het kader van 'Gezondheid en bewegen' Daarnaast waren de middelen voor het Rijksvaccinatieprogramma dubbel als last opgenomen. Naast de bijdrage voor de GGD voor deze taak was de rijksvergoeding voor deze taak ook opgenomen in de begroting.

Voordeel taakveld Milieubeheer € 42.000 V

Het voordeel op de taakveld Milieubeheer wordt verklaard doordat € 138.000 meer Overhead als last aan afval en riolering kon worden toegerekend. Ten gevolge van lagere bestedingen kon echter € 96.000 minder btw aan afval en riolering worden toegerekend.

Voordeel taakveld Begraafplaatsen € 46.000 V

Het voordeel op de taakveld Begraafplaatsen wordt verklaard doordat vanaf 2019 de begraafplaatsen in de belaste sfeer komt te vallen. Hierdoor kon de btw worden verrekend.

Voordeel taakveld Wonen en bouwen € 322.000 V

Het voordeel op de taakveld Wonen en bouwen wordt verklaard doordat in de 2e helft 2019 een gemeentelijk gebouw is verkocht. De netto opbrengst (Verkoopprijs minus restant boekwaarde en verkoopkosten) bedroeg € 322.000.

Voordeel taakveld Wonen en bouwen € 105.000 V

Het voordeel op de taakveld Wonen en bouwen wordt verklaard doordat de legesopbrengsten voor de omgevingsvergunning (€ 161.000) en kabels en leidingen (€ 50.000) hoger uitvallen. Hiertegenover staat dat de leges begraafrechten € 107.000 lager uitvallen.

Nadeel taakveld Wonen en bouwen € 48.000 N

Het nadeel op de taakveld Wonen en bouwen wordt verklaard doordat de uitvoeringskosten woonwagengebeleid hoger waren. Er werd in 2019 een begin gemaakt met het ontwikkelen van nieuw woonwagengebeleid waarvoor externe ondersteuning was.

Voordeel taakveld Ruimtelijke ordening € 75.000 V

Het voordeel op de taakveld Ruimtelijke ordening wordt verklaard doordat er in het najaar nog wel wat zaken in de planning (waaronder een parapluplan windmolens, actualisering van het buitengebied) stonden. Dit is vertraagd of wordt op de wat langere baan geschoven. Andere zaken hebben op basis van de bestuurlijke prioriteitenlijst voorrang gekregen. Ook de komst van de nieuwe Omgevingswet zorgt er ook voor dat bepaalde andere zaken wat meer naar voren worden geschoven.

Nadeel taakveld diversen: energiekosten € 211.000 N

Het nadeel de energiekosten wordt verklaard door: door de hogere energiekosten zwembaden € 73.000 en sporthallen en gymlokalen € 73.000. Hiernaast hebben we diverse gebouwen waar leegstand beheer in bezit waarvan de energiekosten voor onze rekening komt € 84.000. We betalen voor de sportverenigingen. De afrekening hiervan vindt in 2020 plaats, tijdelijk meerkosten € 8.000.

Voordeel taakveld diversen: Bouwgrond in exploitatie € 269.000 V

Het voordeel op de in exploitatie genomen gronden wordt vooral veroorzaakt door een hogere storting van € 91.000 in de voorziening bouwgrond en de externe ondersteuning voor onder ander de aangiftes Vennootschapsbelastingen . Door de verplichte winstneming bouwgrond ontstond er een voordeel van € 373.000. De verplichte winst van € 373.000 wordt conform bestaande besluitvorming toegevoegd aan de reserve Weerstandvermogen bouwgrond.

Nadeel taakveld diversen: Gronden niet in exploitatie € 403.000 N

Het nadeel van de niet in exploitatie genomen gronden wordt vooral veroorzaakt door het verlagen van de boekwaarde van het plan De Lindelaar. Hiernaast zijn een aantal betalingen tlv deze plannen gekomen.

Voordeel taakveld diversen: Waterschapslasten € 37.000 V

De jaarlijkse aanslagen voor waterschapslasten viel dit jaar lager uit dan begroot. Voor de openbare terreinen waren de waterschapslasten hoger maar voor de wegverhardingen waren ze lager.

Nadeel taakveld diversen: Kapitaallasten € 93.000 N

Het nadeel van de kapitaallasten wordt door de saldering van diverse posten veroorzaakt. De grootste oorzaak is de lagere rentetoerekening aan de bouwgrond. Op grond van een voorgeschreven methode werd het werkelijke percentage 0,9% lager dan begroot.

Voordeel taakveld diversen: Spuk bijdrage exploitatie € 178.000 V

Het voordeel op de Spuk bijdrage exploitatie wordt vooral veroorzaakt door een directe hogere specifieke uitkering. Tot 2019 konden gemeenten op grond van het Sportbesluit de btw op uitgaven voor sportvoorzieningen in vooraf trek brengen. Ter compensatie van het vervallen van dit besluit, kunnen gemeenten nu een beroep doen op de Specifieke uitkering sport (SPUK). Op grond van de SPUK ontvangt onze gemeente over 2019 een bedrag van afgerond € 227.000. Voor een deel (€ 177.648) is deze bijdrage een compensatie van hogere btw lasten op diverse kosten. Voor het overige deel (afgerond € 50.000) wordt het toegevoegd aan de reserves onderhoud gebouwen en vervangingsinvesteringen. De SPUK regeling kent een plafond. Op dit moment gaan we ervan uit dat we 100% uitgekeerd krijgen. Volgens de Sisa-systematiek is dit medio 2021 bekend.

Voordeel taakveld diversen: saldo overige kleinere mutaties € 54.000 V

Dit is het saldo van diverse overige budgetten waarvan de afwijkingen kleiner zijn dan € 25.000.

Toelichting op de programmarekening

Op grond van artikel 28 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten bevat de toelichting op het overzicht van baten en lasten onder andere:

- Een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en het overzicht van baten en lasten op de volgende onderdelen:
 - de lasten en baten per programma;
 - de algemene dekkingsmiddelen;
 - het resultaat voor bestemming;
 - de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
 - het resultaat na bestemming.

Hierna staat dit per programma nader uitgewerkt.

Voorafgaand aan deze toelichting is in onderstaande 2 tabellen een analyse opgenomen met de kwalificatie van de overschrijding op basis van de in de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV opgenomen soorten begrotingsoverschrijdingen:

Begrotingsafwijking		Onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig en telt mee voor het oordeel
a)	Budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
b)	Budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
c)	Budgetoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
d)	Budgetoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X
e)	Budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de		

Begrotingsafwijking		Onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig en telt mee voor het oordeel
	praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente ervoor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar. - geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar - geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	X
f)	Budgetoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen of totaal geautoriseerd budget) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. - jaar van investeren - afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	X

Overzicht rechtmatigheidsanalyse 2019

Programma	Actuele begroting	Rekening	Saldo over (-) en onder schrijding	Soort begroting s-afwijking	Toelichting naar oorzaak en achtergronden bij overschrijdingen > € 100 duizend
	lasten	lasten			
Sociaal domein – taakveld geëscaleerde jeugdzorg	7.236	7.488	-252	C	Duurdere jeugdhulptrajecten en indexering.
Beheer overige gebouwen en gronden	240	1.980	-1.740	B	Op grond van de BBV regels zijn de boekwaarden plannen Ossebroeken II met € 869.000 en Lindelaar met € 350.000 afgewaardeerd.
Treasury	-104	261	-365	C	De lastenoverschrijding wordt veroorzaakt door een lagere rentetoerekening € 102.000 aan de bouwgrond en een hogere bespaarde rente van € 226.000 aan onze reserves.
Mutaties reserves	10.870	14.552	-3.682	B	Op grond van de nieuwe nota reserves en voorzieningen is de reserve Woon en leefomgeving opgeheven en het saldo is toegevoegd aan de Algemene bestemmingsreserve.

Programma Bestuur en ondersteuning

Bedragen x € 1.000	Begroting 2019 primitief		Begroting 2019 incl. wijz.		Rekening 2019		Begr versus Rek.
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	Vershil
Bestuur	1.600	0	1.689	0	1.659	0	31
Burgerzaken	1.020	380	1.020	380	968	400	72
Beheer overige gebouwen en gronden	240	96	240	96	1.980	564	-1.272
Ondersteuning organisatie	8.612	94	9.679	94	9.692	239	133
Treasury	-104	1.540	-104	1.560	261	1.846	-79
OZB woningen	467	3.473	467	3.473	513	3.506	-14
OZB niet-woningen	37	2.745	37	2.745	51	2.631	-128
Algemene uitkering en overige uitkeringen	0	47.767	0	47.803	0	47.824	21
Gemeentefonds							
Overige baten en lasten	419	15	-711	15	-78	507	-141
Mutaties reserves	1.781	1.268	10.870	12.209	14.552	15.782	-110
Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten/baten	14.073	57.378	23.188	68.375	29.598	73.299	-1.487

Toelichting:

Het nadeel van € 1.487.000 in dit programma wordt vooral verklaard door:

- Het voordeel op het taakveld bestuur bedraagt € 31.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - Door een goed rendement was de toevoeging aan de pensioenvoorziening voor de bestuurders € 36.000 lager dan begroot.
 - De overige kleine mutaties waren per saldo € 5.000 nadelig.
- Het voordeel op het taakveld burgerzaken bedraagt € 72.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - De werkelijke lasten voor de verkiezing waren € 12.000 lager dan begroot.
 - De werkelijke lasten voor het Geografisch informatiesysteem waren € 36.000 lager dan begroot.
 - Doordat in 2019 een BRP audit had plaatsgevonden en kritisch was gekeken naar de noodzakelijke lasten burgerlijke stand leverde dit een voordeel van € 33.000 op.
 - De overige kleine mutaties waren per saldo € 9.000 nadelig.
- Het nadeel op het taakveld Beheer overige gebouwen en gronden bedraagt € 1.272.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - Op grond van de BBV regels zijn de boekwaarden van de volgende nog niet in exploitatie genomen afgewaardeerd: plan Ossebroeken II: € 869.000 en plan Lindelaar: € 350.000.
 - Het overige voordeel van € 53.000 betrof lagere rentekosten en hogere baten verspreide gronden.

- Het voordeel op het taakveld Ondersteuning organisatie bedraagt € 133.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - Het voordeel van € 133.000 op dit taakveld betrof een lagere toerekening van de diverse overheadkosten.
- Het nadeel op het taakveld Treasury bedraagt € 79.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - Door het terug ontvangen van de dividendbelasting ontstond er een voordeel van € 25.000.
 - Door een lagere rentetoerekening aan de bouwgrond ontstaat er een nadeel van circa € 102.000.
 - Het overige nadeel van € 2.000 bestaat uit diverse kleine afwijkingen.
- Het nadeel op het taakvelden OZB woningen en OZB niet woningen bedraagt € 142.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - De werkelijke opbrengsten van de OZB woningen en niet woningen waren € 84.000 lager.
 - De rechtstreekse kostentoerekening voor heffingen en invordering rioolheffingen was € 48.000 hoger.
 - Ook de kosten voor de uitvoering Wet WOZ waren € 10.000 hoger.
- Het voordeel op het taakveld Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds bedraagt € 21.000.
 - Het betrof de effecten van september- en decembercirculaire en verrekeningen van voorgaande jaren. In afzonderlijke brieven was raad over de effecten van de circulaires geïnformeerd. In decembercirculaire was wel bijna € 240.000 incidenteel beschikbaar gesteld voor het realiseren van klimaatdoelstellingen. Via bestemming van het rekeningssaldo willen we dit bedrag beschikbaar stellen om de klimaatdoelstellingen te realiseren.
- Het nadeel op het taakveld Overige baten en lasten bedraagt € 141.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - Op de post onvoorzien van € 25.000 is geen beroep gedaan.
 - De stelpost onderuitputting van -/- € 710.000 verviel. De onderuitputting betreft het begrote voordeel in de kapitaallasten van de nog niet gerealiseerd investeringen. De werkelijke voordelen staan verspreid over alle taakvelden.
 - Vrijval niet bestede verplichtingen van voorgaande jaren en ontvangen belastingen voorgaande jaren, voordeel € 52.000. Hiernaast wordt de opbrengst van € 49.000 voor de inruil van de vervangingsinvesteringen hier verantwoord.
 - Er werd € 403.000 ontvangen als bijdrage 2018 voor de verkochte kavels in het plan Nagtegaal, € 6.000 terugontvangen als afrekening meerwerk school Bovensmilde en € 56.000 vergoeding voor ondersteunende diensten Zonnepanelenpark BV.
 - De gemeente kon bijna € 22.000 minder BTW van de gemeenschappelijke regelingen declareren bij het BCF fonds.
- Per saldo € 110.000 lagere dotaties uit of aan de reserves. De mutaties reserves in dit programma bestaan uit:
 - De afwijkingen tussen de begrote en de werkelijke toevoegingen of onttrekkingen aan de reserves om de werkelijke lasten of verschillen tussen lasten en baten van

bijvoorbeeld afval, riolering en onderhoud te dekken. De grootste mutaties zijn de onttrekking aan de reserve bouwgrond van € 870.000 om de afboeking van de boekwaarde plan Ossebroeken II te dekken, de werkelijke overheveling van budgetten was bijna € 700.000 hoger dan het saldo dat genoemd was in het raadsvoorstel van 12 december 2019.

Programma Veiligheid

Bedragen x € 1.000	Begroting 2019 primitief		Begroting 2019 incl. wijz.		Rekening 2019		Begr versus Rek.
Taakveld	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	Verschil
Crisisbeheersing en Brandweer	1.838	0	1.841	0	1.844	6	2
Openbare orde en Veiligheid	320	13	354	13	337	12	16
Totaal lasten/baten	2.158	13	2.194	13	2.181	18	19

Toelichting:

Exploitatie

Het voordeel van € 19.000 in dit programma wordt vooral verklaard door:

- Het voordeel op het taakveld crisisbeheersing en brandweer bedraagt € 2.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - De totale huisvestingslasten van de brandweergarages in Beilen, Smilde en Westerbork leverden een voordeel op € 30.000. Het voordeel bestaat onder andere uit huuropbrengsten € 6.000, lagere onderhoudskosten: € 16.000, lagere schoonmaakkosten € 6.000 en de overige € 2.000 betreft het saldo van de overige kleine budgetten.
 - De lasten van de rampenbestrijding leverden een nadeel van € 28.000 op. Het nadeel bestaat onder andere uit hogere oefeningskosten rampen van € 12.000, kosten huishoudelijk geweld en RIEC € 11.000 en de overige € 5.000 betreft het saldo van de overige kleine budgetten.
- Het voordeel op het taakveld openbare orde en veiligheid bedraagt € 16.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - De leges opbrengsten inclusief de uitvoeringskosten waren € 3.000 lager.
 - De herstelkosten ten gevolge van vandalisme vielen € 16.000 lager uit.
 - De lasten voor het integraal veiligheidsbeleid vielen € 3.000 hoger uit.

Programma Verkeer, vervoer en waterstaat

Bedragen x € 1.000	Begroting 2019 primitief		Begroting 2019 incl. wijz.		Rekening 2019		Begr versus Rek.
Taakveld	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	Verschil
Verkeer, wegen en water	5.008	128	5.132	128	4.857	243	390
Totaal lasten/baten	5.008	128	5.132	128	4.857	243	390

Toelichting:

Het voordeel van € 390.000 in dit programma wordt vooral verklaard door:

- Het voordeel op het taakveld Verkeer, wegen en water bedraagt € 390.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - o De waterschapslasten voor wegen waren € 66.000 lager dan begroot.
 - o De gemaakte kosten inclusief toe rekeningen waren voor onderhoud bermen en wegbeplanting € 29.000 lager dan begroot.
 - o De milde winter leverde een voordeel van € 24.000 op voor de gladheidsbestrijding .
 - o Door de jaarlijkse energiebesparende vervangingen en de lagere aanwending van het beschikbaar budget bleef er binnen openbare verlichting € 137.000 over. Conform bestaand beleid is dit saldo toegevoegd aan de reserve openbare verlichting.
 - o Van het onderhoudsbudget voor bruggen hoefde dit jaar € 30.000 niet te worden besteed.
 - o Aan de uitvoering van de kerntaken wegen , verkeer en water was € 80.000 minder besteed. Hiervan was € 48.000 begroot als kapitaal van het krediet baggerplan vijvers.
 - o De overige lasten van dit taakveld leverden een voordeel van € 24.000 op.

Programma Economie

Bedragen x € 1.000	Begroting 2019 primitief		Begroting 2019 incl. wijz.		Rekening 2019		Begr versus Rek.
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	Verschil
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	554	554	554	554	76	100	24
Bedrijfsloket en -regelingen	220	67	225	67	172	59	45
Economische promotie	460	1.186	500	1.186	500	1.170	-16
Totaal lasten/baten	1.234	1.807	1.279	1.807	748	1.330	54

Toelichting:

Exploitatie

Het voordeel van € 54.000 in dit programma wordt vooral verklaard door:

- Het voordeel op het taakveld fysieke bedrijfsinfrastructuur bedraagt € 24.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - Door verplichte winstneming ontstaat er een voordeel van € 35.000.
 - Door een hogere toevoeging aan de voorziening voor niet kostendekkende plannen ontstaat er een nadeel van € 11.000
- Het voordeel op het taakveld bedrijvenloket en bedrijfsregelingen bedraagt € 45.000. Dit wordt veroorzaakt door
 - De lasten voor de Middenveld tentoonstelling vielen € 5.000 lager uit.
 - De lasten voor de week en jaarmarkten vielen € 3.000 lager uit maar hiertegenover stond dat de baten van markten € 6.000 lager waren.
 - De lasten van het bedrijvenloket leverden een voordeel van € 43.000 op. Dit werd vooral veroorzaakt door lagere kapitaallasten van € 31.000 doordat het centrumplan nog niet is gerealiseerd.
- Het nadeel op het taakveld economische promotie bedraagt € 16.000. Dit wordt veroorzaakt door
 - Lagere opbrengsten toeristenbelasting leverden een nadeel op van € 16.000
 - De rechtstreekse kostentoe rekening voor heffingen en invordering toeristen- en forenzenbelasting was € 14.000 hoger.
 - De lasten voor de evenemententerreinen, economische promotie en kerntaken recreatie en toerisme vielen €14.000 lager uit.

Programma Onderwijs

Bedragen x € 1.000	Begroting 2019 primitief		Begroting 2019 incl. wijz.		Rekening 2019		Begr versus Rek.
Taakveld	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	Verschil
Onderwijshuisvesting	1.896	49	2.022	49	1.576	84	481
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.411	104	1.342	93	1.368	176	56
Totaal lasten/baten	3.306	153	3.364	142	2.944	259	537

Toelichting:

Exploitatie

Het voordeel van € 537.000 in dit programma wordt vooral verklaard door:

- Het voordeel op het taakveld onderwijshuisvesting bedraagt € 481.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - Doordat de bouw van de nieuwe VO school nog niet is gestart vallen hierdoor de kapitaallasten € 434.000 lager uit.
 - Als compensatie voor de btw was als bijdrage SPUK Onderwijshuisvesting € 42.000 ontvangen. De bijdrage SPUK was niet begroot.
 - De overige huisvestingskosten schoolgebouwen en gymlokalen vielen € 5.000 lager uit.
- Het voordeel op het taakveld onderwijsbeleid en leerlingenzaken bedraagt € 56.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - De lasten voor de uitvoering van de leerplicht vielen € 6.000 lager uit.
 - Door een hogere rijksbijdrage (Asschergelden) was er een voordeel van € 44.000 op het gemeentelijk onderwijskansenbeleid (OAB) en logopedie. Het restant van de rijksbijdrage OAB is deze overgeheveld naar 2020.
 - De werkelijk betaalde huur gymlokalen voor het basisonderwijs was in 2019 € 10.000 lager.
 - De lasten leerlingenvervoer, kinderdagopvang en peuterspeelzalen vielen gezamenlijk € 4.000 hoger uit.

Programma Sport, cultuur en recreatie

Bedragen x € 1.000	Begroting 2019 primitief		Begroting 2019 incl. wijz.		Rekening 2019		Begr versus Rek.
	lasten	bat	lasten	bat	lasten	bat	Verschil
Sportbeleid en activering	330	0	380	0	399	13	-6
Sportaccommodaties	2.929	696	2.836	696	3.217	1.167	90
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	204	0	487	0	460	16	43
Musea	86	0	86	0	127	16	-25
Media	591	2	589	2	586	2	3
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.936	3	3.011	3	2.971	4	40
Totaal lasten/baten	7.076	701	7.388	701	7.760	1.220	147

Toelichting:

Het voordeel van € 147.000 in dit programma wordt vooral verklaard door:

- Het nadeel op het taakveld sportbeleid en activering bedraagt € 6.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - Voor het aanschaffen van sport materiaal werd in 2019 € 17.000 meer besteed.
 - Als compensatie voor de btw was als bijdrage SPUK Sportbeleid en activering € 13.000 ontvangen. De bijdrage SPUK was niet begroot.
 - De overige kleine mutaties waren per saldo € 2.000 nadelig.
- Het taakveld sportaccommodaties heeft een voordeel van € 90.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - Lagere kosten voor onderhoud sportaccommodaties € 62.000. Een aantal werkzaamheden is doorgeschoven naar 2020.
 - Als compensatie voor de btw was als bijdrage SPUK Sportaccommodaties € 172.000 ontvangen. De bijdrage SPUK was niet begroot.
 - Per saldo waren de energiekosten van alle sportaccommodaties samen € 124.000 hoger dan begroot.
 - De onderhoudskosten van de sportvelden waren door het mooie weer € 20.000 hoger dan begroot.
- Het voordeel op het taakveld Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie bedraagt € 43.000. Het betreft het saldo van een lagere doorbelasting van apparaatskosten (€ 48.000) en iets hogere uitkering aan culturele activiteiten (€ 5.000).
- Het nadeel op het taakveld Musea bedraagt € 25.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - Het beschikbare bedrag voor de restauratie van de Stefanuskerk te Beilen van € 50.000 werd eindelijk dit uitbetaald. De dekking vond plaats uit de betreffende reserve en wordt verantwoord onder het taakveld reserves.

- Van het rijk werd € 16.000 ontvangen als bijdrage in de kosten van de monumentale panden Villa Maria in Smilde en de kerktoren Nederlands Hervormde kerk in Westerbork.
 - De overige kleine mutaties waren per saldo € 9.000 voordelig.
- Het voordeel op het taakveld Media bedraagt € 3.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - De kleine mutaties waren per saldo € 3.000 voordelig.
- Het voordeel op het taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie bedraagt € 40.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - De storkosten van het slootonderhoud waren € 16.000 lager dan begroot
 - De waterschapslasten voor openbaar groen waren € 25.000 hoger dan begroot.
 - Bij speelvoorzieningen waren de onderhoudskosten voor de zandbakken en speeltoestellen € 47.000 lager dan begroot.
 - De kleine mutaties waren per saldo € 2.000 voordelig.

Programma Sociaal domein

Bedragen x € 1.000	Begroting 2019 primitief		Begroting 2019 incl. wijz.		Rekening 2019		Begr versus Rek.
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	Verschil
Samenkracht en burgerparticipatie	2.949	4	3.701	140	3.460	164	265
Wijkteams	593	0	573	0	465	0	109
Inkomensregelingen	9.847	7.578	9.273	7.269	9.112	7.304	197
Begeleide participatie	457	0	457	0	363	0	94
Arbeidsparticipatie	1.104	0	1.110	0	1.195	4	-81
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.701	16	1.342	13	1.347	11	-6
Maatwerkdienstverlening 18+	8.319	570	7.903	350	7.535	358	376
Maatwerkdienstverlening 18-	6.882	0	8.221	0	8.418	0	-197
Geëscaleerde zorg 18-	653	0	416	0	463	0	-47
Totaal lasten/baten	32.505	8.169	32.997	7.772	32.357	7.842	710

Toelichting:

Het voordeel van € 710.000 in dit programma wordt vooral verklaard door:

- Het voordelig resultaat op het taakveld Samenkracht en burgerparticipatie van € 265.000 wordt in hoofdzaak verklaard door:
 - Per saldo hogere baten (€ 24.000), voornamelijk veroorzaakt door een niet begrote provinciale bijdrage (€ 28.000) voor 75 jaarbevrijding. In dit kader is in 2019 voor afgerond € 70.000 aan subsidies verleend.
 - Per saldo lagere lasten (€ 241.000), voornamelijk veroorzaakt door lagere lasten inburgering ter hoogte van € 224.000. Voor het grootste deel (€ 165.500) betreft dit incidentele (rijks)middelen voor de pilot verandering op inburgering. Dit bedrag is via 'vooruitontvangen bedragen' op het taakveld 'Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds' overgeheveld naar 2020. Een bedrag van € 58.500 is ten onrechte niet overgeheveld naar 2020 en is daarom opgenomen in het bestedingsvoorstel.
- Het voordelig resultaat op het taakveld Wijkteams van € 109.000 wordt in hoofdzaak verklaard door:
 - Lagere lasten (€ 107.000) voor het CJG en preventief jeugdbeleid. De lagere lasten op dit taakveld betekenen niet dat er minder is uitgegeven aan jeugdhulp. Deze onderdelen maken onderdeel uit van het sociaal domein. Een nadere analyse staat opgenomen in de paragraaf Transitie.
- Het voordelig resultaat op het taakveld Inkomensregelingen van € 197.000 wordt in hoofdzaak verklaard door:
 - Per saldo hogere baten (€ 35.000), waaronder de rijksbijdrage en terugvorderingen.

- Per saldo lagere uitgaven (€ 162.000), voornamelijk veroorzaakt door lagere bijstandsuitkeringen (€ 380.000), lagere uitkeringen Kindpakket (€ 53.000) en hogere uitgaven aan bijzondere bijstand (€ 221.000) en loonkostensubsidie (€ 95.000).
- Het voordelig resultaat op het taakveld Begeleide participatie van € 94.000 wordt in hoofdzaak verklaard door lagere uitgaven aan kinderopvang in het kader van dit taakveld (€ 16.500), lagere uitgaven aan individuele studietoelage (€ 5.500) en lager dan geraamde uitgaven aan Alescon en Stark (€ 72.000). Een nadere analyse op dit laatste onderdeel staat opgenomen in de paragraaf Transitie.
- Het nadelig resultaat op het taakveld Arbeidsparticipatie van € 81.000 wordt in hoofdzaak verklaard door per saldo hoger dan geraamde uitgaven aan (coachings-)trajecten bij Stark (€ 177.000) en opleidingen (€ 35.000) enerzijds en lager dan geraamde uitgaven aan overige trajecten (€ 52.000), maatwerktrajecten (€33.000) en loonkosten WIW (€ 38.500).
- Het nadelig resultaat op het taakveld Maatwerkvoorzieningen Wmo van € 6.000 wordt verklaard door het resultaat op de voormalige WVG-voorzieningen als vervoersvoorzieningen, woonvoorzieningen en hulpmiddelen. Deze onderdelen maken onderdeel uit van het sociaal domein. Een nadere analyse staat opgenomen in de paragraaf Transitie.
- Het voordelig resultaat op het taakveld Maatwerkdienstverlening 18+ van € 376.000 wordt in hoofdzaak verklaard door een bijdrage in het positieve resultaat op Beschermd Wonen (€ 471.000) enerzijds en anderzijds per saldo hoger dan geraamde uitgaven voor onder meer Wmo huishoudelijke zorg (€ 159.000). Deze en andere onderdelen van dit taakveld maken onderdeel uit van het sociaal domein. Een nadere analyse staat opgenomen in de paragraaf Transitie.
- Het nadelig resultaat op het taakveld Maatwerkvoorzieningen 18- en Geëscaleerde zorg 18- van in totaal € 244.000 wordt hoofdzakelijk verklaard door de hoger dan begrote uitgaven voor jeugdzorg (ZIN) van € 252.500 (begrotingsoverschrijding c) en hogere uitgaven aan communicatie (€ 47.000) en preventieve jeugdzorg / Yorneo (€ 100.000). Hier tegenover staan lager dan begrote kosten PGB Jeugd (€ 29.000) en lagere overige kosten (€ 100.000). Deze en andere onderdelen van dit taakveld maken onderdeel uit van het sociaal domein. Een nadere analyse staat opgenomen in de paragraaf Transitie. Het resultaat op het sociaal domein is € 97.000 positief.

Programma Volksgezondheid en milieu

Bedragen x € 1.000	Begroting 2019 primitief		Begroting 2019 incl. wijz.		Rekening 2019		Begr versus Rek.
Taakveld	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	Verschil
Volksgezondheid	1.367	0	1.474	0	1.316	0	158
Riolering	3.129	3.920	3.129	3.920	3.498	4.396	108
Afval	2.638	3.437	2.229	3.437	2.233	3.576	135
Milieubeheer	1.441	0	1.760	0	1.647	0	112
Begraafplaatsen	743	440	789	440	697	329	-20
Totaal lasten/baten	9.319	7.798	9.381	7.798	9.391	8.301	494

Toelichting:

Het voordeel van € 494.000 in dit programma wordt vooral verklaard door:

- Het voordeel op het taakveld Volksgezondheid bedraagt € 158.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - Het voordeel op de taakveld Volksgezondheid wordt verklaard door het niet besteden van het budget van € 50.000 voor activiteiten in het kader van 'Gezondheid en bewegen'.
 - Daarnaast waren de middelen voor het Rijksvaccinatieprogramma dubbel als last opgenomen. Naast de bijdrage voor de GGD voor deze taak was de rijksvergoeding voor deze taak ook opgenomen in de begroting (€ 60.000).
- Het voordeel op het taakveld Riolering bedraagt € 108.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - De opbrengsten van de rioolheffingen waren € 51.000 hoger dan begroot.
 - De rechtstreekse kostentoe rekening voor heffingen en invordering rioolheffingen was € 40.000 lager.
 - De lasten voor reiniging straatkolken waren € 21.000 lager dan begroot.
 - De overige lasten voor de riolering waren per saldo € 4.000 nadelig.
- De lasten en baten van het taakveld riolering maken onderdeel uit van het door de raad vastgestelde kostendeckingsplan Watertakenplan 2016-2021. Vanuit andere taakvelden werd € 13.000 meer toegerekend aan riolering.
- Het voordeel op het taakveld Afval bedraagt € 135.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - De opbrengsten van de afvalstoffenheffingen waren € 37.000 hoger dan begroot.
 - De rechtstreekse kostentoe rekening voor heffingen en invordering rioolheffingen was € 33.000 lager.
 - Netto leverde de huishoudelijk afval een voordeel op van € 156.000. De hogere Nedvang vergoeding minus de lagere doorbetaling leverde een voordeel op € 201.000. Onder andere door het later aanbesteden van de PMD bleef de werkelijke kosten ophalen huishoudelijk afval € 144.000 lager dan begroot. Hiertegenover staat € 94.000 meer aan afvalstoffenbelasting moest worden betaald. Voor extra ondersteuning werd voor € 71.000 meer personeel ingehuurd. Het overige posten waren per saldo € 24.000 nadelig.

- o Door de instorting van de papiermarkt waren we € 33.000 meer kwijt om het papier te blijven inzamelen.
- o In het totaal waren we voor de milieustraat € 58.000 meer kwijt dan begroot. De opbrengsten waren € 48.000 hoger maar het ophalen, verwerken en vervoeren van de diverse afvalstromen waren € 106.000 hoger.

De lasten en baten van het Afval vallen binnen het door de raad geaccordeerde systeem van de afvalstoffenheffing. Voor- en nadelen worden op begroting- en rekeningbasis gedoteerd c.q. onttrokken aan de egalisatiereserve afval. Er is daardoor geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid

- Het voordeel op het taakveld Milieubeheer bedraagt € 112.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - o Van de diverse duurzaamheidsbudgetten bleef € 107.000 over. Hiervan zal € 59.000 als aanvulling worden overgeheveld naar 2020 voor het realiseren van de duurzaamheidsvisie, zie taakveld reserve reservering rekening resultaat.
 - o De werkelijke bestedingen voor de dierenopvang leverde een voordeel van € 7.000 op.
 - o Het saldo van de overige posten is € 2.000 nadelig.
- Het nadeel op het taakveld Begraafplaatsen bedraagt € 20.000. Het betreft de volgende grotere verschillen:
 - o De opbrengsten begraafrechten waren € 112.000 lager dan begroot.
 - o Doordat de btw op werkzaamheden begraafplaatsen is te verreken ontstond hier voordeel van € 92.000.

Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Bedragen x € 1.000	Begroting 2019 primitief		Begroting 2019 incl. wijz.		Rekening 2019		Begr versus Rek.
	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens	Verschil
Ruimtelijke Ordening	587	0	602	0	444	45	203
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.577	1.577	1.577	1.577	1.430	1.674	244
Wonen en bouwen	1.827	948	2.159	948	1.943	1.394	661
Totaal lasten/baten	3.991	2.524	4.338	2.524	3.818	3.113	1.109

Toelichting:

Het voordeel van € 1.109.000 in dit programma wordt vooral verklaard door:

- Het voordeel op het taakveld Ruimtelijke Ordening bedraagt netto € 203.000. Het betreft de volgende verschillen:
 - Vooruitlopend op de jaarrekening was een gedeelte van het incidentele budget voor de invoering Omgevingswet overgeheveld naar 2020. De planning was dat eind 2019 nog een aantal werkzaamheden zouden worden uitgevoerd. Deze werkzaamheden zijn maar gedeeltelijk uitgevoerd. Hierdoor bleef er een saldo over van € 77.000. Dit saldo wordt ook nog overgeheveld naar 2020, zie taakveld reserve reservering rekeningsresultaat.
 - In 2019 hoefden minder algemene planologische maatregelen worden getroffen. Dit leverde een voordeel van € 10.000 op
 - In het najaar stonden er bij Structuur- en bestemmingsplannen wel wat zaken in de planning (waaronder een parapluplan windmolens, actualisering van het buitengebied). Dit is vertraagd of wordt op de wat langere baan geschoven. Andere zaken hebben op basis van de bestuurlijke prioriteitenlijst voorrang gekregen. Ook de komst van de nieuwe Omgevingswet zorgt er ook voor dat bepaalde zaken andere wat meer naar voren worden geschoven. Hierdoor werden de budgetten niet besteed en leverde een voordeel op van € 71.000.
 - Door lasten voor verrichte werkzaamheden van de afgelopen jaren in rekening te brengen bij de BV Zonnepanelenpark Smilde leverde een extra baten op van € 45.000.
- Het voordeel op het taakveld Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) bedraagt netto € 244.000. Het betreft de volgende verschillen:
 - Door verplichte winstneming ontstond er een voordeel van € 338.000.
 - Door een hogere toevoeging aan de voorziening voor niet kostendekkende plannen ontstond er een nadeel van € 80.000 en door het extern inhuren van deskundigheid voor de vennootschapsbelasting een nadeel van € 14.000
- Het voordeel op het taakveld Wonen en bouwen bedraagt netto € 661.000. Het betreft de volgende verschillen:
 - Hoger leges opbrengsten omgevingsvergunning leverde een voordeel van € 163.000 op.

- o De verkoop van ons gebouw aan de Veenhoopsweg Smilde leverde een voordeel van € 322.000 op.
- o De uitvoeringskosten voor het woonwagenbeleid waren hoger en leverde een nadeel op € 48.000.
- o De bestedingen voor integraal toezicht en handhaving, welstand en vergunningverlening leverde op dit taakveld een voordeel op van € 275.000.
- o De exploitatiekosten en baten voor onze gemeentelijke gebouwen waren netto € 49.000 nadelig. Het gaat hierbij om lagere huuropbrengsten en hogere lasten van gas, water, stroom en onderhoudskosten, enz.

Balans

Balans

Balans per 31 december 2019

(voor bestemming van het gerealiseerde resultaat)

Activa (in duizenden euro's)	2019	2018	Passiva (in duizenden euro's)	2019	2018
Vaste activa			Vaste passiva		
Immateriële vaste activa			Eigen vermogen		
			Reserves:		
			- algemene reserve	3.680	4.924
			- bestemmingsreserves	31.303	29.377
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.244	935	Het gerealiseerde resultaat volgens uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	1.971	1.912
Totaal immateriële vaste activa	1.244	935	Totaal eigen vermogen	36.954	36.213
Investerings met economisch nut	33.978	35.210	Voorzieningen		
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	18.024	18.650	Voorzieningen voor verplichtingen	3.905	3.174
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	12.737	12.373			
Totaal materiële vaste activa	64.739	66.233	Totaal voorzieningen	3.905	3.174

Financiële vaste activa			Langlopende schulden		
- woningbouwcorporaties	1.506	1.597	Onderhandse leningen van:		
			- binnenlandse banken en overige	31.704	35.198
- deelnemingen	144	144	financiële instellingen		
Overige langlopende leningen	4.217	4.852	financiële instellingen		
			Waarborgsommen	8	7
Totaal financiële vaste activa	5.867	6.593	Totaal vaste schulden	31.712	35.205
Totaal vaste activa	71.850	73.761	Totaal vaste passiva	72.571	74.592
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Voorraden					
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	9.578	10.526			
Totaal voorraden	9.578	10.526			
Kortlopende vorderingen			Kortlopende schulden		
Vorderingen op openbare lichamen	4.756	6.002	Overige kasgeldleningen	10.000	10.000
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	838	1.824	Banksaldi	-	-
Overige vorderingen	2.843	2.681	Overige schulden	6.785	10.043
Totaal kortlopende vorderingen	8.437	10.507	Totaal netto-vlottende schulden	16.785	20.043
Liquide middelen					
Kassaldi	11	8			
Banksaldi	735	711			

Totaal liquide middelen	746	719
--------------------------------	------------	------------

Overlopende activa

Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	79	34
--	----	----

Totaal overlopende activa	79	34
----------------------------------	-----------	-----------

Totaal vlottende activa	18.840	21.786
--------------------------------	---------------	---------------

7185

Totaal activa	90.690	95.547
----------------------	---------------	---------------

Rechten op verliescompensatie VPB

47 440

Overlopende passiva

De van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen	1.316	886
Overige vooruitontvangen bedragen	18	26

Totaal overlopende passiva	1.334	912
-----------------------------------	--------------	------------

Totaal vlottende passiva	18.119	20.955
---------------------------------	---------------	---------------

Totaal passiva	90.690	95.547
-----------------------	---------------	---------------

Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt	1.906	2.128
--	-------	-------

--
--

Waarderingsgrondslagen

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 15 december 2016 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.

Conform voorgeschreven door het BBV worden de genoemde waarderingsgrondslagen consistent over meerdere jaren toegepast.

Gebruik van schattingen

Het College van Midden-Drenthe maakt gebruik van schattingen en veronderstellingen voor het (mede) bepalen van opgenomen bedragen. Wanneer het ten behoeve van inzicht noodzakelijk is, staan toelichtingen vermeld bij de betreffende posten waarin de methode van schatten is opgenomen. Dit geschiedt conform wet- en regelgeving.

Toerekeningsbeginsel overhead

Onder overhead vallen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De overhead m.b.t. personele kosten wordt bepaald door voorafgaand aan het jaar de directie en indirecte uren per persoon in te schatten. Het gehanteerde tarief wordt berekend door de werkelijke personeelskosten te delen door het werkelijk aantal uren van het boekjaar.

Voor het team buitendienst geldt de uitzondering dat het tarief wordt bepaald door de personeelskosten van dit team te vermenigvuldigen met de verhouding indirect/directe uren van dit team.

De kosten voor automatisering, archief, huisvesting, catering en overige facilitaire zaken worden ook als overhead aangemerkt. De bijkomende personeelskosten en de kosten van voormalig personeel worden op basis van de verdeelsleutel aantal fte kantoor personeel/ totaal fte als overhead toegerekend.

Van ontvangen detacheringsvergoedingen wordt op basis van de feitelijke situatie per overeenkomst bepaald of dit als overhead moet worden aangemerkt.

Balans - Vaste activa: bezittingen met een lange looptijd

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventueel van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag. Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.

De bijdragen aan activa in eigendom van derden worden lineair afgeschreven conform de afschrijvingstermijnen die gelden voor de eigen materiële vaste activa.

Materiële vaste activa

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend. In dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Investerings met economisch nut:

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Nieuwbouw woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen	40 jaar
Semipermanente nieuwbouw woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen	15 jaar
Renovatie, restauratie, bouwkundige voorzieningen, groot (levensduurverlengend) onderhoud of algehele aanpassing	20 jaar

Technische installaties en inventaris in bedrijfsgebouwen	5-20 jaar
Lichte transport- en technische hulpmiddelen, zoals aanhangwagens, tractoren, motorvoertuigen en strooiers	7-15 jaar
Zware transport- en technische hulpmiddelen, zoals vrachtauto's, sneeuwplougen en bermvrijzels	4-15 jaar
Automatiseringsapparatuur en software	4-6 jaar

Strategische gronden, voorheen Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG):

Conform de notitie grondexploitaties 2016 van de commissie BBV zijn NIEGG en bouwgronden in exploitatie (BIE) die per 1 januari 2016 uit exploitatie zijn genomen, op basis van een overgangsbepaling tegen de boekwaarde per 1 januari 2016 (ingangsdatum wijzigingsbesluit) geherrubriceerd naar de materiële vaste activa. Deze overgangsbepaling heeft een looptijd van 4 jaar. In 2019 heeft het College besloten op grond van het BBV het complex Ossebroeken in Beilen met circa € 869.000 en het complex De Lindelaar in Westerbork met € 350.000 af te waarderen.

Op 15 december 2016 is een nieuwe Financiële verordening door de raad vastgesteld. Deze verordening geldt vanaf 1 januari 2017. Op gedane investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut voor 1 januari 2017 blijft de Financiële verordening 2015 van toepassing.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere als ook voor rechten die op grond van artk. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Materiële vaste activa met economisch nut inzake riolering worden vanaf 2017 annuïtair in maximaal 50 jaar afgeschreven. Materiële vaste activa met economisch nut inzake pompen en gemalen worden annuïtair in maximaal 15 jaar afgeschreven.

Voor riolering gelden in 2017 nog verschillende afschrijvingsmethoden (lineair en annuïtair). In voorgaande jaren werd in de meeste gevallen op annuïteitsbasis afgeschreven, in enkele gevallen op lineaire basis. De destijds gekozen methodiek blijft gehandhaafd.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut:

Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige levensduur afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Parken, sportvelden en groenvoorzieningen	30 jaar
---	---------

Toplaag kunstgrasvelden	12 jaar
Wegen, pleinen, rotondes, waterwegen, waterbergingen en walbeschoeiing	20 jaar
Tunnels, viaducten, bruggen, havens, kades, sluizen en waterkeringen	40 jaar
Geluidschermen	50 jaar
Masten openbare verlichting	50 jaar
Armaturen openbare verlichting	20 jaar
Straatmeubilair en speeltoestellen	15 jaar

Activa met economisch nut die voldoen aan één van de volgende eisen worden niet geactiveerd:

- Een verkrijgingsprijs van € 15.000 of minder;
- Een levensduur die gelijk aan of korter is dan 4 jaar.

Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, overige leningen u/g en overige uitzettingen zijn, tenzij hierna naders vermeld, opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Balans - Vlottende activa: bezittingen met een korte looptijd

Vlottende activa zijn bezittingen met een relatief korte doorlooptijd. Dit betekent dat ze gemakkelijk in geld zijn om te zetten.

Vorraden

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede rentekosten en administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de

vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Overige vlottende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten ingevoerd. Dit houdt in dat gemeenten die winst of structurele overschotten behalen met activiteiten die concurreren met de markt vennootschapsbelasting gaan betalen. Op basis van de aangifte vennootschapsbelasting 2018 hoeft geen vennootschapsbelasting betaald te worden. Er is sprake van een verrekenbaar verlies. Daarvoor is een recht op verliescompensatie vennootschapsbelasting verantwoord buiten de balans.

Balans - vaste passiva

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserves, de bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten. De algemene reserves zijn alle reserves die primair dienen als weerstandsvermogen om incidentele tegenvallers in de exploitatie op te vangen. De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft meegegeven.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is tegen de contante waarde van de reeds opgebouwde toekomstige uitkeringsverplichting gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan de gemeentelijke kapitaalgoederen.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De langlopende schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Balans - vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Borg- en garantstelling

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Vaste activa

Boekwaarde investeringen (bedragen x € 1.000)

Immateriële vaste activa	31-12-2019	31-12-2018
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	1.244	935
Totaal	1.244	935

Materiële vaste activa	31-12-2019	31-12-2018
<i>Investerings met economisch nut:</i>		
Gronden en terreinen	1.348	1.516
Woonruimten	24	38
Bedrijfsgebouwen	24.557	24.517
Vervoermiddelen	722	860
Machines, apparaten en installaties	1.254	949
Overige	437	475
Strategische gronden*	5.636	6.855
<i>Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:</i>		
Begraafplaatsen en milieustraat	1.291	1.342
Vervanging riolering	15.999	16.470
Aanschaf minicontainers en kipper begraafplaats, betaalzuil milieustraat	734	838
<i>Investerings met maatschappelijk nut:</i>		
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	12.734	12.369
Overige	3	4
Totaal	64.739	66.233

*Vanaf 1 januari 2016 vallen de NIEGG's gronden onder Materiële vaste activa (MVA) onderdeel strategische gronden.

Investerings

Bedrag

Activa in eigendom van derden	381
Bijdrage Sport park Noord-West	381

Bedrijfsgebouwen met economisch nut	1.306
Inrichting Hal gemeentehuis	144
Integraal huisvestingsplan (IHP 2010 en 2011 (prim. Onderwijs) Westerbork	326
Renovatie Smeengeschool	726
Restant < € 50.000 (investerings)	110

Grond-, weg en waterbouwkundige werken met economisch nut	2
Restant < € 50.000 (investerings)	2
Vervoermiddelen met economisch nut	45
Restant < € 50.000 (investerings)	45

Machines, apparaten en installaties met economisch nut	610
Strooier tractie 9	52
Afzet aanhanger met kraan	119
Restant < € 50.000 (investeringen)	439

Overige materiële vaste activa met economisch nut	15
Restant < € 50.000 (investeringen)	15

Strategische gronden	-1.219
Grondexploitatie Ossebroeken	-869
Bestemmingsplan Lindelaar	-350

GWV Werken met economisch nut (tbv heffingen)	417
Vervanging vrij verval 2016 (riolering)	236
Vervanging pompen en gemalen 2016	53
Vervanging vrij verval 2017 (riolering)	128

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken maatschappelijk nut	2.118
Verkeersmaatregelen Westerbork	115
Rotonde afslag 30 Beilen	130
Vervangen bruggen 2018	109
Reconstructie bruggen	136
Fietspaden 2018	155
Centrum Beilen	222
Inr. Gebied Verl. Havenstraat Beilen	53
Reconstructie wegen	790
Bermverhardingen en passeerhaven 2019	147
Restant < € 50.000 (investeringen)	261

Overige materiële vaste activa maatschappelijk nut	50
Bijdrage restauratie Stefanuskerk	50

Totaal investeringen	3.725
-----------------------------	--------------

Desinvesteringen	Bedrag
Grond-, weg en waterbouwkundige werken met maatschappelijk nut	723
Brandenweg Westerbork	400
Centrum Beilen 2018	197
Veiligheid Diverse oevers	50
Restant < € 50.000 (desinvesteringen)	76

Totaal desinvesteringen	723
--------------------------------	------------

Toelichting op het verloop (bedragen x € 1.000):

Vaste activa	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2019
Immateriële vaste activa					
Bijdrage aan activa van derden	935	381		72	1.244
Subtotaal immateriële vaste activa	935	381		72	1.244
Materiële vaste activa					
<i>Investerings met economisch nut:</i>					
Gronden en terreinen	1.516			168	1.348
Woonruimten	38			14	24
Bedrijfsgebouwen	24.517	1.306		1.266	24.557
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	0	2		2	0
Vervoermiddelen	860	45		183	722
Machines, apparaten en installaties	949	610		305	1.254
Overige	475	15		53	437
Strategische gronden	6.855	-1.219			5.636
<i>Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:</i>					
Begraafplaatsen en mileustraat	1.342			51	1.291
Vervanging riolering begraafplaats en betaalzuil mileustraat	16.470	417		887	15.999
	838			104	734
<i>Investerings met maatschappelijk nut:</i>					
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	12.369	2.118	723	1.030	12.734
Overige	4	50		51	3
Subtotaal materiële vaste activa	66.233	3.344	723	4.115	64.739
Totaal immateriële en materiële vaste activa	67.168	3.725	723	4.187	65.983

Financiële vaste activa

Leningen aan woningbouwcorporaties en leningen aan deelnemingen	31-12-2018	31-12-2019
Deelnemingen (incl. beleggingen)	144	144
Leningen aan woningbouwcorporaties	1.597	1.506
Overige langlopende geldleningen	4.852	4.217
Totaal	6.593	5.867

Toelichting op het verloop (bedragen x € 1.000):

Leningen woningbouwcorporaties	31-12-2018	Investerings	Desinvesterings	aflossing	31-12-2019	rente
Geldlening aan de WBV Smilde	1.597			92	1.506	76
Totaal leningen woningbouwcorporaties	1.597	-	-	92	1.506	76

Overige langlopende leningen	31-12-2018	Investerings	Desinvesterings	aflossing	31-12-2019	rente
Renteloze lening ponyclub etc. Westerbork	24			1	22	1
Geldlening J. Dik Beilen	4			4	-	-
Afl. vrije startersleningen	300			-	300	9
Lening D Enexis	483			484	-	15
Startersleningen 2013 (circulerende investering)	319			-11	330	10
Zonneleningen 2015 (SVN 3203)	254			63	190	8
Zonneleningen 2016 (SVN 3204 en 3205)	344	12		85	259	10
Startersleningen S.V.N. 2016 (3202 rentebijchr.)	412			21	403	12
Lening coop Sterk Midden-Drenthe (Breedband)	2.612			-	2.613	35
Verzilverlening	100			-	100	3
Totaal overige langlopende leningen	4.852	12	-	647	4.217	103

Deelnemingen	31-12-2018	Investerings	Desinvesteringen	aflossing	31-12-2019	rente
Aandelen B.N.G	137			-	137	4
Aandelen Waterleidingmij Drenthe	3			-	3	-
Aandelen Essent NV	4			-	4	-
Totaal deelnemingen	144	-	-	-	144	4

Vlottende activa

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2018	Mutaties	Resultaat	Boekwaarde 31-12-2019
Onderhanden werk	10.679	484	373	9.822
Af: Voorziening verliezen	-153	-91		-244
Subtotaal stand onderhanden werken	10.526	575	373	9.578

Overzicht verloop 2019

	Begin waarde 2019	Bestedingen	Rente	Verkopen	POC	Eindwaarde 2019
Woningbouwplannen:						
97122 Exploitatie berekening Oranje	31.329,12	2.722,93	385,32	0,00	0,00	34.437,37
97124 Exploitatie berekening Wijster	0	914,65	0,00	0,00	0,00	914,65
97127 Exploitatie berekening Brootacker II	215.877,12	72.310,15	2.655,24	-572.768,37	268.143,00	-13.782,86
97128 Exploitatie berekening Hijken	113.866,62	5.606,24	1.400,52	-118.840,00	49.133,00	51.166,38
97133 Exploitatie berekening Nieuw Balinge fase 1	248.486,10	5.779,32	3.056,40	-46.557,22	0,00	210.764,60
97134 Exploitatie berekening Zwiggelte	431.614,08	11.549,78	5.308,80	-76.006,44	0,00	372.466,22
97142 Exploitatie berekening Drijber II	213.990,87	24.796,86	2.632,08	-94.080,00	0,00	147.339,81
97169 Exploitatieberekening Hoogersmilde	131.673,26	6.200,46	1.619,64	-826,44	0,00	138.666,92

97181 Exploitatie berekening Bovensmilde	381.965,37	9.267,66	4.698,12	-110.401,05	0,00	285.530,10
97182 Exploitatieberekening Lievingerveld	7.526.000,35	212.681,76	92.569,80	-487.409,96	20.830,00	7.364.671,95
97183 Exploitatie berekening Witteveen	506.464,23	12.210,02	6.229,56	-156.520,00	0,00	368.383,81
Totaal plannen woningbouw	9.801.267,12	364.039,83	120.555,48	-1.663.409,48	338.106,00	8.960.558,95
97129 Exploitatie berekening Bt Leemdijk West	102.847,74	6.692,50	1.265,04	-79.740,00	35.191,00	66.256,28
97161 Exploitatieberekening Bt Nw-Balinge	284.084,77	3.262,56	3.494,28	0,00	0,00	290.841,61
97162 Exploitatieberekening Bt Dambroeken	414.672,63	5.857,93	5.100,48	0,00	0,00	425.631,04
97186 Exploitatieberekening gronddepot Eursinge	76.237,69	1.907,29	937,68	0,00	0,00	79.082,66
Totaal plannen bedrijventerrein	877.842,83	17.720,28	10.797,48	-79.740,00	35.191,00	861.811,59
Eindtotaal 2019	10.679.109,95	381.760,11	131.352,96	-1.743.149,48	373.297,00	9.822.370,54

Complex	Boekwaarde 31-12-2018	(Nog) te maken kosten	(nog) te realiseren baten	Verwacht eindresultaat (nom. waarde)
97122 Oranje	34	162	269	72
97124 Wijster	1	-1	280	280
97127 Brootacker II	-14	92	828	659
97128 Hijken	51	8	110	39
97133 Nieuw Balinge fase 1	211	89	383	83
97134 Zwiggelte	372	53	393	-32
97142 Drijber II	147	144	350	59
97169 Hoogersmilde	139	30	219	50
97181 Bovensmilde	286	116	264	-137
97182 Lievingerveld	7.365	1.786	9.666	516

Complex	Boekwaarde 31-12-2018	(Nog) te maken kosten	(nog) te realiseren baten	Verwacht eindresultaat (nom. waarde)
97183 Witteveen	368	60	398	-30
97129 Bt Leemdijk-west	66	32	266	140
97161 Bt Nw-Balinge	291	58	286	-63
97162 Bt Dambroeken	426	35	489	28
97186 gronddepot Eursinge	79	152	324	93
Totalen	9.822	2.816	14.525	1.757

Kortlopende vorderingen (x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	4.756	6.002
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	838	1.824
Overige vorderingen	2.843	2.681
Totaal	8.437	10.507

Vorderingen op openbare lichamen

Het saldo van de vorderingen op openbare lichamen heeft voor € 3,9 miljoen betrekking op het BTW compensatiefonds.

Het overige deel van de vorderingen op openbare lichamen heeft onder andere betrekking op:

(x € 1.000)

- Min. BZK betreft verrekening Algemene Uitkering € 64;
- Prov. Drenthe subsidie uitvoering centrumvisie en subsidie fietspad Garmingerstukken € 189.
- Gemeente Assen uitkering zorg in natura (beschermd wonen) € 471.
- Diverse instanties / afrekening. Sociaal domein € 100.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist

Dit betreft de post schatkistbankieren op 31-12-2019.

Overige vorderingen

De overige vorderingen bestaan uit (>€ 50.000): (x € 1.000)

- Dr.Nassau College / CS Vincent v. Gogh, gebruiksverg. Drenthehal € 57;
- Div. verenigingen verhuur sportaccommodaties € 85;
- Diverse bedrijven proportioneel 2018/2019 € 160;
- Not. Engelen verkoop kavels Lievingerveld € 162;
- St. Stimuleringsfonds Volkshuisv. Ned.Gem. afr.zonnelingen/afl.+rente € 158;
- Leges omgevingsvergunning € 190;
- Sportpark Noord-West voorgeschoten btw 2018 en 2019 € 205;
- Zonnepark Leemdijk BV voorgeschoten nota's € 409;
- Gem.belastingen € 439;
- Terugvordering BBZ, verhaal WWB, Krediethypothek , Bijz.Bijstand en Minima € 431
- Zonnepark Leemdijk BV / ambtelijk bestede uren 2019 € 69;
- Enexis Netbeheer BV / Cr. Zonnepark Leemdijk € 162.

Voor diverse vorderingen is rekening gehouden met een voorziening voor oninbaarheid ter hoogte van € 23.333. De voorziening oninbaarheid van belastingdebiteuren bedraagt € 90.503.

Liquide middelen (x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2018
Kassaldi	11	8
Banksaldi	735	711
Totaal	746	719

Het totaal banksaldi per 31 december 2019 bevat de tegoeden in rekening courant met de diverse banken.

Schatkistbankieren

Voor het schatkistbankieren wordt een drempel gehanteerd voor het geld dat buiten de schatkist gehouden mag worden. Voor de gemeente Midden-Drenthe geldt een drempel van € 582.000. Hieronder zijn per kwartaal de som van de op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen weergegeven:

Kwartaal 2019	Bedrag (x € 1.000)
1e kwartaal	616
2e kwartaal	620
3e kwartaal	609
4e kwartaal	624

Uit de tabel blijkt dat de drempel schatkistbankieren alle 4 kwartalen is overschreden.

Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen (x € 1.000)	31-12-2019
ABG Loopbanen BV mobiliteitsdienstverband 2020	29
Improves BV Verlenging licenties Sophos 2020	17
Axians ICT-kosten 2020/ HPE proactive Care 2020	19
Ver.Brede Overleggroep kleine dorpen / verkiezing	2
St.Herinneringscentrum / subsidie 2020	10
Diverse bedrijven / facturen 2020	2
Totaal	79

Vaste passiva

Eigen vermogen (x € 1.000)	Saldo 31-12-2019	Saldo 31-12-2018
Algemene reserves	3.680	4.924
Bestemmingsreserves	31.303	29.377
Gerealiseerd resultaat	1.971	1.912
	36.954	36.213

Algemene reserves (x € 1.000)	Saldo 31-12-2018	Rente	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2019
Algemeen weerstandsvermogen	3.017				3.017
Weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie	1.907			1.244	663
	4.924			375	3.680

Algemeen weerstandsvermogen

De algemene reserve weerstandsvermogen wordt gebruikt voor onvoorzienbare incidentele uitgaven en voor andere niet voorzienbare financiële risico's.

Weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie

De algemene reserve weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie dient als buffer om financiële tegenvallers in de bouwgrondexploitatie op te vangen.

Bestemmingsreserves (x € 1.000)	Saldo 31-12-2018	Rente	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2019
Egalisatie tarief afvalstoffenheffing	187	0	430	0	617
Algemene Bestemmingsreserve (vm. Res. Openb. Ruimte)	956	0	3.321	315	3.962
Res. Woon en Leefomg. (samenv. 794001)	4.479	0	537	5.016	0
Openbare Verlichting	124	0	137	123	138
Dienstverleningsprogramma	52	0	0	10	42
Jeugdgezondheidszorg BDU CJG	394	0	0	0	394

Bestemmingsreserves (x € 1.000)	Saldo 31-12-2018	Rente	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2019
Gezondheidszorg vm. gemeente Beilen	46	2	0	0	48
Sociaal Domein (vm. Conjunctuurreserve)	7.895	0	769	6.236	2.428
Maatregelen Klimaatadaptie (vm. Waterplan)	95	0	0	0	95
Algemene reserve Breedband	2.849	0	68	0	2.917
Reserve dekking kapitaallasten overig	2.221	0	45	94	2.172
Reserve dekking kapitaallasten wegen en bruggen	7.653	0	1.040	117	8.576
Budgetoverheveling	0	0	7.373	0	7.373
Lokaal onderwijsbeleid	99	0	0	99	0
Egalisatiereserve Onderhoud gebouwen	528	0	62	0	590
Reserve riolering	818	0	73	0	891
Egalisatiereserve Vervangingsinvesteringen	931	0	694	565	1.060
Personeel/organisatiestructuur	50	0	0	50	0
Totaal Bestemmingsreserves	29.377	2	14.549	12.625	31.303

Egalisatie tarief afvalstoffenheffing

Deze bestemmingsreserve dient om schommelingen in de tariefstelling afvalstoffenheffing op te kunnen vangen.

Algemene bestemmingsreserve (was Openbare ruimte)

Deze bestemmingsreserve was bedoeld voor planmatige werkzaamheden om objecten met een maatschappelijk nut, waaronder wegen , bruggen en openbaar groen, weer in goede staat te brengen. Onderhoudswerkzaamheden met een cyclus < 1 jaar worden uit de exploitatie bekostigd. Het saldo van deze reserve is samen met de bestemmingsreserve Woon-en leefomgeving toegevoegd aan de Algemene Bestemmingsreserve.

Woon- en leefomgeving

Deze bestemmingsreserve was voor het versterken van de sociale leefbaarheid in de woonomgevingen. Het saldo van deze reserve is samen met de bestemmingsreserve Openbare ruimte toegevoegd aan de Algemene Bestemmingsreserve.

Openbare verlichting

Deze bestemmingsreserve is voor de uitvoering van het beleidsplan Verduurzaming openbare verlichting 2014-2023.

Dienstverleningsprogramma

Deze bestemmingsreserve is bedoeld om incidentele middelen beschikbaar te hebben voor uitvoering van het dienstverleningsprogramma.

Jeugdgezondheidszorg BDU CJG

Deze bestemmingsreserve is in 2008 ingesteld uit de vrijgevallen voorziening integrale jeugd gezondheidszorg. Het doel van deze reserve is om deze middelen beschikbaar te houden voor de jeugd(gezondheids)zorg.

Gezondheidszorg voormalige gemeente Beilen

De voormalige gemeente Beilen heeft in het verleden een schenking van het Groene Kruis aanvaard. De schenking is beschikbaar gesteld voor het vormen van een gemeentelijk fonds gezondheidszorg voor de bekostiging van projecten in de gezondheidszorg in het algemeen.

Conjunctuurreserve

Deze bestemmingsreserve is bestemd voor het opvangen van conjunctuurschommelingen.

Waterplan

Deze bestemmingsreserve is bedoeld voor het uitvoering geven aan watergerelateerde projecten.

Algemene reserve breedband

Deze bestemmingsreserve is gevormd ter dekking van het risico van de financiering van de aanleg van een glasvezelnetwerk in de gemeente Midden-Drenthe.

Lokaal onderwijsbeleid

Deze bestemmingsreserve heeft als doel het bekostigen van lokaal onderwijsbeleid.

Dekking kapitaallasten

Deze bestemmingsreserve is bedoeld ter dekking van de kapitaallasten van investeringen met incidentele dekking (niet zijnde het project Wegen en bruggen).

Dekking kapitaallasten wegen en bruggen

Deze bestemmingsreserve is bedoeld ter dekking van de kapitaallasten van het project Wegen en bruggen.

Onderhoud gebouwen

Deze bestemmingsreserve heeft als doel het opvangen van schommelingen in de onderhoudskosten van gemeentelijke gebouwen (exclusief schoolgebouwen) uit het meerjarenonderhoudsplan.

Reserve riolering

Deze bestemmingsreserve is bedoeld om de resultaten op riolering beschikbaar te houden voor dit onderdeel.

Vervangingsinvesteringen

Deze bestemmingsreserve heeft als doel het opvangen van schommelingen in de kapitaallasten van de vervangingsinvesteringen van materieel, meubilair en ICT-middelen.

Personeel/organisatiestructuur

Deze bestemmingsreserve is bedoeld voor organisatieontwikkeling.

Voorzieningen (x € 1.000)	Saldo 31-12-2018	Rente	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2019
Voorziening APPA-pensioenen	960	0	565	66	1.459
Voorziening voormalig personeel	53	0	0	8	45
Voorziening vervanging riolering	1.751	0	940	417	2.274
Voorziening APPA-wachtgelden	200	0	22	187	36
Voorziening loonkosten	210	0	0	118	92
	3.174			796	3.905

APPA-regeling

Deze voorziening is bedoeld voor de opbouw van de pensioenen van de wethouders. De jaarlijkse toevoeging wordt actuariael berekend.

Stand per 31 december 2018			960
Storting	88		88
APPA-polis / -plan	477		477
Maandelijks onttrekking		66	-66
Stand per 31 december 2019			1.459

Voorziening voormalig personeel

Deze voorziening is bedoeld voor het pensioen van een voormalig medewerker.

Deze voorziening is in 2016 ingesteld.

Stand per 31 december 2018			53
Onttrekking		8	-8
Stand per 31 december 2019			45

Voorziening riolering

Dit is een onderhoudsegalisatievoorziening voor riolering.

Deze voorziening is in 2015 ingesteld.

Stand per 31 december 2018			1.751
Storting	940		940
Onttrekking		417	-417
Stand per 31 december 2019			2.274

Wachtgeld bestuurders

Dit is een voorziening voor het afdekken van het risico van te betalen wachtgelden.

Stand per 31 december 2018			200
Storting	22		22
Onttrekking		187	-187
Stand per 31 december 2019			35

Voorziening loonkosten

Dit is een voorziening voor het afdekken van het risico van loonkosten van boventallig personeel.

Stand per 31 december 2018			210
Storting			0
Onttrekking		118	-118
Stand per 31 december 2019			92

Langlopende schulden (x 1.000)	Saldo 1-1-2019	Opname	Aflossing	Saldo 31-12-2019	Rente	Gem rente%
1. Leningen BNG	30.952	-	3.221	27.730	1.075	3,47
2. Leningen overige banken	4.246	-	272	3.974	122	2,88
Totaal langlopende schulden	35.198	-	3.493	31.704	1.197	3,40

Vlottende passiva

Kortlopende schulden (x 1.000)	Saldo 31-12-2019	Saldo 31-12-2018
Kasgeldleningen	10.000	10.000
Overige schulden	6.785	10.043
Totaal kortlopende schulden	16.785	20.043

Overige schulden (x € 1.000)	31-12-2019
Crediteuren	1.749
BNG en NWB nog te betalen rente	484
Attero Noord BV doorbetaling vergoeding bron- en nascheiding	90
Connexxion Taxiservice BV vervoer nov-dec.	90
Waarborgsommen BAG	93
Stark / diversen	176
Min. VWS terugbetaling bijdrage 2019 SPUK	242
Belastingdienst	1.043
APG Premie- en gegevens Incasso	204
St.Openbare Bibliotheek Assen / bijdrage	100
Schagen / div.voorschotten en eindafrekening	470
Alescon / bijdrage	145
Diverse instanties / afrekening sociaal domein	179
Crediteuren Soza	1.565
Overige schulden, per saldo	155
Totaal overige schulden	6.785

Overlopende passiva (x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2018
De van EU, Rijk en provincies ontvangen bedragen	1.316	886
Overige vooruit ontvangen bedragen	18	26
Totaal Overlopende passiva	1.334	912

De van EU, Rijk en provincies ontvangen bedragen x (1.000)	Saldo 1-1-2019	Toevoeging	Vrijgevallen /bestede bedragen	Saldo 31-12- 2019
Provincie Drenthe Bijdrage culturele impuls	32	124	32	124
Provincie Drenthe Subsidie bibliotheken	100	100	100	1000
Provincie Drenthe Uitvoeringsprogramma centrumvisie Beilen	600	150	197	553
Provincie Drenthe Subsidie Garminge Stukken	154	39	13	180
Provincie Drenthe subsidie archeologisch beleefpunt	0	8	0	8
Waterschap Drents Overijsselse Delta bijdrage onderhoud brug	0	87	28	59
Min.BZK rijksbijdrage pilot veranderopgave inburgering	0	165	0	165
Dienst Uitvoering Onderwijs onderwijsachterstand en beleid	0	280	153	127
Totaal De van EU, Rijk en provincies ontvangen bedragen	886	953	523	1.316

Overige vooruit ontvangen bedragen (x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2018
Breistroeken Nieuw Balinge, wegen	10	19
Breistroeken Nieuw Balinge, groen	2	3
Div.personen sportbonnen zwembad De Peppel en De Smelte	3	0
Kindcentra Ned. huur brede school Bovensmilde	0	3
Eeckenhout pacht 2019-2020	2	0
Diversen	1	1
Totaal Overige vooruit ontvangen bedragen	18	26

Gewaarborgde geldleningen/garanties

Jaar	Naam	Oorspr. Hoofdsom	Rente	Saldo		Verschil	Saldo t.o.v. Oorspr. Hoofdsom
				1-1-2019	31-12-2019		
1990	St. Openbare Bibliotheek Midden-Drenthe	158	6,10%	25	13	-12	8,23%
1998	St. Interzorg Nederland	681	4,69%	0	0	0	0,00%
1998	St. Interzorg Nederland	2.496	5,02%	0	0	0	0,00%
2018	St. Interzorg Nederland	2.103	0,93%	2.103	1.893	-210	90,01%
	Totaal	5.438		2.128	1.906		35,05%

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen groter dan € 50.000 waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden:

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Afval (inschrijving en verwerking)	1.109.985	1.131.985	1.154.425	1.154.425
Schoonmaak, bode en catering	62.389	62.389	62.389	62.389
Hard- en software (o.a. licenties)	732.803	732.803	782.803	
Zorg	pm*	pm*	pm*	pm*
Straatreiniging	330.000	330.000		
Telefonie en internet	61.476	48.780	*	
Verzekeringen	68.704	67.104	75.968	
Inhuur	375.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Gas	200.000	200.000	200.000	200.000
Totaal	2.940.000	4.073.061	3.699.617	200.000

*geschatte totale contractwaarde hulp in de huishouding € 13.492.000.

*telefonie en internet wordt in 2020 aanbesteed

Corona

De maatregelen van het Rijk om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan raken ook de gemeente Midden-Drenthe en haar inwoners. Ten tijde van het opmaken van de jaarstukken in maart en april 2020 zijn verregaande maatregelen genomen die zowel op onze organisatie als op de uitvoering van ons werk effect hebben. Ook de continuïteit van maatschappelijke organisaties en de ontwikkelingen op de financiële markten kunnen gevolgen hebben voor de gemeente.

Op dit moment is niet te voorzien hoe groot de impact zal zijn en in welke mate de impact langdurig is. Om die reden is ook geen concrete (financiële) vertaling te maken van de effecten die de coronamaatregelen op langere termijn op ons zullen hebben.

Bezoldiging topfunctionarissen

WNT-verantwoording 2019

De WNT is van toepassing op de gemeente Midden-Drenthe. De gemeentesecretaris en de griffier zijn topfunctionaris. Het voor de gemeente Midden-Drenthe toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functieervulling

bedragen x € 1	A. Pruntel	M. Hacking	C.A.M. Bodewes
Functiegegevens	gemeentesecretaris	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functieervulling in 2018	01/01 – 30/04	01/10 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	0,89
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 28.735	€ 28.402	€ 67.550
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 6.011	€ 4.912	€ 11.747
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 34.746</i>	<i>€ 33.314</i>	<i>€ 79.297</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 63.781	€ 48.899	€ 172.444
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 34.746	€ 33.314	€ 79.297
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Gegevens 2019	
bedragen x € 1	A. Pruntel
Functiegegevens	Gemeentesecretaris
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Gemeentesecretaris
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2019
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	€ 14.869,00
Individueel toepasselijk maximum	€ 16.477,00
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	€ 14.869,00
Waarvan betaald in 2019	€ 13.366,00
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Bedragen x € 1	G. van den Berg		
Functiegegevens	Interim-gemeentesecretaris		
Kalenderjaar	2019	2018	2017
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	4-2 t/m 30-9	n.v.t.	n.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	8		
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum			
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 187	€ 182	€ 176
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 194.600		
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 182.886		
Bezoldiging			
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja		
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 156.480		
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 156.480		
(-/-) Onverschuldigd betaald bedrag	€ 0		
Totale bezoldiging, exclusief BTW	€ 156.480		
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.		

De volgende onderdelen zijn niet van toepassing op de gemeente Midden-Drenthe en daarom ook niet in de verantwoording WNT opgenomen:

- Toezichthoudende topfunctionarissen;
- Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder;
- In het geval een topfunctionaris, niet zijnde een toezichthoudende topfunctionaris, op of na 1-1-2019 met een WNT-instelling een dienstbetrekking aangaat en hij/zij bij andere WNT-instellingen reeds een dienstbetrekking heeft als topfunctionaris, niet zijnde een toezichthoudende topfunctionaris.

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

WNT 2018

bedragen x € 1	A. Pruntel	C. Vos	C.A.M. Bodewes
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 16/11	12/11 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,89	0,89
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 97.900	€ 53.603	€ 9.016
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.850	€ 8.369	€ 1.571
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 114.750</i>	<i>€ 61.972</i>	<i>€ 10.517</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 189.000	€ 147.288	€ 23.013
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 114.750	€ 61.972	€ 10.517
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000		Begroting 2019 primitief			Begroting 2019 incl. wijz.			Rekening 2019			Verschil Begroot Werkelijk
Taakveld BBV	Omschrijving taakveld BBV	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	
0.1	Bestuur	0	1.600	1.600	0	1.689	1.689	0	1.659	1.659	31
0.2	Burgerzaken	380	1.020	640	380	1.020	640	400	968	568	72
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	96	240	145	96	240	145	564	1.980	1.416	-1.272
0.4	Ondersteuning organisatie	94	8.612	8.519	94	9.679	9.585	239	9.692	9.453	133
0.5	Treasury	1.540	-104	-1.645	1.560	-104	-1.664	1.846	261	-1.585	-79
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	47.767	0	-	47.803	0	-	47.824	0	-	21
0.8	Overige baten en lasten	15	419	404	15	-711	-726	507	-78	-585	-141
0.10	Mutaties reserves	1.268	1.781	514	12.209	10.870	-1.340	15.782	14.552	-1.230	-110
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.61	OZB woningen	3.473	467	-3.006	3.473	467	-3.006	3.506	513	-2.992	-14
0.62	OZB niet-woningen	2.745	37	-2.708	2.745	37	-2.708	2.631	51	-2.580	-128
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	0	1.838	1.838	0	1.841	1.841	6	1.844	1.838	2
1.2	Openbare orde en Veiligheid	13	320	307	13	354	341	12	337	324	16
2.1	Verkeer, wegen en water	128	5.008	4.880	128	5.132	5.004	243	4.857	4.614	390
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	554	554	0	554	554	0	100	76	-24	24
3.3	Bedrijfsloket en - regelingen	67	220	153	67	225	158	59	172	112	45
3.4	Economische promotie	1.186	460	-726	1.186	500	-686	1.170	500	-670	-16
4.2	Onderwijshuisvesting	49	1.896	1.847	49	2.022	1.974	84	1.576	1.492	481
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	104	1.411	1.307	93	1.342	1.248	176	1.368	1.192	56
5.1	Sportbeleid en activering	0	330	330	0	380	380	13	399	386	-6
5.2	Sportaccommodaties	696	2.929	2.233	696	2.836	2.141	1.167	3.217	2.050	90
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	204	204	0	487	487	16	460	443	43
5.4	Musea	0	86	86	0	86	86	16	127	111	-25
5.6	Media	2	591	589	2	589	587	2	586	583	3

Bedragen x € 1.000		Begroting 2019 primitief			Begroting 2019 incl. wijz.			Rekening 2019			Verschil Begroot Werkelijk
Taakveld BBV	Omschrijving taakveld BBV	bat	last	saldo	bat	last	saldo	bat	last	saldo	
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	2.936	2.932	3	3.011	3.007	4	2.971	2.967	40
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4	2.949	2.945	140	3.701	3.561	164	3.460	3.296	265
6.2	Wijkteams	0	593	593	0	573	573	0	465	465	109
6.3	Inkomensregelingen	7.578	9.847	2.269	7.269	9.273	2.004	7.304	9.112	1.807	197
6.4	Begeleide participatie	0	457	457	0	457	457	0	363	363	94
6.5	Arbeidsparticipatie	0	1.104	1.104	0	1.110	1.110	4	1.195	1.191	-81
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	16	1.701	1.686	13	1.342	1.329	11	1.347	1.335	-6
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	570	8.319	7.749	350	7.903	7.553	358	7.535	7.178	376
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	6.882	6.882	0	8.221	8.221	0	8.418	8.418	-197
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	653	653	0	416	416	0	463	463	-47
7.1	Volksgesondheid	0	1.367	1.367	0	1.474	1.474	0	1.316	1.316	158
7.2	Riolering	3.920	3.129	-791	3.920	3.129	-791	4.396	3.498	-899	108
7.3	Afval	3.437	2.638	-799	3.437	2.229	-1.208	3.576	2.233	-1.343	135
7.4	Milieubeheer	0	1.441	1.441	0	1.760	1.760	0	1.647	1.647	112
7.5	Begraafplaatsen	440	743	303	440	789	349	329	697	369	-20
8.1	Ruimtelijke Ordening	0	587	587	0	602	602	45	444	399	203
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.577	1.577	0	1.577	1.577	0	1.674	1.430	-244	244
8.3	Wonen en bouwen	948	1.827	879	948	2.159	1.211	1.394	1.943	550	661
	Geheel - Totaal	78.670	78.670	0	89.261	89.261	0	95.624	93.653	-1.971	1.971

Single information en single audit

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 27 januari 2020						
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	
			Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03	
			€ 153.130	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07
			Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag
			1			
			2			
			99			
			100			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2019	Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04
			€ 5.486.204	€ 117.528	€ 526.160	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2019	Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10
			€ 64.638	€ 0	€ 0	€ 464.848
			Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04
			€ 67.690	€ 84.700	€ 991	€ 116.809
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09	
			€ 0	€ 0	Ja	

H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen
	Gemeenten	Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04	
	1	€ 469.316	632892	€ 574.428	€ 69.045	€ 1
	2					
	99					
	100					
	Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting		
	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10		
	1	632892	227349	122,40%		€ 2
	2					
	99					
	100					
DRE2C	Uitvoeringsregeling BDU verkeer en vervoer (Drenthe)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding (in jaar T)	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen
	SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe			De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen
	Uitvoeringsregling BDU verkeer en vervoer	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE2C / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE2C / 02	Aard controle R Indicatornummer: DRE2C / 03	Aard controle R Indicatornummer: DRE2C / 04	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE2C / 05
	1	201503145-00607652/71374	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 11.748	€ 0	€ 6
	2					
	99					
	100					
	Kopie beschikingsnummer	De besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen	Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen
	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE2C / 07	Aard controle R Indicatornummer: DRE2C / 08	Aard controle R Indicatornummer: DRE2C / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE2C / 10		
	1	201503145-00607652/71374	€ 618	€ 0	€ 17.025	Ne
	2					
	99					
	100					

DRE8C	Ruimtelijke ontwikkeling	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE8C / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE8C / 02	Aard controle R Indicatornummer: DRE8C / 03	Aard controle R Indicatornummer: DRE8C / 04	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE8C / 05
	SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe			De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen
	Uitvoeringsregeling Binnenstadfonds					
1	20/5 4/2018001215	8.3 Wonen en bouwen	€ 221.775	€ 0	€ 221.775	€ 221.775
2						
99						
100						
	Kopie beschikingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen		
		Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van alleen provinciale middelen		
	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE8C / 07	Aard controle R Indicatornummer: DRE8C / 08	Aard controle R Indicatornummer: DRE8C / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE8C / 10		
1	20/5 4/2018001215	€ 128.265	€ 0	€ 128.265	€ 128.265	€ 128.265
2						
99						
100						
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 05
	Provinciale beschikking en/of verordening				Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen
	Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen					
1	201401404-00445641/69497	€ 12.937	€ 19.405	€ 0	€ 12.937	€ 12.937
2	201401410-00688200	€ 6.411	€ 6.410	€ 0	€ 6.411	€ 6.411
3	201401407-00718832	€ 33.212	€ 72.529	€ 1.550	€ 33.212	€ 33.212
4	201802989-00794361	€ 4.126	€ 4.125	€ 0	€ 4.126	€ 4.126
5	201802990-00794362	€ 20.020	€ 32.271	€ 0	€ 20.020	€ 20.020
6	201702460-00731139	-€ 7.715	-€ 5.932	€ 219.215	€ 219.215	€ 219.215
7	201802991-00794363	€ 38.821	€ 116.464	€ 34.542	€ 38.821	€ 38.821
8						
9						
99						
100						
	Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting		
		Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			
	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09		
1	201401404-00445641/69497	€ 71.985	€ 107.978		€ 71.985	€ 71.985
2	201401410-00688200	€ 279.527	€ 279.526		€ 279.527	€ 279.527
3	201401407-00718832	€ 34.762	€ 74.854		€ 34.762	€ 34.762
4	201802989-00794361	€ 4.126	€ 4.125		€ 4.126	€ 4.126
5	201802990-00794362	€ 20.020	€ 32.271		€ 20.020	€ 20.020
6	201702460-00731139	€ 211.500	€ 213.283		€ 211.500	€ 211.500
7	201802991-00794363	€ 73.363	€ 220.089		€ 73.363	€ 73.363
8						
9						
99						
100						

Controleverklaring

